Pieksämäen kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma

Nimi	Pieksämäen kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma
Kunta	Pieksämäki
Hyväksymispäivämäärä	15.6.2016

SISÄLTÖ

1. Perusopetuksen arvoperusta. 1
2. Perusopetuksen oppimiskäsitys. 3
3. Paikallinen tuntijako. 4
4. Kieliohjelma. 5
5. Opetuksen mahdolliset painotukset. 6
6. Perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö. 7
    6.1. Esi- ja perusopetuksen nivelvaiheen yhteistyö Pieksämäen kaupungissa. 8
7. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat. 9
8. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma. 10
9. Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa. . . 11
10. Opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen. 12
11. Perusopetuksen tehtävä. 13
12. Laaja-alainen osaaminen paikallisessa opetussuunnitelmassa. 15
13. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri. 22
14. Oppimisympäristöt. 26
15. Työtavat. 27
16. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet. 28
    16.1. Monialaiset oppimiskokonaisuudet. 29
17. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö. 31
    17.1. Keski-savon kuntien yhteinen järjestyssääntöpohja. 32
    17.2. Oppilaiden osallisuus. 33
    17.3. Kodin ja koulun yhteistyö. 34
    17.4. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa. 35
18. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö. 36
19. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus. 37
20. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu. 38
    20.1. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu Pieksämäen kaupungissa. 38
21. Yhdysluokkaopetus. 40
22. Joustava perusopetus. 41
23. Opetus erityisissä tilanteissa. 43
24. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta. 44

25. Arviointikulttuurin paikalliset painotukset. 45
26. Opintojen aikaisen arvioinnin toteuttaminen. 47
27. Päättöarvioinnin toteuttaminen. 53
28. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset. 57
28.1. Yleinen tuki. 57
28.2. Tehostettu tuki. 57
28.3. Erityinen tuki. 57
28.3.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus. 57
28.4. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot. 58
28.5. Tulkitsemis- ja avustajapalvelut. 58
29. Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat. 59
30. Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset. 60
31. Kaksikielisen opetuksen järjestäminen. 61
32. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus. 63
33. Uusi tekstikappale. 64
34. Vuosiluokat 1-2. 65
34.1. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen. 65
34.2. Koululaiseksi kasvaminen. 65
34.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe. 66
34.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2. 67
34.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 67
34.6. Oppiaineet. 72
34.6.1. Elämänkatsomustieto. 72
34.6.2. Vieraat kielet. 79
Englanti, A-oppimäärä. 79
Muu vieras kieli, A-oppimäärä. 79
34.6.3. Uskonto. 80
Evankelisluterilainen uskonto. 82
Ortodoksinen uskonto. 90
34.6.4. Oppilaanohjaus. 97
34.6.5. Musiikki. 98
34.6.6. Ympäristöoppi. 107
34.6.7. Kuvataide. 128
34.6.8. Käsityö. 138
34.6.9. Liikunta. 145

34.6.10. Matematiikka. 152
34.6.11. Äidinkieli ja kirjallisuus. 165
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 167
Suomen kieli ja kirjallisuus. 180
34.6.12. Toinen kotimainen kieli. 192
35. Vuosiluokat 3-6. 194
35.1. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe. 194
35.2. Oppijana kehittyminen. 194
35.3. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe. 195
35.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6. 195
35.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 196
35.6. Oppiaineet. 201
35.6.1. Käsityö:tekninen työ (Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu, Virtasalmen koulu). 201
35.6.2. Elämänkatsomustieto. 202
35.6.3. Liikunta (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu, Virtasalmen koulu, Vehmaskylän koulu, Jäppilän koulu). 221
35.6.4. Historia. 222
35.6.5. Matematiikka (Kontiopuiston koulu, Jäppilän koulu, Virtasalmen koulu, Vehmaskylän koulu). 233
35.6.6. Vieraat kielet. 234
Englanti, A-oppimäärä. 234
Muu vieras kieli, A-oppimäärä. 249
35.6.7. Uskonto. 264
Evankelisluterilainen uskonto. 265
Ortodoksinen uskonto. 278
35.6.8. Historia ja yhteiskuntaoppi (Kontiopuiston koulu). 293
35.6.9. Yhteiskuntaoppi. 294
35.6.10. Oppilaanohjaus. 303
35.6.11. Musiikki. 305
35.6.12. Ympäristöoppi. 324
35.6.13. Kuvataide. 371
35.6.14. Draama (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu, Jäppilän koulu, Virtasalmen koulu, Vehmaskylän koulu). 398
35.6.15. Kuvataide (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu). 399
35.6.16. Käsityö. 400
35.6.17. Musiikki (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu). 416

35.6.18. Liikunta. 417
35.6.19. Käsityö: tekstiilityö (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu). 444
35.6.20. Matematiikka. 445
35.6.21. ATK (Jäppilän koulu, Vehmaskylän koulu). 519
35.6.22. Äidinkieli ja kirjallisuus. 520
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 522
Suomen kieli ja kirjallisuus. 551
35.6.23. Teknologia (Harjun koulu). 578
35.6.24. Toinen kotimainen kieli. 579
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä. 579
36. Vuosiluokat 7-9. 586
36.1. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe. 586
36.2. Yhteisön jäsenenä kasvaminen. 586
36.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen. 587
36.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9. 588
36.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet. 588
36.6. Oppiaineet. 592
36.6.1. Käsityö - tekstiilityö (jatkava). 592
36.6.2. Kulkupelit kuntoon 1. 592
36.6.3. Englannin tukikurssi. 593
36.6.4. Kuntoilua ja ravintoa. 594
36.6.5. Kotitalous. 594
36.6.6. Elämänkatsomustieto. 622
36.6.7. Käsityö - tekninen työ (jatkava). 630
36.6.8. Kokin kemiaa. 631
36.6.9. Teholiikunta (valinnainen liikunta). 632
36.6.10. Omaan kotiin. 632
36.6.11. LUMA. 633
36.6.12. Mailapelit. 634
36.6.13. Historia. 634
36.6.14. Tieto- ja viestintätekniikka. 649
36.6.15. Valinnainen tekstiilityö. 649
36.6.16. Maantieto. 650
36.6.17. Robotiikka ja ohjelmointi. 678
36.6.18. Ilmaisutaito. 679
36.6.19. Vieraat kielet. 680

Englanti, A-oppimäärä. 680
Vieras kieli, B2-oppimäärä. 694
Muu vieras kieli, A-oppimäärä. 703
36.6.20. Uskonto. 716
Evankelisluterilainen uskonto. 718
Ortodoksinen uskonto. 733
36.6.21. Valinnainen tekninen työ. 745
36.6.22. POP UP kahvila. 746
36.6.23. Juhlitaan yhdessä. 747
36.6.24. Muotikurssi. 747
36.6.25. Kuvataide - taideainevalinnainen (jatkava). 748
36.6.26. Elektroniikan rakentelua 2. 750
36.6.27. Kotitalous (jatkava). 751
36.6.28. Valinnainen musiikki. 753
36.6.29. Yhteiskuntaoppi. 754
36.6.30. Eräkurssi. 760
36.6.31. Monimateriaaliset käyttöesineet. 761
36.6.32. Musiikkiteatteri. 761
36.6.33. Fysiikka. 762
36.6.34. Oppilaanohjaus. 783
36.6.35. Bändikurssi. 797
36.6.36. Biologia. 798
36.6.37. Musiikki (jatkava). 818
36.6.38. Monipuolisesti liikkuen. 819
36.6.39. Hyvä minä. 820
36.6.40. Musiikki. 821
36.6.41. Tanssiliikunta. 834
36.6.42. Kulkupelit kuntoon 2. 835
36.6.43. Makuelämyksiä maailmalta. 835
36.6.44. Kuvataide. 836
36.6.45. Robotiikka. 856
36.6.46. Kuvanveisto ja rakentelu. 857
36.6.47. Käsityö. 858
36.6.48. Matematiikan taikaa. 870
36.6.49. Menneisyyden jäljet - Pieksämäen seudun historiaa. 870
36.6.50. Arkkitehtuuri ja muotoilu. 871
36.6.51. Ruotsin syventävä kurssi lukioon meneville. 872
36.6.52. Liikunta. 873

36.6.53. Tekstiilityön erikoistekniikat. 894
36.6.54. Terveystieto. 894
36.6.55. Matematiikka. 913
36.6.56. Internetin kuvakulttuurit (valinnainen kuvataide). 949
36.6.57. Elektroniikan rakentelua 1. 952
36.6.58. Aluetutkimus. 952
36.6.59. Valinnainen kotitalous. 953
36.6.60. Äidinkieli ja kirjallisuus. 955
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. 957
Suomen kieli ja kirjallisuus. 981
36.6.61. Kemia. 1003
36.6.62. Liikunta (jatkava). 1025
36.6.63. Laulukurssi. 1026
36.6.64. Palloilukurssi. 1026
36.6.65. Pianovapaasäestys. 1027
36.6.66. Leivotaan. 1027
36.6.67. Toinen kotimainen kieli. 1028
Ruotsin kieli, B1-oppimäärä. 1029
36.6.68. Ohjelmointi. 1043
36.6.69. Luovan kirjoittamisen kurssi. 1044
36.6.70. Rahakurssi - taloustietoa. 1044
36.6.71. Englannin syventävä kurssi. 1045

1. Perusopetuksen arvoperusta

Keski- Savon opetussuunnitelman perusteet on laadittu tässä esitetyn arvoperustan mukaisesti.

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea sekä kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeä on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.

Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä. Oppiessaan oppilas rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla hän luo suhdetta itseensä, toisiin ihmisiin, yhteiskuntaan, luontoon ja eri kulttuureihin. Oppimisesta syrjäytyminen merkitsee sivistyksellisten oikeuksien toteutumatta jäämistä ja on uhka terveelle kasvulle ja kehitykselle. Perusopetus luo edellytyksiä elinikäiselle oppimiselle, joka on erottamaton osa hyvän elämän rakentamista.

Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa monimediainen tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaissuhteet muokkaavat lasten ja nuorten arvomaailmaa. Arvokeskustelu oppilaiden kanssa ohjaa oppilaita tunnistamaan ja nimeämään kohtaamiaan arvoja ja arvostuksia sekä pohtimaan niitä myös kriittisesti. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa. Koulun ja kotien yhteinen arvopohdinta ja siihen perustuva yhteistyö luovat turvallisuutta ja edistävät oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen kotien erilaisiin uskontoihin, katsomuksiin, perinteisiin ja kasvatusnäkemyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen perusta.

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

Perusopetus tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistykseen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää. Sivistys merkitsee yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan perusteella. Eettisyyden ja esteettisyyden näkökulmat ohjaavat pohtimaan, mikä elämässä on arvokasta. Sivistys ilmenee tavassa suhtautua itseen, muihin ihmisiin, ympäristöön ja tietoon sekä tavassa ja tahdossa toimia. Sivistynyt ihminen pyrkii toimimaan oikein, itseään, toisia ihmisiä ja ympäristöä arvostaen. Hän osaa käyttää tietoa kriittisesti. Sivistykseen kuuluu myös pyrkimys itsesäätelyyn ja vastuunottoon omasta kehittymisestä ja hyvinvoinnista.

Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Se ohjaa niiden puolustamiseen ja ihmisarvon loukkaamattomuuteen. Perusopetus edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Opetus on oppilaita uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta. Koulua ja opetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana.

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan. Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestävälle kehitykselle.

Eri kulttuuri- ja kielitaustoista tulevat ihmiset kohtaavat toisensa perusopetuksessa ja tutustuvat monenlaisiin tapoihin, yhteisöllisiin käytäntöihin ja katsomuksiin. Asioita opitaan näkemään toisten elämäntilanteista ja olosuhteista käsin. Oppiminen yhdessä yli kieli-, kulttuuri-, uskonto- ja katsomusrajojen luo edellytyksiä aidolle vuorovaikutukselle ja yhteisöllisyydelle. Perusopetus antaa perustan ihmisoikeuksia kunnioittavaan maailmankansalaisuuteen ja rohkaisee toimimaan myönteisten muutosten puolesta.

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Ihminen on osa luontoa ja täysin riippuvainen ekosysteemien elinvoimaisuudesta. Tämän ymmärtäminen on keskeistä ihmisenä kasvussa. Perusopetuksessa tunnistetaan kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestävän elämäntavan omaksumiseen. Kestävän kehityksen ja elämäntavan ulottuvuudet ovat ekologinen ja taloudellinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen. Ekososiaalisen sivistyksen johtoajatuksena on luoda elämäntapaa ja kulttuuria, joka vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta, ekosysteemien monimuotoisuutta ja uusiutumiskykyä sekä samalla rakentaa osaamispohjaa luonnonvarojen kestävälle käytölle perustuvalle kiertotaloudelle. Ekososiaalinen sivistys merkitsee ymmärrystä erityisesti ilmastonmuutoksen vakavuudesta sekä pyrkimystä toimia kestävästi.

Ihminen kehittää ja käyttää teknologiaa sekä tekee teknologiaa koskevia päätöksiä arvojensa pohjalta. Hänellä on vastuu teknologian ohjaamisesta suuntaan, joka varmistaa ihmisen ja luonnon tulevaisuuden. Perusopetuksessa pohditaan kulutus- ja tuotantotavoissa ilmeneviä ristiriitoja suhteessa kestävään tulevaisuuteen sekä etsitään ja toteutetaan yhteistoimin ja pitkäjänteisesti elämäntapaamme korjaavia ratkaisuja. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Perusopetus avaa näköalaa sukupolvien yli ulottuvaan globaaliin vastuuseen.

Keski-Savo

Seudullista opetussuunnitelmaa laadittaessa on toteutettu arvokeskustelut koulujen henkilöstön, huoltajien, oppilaiden ja eri sidosryhmien (mm. kulttuuri-, kirjasto- liikunta- ja nuorisotoimi, seurakunnat sekä eri yhdistykset) kanssa. Kuulemistavoista on sovittu ja niiden toteutumista seurattu yhteisissä seudullisissa palavereissa.

Arvokeskusteluissa on käsitelty muuttuvaa koulua ja käytetty pääasiassa kolmea kysymystä:

- Mikä on tärkeää tulevaisuuden koulussa?
- Mitä tulevaisuuden koulussa tulisi opettaa?
- Miten tulisi opettaa tulevaisuuden koulussa?

Keskusteluissa esille nousseet asiat olivat yhteneviä opetussuunnitelman perusteiden arvoperustan kanssa.

Arvokeskustelu sekä oppimiskäsitys huomioidaan koulutusta suunniteltaessa. Käytännön toteutus tapahtuu muun muassa koulujen henkilöstön suunnitellessa lukuvuosittaista koulutyötä, oppilaiden ja huoltajien kanssa käytävissä tutustumis- ja kehityskeskusteluissa (ns. vanhempainvartit), vanhempainilloissa, vanhempaintoimikuntien sekä oppilaskuntien toiminnassa. Täydennyskoulutuksella tuetaan tavoitteiden saavuttamista.

Arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista seurataan esimerkiksi koulutuksen järjestäjien toteuttamilla arviointikyselyillä, itsearvioinneilla sekä henkilöstön kehityskeskusteluin. Suositeltavaa on kerätä säännöllisesti palautetta niin huoltajilta kuin oppilailtakin.

Mahdolliset koulukohtaiset täydennykset kirjataan koulukohtaiseen lukuvuosisuunnitelmaan.

2. Perusopetuksen oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii reflektoimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia. Se myös tukee oppilaiden kiinnostuksen kohteiden laajentumista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen on perusta tavoitteelliselle ja elinikäiselle oppimiselle. Siksi oppilasta ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oppimisensa edistämiseen. Oppimisprosessistaan tietoinen ja vastuullinen oppilas oppii toimimaan yhä itseohjautuvammin. Oppimisprosessin aikana hän oppii työskentely- ja ajattelutaitoja sekä ennakoimaan ja suunnittelemaan oppimisen eri vaiheita. Jotta oppilas voisi oppia uusia käsitteitä ja syventää ymmärrystä opittavista asioista, häntä ohjataan liittämään opittavat asiat ja uudet käsitteet aikaisemmin oppimaansa. Tietojen ja taitojen oppiminen on kumuloituvaa ja se vaatii usein pitkäaikaista ja sinnikästä harjoittelua.

Oppilaan kiinnostuksen kohteet, arvostukset, työskentelytavat ja tunteet sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Oppilaan minäkuva sekä pystyvyyden tunne ja itsetunto vaikuttavat siihen, millaisia tavoitteita oppilas asettaa toiminnalleen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta.

Keski-Savo

Oppimiskäsityksen toteutumista seurataan koulujen toimintasuunnitelmia ja niiden toteutumista arvioimalla.Tavoitteena on, että koulun sisällä käydään jatkuvaa dialogia opetusmenetelmistä ja työskentelytavoista. Lisäksi tehdään säännöllistä arviointia huoltaja- ja oppilaskyselyjen avulla.

3. Paikallinen tuntijako

Jokainen Keski-Savon kunta on laatinut oman paikallisentuntijaon, koska eri kunnissa on käytettävissä erilainen määrä vuosiviikkotunteja. Pieksämäen kaupungin tuntijako.

4. Kieliohjelma

Jokaisella Keski-Savon kunnalla on oma kieliohjelma. Pieksämäen kaupungin kieliohjelma.

5. Opetuksen mahdolliset painotukset

6. Perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö

Perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsentyy valtioneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii yhteistyöstä ja opetuksen yhtenäisyydestä riippumatta siitä, toimivatko esiopetus ja perusopetus tai perusopetuksen eri luokka-asteet hallinnollisesti eri yksiköissä tai eri rakennuksissa. Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan myös seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa.

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Se vaikuttaa aina oppilaan kohtaaman koulutyön laatuun. Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia. Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Toimintakulttuuria muovaavat sekä tiedostetut että tiedostamattomat tekijät. Toimintakulttuuri vaikuttaa sen piirissä oleviin riippumatta siitä, tunnistetaanko sen merkitys ja vaikutukset vai ei. Aikuisten tapa toimia välittyy oppilaille, jotka omaksuvat kouluyhteisön arvoja, asenteita ja tapoja. Esimerkiksi vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä sukupuoliroolit siirtyvät oppilaille. Toimintakulttuurin vaikutusten pohdinta ja sen ei-toivottujen piirteiden tunnistaminen ja korjaaminen ovat tärkeä osa toimintakulttuurin kehittämistä.

Toimintakulttuuri ilmenee selvimmin yhteisön käytännöissä. Perusopetuksessa kaikki käytännöt rakennetaan tukemaan opetus- ja kasvatustyölle asetettuja tavoitteita. Toimintakulttuurin tulee tukea tavoitteisiin sitoutumista ja edistää yhteisen arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista koulutyössä. Toimintakulttuuriin kehittämisen perusedellytys on toisia arvostava, avoin ja vuorovaikutteinen sekä kaikkia yhteisön jäseniä osallistava ja luottamusta rakentava keskustelu.

Keski-Savo

Keski- savon kunnissa esikoulut, alakoulut ja yläkoulut tekevät yhteistyötä jatkuvasti. Kolujen rehtorit ja johtajat tapaavat toisiaan säännöllisesti. Kuntien sisällä tiedonsiirto oppilaista seuraavalle asteelle tapahtuu aina maaliskuussa. Yläkouluista tiedot siirretään toiselle asteelle toukokuussa. Siirtopalavereissa on opinto-ohjaajien lisäksi mukana opettajia ja erityisopettajia. Kunnissa on käytössä kaikkia kunnan kouluja koskevia toimintamalleja kuten PRO- koulu, jolla pyritään kehittämään koulun toimintakulttuuria. Yhteistyötä ja tietoisuutta muiden toiminnasta lisää myös opettajien yhteiset koulutuspäivät. Kunnissa on myös meneillään erilaisia hankkeita, joissa kaikki kouluasteet ovat mukana.

Tietojen siirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. Esiopetuksen tai perusopetuksen siirtymävaiheissa ja erityisesti poikkeuksellisesta aloittamisajankohdasta päätettäessä hyödynnetään aikaisempien ja tulevien opettajien asiantuntemusta lapsen kasvun ja oppimisen etenemisestä ja tukemisesta.

Lapsen ja huoltajan kanssa keskustellaan esiopetukseen ja kouluun siirryttäessä alkavan opetuksen tavoitteista, tehtävästä sekä toimintatavoista. Tavoitteena on, että lapset ja huoltajat tutustuvat esi- ja alkuopetuksen oppimisympäristöihin, toimintaan ja henkilöstöön jo ennen opetuksen alkua. Perusopetukseen siirtyville lapsille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

Tarkemmin siirtymävaiheet ja eri toimijoiden vastuut on kuvattu Keski - Savon yhteisessä ohjaussuunnitelmassa.

6.1. Esi- ja perusopetuksen nivelvaiheen yhteistyö Pieksämäen kaupungissa

Pieksämäen kaupungissa esi- ja perusopetuksen yhteistyötä toteutetaan hyödyntäen lähikoulun ja oppilashuollon aluejaon mukaisia ryhmiä.

Yhteistyön muotoina ovat

- perusopetuksen opettajien osallistuminen esiopetuksen syksyn vanhempainiltoihin. Esikoulun opettajat huolehtivat kutsuista.
- esikoululaisten siirtopalaverit kouluun huhti-toukokuussa. Esiopetus hoitaa järjestelyt.
- oppilaiden tutustuminen kouluun. Koulut kutsuvat tutustumispäivään.

Lisäksi suositellaan toteutettavan lapsilähtöistä yhteistyötä esimerkiksi yhteisten toimintatuokioiden, tapahtumien ja vierailujen muodossa.

7. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat

Seudullisessa opetussuunnitelman laadinnassa on otettu huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset. Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon Keski- Savon kuntien yhteiset ja kuntien omat suunnitelmat. Pieksämäen kaupungin opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat:

- Varhaiskasvatuksen suunnitelmat
- Esiopetuksen opetussuunnitelmat
- Perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelmat
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelmat
- Lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolain mukainen Keski - Savon tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Keski - Savon kulttuurikasvatussuunnitelma Kulttuuriketju
- Tieto-ja viestintätekniikan strategiat

8. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma

Keski-Savon kunnat ovat laatineet yhteisen ohjaussuunnitelman, jota voidaan täydentää koulun omalla ohjaussuunnitelmalla.

Keski- Savon kuntien oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma.

9. Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman oppilashuoltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua. Pieksämäellä opetustoimen ja kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten tekemä yhteistyö kuvataan opiskeluhuoltosuunnitelmassa.

10. Opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen

Keski-Savon kunnissa seurataan ja arvioidaan opetussuunnitelman toteutumista seuraavan vuosikellon mukaisesti:

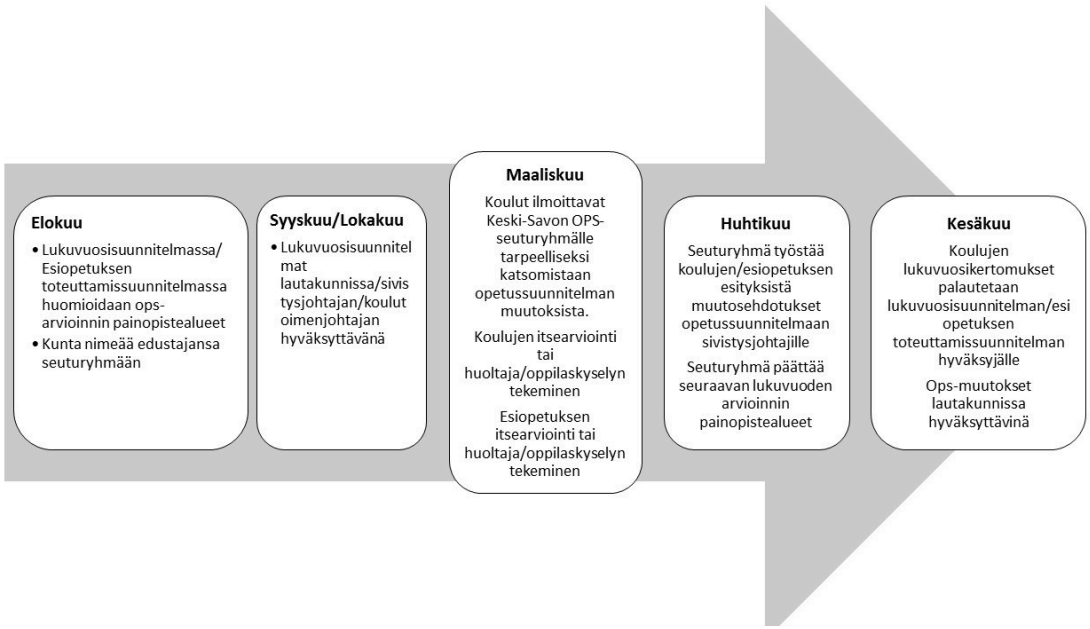

11. Perusopetuksen tehtävä

Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Se antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetuksen tehtävää voidaan tarkastella sen opetus- ja kasvatustehtävän, yhteiskunnallisen tehtävän, kulttuuritehtävän sekä tulevaisuustehtävän näkökulmasta. Perusopetusta kehitetään inkluusioperiaatteen mukaisesti. Opetuksen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä pidetään huoli.

Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Opetus edistää osallisuutta ja kestävää elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetus kartuttaa sosiaalista pääomaa.koostuu osaamisesta ja sosiaalinen pääoma ihmisten välisistä yhteyksistä, vuorovaikutuksesta ja luottamuksesta. Yhdessä ne edistävät yksilöllistä ja yhteiskunnallista hyvinvointia ja kehitystä. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistäsekä edistää sukupuolten tasa-arvoa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan omat mahdollisuutensa ja rakentamaan oppimispolkunsa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana.

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista.Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestävälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti. Työtä tehdäänmahdollisuuksien mukaan yhdessä muissa maissa toimivien koulujen ja opetuksen kehittäjien kanssa. Perusopetus vaikuttaa myönteisenä ja yhteiskuntaa rakentavana muutosvoimana kansallisesti ja kansainvälisesti.

Keski-Savo

Keski-Savon kouluissa hyvinvoinnin tulee ohjata kaikkea koulun toimintaa. Jokainen saa edellytystensä mukaista opetusta ja positiivista palautetta työskentelystään. Jokaisen oppilaan vahvuudet tunnistetaan ja osataan hyödyntää niitä. Oppilaalla on tahto oppia ja kehittää taitojaan myös perusopetuksen jälkeen. Oppilaista kasvatetaan hyvän itsetunnon omaavia, aktiivisia ja sosiaaliset taidot hallitsevia ihmisiä. He osaavat käyttäytyä hyvin ja suhtautuvat elämään positiivisesti. Oppilas omaksuu terveelliset ja turvalliset elämäntavat ja selviytyy arkielämän toimista. Oppilas kykenee tekemään yhteistyötä ja tulemaan toimeen kaikkien ihmisten kanssa sekä hyväksymään eriäviä mielipiteitä rakentavasti. Oppilaat ovat kiinnostuneita ympäröivästä yhteiskunnasta ja haluavat kantaa vastuuta ikätasonsa mukaisesti yhteisten asioiden hoitamisesta. Näihin tavoitteisiin päästäksemme Keski-Savon kunnissa hyödynnetään esimerkiksi

seuraavia toimintamalleja: ProKoulu, KiVa-koulu, tukioppilastoiminta, oppilaiskuntatoiminta, Lasten parlamentti, nuorisovaltuusto,Liikkuva koulu, vertaissovittelu.

Oppilas oppii etsimään, lajittelemaan ja suodattamaan sekä arvioimaan tiedon ja tietolähteen luotettavuutta. Oppimisessa tärkeää on toiminnallisuus ja tutkiva lähestymistapa. Ymmärretään, että oppimista tapahtuu myös koulun, luokkahuoneen sekä kouluajan ulkopuolella. Opetuksessa luodaan kansainvälisiä yhteyksiä, hyödyntäen nykyaikaista teknologiaa. Tehdään yhteistyötä ja mahdollisesti vierailuja kansainvälisiin yhteistyökohteisiin. Voidaan kutsua kansainvälisiä vieraita ja tutustutaan eri kulttuureihin ja tapoihin. Suomalainen kulttuuri ja perinteet ovat vahvasti esillä koulun arjessa tapakasvatuksen ja juhlien kautta. Kestävän kehityksen teema ja ekologistaloudellisesti kestävän kulttuurin korostaminen on tärkeä osa koulun arkipäivää. Oppilas ymmärtää omien valintojensa vaikutukset ympäristön kannalta.

Koulujen toimintaa ja opetusta tukee yhteistyö eri yritysten ja yhteisöjen kanssa.

12. Laaja-alainen osaaminen paikallisessa opetussuunnitelmassa

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Seuraavassa kuvataan seitsemän laaja-alaista osaamiskokonaisuutta ja perustellaan niiden merkitys. Kokonaisuuksilla on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeätä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen. laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat seuraavat:

Keski- Savo

Laaja-alaisten osaamisen tavoitteiden toteutumisen seuraaminen tapahtuu osana opetussuunnitelman toteutumisen vuosittaista arviointia. Laaja-alaiset osaamistavoitteet ovat myös perustana vuosittaisille oppiainerajat ylittävien opintokokonaisuuksien valinnoille. Lukuvuoden alussa koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan tapoja (esimerkiksi yhteistyötahot, teemapäivät ja vierailukohteet), joilla laaja-alaisen osaamisen osa-alueita toteutetaan. Laaja-alaisen osaamisen opetustyötä kehitetään vuosittain ottamalla myös oppilaiden ja huoltajien mielipiteet huomioon.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Ajattelun ja oppimisen taidot luovat perustaa muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.

Opettajien on tärkeä rohkaista oppilaita luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä ja olemaan samalla avoimia uusille ratkaisuille. Rohkaisua tarvitaan myös epäselvän ja ristiriitaisen tiedon äärellä olemiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Heidän kysymyksilleen annetaan tilaa ja heitä innostetaan etsimään vastauksia, kuuntelemaan toisten näkemyksiä sekä samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Heitä rohkaistaan rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäseninä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Leikit, pelillisyys, fyysinen aktiivisuus, kokeellisuus ja muut toiminnalliset työtavat sekä taiteen eri muodot edistävät oppimisen iloa ja vahvistavat edellytyksiä luovaan ajatteluun ja oivaltamiseen. Valmiudet systeemiseen ja eettiseen ajatteluun kehittyvät vähitellen, kun oppilaat oppivat näkemään asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä sekä hahmottamaan kokonaisuuksia.

Jokaista oppilasta autetaan tunnistamaan oma tapansa oppia ja kehittämään oppimisstrategioitaan. Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. Oppilaita tuetaan rakentamaan perusopetuksen aikana hyvä tiedollinen ja taidollinen perusta sekä kestävä motivaatio jatko-opinnoille ja elinikäiselle oppimiselle.

Keski - Savo

Keski-Savon kouluissa oppimateriaali on ajanmukaista, ja oppilailla on mahdollisuus käyttää opiskelussaan ajanmukaisia laitteita, ohjelmistoja, sisältöjä ja palveluita. Perinteisten oppimateriaalien lisäksi hyödynnetään sähköisiä materiaaleja ja ympäristöjä. Opetuksessa annetaan oppilaalle mahdollisuus syventyä häntä kiinnostaviin aiheisiin. Opetuksessa käytetään sellaisia tapoja ja menetelmiä, jotka kehittävät oppilaan kykyä työskennellä pitkäjänteisesti ja aktiivisesti. Oppilas on oppimisessa aktiivinen toimija. Kulttuurikasvatus tukee oppiainerajat ylittävää toiminnallista työskentelyä, jossa on tilaa mielikuvitukselle, vuorovaikutukselle ja luoville ratkaisuille. Oppilas suunnittelee omaa työtään ja työskentelyään. Opiskelussa tuetaan riittävästi erilaisia oppijoita ja otetaan huomioon yksilöiden erilaiset oppimistyylit ja opiskelutekniikat. Oppilas suorittaa itsearviointia säännöllisesti, vähintään lukukausien lopuissa.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaat kasvavat maailmaan, joka on kulttuurisesti, kielellisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti moninainen. Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään.

Perusopetuksessa oppilaita ohjataan ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistamiseen ja arvostamiseen sekä oman kulttuuri-identiteetin ja myönteisen ympäristösuhteen rakentamiseen. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä. Kouluyhteisössä ja koulun ulkopuolella tehtävässä yhteistyössä oppilaat oppivat havaitsemaan kulttuurisia erityispiirteitä ja toimimaan joustavasti eri ympäristöissä. Heitä kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. He oppivat myös välittämään, muokkaamaan ja luomaan kulttuuria ja perinteitä ja huomaamaan niiden merkityksen hyvinvoinnille.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti tilaisuuksia harjaantua esittämään mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita ja tilanteita eri näkökulmista. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien tuntemista ja arvostamista sekä niiden mukaista toimintaa. Kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan vahvistetaan kaikessa toiminnassa, myös kansainvälistä yhteistyötä tehden.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Yhtä tärkeätä on oppia käyttämään matemaattisia symboleita, kuvia ja muuta visuaalista ilmaisua, draamaa sekä musiikkia ja liikettä vuorovaikutuksen ja ilmaisun välineinä. Koulutyöhön sisältyy myös monipuolisia mahdollisuuksia käsillä tekemiseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyössä rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. Oppilaita ohjataan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

Keski - Savo

Keski-Savon kunnissa oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa elinympäristöään ja kulttuuriperintöään sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Kulttuurikasvatus toteutuu suurelta osin koulun arkipäivässä. Koulun kulttuurikasvatusta ovat muun muassa kouluissa järjestettävät vuotuisjuhlat, retket, projektit ja tapahtumat, joiden kautta oppilas tutustuu laajasti kulttuurin eri aloihin ja ilmiöihin, sekä sosiaalisiin ja kulttuuriperinnöllisiin tapoihin ja taitoihin. Tukena koulun kulttuurikasvatuksessa toimii Keski-Savon kulttuurikasvatussuunnitelma Kulttuuriketju, joka painottuu oppilaan vuorovaikutustaitojen sekä kulttuuri-identiteetin vahvistamiseen.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestävään elämäntapaan. Perusopetuksessa tuetaan oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään

ympäristönsä hyvinvointia. Oppilaat oppivat perusopetuksen aikana tuntemaan ja ymmärtämään hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja sitä haittaavien tekijöiden sekä turvallisuuden merkityksen ja hakemaan niihin liittyvää tietoa. He saavat mahdollisuuden kantaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä sekä kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Oppilaat kasvavat huomaamaan ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon tärkeyden. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella toimimaan omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtien eri tilanteissa, myös liikenteessä. Heitä ohjataan ennakoimaan vaaratilanteita ja toimimaan niissä tarkoituksenmukaisesti. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. He tarvitsevat myös opastusta järkeviin teknologisiin valintoihin. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja ohjataan ymmärtämään sen toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista. Perusopetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin.

Keski - Savo

Oppilas ymmärtää oman käytöksensä ja valintojensa vaikutukset toisiin ihmisiin ja ympäröivään yhteisöön, sekä omaan terveyteen ja hyvinvointiin. Tunnetaitokasvatus kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja luoden pohjaa yhdessä toimimiselle. Lisätään oppilaiden aktiivista toimintaa ja liikuntaa koulupäivän aikana sekä välitunneilla että oppitunneilla. Kehitetään mielekästä välituntitoimintaa yhdessä oppilaiden kanssa. Huolehditaan, että koulun ympäristön liikennejärjestelyt ovat mahdollisimman turvallisia ja että oppilaat osaavat liikkua liikenteessä sääntöjä ja ohjeita noudattaen.

Kouluruokailusta tehdään oppilaille miellyttävä ja rauhallinen hetki. Oppilas ymmärtää, miksi aikataulujen ja määräaikojen noudattaminen on tärkeää sekä koulussa että myöhemmin elämässä. Kouluyhteisön jäsenten on tärkeää huomata sekä varhaisen puuttumisen että kodin ja koulun yhteistyön merkitys oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Koulut tekevät aktiivisesti ja suunnitelmallisesti koulukiusaamisen vastustamistyötä (KiVa-koulu).

Oppilas ymmärtää annettujen ohjeiden merkityksen työskentelyturvallisuuden kannalta. Oppilaat harjoittelevat säännöllisesti pelastautumis- ja kriisitilanteissa toimimista. Koulussa opetetaan huolehtimaan koulutyössä käytössä olevista laitteista ja välineistä sekä pitämään niitä arvossa. Koulussa harrastetaan ja opetetaan sisäistä kierrätystä kestävän kehityksen merkeissä.

Monilukutaito (L4)

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida

harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen. Oppimistilanteissa oppilaat käyttävät, tulkitsevat ja tuottavat erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä muiden kanssa. Oppimateriaalina hyödynnetään ilmaisultaan monimuotoisia tekstejä ja mahdollistetaan niiden kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Opetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellisiä, autenttisia tekstejä sekä niistä nousevia tulkintoja maailmasta. Näin oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Keski - Savo

Keski-Savon koulujen oppilaat ymmärtävät tiedon moninaisuuden ja pystyvät hahmottamaan ja ymmärtämään olennaisen tiedon tulvasta. Oppilaat oppivat hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä ja –tilanteissa. Keski-Savon kouluissa käsitetään teksti sen laajassa merkityksessä ja painotetaan erilaisten tekstien ja tiedon lukutaitoa, mm. kriittinen lukutaito, ympäristön, median, kuvan, eleiden ja ilmeiden jne. lukutaitoa. Monilukutaidon edistämiseksi tehdään laaja-alaista yhteistyötä eri asiantuntijoiden ja tahojen kanssa. Kulttuurikasvatussuunnitelmassa määritellään minimitaso kirjastojen, kulttuuripalveluiden, nuorisopalveluiden ja muiden kunnan toimijoiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologinen (tvt) osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Se on oppimisen kohde ja väline. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuudet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään suunnitelmallisesti perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla, eri oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä muussa koulutyössä.

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön tvt-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat tvt:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Keski - Savo

Keski-Savon peruskouluissa oppilaat käyttävät tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisessaan hyödyksi riippumatta siitä, missä koulussa hän opiskelee. Tieto- ja viestintätekniikkaa voidaan myös käyttää osaamisen arvioinnissa (koetilanteet). Erityisesti oppimisvaikeuksia omaavilla lapsilla tulee olla mahdollisuus käyttää tietotekniikkaa apuvälineenä opiskelun tukena.

Oppilaalla tulee olla mahdollisuus hyödyntää ohjelmistoja ajasta ja paikasta riippumatta. Tietotekniikkaa käytetään välineenä Keski-Savon koulujen välisissä yhteistyöprojekteissa sekä kansainvälisten yhteyksien luomiseen.

Kodin- ja koulun yhteistyössä käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa. Oppilastietojärjestelmän kautta tapahtuvan tiedottamisen lisäksi voidaan käyttää apuna sosiaalista mediaa. Näin saadaan välitettyä tietoa koulun arjesta ja oppilaiden toiminnasta huoltajille ja oppilaat voivat toimia tiedon tuottajana.

Pieksämäen kaupungin TVT-strategia

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämätuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Perusopetuksen aikana oppilaat tutustuvat työelämään ja saavat kokemuksia työnteosta sekä yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja sekä huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Koulussa harjaannutaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä toimimaan järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti. Yhteisessä työssä jokainen oppilas voi hahmottaa oman tehtävänsä osana kokonaisuutta. Siinä opitaan myös vastavuoroisuutta ja ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia ja muita työn edellytyksiä sekä uusia ratkaisujen löytämistä olosuhteiden muuttuessa. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen.

Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimimaan muutostilanteissa joustavasti ja luovasti. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään erilaisia vaihtoehtoja. Oppilaita tuetaan tunnistamaan ammatillisia kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään jatko-opintovalintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

Keski - Savo

Keski-Savon kouluissa tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia oman työn suunnitteluun, toteutukseen ja loppuun saattamiseen sekä lopputuloksen arviointiin esimerkiksi projektitöiden avulla (monialaiset oppimiskokonaisuudet). Korostetaan sisäisen yrittäjyyden merkitystä ihmisen elämässä. Oppilaat kasvavat ihmisiksi, jotka pyrkivät hoitamaan heille annetut tehtävät mahdollisimman hyvin.

Alueellisen yrittäjyyden ja työelämän erityspiirteet otetaan huomioon esimerkiksi maakuntaliittojen maakuntaohjelmien painopisteiden kautta. Oppilaiden ymmärrystä paikallisen teollisuuden, työelämän ja yrittäjyyden merkityksestä alueen hyvinvoinnille edistetään monialaisen yhteistyön kautta. Yhteistyötä tehdään seudun yritysten kanssa vierailujen, kummitoiminnan ja työelämään tutustumisen (TET) kautta. Oppilaita tutustutetaan yritystoimintaan esimerkiksi Yrityskylä-koulutusinnovaation avulla (6.lk ja 9. lk).

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen on demokratian toimivuuden perusedellytys. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi. Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Koulussa kunnioitetaan heidän oikeuttaan osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat osallistuvat oman opiskelunsa, yhteisen koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. He saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Perusopetuksen aikana oppilaat pohtivat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä sekä erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Heitä ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää tulevaisuutta rakentaviksi.

Keski - Savo

Keski-Savon kouluissa jokainen oppilas pääsee vaikuttamaan omaan toimintaympäristöönsä koulun ja luokan tasolla. Oppilaat otetaan mukaan laadittaessa koulun järjestyssääntöjä sekä kehitettäessä kouluviihtyvyyttä. Oppilailla on oma vastuunsa välituntitoiminnan kehittämisestä ja toteuttamisesta (välkkäri-toiminta). Oppilaita opetetaan vaikuttamaan päätöksentekoon esimerkiksi äänestämällä. Opettajat ja oppilaat yhdessä suunnittelevat ja järjestävät esimerkiksi koulun teemapäivät, -viikot ja koulun juhlat.

Oppilaskunnille luodaan mahdollisuudet toimia aktiivisesti sekä omassa koulussa että yhteistyössä muiden koulujen oppilaskuntien kanssa. Vanhemmat oppilaat toimivat nuorempien oppilaiden kummi- ja tukioppilaina. Kuntatasolla oppilaita ohjataan toimimaan nuorisovaltuustojen kautta. Pyritään myös järjestämään tapaamisia virkamiesten ja päättäjien kanssa. Oppilaskunnat tekevät yhteistyötä nuorisotoimen ja vanhempainyhdistysten kanssa. Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan valtakunnalliseen Lastenparlamenttiin. Harjoitellaan yhteiskunnassa vaikuttamisen ja toimisen tapoja seuraamalla esimerkiksi vaaleja.

Varkaus: Lasten parlamentti Varpaset

Pieksämäki: Lasten parlamentti Skidiup

13. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Perusopetuksen toimintakulttuurin periaatteiden tehtävänä on tukea opetuksen järjestäjiä ja kouluja toimintansa suuntaamisessa. Periaatteet on kuvattu ajatellen erityisesti koulun toimintaa. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on luoda edellytykset periaatteiden toteutumiselle kouluissa ja kehittää omaa toimintakulttuuriaan samassa suunnassa. Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien huomioon ottamista, yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

Perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet (Irmeli Halinen, opetushallitus)

Oppiva yhteisö toimintakultturin ytimenä

Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Oppiva yhteisö kehittyy dialogin avulla. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Tavoitteiden pohdinta, oman työn säännöllinen arviointi ja kiireettömyys edistävät yhteisön oppimista. Sitä tukee kodeilta ja muilta yhteistyökumppaneilta saatu palaute. Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen edellytyksistä huolehtimiseen.

Oppiva yhteisö luo edellytyksiä yhdessä ja toinen toisiltaan oppimiseen. Se luo edellytyksiä myös tutkimiseen ja kokeilemiseen sekä innostumisen ja onnistumisen kokemuksiin. Yhteisö rohkaisee jokaista jäsentään yrittämään ja oppimaan myös virheistä. Se antaa sopivia haasteita ja tukee vahvuuksien löytämistä ja hyödyntämistä. Yhteisön jäseninä oppilaat voivat luoda myönteisen ja realistisen käsityksen itsestään ja kehittää luontaista kokeilun ja tutkimisen haluaan. Oppivassa yhteisössä ymmärretään fyysisen aktiivisuuden merkitys oppimiselle ja irrottaudutaan istuvasta elämäntavasta. Siinä arvostetaan työhön syventymistä, oppimisessa tarvittavaa ponnistelua ja työn loppuunsaattamista.

Hyvinvointi ja turvallinen arki

Oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt edistävät hyvinvointia ja turvallisuutta ja luovat siten edellytyksiä oppimiselle. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen koulutyöhön ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Toiminnassa otetaan huomioon yhteisön jäsenten yksilöllisyys ja tasa-arvoisuus sekä yhteisön tarpeet. Koulun käytännöt ovat joustavia ja mahdollistavat monipuolisen toiminnan. Liikkuminen sekä mielen hyvinvointia edistävät yhteiset toiminnat ovat luonteva osa jokaista koulupäivää. Yhteisöllinen oppilashuolto on tärkeä osa toimintakulttuuria.

Oppilailla on yhdenvertainen mahdollisuus saada ohjausta sekä tukea kehitykseensä ja oppimiseensa sekä yksilöinä että ryhmän jäseninä. Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan. Koulutyössä pyritään arjen ennakoitavuuteen ja kiireettömyyteen. Kuulluksi tuleminen ja oikeudenmukaisuuden kokemus rakentavat luottamusta. Rauhallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä ympäristön viihtyisyys edistävät työrauhaa.

Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely ovat yhteisön kaikkien jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Oppiva yhteisö tunnistaa oppimisen ja tiedon rakentumisen moninaisuuden ja toimii joustavasti. Se rohkaisee kokeilemiseen ja antaa tilaa eri ikäkausille ja oppijoille tunnusomaiselle toiminnallisuudelle, luovalle työskentelylle, liikkumiselle, leikille ja elämyksille.

Koulutyössä hyödynnetään suunnitelmallisesti eri työtapoja ja oppimisympäristöjä ja työskentelyä pyritään säännöllisesti viemään ulos luokkahuoneesta. Luodaan mahdollisuuksia projektimaiseen työskentelyyn ja kokonaisuuksien opiskeluun sekä yhteistyöhön koulun sisällä ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Koulun aikuisten keskinäinen yhteistyö sekä vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukevat oppilaiden kasvua hyvään vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Yhdessä tekeminen edistää oman erityislaadun tunnistamista ja taitoa työskennellä rakentavasti monenlaisten ihmisten kanssa. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään edistämään vuorovaikutusta sekä työskentelyn moniaistisuutta ja monikanavaisuutta.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Koulu oppivana yhteisönä on osa kulttuurisesti muuntuvaa ja monimuotoista yhteiskuntaa, jossa paikallinen ja globaali limittyvät. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppivassa yhteisössä kotikansainvälisyys on tärkeä voimavara. Yhteisö arvostaa ja hyödyntää maan kulttuuriperintöä ja kansalliskieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista monimuotoisuutta. Se tuo esiin saamelaiskulttuurin ja eri vähemmistöjen merkityksen Suomessa. Se kehittää yksilöiden ja ryhmien välistä ymmärrystä ja kunnioitusta sekä vastuullista toimintaa. Yhteisössä tunnistetaan, että oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin on perusoikeus. Kulttuuritraditioihin tutustutaan, erilaisista ajattelu- ja toimintatavoista keskustellaan rakentavasti ja luodaan uusia tapoja toimia yhdessä.

Yksi kulttuurisen moninaisuuden ilmentymä on monikielisyys. Jokainen yhteisö ja yhteisön jäsen on monikielinen. Eri kielten käyttö rinnakkain koulun arjessa nähdään luontevana ja kieliä arvostetaan. Kielitietoisessä yhteisössä keskustellaan kieliin ja kieliyhteisöihin kohdistuvista asenteista ja ymmärretään kielen keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma kielensä, tekstikäytäntönsä ja käsitteistönsä. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja.

Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Oppivan yhteisön toimintatavat rakennetaan yhdessä. Osallisuutta edistävä, ihmisoikeuksia toteuttava ja demokraattinen toimintakulttuuri luo perustan oppilaiden kasvulle aktiivisiksi kansalaisiksi.

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäseninä.

Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnat täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oppiva yhteisö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Peruskouluaikana oppilaiden käsitys omasta sukupuoli-identiteetistä ja seksuaalisuudesta kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee oppilaita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Oppiva yhteisö ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlaavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea.

Oppiva yhteisö rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Realistinen ja käytännöllinen asenne hyvän tulevaisuuden edellytysten muovaamiseen vahvistaa kasvamista vastuullisuuteen yhteisön jäseninä, kuntalaisina ja kansalaisina. Se rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

Keski-Savo

Keski-Savon kouluissa on myönteinen, kannustava ja rohkaiseva keskustelukulttuuri.

Oppiva yhteisö luo mahdollisuuksia sujuvaan oppilaiden kanssa käytävään dialogiin esim. oppilaskuntatoiminnalla, ryhmäyttämisellä, Lions Quest, Pro-koulu, KiVa-koulu -ohjelmilla. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on avointa ja luottamuksellista (vanhempaintapaamiset, sähköiset oppilashallinto-ohjelmat, matala kynnys ottaa yhteyttä, luottamuksellinen ja avoin keskustelukulttuuri). Työyhteisössä tehdään ammatillista yhteistyötä ja annetaan vertaistukea. Laaja-alaisen osaamisen edesauttamiseksi tehdään laajasti yhteistyötä kunnan omien toimijoiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa.

Keski-Savon kouluissa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia, aktiivisuutta, liikkumiseen kannustamista ja opiskeluympäristöjen monimuotoisuutta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta , esim. välkkäritoiminta. Kouluissa on hyväksyvä ilmapiiri, hyvät tavat, kiusaamiseen välitön puuttuminen, yhdessä laaditut ja oikeudenmukaiset järjestyssäännöt.

Keski-Savon kouluissa otetaan huomioon erilaiset oppijat, erilaisia toimintatapoja vaihdellen, mahdollisuuksien mukaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja joustavissa ryhmittelyissä.Luodaan mahdollisuuksia yhdessä oppimiseen ja vertaistukeen.

Asennekasvatus, erilaisuuden hyväksyminen ja suvaitsevaisuus ovat tärkeä osa kansainvälisyyskasvatusta, jota voidaan toteuttaa esimerkiksi erilaisten hankkeiden ja vierailujen avulla.

Keski-Savon kuntien kouluissa oppilaskunta on aktiivinen toimija koulun arjessa ja sen ajatuksia ja ehdotuksia tulee ottaa huomioon koulun toimintaa suunniteltaessa. Yhteistyöhön kannustetaan mm. tuki- ja kummioppilastoiminnalla. Yhteistyötä eri hallinnonaloilla tehdään esim. seurakunnan, koulun kehittämistyöryhmien tai vanhempainyhdistysten, lautakuntien ja paikallisten järjestöjen kanssa.

Koulut ovat kestävän kehityksen edelläkävijöitä. Kestävä kehitys otetaan huomioon mm. materiaalihankinnoissa, kulutustottumuksissa, ympäristöprojekteissa, jätteiden lajittelussa, tuotteiden elämänkaaren huomioimisessa ja luontoretkillä.

14. Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Kaikki yhteisön jäsenet vaikuttavat toiminnallaan oppimisympäristöihin. Hyvin toimivat oppimisympäristöt edistävät vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista. Ne myös mahdollistavat aktiivisen yhteistyön koulun ulkopuolisten yhteisöjen tai asiantuntijoiden kanssa.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet. Oppimisympäristöjen tulee tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista. Lisäksi oppimisympäristöjen kehittämisessä ja valinnassa otetaan huomioon, että oppilaat oppivat uusia tietoja ja taitoja myös koulun ulkopuolella.

Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys. Koulun tilaratkaisuilla kalusteineen, varusteineen ja välineineen on mahdollista tukea opetuksen pedagogista kehittämistä ja oppilaiden aktiivista osallistumista. Tilat, välineet ja materiaalit sekä kirjastopalvelut pyritään saamaan oppilaan käyttöön niin, että ne antavat mahdollisuuden myös itsenäiseen opiskeluun. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi eri oppiaineiden opetuksessa hyödynnetään luontoa ja rakennettua ympäristöä. Kirjastot, liikunta-, taide- ja luontokeskukset, museot ja monet muut yhteistyötahot tarjoavat monimuotoisia oppimisympäristöjä.

Tieto- ja viestintäteknologia on olennainen osa monipuolisia oppimisympäristöjä. Sen avulla vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan oppilaiden henkilökohtaisia oppimispolkuja. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon monimuotoinen mediakulttuuri. Uusia tieto- ja viestintäteknologisia ratkaisuja otetaan käyttöön oppimisen edistämiseksi ja tukemiseksi. Oppilaiden omia tietoteknisiä laitteita voidaan käyttää oppimisen tukena huoltajien kanssa sovittavilla tavoilla. Samalla varmistetaan, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Onnistumisen kokemukset ja elämykset erilaisissa ympäristöissä ja oppimistilanteissa innostavat oppilaita oman osaamisensa kehittämiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisympäristöjen kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet. Näin voidaan ehkäistä oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarvetta. Tuen tarpeen mukaan räätälöidyt oppimisympäristöt voivat olla osa oppilaan suunnitelmallista tukea.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

Keski-Savo

Oppimisympäristöt ovat toiminnallisuuteen kannustavia, muunneltavia, ergonomisia, esteettisiä ja turvallisia. Monipuoliset oppimisympäristöt edistävät oppimista ja parantavat oppimismotivaatiota. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään koulun ulkopuolista ympäristöä (luonto- ja rakennettu ympäristö). Oppimisympäristöjen tulee mahdollistaa oppilaan aktiivinen toiminta. Lisäksi kouluissa huomioidaan oppilaiden osallisuus omien toimintaympäristöjensä kehittämisessä. Koulujen on päästävä hyödyntämään monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikkaa yhtenä oppimisympäristönä. Tästä huolehditaan kunnittain laadittavien tieto- ja viestintätekniikan opetuksen strategioiden avulla. Keski-savon kulttuurikasvatussuunnitelmassa, Kulttuuriketjussa on laadittu sitovat tavoitteet yhteistyölle kulttuuritoimijoiden kanssa.

15. Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsentyneiden tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista.

Opetuksen eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen ja on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta. Se koskee opiskelun laajuutta ja syvyyttä, työskentelyn rytmiä ja etenemistä sekä oppilaiden erilaisia tapoja oppia. Eriyttäminen perustuu oppilaan tarpeille ja mahdollisuuksille suunnitella itse opiskeluaan, valita erilaisia työtapoja ja edetä yksilöllisesti. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon myös oppilaiden väliset yksilölliset ja kehitykselliset erot. Eriyttämällä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota sekä turvataan oppimisen rauhaa. Eriyttämisellä myös ehkäistään tuen tarpeen syntymistä.

Myös opetuksen eheyttäminen ohjaa työtapojen valintaa.

Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintäteknologian käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttuvat. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet.

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa ja ohjaa oppilaita erityisesti uusien työtapojen käytössä itseohjautuvuutta vahvistaen. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät parhaiten silloin, kun opettaja ohjaa oppilaita myös suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelytapojaan. Tämä motivoi ja auttaa oppilaita ottamaan vastuuta oppimisesta ja työskentelystä kouluyhteisössä. Yhteinen tavoitteiden ja arviointiperusteiden pohdinta sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn.

Keski- Savo

Valittaessa työtapoja korostetaan oppilaan aktiivista roolia oppimistapahtumassa. Käyttämällä erilaisia työtapoja saadaan vahvistettua oppimismotivaatiota (draama, pelit, leikit) ja oppilaan erilaiset vahvuudet tulevat paremmin esille. Erilaisilla työtavoilla mahdollistetaan sekä yksilölliset oppimispolut että yhteisöllisyyden tukeminen. Tieto - ja viestintäteknologian monipuolinen käyttö tukee erilaisten työtapojen valintaa.

16. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen. Eheyttämistä voidaan toteuttaa mm:

- rinnastamalla eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti
- jaksottamalla eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi
- toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja
- suunnittelemalla monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja
- muodostamalla oppiaineista integroituja kokonaisuuksia
- kokonaisopetuksena, jossa kaikki opetus toteutetaan eheytettynä kuten esiopetuksessa.

Jotta voidaan turvata kaikkien oppilaiden mahdollisuus kokonaisuuksien tarkasteluun ja oppilaita kiinnostavaan tutkivaan työskentelyyn, opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. Monialaisten oppimis-kokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa ja ne täsmennetään koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Oppimiskokonaisuudet suunnitellaan riittävän pitkäkestoisiksi siten, että oppilailla on aikaa syventyä oppimiskokonaisuuden sisältöön ja työskennellä tavoitteellisesti, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti. Paikallisessa opetussuunnitelmassa ja lukuvuosisuunnitelmassa voidaan päättää myös muista opetuksen eheyttämistavoista.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusteessa kuvattuja toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppilaiden osallistuminen suunnitteluun on välttämätöntä. Oppimiskokonaisuuksien tarkoituksena on käsitellä toiminnallisesti oppilaiden kokemusmaailmaan kuuluvia ja sitä avartavia asioita, jolloin tavoitteena on

- vahvistaa oppilaiden osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia olla mukana opiskelun tavoitteiden, sisältöjen ja työskentelytapojen suunnittelussa
- nostaa esiin oppilaiden merkityksellisiksi kokemia kysymyksiä sekä luoda tilaisuuksia niiden käsittelyyn ja edistämiseen
- lisätä mahdollisuuksia opiskella erilaisissa ja eri-ikäisten oppilaiden ryhmissä ja työskennellä useiden eri aikuisten kanssa

- tarjota mahdollisuuksia yhdistää koulun ulkopuolinen oppiminen koulutyöhön
- antaa tilaa älylliselle uteliaisuudelle, elämyksille ja luovuudelle sekä haastaa monenlaisiin vuorovaikutus- ja kielenkäyttötilanteisiin
- vahvistaa tietojen ja taitojen soveltamista käytäntöön sekä harjaannuttaa kestävän elämäntavan mukaista toimijuutta
- innostaa oppilaita toimimaan yhteisöä ja yhteiskuntaa rakentavalla tavalla.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät yhteistyötä eri lähestymistapoja edustavien oppiaineiden kesken sekä koulun muun toiminnan hyödyntämistä. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Oppilaille annetaan palautetta työskentelystään oppimiskokonaisuuden aikana ja oppilaan osoittama osaaminen otetaan huomioon oppiaineissa annettavaa sanallista arviota tai arvosanaa muodostettaessa.

Keski-Savo

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemat, joiden aihepiirteistä kokonaisuudet suunnitellaan.

- Teknologia ja tiedonhallinta
- Kestävä kehitys
- Turvallisuus ja liikenne
- Hyvinvointi ja arjen hallinta
- Yrittäjyyskasvatus
- Kansainvälisyys ja kulttuurikasvatus

Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan kouluittain lukuvuosisuunnitelmassa. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Oppilaat osallistetaan kokonaisuuksien suunnitteluun ja valintaan. Mikäli katsotaan tärkeäksi, voidaan jonakin vuonna velvoittaa kaikki koulut toteuttamaan tiettyyn aihepiiriin kuuluva monialainen oppimiskokonaisuus. Lukuvuosisuunnitelmassa täsmennetään oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen ja vuosittain mukana olevat oppiaineet. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään esim. palautekeskustelujen, itsearvioinnin, dokumentointien läpikäynnin avulla. Myös koulujen vuosittaisissa toimintakertomuksissa kerrotaan, kuinka monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutettiin. Yhteistyöllä eri kouluasteiden välillä estetään päällekkäisyydet kokonaisuuksien toetuttamisessa. Vuosittaisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemojen painotus on mahdollista esimerkiksi Kulttuuriketjun toteutuksessa.

16.1. Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Keski-Savo

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemat, joiden aihepiirteistä kokonaisuudet suunnitellaan.

- Teknologia ja tiedonhallinta
- Kestävä kehitys
- Turvallisuus ja liikenne
- Hyvinvointi ja arjen hallinta
- Yrittäjyyskasvatus

● Kansainvälisyys ja kulttuurikasvatus

Monialaiset oppimiskokonaisuudet suunnitellaan kouluittain lukuvuosisuunnitelmassa. Kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Oppilaat osallistetaan kokonaisuuksien suunnitteluun ja valintaan. Mikäli katsotaan tärkeäksi, voidaan jonakin vuonna velvoittaa kaikki koulut toteuttamaan tiettyyn aihepiiriin kuuluva monialainen oppimiskokonaisuus. Lukuvuosisuunnitelmassa täsmennetään oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen ja vuosittain mukana olevat oppiaineet. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään esim. palautekeskustelujen, itsearvioinnin, dokumentointien läpikäynnin avulla. Myös koulujen vuosittaisissa toimintakertomuksissa kerrotaan, kuinka monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutettiin. Yhteistyöllä eri kouluasteiden välillä estetään päällekäisyydet kokonaisuuksien toetuttamisessa. Vuosittaisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien teemojen painotus on mahdollista esimerkiksi Kulttuuriketjun toteutuksessa.

17. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävää elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, oppilashuolto ja tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjaukseen, oppilashuollon ja tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja oppilashuollollisen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti oppilashuollon henkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäseninä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Keski-Savon tavoitteet ja toimintatavat

- Kasvatus kuuluu kaikille koulun aikuisille
- Kasvatustyö tehdään yhdessä huoltajien kanssa
- Kehityskeskustelut pidetään vuosittain (vanhempainvartit yms.)
- Pääasiallinen yhteydenpitoväline koulun ja kodin välillä on sähköinenjärjestelmä Wilma, Helmi tms.
- Säännöllinen yhteistyö oppilashuollon henkilöstön kesken
- Jokaisella koululla on oppilaskunta ja sen toiminnan tulee olla säännöllistä
- Tiivis yhteistyö vanhempainyhdistyksen kanssa
- Suunnitelmallinen yhteistyö kunnan muiden lasten ja nuorten asioiden parissa työskentelevien kanssa.

17.1. Keski-savon kuntien yhteinen järjestyssääntöpohja

Nämä perusperiaatteet ovat jokaisen kunnan järjestyssääntöjen pohjalla. Kukin koulu tarkentaa järjestyssääntöjä omassa koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa.

Keski - Savon koulujen järjestyssäännöt

A. Tavoitteet

Koulun järjestyssääntöjen tehtävänä on luoda perusta koulutyön kasvatuksellisten ja opetuksellisten tavoitteiden saavuttamiselle, kouluyhteisön turvallisuudelle ja viihtyisyydelle. Järjestyssäännöt ohjaavat jokaista kouluyhteisön jäsentä vastuuseen päivittäisestä työskentelystä ja kasvattavat oppilasta tulevaa elämää varten.

B. Soveltamisala

1) Näitä järjestyssääntöjä sovelletaan koulualueeseen. Koulualueena tarkoitetaan niitä kiinteistöjä ja piha-alueita, jotka ovat koulun opetustiloina.

2) Kouluajaksi käsitetään lukujärjestyksen mukainen työpäivä.

3) Opiskeluun välittömästi liittyväksi tilaisuudeksi katsotaan koulun järjestämä tilaisuus oppilaitoksen alueen ulkopuolella kouluaikana sekä oppilaitoksen järjestämä tilaisuus kouluajan ulkopuolella.

4) Koulu laatii yhdessä huoltajien ja oppilaiden kanssa toimintaohjeet käytännön järjestelyistä, asianmukaisesta käyttäytymisestä, koulun omaisuuden käsittelystä sekä oleskelusta ja liikkumisesta koulurakennuksessa ja koulun alueella.

C. Työskentelyn eri tilanteet

1) Oppilaan tulee osallistua opetukseen säännöllisesti (35§).

2) Jos oppilas ei tule kouluun, on huoltaja heti ensimmäisenä poissaolopäivänä velvollinen ilmoittamaan syyn luokanohjaajalle. Opettaja antaa hyväksyttävästä syystä luvan enintään 3-5 päivän poissaoloon kunnan hallintosäännön mukaan, sen luokan oppilaalle, jonka valvonta hänelle kuuluu. Koulun rehtori myöntää oppilaalle luvan tätä pidempään poissaoloon. Lupa anotaan kirjallisena. Huoltaja huolehtii oppilaan koulutyön edistymisestä loman aikana.

3) Oppitunnit alkavat ja päättyvät täsmällisesti työjärjestyksessä ilmoitettuna ajankohtana. Oppituntien ulkopuolisessa toiminnassa noudatetaan erikseen sovittuja työaikoja. Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäydyttävä asiallisesti (35§). Oppituntikäyttäytymiseen on erilliset koulun toimintaohjeet.

4) Välituntien aikana on yleensä poistuttava luokkatiloista. Välituntikäyttäytymiseen on määritelty koulun toimintaohjeet.

5) Ruokailussa on noudatettava koulun antamia toimintaohjeita.

6) Aiheeton liikennöinti koulun alueella on kielletty. Autot, pyörät, mopot ja muut kulkuvälineet pysäköidään koulun osoittamille paikoille. Koulun liikenneturvallisuussuunnitelma sisältää ohjeistuksen liikkumisesta koulun alueella ja koulumatkoilla.

7) Jokainen kouluyhteisön jäsen on velvollinen pitämään koulualueen siistinä.

8) Koulun omaisuutta tulee käsitellä huolellisesti. Omaisuuden vahingoittumisesta tai katoamisesta aiheutuva korvausvelvollisuus määräytyy vahingonkorvauslain (412/1974) mukaan. Vahingosta ilmoitetaan oppilaan huoltajalle (2013/1267).9) Vioittuneista tai rikkoutuneista välineistä on ilmoitettava välittömästi koulun henkilökunnalle.

D. Tupakointi, päihteet ja huumeet

1) Oppilaiden tupakointi ja tupakkatuotteiden käyttö on kielletty tupakkalain 1.3.1995 mukaan.

2) Päihteiden ja huumeiden hallussapito, käyttäminen, myynti ja niidenvaikutuksen alaisena esiintyminen koulussa ja sen järjestämissä tilaisuuksissa on kielletty.Mikäli näin kuitenkin tapahtuu, koulun edustaja on velvollinen tekemään asiasta lastensuojeluilmoituksen.

E. Seuraukset sääntöjen rikkomisesta

1) Kasvatuskeskustelu (35a§/ 2013/1267). Kasvatuskeskustelun määrää rehtori tai opettaja.

2) Jälki-istunto (§36).

3) Kotitehtävien laiminlyönnistä opettaja voi jättää oppilaan enintään yhdeksi tunniksi koulun jälkeen tekemään tehtäviä (§36)

4) Kirjallinen varoitus (§36), jonka antaa rehtori.

5) Opettaja voi määrätä oppilaan poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi valvottuun tilaan, jos oppilas uhkaa muiden/omaa turvallisuutta (§36).

6) Häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamiseen luokasta opettajalla ja rehtorilla on oikeus käyttää välttämättömiä voimakeinoja (§36 b).

7/ Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi hänen väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisensä vuoksi tai jos opetus hänen häiritsevän käyttäytymisensä vuoksi kohtuuttomasti vaikeutuu (§36).

8) Koulun opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimattomuuttaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan (§35)

9) Rehtorilla tai opettajalla on oikeus ottaa haltuunsa opetusta tai oppimista häiritsevä esine tai aine (§36d) ja oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat ja säilytystilat sekä vaatteet päällisin puolin (kaksi henkilöä paikalla) (§36e)

10) Rikkeen ollessa vakava oppilas voidaan erottaa määräajaksi, enintään kolmeksi kuukaudeksi (§36 a) kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Oppilaan kuulemisesta kasvatuskeskusteluun ja kurinpitoon liittyvissä asioissa sekä huoltajan oikeudesta tiedonsaantiin on säädetty perusopetuslaissa (§36a-h).

F. Muut maininnat

1) Koulun rehtori voi tarvittaessa virkavelvollisuutensa perusteella antaa järjestyssääntöihin tarkennuksia tai lisäohjeita, joita tulee noudattaa kuten järjestyssääntöjä.

2) Kiusaamistilanteiden ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi Keski - Savon kouluissa on käytössä kiusaamisen vastainen suunnitelmat. Suunnitelmat uudistetaan 1.8.2016 mennessä Opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti.

17.2. Oppilaiden osallisuus

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Huolehditaan siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä ja ryhmänsä toiminnan suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaiden osuus on tärkeä. Lisäksi oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan myös koulun yhteisen toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä.

Perusopetuslain mukaan koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään,

toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Keski -Savo

Keski - Savon kouluissa oppilaita edustaa säännöllisesti toimivat oppilaskuntien hallitukset. Oppilaat otetaan mukaan koulun toiminnan ja kouluympäristön suunnitteluun. Oppilaita on kuultu opetussuunnitelman laadintavaiheessa sekä esimerkiksi rakennusprojekteissa. Oppilaat ovat ilmaisseet mielipiteensä mm. siitä, millainen tulevaisuuden koulun pitäisi olla. Järjestyssäännöistä on laadittu yhteinen Keski - Savon pohja, jonka perusteella koulut tekevät omat tarkennetut koulukohtaiset järjestyssäännöt. Koulukohtaisessa työssä kuullaan oppilaita ja huoltajia. Oppilaskunnille pyritään järjestämään mahdollisuuksia tavata toisiaan yli kuntarajojen. Oppilaskunnat tekevät myös yhteistyötä nuorisotoimen kanssa.

17.3. Kodin ja koulun yhteistyö

Perusopetuslain mukaan opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Yhteistyöllä tuetaan kasvatuksen ja opetuksen järjestämistä siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyö edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja oppilashuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työlle.

Keski-Savo

Koulun toimintasuunnitelmaan kirjataan vuosittain kodin ja koulun yhteistyön muodot. Kunnissa on käytössä sähköiset yhteydenpito järjestelmät, joiden avulla huoltaja voi esimerkiksi seurata oppilaan poissaoloja ja tiedottaa niistä koululle.

Luokanopettajalla/ luokanohjaajalla on velvollisuus tarjota **vuosittain** huoltajalle ja oppilaalle mahdollisuus osallistua kehityskeskusteluun. Keskustelu käydään aina oppilaan kanssa vaikka huoltaja ei siihen osallistuisikaan. Vuosiluokilla 1-4 tämän voi yhdistää syyslukukauden arviointikeskusteluun. Toisen ja kuudennen luokan keväällä opettaja käy oppilaan kanssa palautekeskustelun, johon tarvittaessa pyydetään huoltajaa osallistumaan. Palautekeskustelun sisällöstä tiedotetaan aina huoltajalle.

Vuosiluokilla 5-9 luokanopettajan/aineenopettajan tulee antaa henkilökohtaista palautetta sekä tiedottaa huoltajille oppilaan edistymisestä oppiaineessa muutenkin kuin summatiivisten kokeiden arvosanat ilmoittamalla. Palautetta voi antaa esimerkiksi sähköisten yhteydenpitojärjestelmien kautta. Koulut pyrkivät tukemaan ja rohkaisemaan vanhempia yhteistyöhön keskenään (vanhempainyhdistykset).

17.4. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Opetustoimi ja koulu tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamista. Koulutyö järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti yhdessä toimien ja työtä jakaen. Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä oppilashuollon toteuttamisessa.

Koulut tekevät myös keskinäistä yhteistyötä. Tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja yhtenäisyyttä sekä vahvistaa henkilöstön osaamista. Yhteistyötä tarvitaan perusopetuksen nivelvaiheissa ja oppilaiden siirtyessä koulusta toiseen. Usein myös eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksen, oppimisen tuen sekä oppilashuollon sujuva järjestäminen edellyttää hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyö nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kuten luontokoulujen, museoiden ja nuorisokeskusten kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

Keski-Savo

Siirtymävaiheissa varmistetaan tarpeellisten tietojen siirtyminen. Yhteistyötä tehdään lähettävän ja vastaanottavan koulun/oppilaitoksen kanssa.Yhteistyössä ovat mukana opettajien lisäksi mm. opinto-ohjaajat, erityisopettajat sekä koulukuraattorit. Koulut kuvaavat yhteistyön organisoinnin omissa vuosisuunnitelmissaan ja arvioivat sen toteutumista vuosittain. Kunnallisten toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä edesauttaa Kulttuuriketju

18. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Koulut kuvaavat koulukohtaisissa oppilashuoltosuunnitelmissa kasvatuskeskustelukäytännöt ja kurinpidollisten keinojen käytön ohjeistuksen. Koulun rehtori varmistaa vuosittain, että opettajat ovat perehtyneet käytäntöihin ja toimintamallit ovat koulun sisällä yhdenmukaiset. Käytännöistä ja menettelytavoista informoidaan huoltajia säännöllisesti.

19. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä valinnaisten aineiden opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyyttä.

Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin - tarjota erityislahjakkuuden kehittymistä tukevaa opetusta, syventää koulun tarjoamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea tai huolehtia opetuksesta joissakin poikkeustilanteissa, esimerkiksi oppilaan pitkän sairausjakson aikana. Etäyhteyksien ja erilaisten opetusteknologioiden käyttö monipuolistavat oppimisympäristöjä. Tällöin voidaan käyttää eri opettajien osaamista sekä koulun yhteistyökumppaneiden ja mahdollisten kansainvälisten verkostojen asiantuntemusta oppilaiden tarpeiden ja opetuksen tavoitteiden mukaisesti.

Oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Opetusryhmällä tulee olla turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaava opettaja ja oppilaiden mahdollisuudet oppimista edistävään vuorovaikutukseen tulee turvata. Oppilaiden tarpeet huomioonottavalla ja opetusteknologian mahdollisuuksia hyödyntävällä pedagogisella suunnittelulla varmistetaan opetuksen laadukas toteuttaminen. Tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön toteutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Keski-Savo

- Etäopetusta voidaan tarjota valinnaisuutta täydentävänä mahdollisuutena tai kun oppilaita on hyvin vähän (esim. ort.uskonto)
- Sekä opetusta lähettävässä että vastaanottavassa päässä opetustunnin valvonta ja ohjaus määrätään jollekin opettajalle
- Opetuksesta vastaa järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä
- Erikseen sovittaessa voidaan etäopetusta käyttää tilapäisesti/määräaikaisesti esim. pitempiaikaisen sairauden vaatiessa
- Koulutuksen järjestäjä päättää viime kädessä etäopetuksen järjestämisestä tai järjestämättä jättämisestä (esim. pitempi oleskelu ulkomailla)

20. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu tekee mahdolliseksi joustavan opinnoissa etenemisen. Vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä voidaan käyttää koko koulun, joidenkin opetusryhmien tai yksittäisten oppilaiden opiskelun järjestämisessä. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana. Vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun käytöstä määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Mahdollisuudesta tulee mainita myös silloin kun vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käytetään yksittäisen oppilaan kohdalla.

Koko koulun tai yksittäisen oppilasryhmien osalta vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun toteuttaminen edellyttää, että oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja niihin liittyvät sisällöt määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksittain. Opintokokonaisuudet muodostetan kussakin oppiaineessa valtioneuvoston asetuksen määrittelemän tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opintokokonaisuudet voidaan myös muodostaa yhdistämällä eri oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Opetussuunnitelmassa on määrättävä, mitkä opintokokonaisuudet ovat oppilaille pakollisia ja mitkä valinnaisia. Kaikille vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen osallistuville oppilaille tulee laatia opinto-ohjelma.

Mikäli vuosiluokkiin sitomatonta opetusta käytetään vain yksittäisen oppilaan kohdalla, laaditaan hänelle opetussuunnitelman perustuva opinto-ohjelma. Siinä kuvataan oppilaan opintojen tavoitteet, määritellään opintokokonaisuuksien suorittamisjärjestys, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet. Oppilaan opintojen etenemistä tulee seurata säännöllisesti.Oppimisen arvioinnista vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa määrätään Oppimisen arviointia koskevassa luvussa.

Keski-Savo

Vuosiluokkiin sitomattomasta opiskelusta päättää jokainen kunta itsenäisesti. Opetuksen järjestäjä päättää onko vuosiluokkiin sitomaton opetussuunnitelma käytössä myös kokonaisilla ryhmillä vai vain yksittäisten oppilaiden kohdalla.

20.1. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu Pieksämäen kaupungissa

Pieksämäen kaupungissa vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua voidaan noudattaa yksittäisen oppilaan kohdalla. Mikäli vuosiluokkiin sitomaton opiskelu halutaan ottaa käyttöön kokonaisen opetusryhmän kohdalla, on paikalliseen opetussuunnitelmaan määriteltävä opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti opintokokonaisuudet tavoitteineen ja sisältöineen sekä määrättävä, mitkä kokonaisuudet ovat oppilaille pakollisia, mitkä valinnaisia. Kaikille vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen osallistuville tulee laatia opinto-ohjelma.

Yksittäisen oppilaan vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Vuosiluokkiin sitomatonta opetusta koskevan päätöksenteon periaatteet

Oppilaan on mahdollista edetä oman opinto-ohjelman mukaisesti. Vuosiluokkiin sitomatonta opetusta voidaan noudattaa siten, että käydään oppiaineet eheytettynä ja yhtenäisinä kokonaisuuksina tavoitteena saada päättötodistuksen edellyttämät tiedot ja taidot sekä jatko-opintokelpoisuus. Esimerkiksi vuosiluokkiin sitomatonta opetusta voidaan käyttää oppilaan vammautuessa tai sairastuessa vakavasti sekä maahanmuuttajataustaisten ja erityisen tuen oppilaiden kohdalla. Lisäksi voi olla, että jonkin muun syyn vuoksi tulee paljon poissaoloja eikä oppilas suoriudu opinnoistaan vuosiluokkansa rytmissä. Vuosiluokkiin sitomatonta opetusta voidaan hyödyntää esimerkiksi opintojen hidastumista, lykkäytymistä ja keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana. Kouluun pyritään luomaan oppimisympäristö, jossa tukea tarvitsevat oppilaat voivat edetä koulunkäynnissään ilman luokka-asteen kertaamista. Myös erityisen lahjakkaat oppilaat voivat hyötyä vuosiluokkiin sitomattomasta opiskelusta.Rehtori päättää

oppilaan opintojen järjestämisestä vuosiluokkiin sitomattomasti yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Ennen päätöksen tekemistä koulun edustaja, oppilas ja huoltaja käyvät läpi oppilaan opintojen tilanteen ja vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen järjestelyt sekä niiden merkityksen oppilaan opintojen kannalta.Päätös oppilaan etenemisestä vuosiluokkiin sitomattomasti perustuu perusopetusasetuksen 11 §:n 3 momentin säännökseen.

Oppilaalle laadittavan opinto-ohjelman rakenne ja sen laatimisen periaatteet

Oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma. Siinä on mainittava opintokokonaisuudet, jotka sisältyvät oppilaan opinto-ohjelmaan sekä määriteltävä niiden suorittamisjärjestys, aikataulu ja mahdolliset erityistavoitteet.

Tuntijako sekä opetuksen tavoitteet ja sisällöt

Vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käytettäessä tuntijako sekä oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja niihin liittyvät sisällöt määritellään opintokokonaisuuksittain. Opintokokonaisuudet muodostetaan kussakin oppiaineessa valtioneuvoston asetuksen määrittelemän tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opintokokonaisuudet voidaan myös muodostaa yhdistämällä eri oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Oppilaan omassa oppimissuunnitelmassa kuvataan, mitkä opintokokonaisuudet ovat pakollisia ja mitkä valinnaisia.

Opintojen eteneminen ja opintokokonaisuuksien suorittamisen seuranta ja arviointi

Opettaja järjestää oppilaan, huoltajan, sekä mahdollisten muiden henkilökunnan jäsenten kanssa vuosittain palaverin, missä oppilaan suorittamista seurataan ja tehdään tarvittavia muutoksia oppimissuunnitelmaan. Oppilaan jo hyväksytysti suorittamat opinnot eivät raukea. Vuosiluokkiin sitomattomassa järjestelmässä oppilas ei jää luokalleen puuttuvien suoritusten vuoksi. Lukuvuoden päättyessä hän saa todistuksen hyväksytysti suorittamistaan opintokokonaisuuksista ja siirtyy seuraavalle luokalle jatkamaan opintojaan.

21. Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia tai vuosiluokkiin sitomattomasti edettäessä eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokursseittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä. Mikäli yhdysluokan eri vuosiluokilla on joissakin oppiaineissa erilaiset viikkotuntimäärät, oppiaineiden vuosiviikkotunnit voidaan myös jakaa osiin ja siten tasata oppiaineiden opetustunnit. Oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Opiskelu yhdysluokassa voidaan toteuttaa myös vuosiluokkiin sitomattomana perusopetusasetuksen mukaisesti. Tällöin oppimäärä määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksina jakamatta sitä vuosiluokkiin. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu voi koskea kaikkia koulun oppilaita, tiettyä yhdysluokkaa tai yksittäisiä oppilaita.

Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Keski-Savo

- Yhdysluokkia käytetään mm. oppilasryhmien pienuuden takia tai perustelluista pedagogisista syistä
- Yhdysluokkaopetusta annetaan pääasiallisesti seuraavasti: 1-2, 3-4, 5-6 tai 1-2, 3-6. Tarpeen mukaan jako voidaan tehdä muutenkin.
- Tuntimäärien jakamisessa ja resurssien käytössä eri luokka-asteella otetaan huomioon työn toteuttamisen järjestäminen myös yhdysluokissa
- Vuorokurssilukua käytetään hyväksi yhdysluokkaopetusta järjestettäessä

22. Joustava perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Tässä käytetään joustavan perusopetuksen toiminnasta nimitystä joustava perusopetus. Opetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Joustavaa perusopetusta suunnittelemaan ja organisoimaan voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Koulun toimintatapoja ja opetusmenetelmiä kehitetään niin, että ne vastaavat joustavaan perusopetukseen valittujen oppilaiden yksilöllisiä tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään työmuotoihin, joilla lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta kouluyhteisössä sekä vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatustyötä. Opetuksessa painotetaan toiminnallisia ja työpainotteisia opiskelumenetelmiä.

Joustava perusopetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen. Opettajan lisäksi toimintaan osallistuu nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt, opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muun opetusryhmän yhteydessä.

Opetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa sekä ohjattuna opiskeluna työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä. Opiskelu koulun ulkopuolella on oleellinen osa joustavaa perusopetusta. Näiden jaksojen aikana oppilailla on oikeus opettajan antamaan ohjaukseen ja opetukseen. Oppilaille annetaan opetussuunnitelman mukaisia oppimistehtäviä. Suoriutuminen oppimistehtävistä otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä oppilaiden kanssa työskentelevä henkilöstö tulee perehdyttää työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin sekä muihin tarvittaviin säädöksiin.

Oppilas valitaan joustavaan perusopetukseen oppilaan tai huoltajan hakemuksesta. Oppilaita valittaessa heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opetuksen järjestäjä päättää oppilasvalinnan perusteista ja valintamenettelystä. Oppilasvalinnasta tehdään hallintopäätös joka valmistellaan moniammatillisesti. Jos yksittäinen oppilas siirtyy pois joustavasta perusopetuksesta ennen perusopetuksen päättymistä, tehdään joustavan perusopetuksen päättymisestä hallintopäätös.

Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja oppilashuoltoon. Oppilas voi tarvitessaan saada yleistä tai tehostettua tukea. Poikkeuksellisesti joustavaan perusopetukseen voidaan ottaa myös erityistä tukea saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan opetuksessa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan pitää oppilaan edun mukaisena.

Joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tai tarkistetaan hänelle jo aiemmin laadittua oppimissuunnitelmaa. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Se sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostetun tuen aikana laadittava oppimissuunnitelma. Lisäksi oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetukseen liittyvät erityispiirteet, kuten opetuksen järjestäminen koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä. Mikäli oppilas saa erityistä tukea, joustava perusopetus kuvataan

vastaavalla tavalla henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa eli HOJKSissa.

Keski-Savo

- Joustava perusopetus toteutetaan lähiopetuksena koulussa ja ohjattuna opiskeluna työpaikoissa tai muissa erikseen nimetyissä oppimisympäristöissä
- Joustavan perusopetuksen järjestelyt hyväksyy koulutuksen järjestäjän määräämä edustaja
- Mahdollisuus joustavaan perusopetukseen on luokilla 7-9
- Joustavaan perusopetukseen voidaan valita hakemuksen perusteella yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon jäsenien valmistelun jälkeen
- Joustavaan opetukseen voidaan ohjata oppilas, joka on vaarassa jäädä vaille perusopetuksen päättötodistusta tai hänen koulunkäyntinsä ei suju perinteisellä mallilla ja oppilaalla on mahdollisuus hyötyä työpainotteisuudesta ja toiminnallisista työtavoista.
- Joustavaan perusopetukseen osallistuvalle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja tämän huoltajien kanssa
- Oppimissuunitelmaan kirjataan eri toimijoiden tehtävien jako, vastuu ja velvollisuudet

23. Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttää erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa sairaalaopetuksena, koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa annettavana opetuksena.

Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista. Hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle erikoissairaanhoidossa olevalle oppivelvolliselle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole perusopetuslain tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta oppilaan edun mukaista. Myös kunta, jossa on erikoissairaanhoidon muu toimintayksikkö, voi järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle. Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite. Oppilaan opetuksen järjestäjä ja sairaalan sijaintikunta sopivat ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan kotikuntakorvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten opetuksesta vastaa se kunta, johon lapsi on sijoitettu. Lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jos laitoksella on opetuksen järjestämislupa. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus. Oppivelvollisuusikäisten vankilaopetuksesta vastaa se kunta, jossa vankila sijaitsee.

Kunta voi osoittaa oppilaan lähikouluksi sopimuksen mukaisesti oman kunnan koulun sijasta myös toisen kunnan koulun, sellaisen yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän koulun, jolla on opetuksen järjestämislupa, tai valtion koulun.

Keski-Savo

- Annetaan opetuksen kannalta oleellinen tieto siirryttäessä koulusta sairaalaan tai sairaalasta kouluun
- Osallistutaan kotiutuspalavereihin yms.
- Tiivis yhteistyö koulu - sairaala

24. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

KERHOTOIMINTA

- oppilaalle tarjotaan mahdollisuutta osallistua monipuoliseen koulun toimintaa tukevaan kerhotoimintaan
- kerhotoiminnalla edistetään harrastuneisuutta, tarjotaan mahdollisuutta tutustua erilaisiin harrastuksiin sekä mahdollisuuksien mukaan ehkäistään syrjäytymistä
- oppilaille annetaan mahdollisuus vaikuttaa koulun kerhotarjontaan
- kerhotoiminnassa voidaan hyödyntää eri yhteistyötahoja (vapaa sivistystyö, SRK, urheiluseurat, huoltajat jne.)

KIRJASTOTOIMINTA

- kannustetaan oppilaita omaehtoiseen lukemiseen
- yhteistyö kirjaston kanssa (kirjasto, kirjastoauto)

KOULURUOKAILU

- Kouluruokaa valmistetaan suositusten mukaan.
- Ruokailijoita ohjataan terveellisiin valintoihin ja kannustetaan maistamaan ennakkoluulottomasti erilaisia ruokia.
- Kouluruokaa valmistetaan mahdollisimman pitkälle kotimaisista raaka-aineista ja lähituotteista.
- Ruokailutilanteessa ruokailusta vastaava henkilöstö toimii oheiskasvattajana.
- Ajoittain tehdään asiakastyytyväisyyskyselyjä ja pyritään kehittämään toimintaa asiakaslähtöisesti.
- kouluruokailu on sekä terveys- että tapakasvatusta → ohjattu ruokailu, riittävästi ohjaajia
- viihtyisä ja kiireetön ympäristö
- yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen (erityisruokavaliot, allergiat,
- terveydenhoitaja tai lääkärintodistuksen mukaan valmistetaan oppilaiden erityisruokavaliot jotka tarkistetaan vuosittain.

KOULUMATKAT

- noudatetaan 1.8.2014 voimaan tulleita K-Savon oppilaskuljetuksen periaatteita (opas)
- ohjataan oppilaita kulkemaan turvallisesti sekä käyttäytymään liikenteessä ja liikennevälineessä kohteliaasti ja asianmukaisesti
- koulutuksen järjestäjä vastaa odotusaikojen valvonnan ja ohjauksen järjestämisestä
- koulupäivän kesto on aamulla koulun alkamisesta viimeisen tunnin päättymiseen, koulumatkat kuuluvat vakuutusoikeudellisesti koulupäivään, mutta niiden osalta opettajat eivät voi käyttää julkista valtaa (kiusaamistapaukset koulumatkalla yms.)

VÄLITUNNIT, PÄIVÄNAVAUKSET JA MUUT YHTEISET TAPAHTUMAT

- kussakin toimipisteessä päätetään päivänavauksissa noudatettavista periaatteista (yhteiset ja erilliset päivänavaukset, painotukset jne.)
- oppilaiden osallisuus päivänavauksien ja yhteisten tapahtumien toteuttamiseen
- koulupäivän rytmittäminen välitunneilla ?
- lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan koulun yhteisiä tapahtumia (teemapäivät, leirikoulut, oppilasdiskot, kodin ja koulun yhteistyöpäivät, opintokäynnit, vierailijat…)

25. Arviointikulttuurin paikalliset painotukset

Perusopetuksessa oppimisen arviointi jaetaan arviointiin opintojen aikana sekä päättöarviointiin. Sekä opintojen aikaisessa että päättöarvioinnissa noudatetaan arvioinnin yleisiä periaatteita.

Arvioinnin perustuminen tavoitteisiin ja kriteereihin

Oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnin sekä palautteen antamisen oppilaille tulee aina perustua opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin tavoitteisiin. Oppilaita ja heidän suorituksiaan ei verrata toisiinsa eikä arviointi kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Opettajat huolehtivat, että tavoitteet ja arviointiperusteet ovat oppilaiden tiedossa. Tavoitteiden pohtiminen ja oman oppimisen edistymisen tarkastelu suhteessa tavoitteisiin on tärkeä osa myös oppilaan itsearviointitaitojen kehittämistä.

Todistusten antamiseen liittyvässä oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Arviointikriteerit on laadittu 6. ja 7. luokan nivelvaiheeseen sekä päättöarviointiin tukemaan opettajien työtä ja yhtenäistämään arviointia. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät hyvää osaamista kuvaavaan sanalliseen arvioon tai arvosanaan 8 vaadittavan tason.

Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin edellä mainittuja arviointikriteerejä käyttäen. Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin eikä osaamisen tason määrittelyssä käytetä edellä mainittuja arviointikriteerejä.

Oppilaiden ikäkauden ja edellytysten huomioon ottaminen sekä monipuoliset arviointikäytännöt

Arviointikäytännöt ja palautteen antaminen tulee suunnitella ja toteuttaa oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Palautetta annettaessa kiinnitetään huomiota oppilaiden onnistumisiin ja oppimisen edistymiseen suhteessa aiempaan osaamiseen.

Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä. Opettaja kokoaa tietoa oppilaiden edistymisestä oppimisen eri osa-alueilla ja erilaisissa oppimistilanteissa. Tällöin on tärkeää ottaa huomioon oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä sekä huolehtia siitä, ettei edistymisen ja osaamisen osoittamiselle ole esteitä. Erilaisissa arviointi- ja näyttötilanteissa varmistetaan, että kukin oppilas ymmärtää tehtäväksi annon ja saa riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen. Lisäksi huolehditaan mahdollisuuksista hyödyntää tarvittaessa tieto- ja viestintäteknologiaa ja antaa suullisia näyttöjä. Myös oppilaiden mahdollisesti tarvitsemien apuvälineiden saatavuudesta sekä tarvittavista avustajapalveluista huolehditaan. Lievätkin oppimisvaikeudet ja oppilaiden mahdollisesti puutteellinen opetuskielen/ suomen kielen/ruotsin kielen taito tulee ottaa huomioon arviointi- ja näyttötilanteita suunniteltaessa ja toteutettaessa. Samoin otetaan huomioon oppilaiden opiskelua varten mahdollisesti määritellyt opetuksen erityiset painoalueet.

Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa otetaan huomioon kunkin oppilaan kielitausta sekä kehittyvä suomen tai ruotsin kielen taito. Jotta oppilas voi osoittaa edistymistään ja osaamistaan mahdollisista suomen tai ruotsin kielen puutteista huolimatta, arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaan tilanteeseen sovitettuihin, monipuolisiin ja joustaviin arviointitapoihin.

Itsearvioinnin edellytysten kehittäminen

Opetuksessa kehitetään oppilaiden edellytyksiä itsearviointiin antamalla tilaa oppimisen ja opintojen edistymisen pohdintaan ja kehittämällä itsearviointitaitoja. Oppilaita ohjataan niin

yksilöinä kuin ryhmänä havainnoimaan oppimistaan ja sen edistymistä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Tarkoitus on, että opettajat auttavat oppilaita ymmärtämään tavoitteet ja etsimään niiden saavuttamiseksi parhaita toimintatapoja.

Alemmilla vuosiluokilla itsearviointitaitoja kehitetään auttamalla oppilaita tunnistamaan onnistumisiaan ja vahvuuksiaan koulutyössä sekä tulemaan tietoiseksi työlle sovittavista tavoitteista. Opetusryhmän yhteistä arviointikeskustelua käytetään paljon, annetaan myönteistä palautetta ja osoitetaan, miten monenlaisin tavoin jokainen voi onnistua työssään. Ylemmillä luokilla huomion kiinnittäminen onnistumisiin ja vahvuuksiin on edelleen tärkeää, mutta oman oppimisen ja opintojen edistymisen tarkastelu voi olla analyyttisempää. Se ohjaa oppilaita toimimaan yhä itseohjautuvammin. Myös tällöin opettajien on tärkeä kehittää oppilaiden keskinäistä arviointikeskustelua eli vertaisarviointia osana ryhmän työskentelyä. Näin oppilailla on mahdollisuus oppia antamaan ja saamaan rakentavaa palautetta. Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla jokainen oppilas voi tulla tietoisiksi edistymisestään ja ymmärtää, miten itse voi vaikuttaa oppimiseensa ja koulutyössä onnistumiseen.

26. Opintojen aikaisen arvioinnin toteuttaminen

Opintojen aikaisella arvioinnilla tarkoitetaan ennen päättöarviointia toteutettavaa arvioinnin ja palautteen antamisen kokonaisuutta. Opintojen aikainen arviointi on kaikilla vuosiluokilla pääosin oppimisen ohjaamista palautteen avulla. Sen keskeisenä tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua ja tukea oppimista sekä edistää itse- ja vertaisarvioinnin taitoja. Siihen sisältyy myös oppilaiden edistymisen ja osaamisen tason kuvaamista keskusteluin, arviointitiedottein ja todistuksin tiettyinä ajankohtina. Oppilaalle ja huoltajalle tulee antaa tietoa opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä riittävän usein.

Arviointi lukuvuoden aikana

Pääosa opintojen aikaisesta arvioinnista on luonteeltaan formatiivista. Tällöin arviointi ja siihen perustuva palautteen antaminen toteutetaan lukuvuoden aikana osana päivittäistä opetusta ja työskentelyä. Se edellyttää opettajilta oppimisprosessiin liittyvää havainnointia ja vuorovaikutusta oppilaiden kanssa. Opintojen aikaisessa arvioinnissa tärkeätä on myös oppilaiden toimijuutta kehittävä vertaisarviointi ja itsearviointi. Opettajan tehtävänä on luoda tilanteita, joissa yhdessä pohtien annetaan ja saadaan oppimista edistävää ja motivoivaa palautetta.

Oppimista edistävä palaute on luonteeltaan laadullista ja kuvailevaa, oppimisen solmukohtia analysoivaa ja ratkovaa vuorovaikutusta. Se ottaa huomioon oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä. Oppilaita ohjataan palautteen avulla tiedostamaan edistymisensä ja jäsentämään oman oppimisensa eri vaiheita sekä löytämään erilaisia keinoja tavoitteisiin pääsemiseksi. Palaute auttaa oppilaita vähitellen ohjaamaan omaa oppimistaan, asettamaan itselleen tavoitteita ja käyttämään onnistumista parantavia oppimisstrategioita.

Opettajan antaman, oppimisprosessia näkyväksi tekevän ja oppimista edistävän palautteen tulee auttaa oppilaita hahmottamaan ja ymmärtämään

- mitä heidän on tarkoitus oppia
- mitä he ovat jo oppineet
- miten he voivat edistää omaa oppimistaan ja parantaa suoriutumistaan.

Tällainen formatiivinen arviointi ja ohjaava palaute edistävät opiskeltavien asioiden jäsentymistä tieto- ja taitokokonaisuuksiksi sekä kehittävät oppilaiden metakognitiivisia taitoja ja työskentelytaitoja.

Arviointi lukuvuoden päättyessä

Opintojen aikainen arviointi sisältää myös oppimisprosessin jälkeen tehtävää, oppilaiden osaamisen summatiivista arviointia, jonka tulokset välitetään oppilaille todistuksissa tai arviointitiedotteissa. Perusopetusasetus velvoittaa antamaan kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle lukuvuositodistuksen, joka sisältää sanallisesti tai numeroin ilmaistut arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa tai opintokokonaisuuksissa. Lukuvuositodistukseen sisältyy myös käyttäytymisen arviointi. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on kokonaisarvio oppilaan koko lukuvuoden edistymisestä ja suoriutumisesta. Lukuvuositodistus on myös päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.

Vuosiluokilla 1-7 arviointi on sanallista tai numeroarviointia tai niiden yhdistelmää opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Vuosiluokkien 8-9 todistuksissa käytetään numeroarviointia. Toiminta-alueittain annettavassa opetuksessa käytetään sanallista arviointia. Yksilöllistettyjen oppimäärien arvioinnissa sanallista tai numeroarviointia käytetään opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Sanallista arviointia voidaan käyttää päättöarviointia lukuun ottamatta myös niiden oppilaiden arvioinnissa, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli.

Numeroarvosana kuvaa keskimääräisenä summatiivisena arviona oppilaan osaamisen tasoa suhteessa tavoitteisiin kussakin oppiaineessa tai opintokokonaisuudessa. Sanallista arviointia käyttämällä voidaan antaa monipuolista palautetta oppilaan oppimisesta ja suoriutumisesta. Sanallisen arvioinnin avulla voidaan kuvata paitsi oppilaan osaamisen tasoa myös hänen edistymistään, vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan. Sanallisella arvioinnilla voidaan myös antaa numeroarvosanaa yksityiskohtaisempaa palautetta osaamisesta ja oppimisen edistymisestä oppiaineen eri osa-alueilla.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä arvioita lukuvuositodistuksiin

Perusopetuksen tuntijaon mukaiset valinnaiset aineet arvioidaan vuosiluokilla 1-6 opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti joko sanallisesti tai numeroarvosanalla. Vuosiluokilla 7-9 vähintään 2 vuosiviikkotunnin laajuisista valinnaisista aineista annetaan numeroarvosana.

Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

Opetus ja arviointikäytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että oppilaalla on riittävästi monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Oppilaan kokonaistilannetta tulee tarkastella riittävän ajoissa. Oppilaalla on oikeus saada tarvitsemaansa tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta, ohjausta ja muuta tukea tilanteessa, jossa hän sairauden, oppimisvaikeuksien, vaikeasta elämäntilanteesta johtuvien poissaolojen tai muun syyn vuoksi on jäänyt tai on vaarassa jäädä jälkeen opinnoissaan. Mikäli oppilaan koko vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi, tulee asiasta keskustella hyvissä ajoin lukuvuoden aikana huoltajan ja oppilaan kanssa sekä sopia toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi.

Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

Oppilas, joka on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion, siirtyy seuraavalle vuosiluokalle.

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa on hylätty. Ennen luokalle jättämistä oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta erillisessä kokeessa osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot. Mahdollisuuksia voidaan antaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia ja muita näyttömahdollisuuksia, joilla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa.

Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, luokalle jättämisestä voidaan koulutyön päättyessä tehdä lukuvuositodistuksessa ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytty suorittaminen erillisessä kokeessa on vuosiluokalta siirtymisen edellytys.

Oppilas voidaan myös jättää luokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos sitä on pidettävä hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaisena. Oppilaan huoltajalle tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset asianomaiselta luokalta raukeavat.

Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti

Perusopetuksen opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan oman opinto-ohjelman mukaisesti vuosiluokkiin sitomattomasti(1). Vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä voidaan käyttää koko koulun, joidenkin opetusryhmien tai yksittäisten oppilaiden opetuksen järjestämisessä. Koko koulun tai yksittäisen opetusryhmän kohdalla vuosiluokkiin sitomatonta

opiskelua käytettäessä tuntijako sekä oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja niihin liittyvät sisällöt määritellään opetussuunnitelmassa opintokokonaisuuksittain.

Oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti opiskeleva oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositodistuksen kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamistaan opinnoista ja siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Oman opinto-ohjelman mukaisella etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää luokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä luokalta raukeaisivat. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hän eroaa koulusta.

---

(1)Perusopetusasetus 11§ 3 mom.

Keski-Savo

Keski-Savossa arviointi suoritetaan oheisen vuosikellon mukaisesti:

Opettajan antaman arvioinnin tulee olla monipuolista, kannustavaa ja oppimista ohjaavaa. Arviointikriteerit tehdään oppijoille ja huoltajille selväksi jo lukuvuoden alussa. Opiskeluun kuuluu myös ohjattua itse- ja vertaisarviointia. Työtapojen valinnan täytyy mahdollistaa monipuolisen arvioinnin toteutuminen.

Arviointikeskustelu käydään luokilla 1-4 kerran lukuvuodessa opettajan, oppilaan ja huoltajan kanssa. Kouluissa keskustelun järjestävät luokanopettajat ja(tarvittaessa keskusteluihin voi osallistua myös oppilaan muita opettajia). Luokanopettaja saa arviointitietoa muilta oppilasta opettavilta opettajilta sekä koulun henkilökunnalta. Arviointikeskustelulla korvataan väliarviointi vuosiluokilla 1-4.

Arviointikeskustelun tavoitteena on antaa ja saada tietoa oppilaan saavuttamista oppimistavoitteista ja edistymisestä sekä asettaa tavoitteita tulevalle työskentelylle. Arviointikeskustelun tarkoitus on kuulla oppilaan omia, opettajan ja huoltajan näkemyksiä. Keskustelun kohteina ovat ainakin työskentelytaidot, sosiaaliset taidot sekä edistyminen eri oppiaineissa. Keskustelussa tulee antaa tietoa oppilaan vahvuuksista ja niistä oppimisen alueista, joita on kehitettävä. Lisäksi keskustelussa käsitellään muita oppilaan kasvun kannalta ajankohtaisia asioita. Keskustelun tulee olla avointa ja luottamuksellista ja siihen tulee valmistautua huolellisesti etukäteen. Sekä oppilaalla että huoltajalla on velvollisuus osallistua keskusteluun. Käydyt keskustelut merkitään opiskelijahallinto-ohjelmaan (Wilman,Helmi).

Arviointilomakkeesta arkistoidaan kopio koululla, tietosuoja huomioon ottaen, koulussa oppilaana olon ajan.

Vuosiluokilla 5-9 luokanopettajan/aineenopettajan tulee antaa henkilökohtaista palautetta sekä tiedottaa huoltajille oppilaan edistymisestä oppiaineessa muutenkin kuin summatiivisten kokeiden arvosanat ilmoittamalla.

Lukuvuosiarvioinnissa vuosiluokilla 1-4 on käytössä sanallinen arviointi. Vuosiluokilla 5-9 arviointi on numeroarviointi.

Käyttäytyminen arvioidaan luokilla 1-4 sanallisesti ja luokilla 5-9 numeroarvioinnilla tavoitteiden mukaisesti. Käyttäytymisen arvosanan antavat kaikki oppilasta opettavat opettajat yhdessä.

Oppilaan siirtymisessä seuraavalle luokalle noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman ohjeistusta. Koulukohtaisesti päätetään käytännöistä, milloin ja millä tavalla huoltajaa informoidaan, mikäli näyttää siltä, että siirtyminen seuraavalle vuosiluokalle on estymässä.

Arviointi nivelvaiheissa

Toisen ja kuudennen luokan lopussa opettaja käy oppilaan kanssa ohjaavan palautekeskustelun. Mikäli on tarpeen suunnitella oppilaalle tukitoimia, pyydetään myös huoltaja keskusteluun mukaan. Muutoin keskustelussa esille tulleista näkökohdista lähetetään huoltajalle tiedote ja huoltajalla on myös tässä yhteydessä mahdollisuus tuoda omia näkökohtia esille.Osaamiskeskustelussa käydään läpi arviointia laaja-alaisen osaamisen tulevaisuuden taidoissa:

- oppimaan oppiminen
- kriittinen ajattelu
- ongelmanratkaisutaidot
- yhteistyötaidot
- elämänhallinnan taidot

Tarvittaessa keskustellaan myös oppiaineista, käyttäytymisesstä ja hyvinvoinnista. Keskustelussa tuodaan esille oppilaan vahvuuksia ja pyritään vahvistamaan oppilaan opiskelumotivaatiota.

Käyttäytymisen tavoitteet ja arviointikriteerit

Käyttäytymisen arviointi luokilla 1-4

	Olet saavuttanut tavoitteet kiitettävästi	**Olet saavuttanut tavoitteet hyvin**	**Olet saavuttanut tavoitteet kohtalaisesti**	**Tarvitset harjoitusta saavuttaaksesi tavoitteet**
1. Kannat vastuuta koulutyöstä	Oppilas on kaikille avulias kaikissa tilanteissa ja toimii vastuullisesti eri tilanteissa	Oppilas on pääsääntöisesti avulias ja huolehtii tehtävistään	Oppilas käyttäytyy avuliaasti vain aikuisen läsnä ollessa ja tarvitsee usein ohjausta tehtävien suorittamiseksi.	Oppilas ei ota toisia huomioon tai jopa aiheuttaa vahinkoa muille. Tehtävien suorittaminen vaatii aikuisen jatkuvaa valvontaa.
2.Käyttäydyt hyvien tapojen mukaisesti.	Oppilas hallitsee hyvät käytöstavat ja käyttäytyy kohteliaasti kaikkia työyhteisön jäseniä kohtaan.Oppilaan	Oppilas osaa huomioida toisia ja käyttäytyy pääsääntöisesti kohteliaasti. Oppilas osaa pääsääntöisesti	Oppilas pystyy huomioimaan toisia ja käyttäytymään kohteliaasti aikuisen valvonnassa.Oppilas ei vielä hallitse	Oppilas suhtautuu kielteisesti toisiin työyhteisön jäseniin ja käytös on usein epäkohteliasta. Oppilas kiroilee

	kielenkäyttö on aina asiallista.	käyttää asiallista kieltä.	asiallista kielenkäyttöä ja loukkaa tarkoituksellisesti muita.	ja käyttää epäasiallista kieltä.
3. Noudatat yhteisiä sääntöjä ja ohjeita	Oppilas noudattaa aina koulun sääntöjä ja annettuja ohjeita	Oppilas useimmiten pystyy noudattamaan koulun sääntöjä ja annettuja ohjeita.	Oppilas tarvitsee aikuisen valvontaa sääntöjen ja ohjeiden noudattamiseen	Oppilas rikkoo toistuvasti koulun sääntöjä ja annettuja ohjeita.
4.Osaat toimia yhdessä toisten kanssa	Oppilas tukee aktiivisesti omilla toimillaan luokan työrauhaa kaikissa tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa.	Aikuisen valvonnassa oppilas antaa toisille työrauhan ja pystyy työskentelemään erilaisten ihmisten kanssa.	Oppilas antaa useimmiten toisille työrauhan. Aikuisen ohjausta tarvitaan toisinaan työskentelyn onnistumiseen muiden kanssa.	Oppilas tarvitsee koko ajan aikuisen ohjausta. Hän häiritsee koulutyötä ja koulutovereitaan toistuvasti, eikä pysty yhteistyöhön muiden kanssa.

Käyttäytymisen tavoitteet Keski – Savon peruskouluissa luokilla 5-9

1. Oppilas kantaa vastuuta koulussa tehtävästä työstä ja on omaehtoisesti valmis auttamaan muita.

- Oppilas toimii aktiivisesti oman luokkansa ja koulunsa yhteishengen kohottamiseksi
- Oppilas toimii rakentavasti ja luotettavasti ongelmanratkaisutilanteissa
- Oppilas on toiminnoissaan luotettava ja vastuuntuntoinen sekä valmis ilmoittamaan havaitsemistaan väärinkäytöksistä

2. Oppilas ottaa myönteisesti toiset huomioon ja käyttäytyy kohteliaasti.

- Oppilas kunnioittaa toisen ihmisen fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta.
- Oppilas suvaitsee erilaisuutta.
- Oppilas noudattaa hyviä tapoja ja ottaa huomioon eri tilanteiden vaatimukset käyttäytymisessään.
- Oppilas ei kiusaa muita.
- Oppilas on avulias, ystävällinen ja huomaavainen toisia kohtaan

3. Oppilas arvostaa ja kunnioittaa ympäristöään sekä kouluyhteisöä.

- Oppilas kunnioittaa toisen omaisuutta.
- Oppilas käyttää koulun omaisuutta asiallisesti ja siististi.
- Oppilas ei riko tai sotke kouluympäristöä.

4. Oppilas noudattaa yhteisiä sääntöjä ja edistää työrauhaa eikä hänellä ole rangaistuksia.

- Oppilas on rehellinen ja oikeudenmukainen.
- Oppilas antaa työrauhan muille ja itselleen.
- Oppilas noudattaa koulun järjestyssääntöjä ja luokassa päätettyjä käyttäytymistapoja.
- Oppilas saapuu ajoissa oppitunnille eikä ole turhaan pois koulusta.
- Oppilas noudattaa ja edistää hyviä ruokailutapoja.
- Oppilas noudattaa koulun aikuisten antamia ohjeita.

5. Oppilaan kielenkäyttö on asiallista ja kunnioittavaa.

- Oppilas puhuu sopivalla tavalla.
- Oppilaan kielenkäyttö koulutovereita kohtaan on asiallista.
- Oppilas kuuntelee myös muita ja hyväksyy erilaiset mielipiteet.

Arviointikriteerit luokat 5-9

10 - Oppilas on saavuttanut erinomaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Hän edistää aktiivisesti omalla toiminnallaan hyvää käyttäytymistä. Oppilas noudattaa esimerkillisesti yhteisiä sääntöjä ja edistää työrauhaa eikä hänellä ole rangaistuksia.

9 - Oppilas on saavuttanut kiitettävästi käyttäytymisen tavoitteet. Oppilaan käytös on lähes aina tavoitteiden mukaista. Oppilas noudattaa yhteisiä sääntöjä ja pyrkii edistämään työrauhaa. Hänellä ei ole rangaistuksia

8 - Oppilas on saavuttanut hyvin käyttäytymisen tavoitteet. Oppilaan käyttäytyminen on pääsääntöisesti asiallista toisia ja ympäristöä kohtaan. Oppilas noudattaa yleensä kouluyhteisön sääntöjä eikä häntä ole rangaistu huonosta käytöksestä oppilaita tai henkilökuntaa kohtaan.

7- Oppilas on saavuttanut tyydyttävästi käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön ja yhteiseen omaisuuteen vaihtelevasti. Hän häiritsee ajoittain opiskelua eikä noudata aina koulun järjestyssääntöjä. Hänen käytökseensä ja kielenkäyttöönsä on jouduttu puuttumaan puhuttelemalla ja/tai mahdollisesti muilla toimenpiteillä.

6 - Oppilas on saavuttanut kohtalaisesti käyttäytymisen tavoitteet. Hän suhtautuu koulunkäyntiin, kouluyhteisöön tai yhteiseen omaisuuteen kielteisesti. Hän häiritsee opiskelua ja rikkoo järjestyssääntöjä. Hänen käytöksensä ja kielenkäyttönsä on epäasiallista ja loukkaavaa. Hänen käytökseensä on puututtu usein kurinpidollisin toimin.

5 - Oppilas on saavuttanut välttävästi käyttäytymisen tavoitteet. Hän rikkoo koulun järjestyssääntöjä jatkuvasti ja tietoisesti. Hänen käytöksensä ja kielenkäyttönsä on erittäin epäasiallista ja loukkaavaa. Hänen käytökseensä on puututtu erittäin usein kurinpidollisin toimin. Oppilas tarvitsee valvontaa selviytyäkseen koulutyöstä.

4 - Oppilas ei ole koulun kurinpitokeinoin ojennettavissa ja on vaaraksi kouluyhteisölle.

27. Päättöarvioinnin toteuttaminen

Päättöarviointi ajoittuu oppiaineesta ja paikallisesta opetussuunnitelmaratkaisusta riippuen vuosiluokille 7, 8 tai 9. Päättöarviointiin johtavien arviointikäytäntöjen tulee olla oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisia.

Päättöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppiaineen oppimäärän tavoitteet. Arvioinnin tuloksena annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan suoriutumisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.

Päättöarvioinnin lähestyessä opettajien tehtävänä on lukuvuoden vielä ollessa käynnissä antaa oppilaille paitsi tietoa suoriutumisen nykytilasta ja -tasosta myös oppimista eteenpäin ohjaavaa arviointipalautetta. Samoin tulee huolehtia siitä, että oppilaat ja huoltajat ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Palautteen ja ohjauksen tulee olla riittävän yksityiskohtaista ja yksilöllistä. Mikäli ennakoidaan, että 9. luokan oppilas ei tukitoimista huolimatta suoriudu opinnoistaan ja on vaarassa jäädä luokalle, voidaan oman opinto-ohjelman mukaiseen etenemiseen siirtymisellä ehkäistä oppilaan kaikkien suoritusten raukeaminen. Oman opinto-ohjelman mukaan etenevää, vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua käsitellään tarkemmin luvussa 5.

Päättöarvosanan muodostaminen

Perusopetuksen päättöarvosanojen tulee olla annettu yhdenvertaisin perustein. Päättöarvosanan muodostamista varten on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin sekä vapaaehtoisen kielen A-oppimäärään valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit sekä päättöarvosanan muodostamisen periaatteet.

Perusopetuksessa oppilaan päättöarvosanaa ei muodosteta suoraan oppilaan aiempien kurssi-, jakso- tai lukuvuovuositodistusten arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella. Koska osaamisen kehittyminen on aina kumuloituvaa, päättöarvosanan muodostamisen tulee perustua oppilaan opintojen päättyessä osoittamaan osaamisen tasoon suhteessa oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin.

Päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät numeroarvosanaan kahdeksan (8) vaadittavan tieto- ja taitotason kussakin oppiaineessa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen eri kriteerien kuvaamaa osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Oppilas on saavuttanut perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet oppiaineessa välttävästi (5) mikäli hän osoittaa jossakin määrin oppiaineelle asetettujen tavoitteiden mukaista osaamista. Tällöin oppilas on suorittanut yleisen oppimäärän ko. oppiaineessa hyväksytysti. Arvosanan muodostaminen perustuu myös tässä tapauksessa oppilaan osoittamaan keskimääräiseen osaamiseen, eli välttävän tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida hylätyn (4) suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineen oppimäärät.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillistä päättöarvosanaa. Päättöarviointi kussakin taide- ja taitoaineessa

tehdään siinä vaiheessa, kun oppiaineen koko oppimäärä on opiskeltu. Taide- ja taitoaineiden päättöarvosanoja muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin määriteltyjä valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteereitä.

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja arvioinnissa käytetään päättöarvioinnin kriteerejä. Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suoriutumista näissä oppiaineissa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin perustuen. Silloin arviointia ei tehdä suhteessa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin päättöarvioinnin kriteereihin.

Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää numeroarvioinnin sijasta sanallista arviota myös päättöarvioinnissa.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan päättöarviointi perustuu perusopetuksen yleisiin oppimääriin tai yksilöllistettyihin oppimääriin, sen mukaan mitä oppilaan erityistä tukea koskevassa päätöksessä on päätetty. Jos pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva oppilas opiskelee opintokokonaisuuksia, annetaan arviointi todistuksessa kuitenkin oppiaineittain.

Jos oppilaan opiskelu on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin ja arviointi annetaan sanallisena.

Johonkin oppiaineeseen tai erityiseen tehtävään painottuva opetus ja päättöarviointi

Mikäli koulu painottaa opetussuunnitelmassaan jotakin oppiainetta tai oppiainekokonaisuutta tai toteuttaa kaksikielistä opetusta, ovat opetuksen koulukohtaiset tavoitteet tässä oppiaineessa tai kielessä yleensä korkeammat kuin valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa asetetut tavoitteet. Oppilaiden yhdenvertaisuuden vuoksi myös painotetussa opetuksessa tai kaksikielisessä opetuksessa tulee oppilaiden suoriutumista kuitenkin arvioida perusopetuksen päättyessä suhteessa valtakunnallisiin tavoitteisiin ja käyttää osaamisen tason määrittämisessä päättöarvioinnin kriteerejä. Jos painotettu opetus toteutetaan käyttäen valinnaisten aineiden vuosiviikkotunteja, suoritetaan arviointi näiden tuntien osalta noudattaen, mitä näissä perusteissa valinnaisten aineiden arvioinnista määrätään.

Painotetusta opetuksesta ja oppilaan suoriutumisesta siinä voidaan tarvittaessa antaa lisätietoja erillisellä todistuksen liitteellä.

Perusopetuksen päättötodistus

Perusopetuksen päättötodistus annetaan oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on hyväksytty kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa. Numeroarvosanoja käytettäessä tämä merkitsee vähintään todistusarvosanaa viisi ja sanallisesti arvioitavissa oppiaineissa arviota ”hyväksytty”.

Päättötodistukseen merkitään samat tiedot kuin muihin perusopetuksen aikana käytettäviin todistuksiin seuraavin täsmennyksin:

- oppilaan koko nimi ja henkilötunnus
- rehtorin allekirjoitus

- yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvioitavien valinnaisten aineiden arviointi numeroin (5-10) ja sanoin (välttävä – erinomainen)
- oppiaineista, joissa on useampia oppimääriä (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet) merkitään suoritettu oppimäärä tai oppimäärät
- maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista.
- Perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä. (lisäys 1.8.2018 alkaen)

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillisiä päättöarvosanoja.

Arviota oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilaan oppitunneista lukuvuoden aikana vähintään 25% on opetettu muulla kuin koulun opetuskielellä, tulee todistuksessa mainita käytetty kieli.

Niistä valinnaisista aineista, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, merkitään todistukseen numeroarvosana. Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista ja tällaisista oppimääristä koostuvista kokonaisuuksista merkitään todistuksiin sanallinen arvio. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen aineen nimen kohdalle tulee merkintä ”valinnaiset opinnot”, sen jälkeen kaikkien yhteen yhteiseen aineeseen liittyvien sanallisesti arvioitavien aineiden yhteenlaskettu vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaisena opiskeltavat vieraat kielet ja muut valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”muut valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä, mahdollinen oppimäärä sekä arvio joko numeroin tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen joko omassa koulussaan tai koulun vaihdon yhteydessä, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet. Kesken jäänyt valinnaisaine arvioidaan numeroin, mikäli oppilas on ehtinyt suorittaa kyseisestä aineesta vähintään kahden vuosiviikkotunnin laajuisen osuuden. Mikäli osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia, kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle tulee merkintä ”osallistunut”. Kesken jääneestä valinnaisesta aineesta merkitään todistukseen myös oppilaan suorittama tuntimäärä. Uudesta valinnaisesta aineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai sanallinen arvio ”hyväksytty” riippuen siitä, minkä laajuiseksi kyseinen valinnainen aine on koulun opetussuunnitelmassa määritelty sekä merkintä opetussuunnitelman mukaisesta tuntimäärästä.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta kielestä, arvosana jätetään pois ja todistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja se arvioidaan numeroin.

Uskonnon ja elämänkatsomustiedon arvosana merkitään päättötodistukseen muodossa ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä sitä, kumpaa oppiainetta oppilas on opiskellut. Oppilaan opiskelemaa uskonnon oppimäärää ei merkitä päättötodistukseen. Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Jos oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, myös päättöarviointi voi näissä aineissa olla sanallinen. Päättötodistuksessa voidaan käyttää

näissä oppiaineissa myös numeroarvostelua. Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan. Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi on sanallinen.

Halutessaan huoltaja voi pyytää oppilaalle liitteenä arvion oppilaan käyttäytymisestä ja työskentelystä. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

28. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset

Oppimisen ja koulun käynnin tuen sekä tulkitsija- ja avustajapalveluiden käytännön järjestämiseen liittyvät Pieksämäen paikalliset linjaukset löytyvät Oppimisen tuen suunnitelmasta .

28.1. Yleinen tuki

28.2. Tehostettu tuki

28.3. Erityinen tuki

28.3.1. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Silloin kun opetusta ei voida oppilaan vaikean vamman tai vaikean sairauden vuoksi järjestää oppiaineittain laaditun oppimäärän mukaisesti, opetus tulee järjestää toiminta-alueittain.

Opetussuunnitelmaan kuuluvat toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kommunikaatiotaidot, sosiaaliset taidot, päivittäiset taidot ja kognitiiviset taidot.

Tarkemmat tavoitteet ja sisällöt määritellään HOJKS:ssa yksilöllisesti oppilaan tarpeen mukaisesti. Opetuksessa voidaan tarvittaessa käyttää yleisopetuksen opetussuunnitelmaa sekä toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen suunnitelmaa. HOJKS:ssa määritellään oppilaan opiskeleminen hänelle sopivissa ryhmissä / luokissa / oppiaineissa.

Motoristen taitojen oppimisen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehon hahmotusta sekä edistää kokonais- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä. Motoristen taitojen toiminta-alue voi sisältää liikunnan oppisisältöjä. Kuvataide, käsityö ja musiikki voivat toimia sisältönä ja tarjota menetelmiä hienomotorisia taitoja kehitettäessä.

Kommunikaatiotaitojen oppimisen tavoitteena on kontaktin muodostuminen ja vuorovaikutus sekä osallistuminen ja vaikuttaminen. Kommunikaatiotaitojen opetus sisältää kielellisen tietoisuuden, ilmaisun, käsite- ja sanavaraston harjoittelemista, viittomien, merkkien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä sekä ajattelua kehittäviä osa-alueita. Kommunikaatiotaitojen toiminta-alue sisältää oppisisältöjä äidinkielestä ja mahdollisesti joidenkin oppilaiden osalta myös vieraista kielistä tai toisesta kotimaisesta kielestä. Monilukutaito ja tieto- ja viestintä-teknologinen osaaminen soveltuvat aihekokonaisuuksista tarjoamaan oppisisältöjä tämän toiminta-alueen opettamiseen. Musiikki voi tarjota joidenkin oppilaiden kohdalla kanavan kommunikointiin.

Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan vuorovaikutustaitojen kehittyminen. Osa-alueet sisältävät käyttäytymis- ja vuorovaikutustaitoja ja itsehallinnan taitoja koskevia tavoitteita. Aihekokonaisuudet itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä työelämätaidot ja yrittäjyys tarjoavat soveltuvin osin sisältöjä toiminta-alueen opettamiseen. Uskonnon tai elämänkatsomustiedon sisällöt voivat tarjota oppilaskohtaisiin suunnitelmiin aiheita vuorovaikutustaitojen harjoitteluun.

Päivittäisten taitojen oppimisen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista ympäristönsä toimintoihin ja edistää hänen omatoimisuuttaan ja itsenäistymistään. Osa-alueet sisältävät terveyttä ja turvallisuutta, arkipäivän elämäntaitoja, asumista ja ympäristössä liikkumista sekä vapaa-ajan viettoa koskevia tavoitteita. Aihekokonaisuus itsestä huolehtiminen ja arjen taidot soveltuu sisällöllisesti toiminta-alueen opettamiseen. Oppiaineista kotitalous, terveystieto ja yhteiskuntaoppi voivat sisältyä päivittäisten taitojen oppimiseen.

Kognitiivisten taitojen oppimisen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen. Osa-alueet sisältävät aistien stimulointia ja harjoittamista, valinnan, luokittelun, ongelmanratkaisun ja syy-seuraussuhteen oppimisen harjoituksia. Oppiaineista matematiikka, ympäristö- ja luonnontieto, maantieto ja biologia, fysiikka ja kemia sekä historia ja yhteiskuntaoppi soveltuvat sisällöltään kognitiivisten taitojen toiminta-alueeseen. Musiikki, kuvataide ja käsityö voivat toimia yksin tai yhdessä sekä sisältöinä että oppimismenetelmien rikastuttajana kognitiivisia taitoja kehitettäessä.

Tavoitteisiin pyritään oppilaiden yksilöllisten edellytysten ja kykyjen mukaisesti. Tavoitteena on edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja parantaa oppimisedellytyksiä. Opetuksessa korostuu elämän- ja käytännönläheisyys. Oppisisältöjen määrää voidaan vähentää ja niiden vaikeustasoa helpottaa. Sisällöissä korostetaan oppilaiden elämäntilanteiden kannalta tärkeitä kokonaisuuksia. Oppiainekokonaisuuksia voidaan muodostaa kaikille yhteisistä oppiaineista ja valinnaisista aineista.

Opetus suunnitellaan ja toteutetaan kuntoutumista edistävin keinoin yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Lisäksi tehdään opettajien keskinäistä sekä muun henkilöstön ja eri asiantuntijoiden välistä yhteistyötä. Oppilaiden tarvitsemat kuntoutus- ja terapiapalvelut voivat sisältyä koulupäiviin.

TODISTUS

1. Motoriset taidot
2. Kommunikaatiotaidot
3. Sosiaaliset taidot
4. Kognitiiviset taidot
5. Päivittäiset taidot

Oppilaan arviointi perustuu HOJKS:ssa asetettuihin tavoitteisiin ja se kohdistuu edistymiseen toiminta-alueittain. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, tämä voidaan kuvata osana arviointia. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan vamman tai sairauden aiheuttamat esteet oppimiselle. Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa arviointi on aina sanallista.

28.4. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

28.5. Tulkitsemis- ja avustajapalvelut

29. Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

Oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu Pieksämäen kouluille yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma, jota täydennetään koulujen lukuvuosisuunnitelmissa.

30. Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset

Pieksämäen kaupungissa on 13.11.2015 Opetushallituksen antamien Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta laadittu suunnitelma.

31. Kaksikielisen opetuksen järjestäminen

Kaksikielisellä opetuksella pyritään saavuttamaan hyvä ja monipuolinen kielitaito sekä koulun opetuskielessä että kohdekielessä. Kaksikielisen opetuksen pitkäntähtäimen tavoitteena on perustan luominen elinikäiselle kielten oppimiselle sekä kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiselle. Kaksikielisessä opetuksessa oppilaille tarjotaan autenttinen kielenkäyttöympäristö. Tavoitteeseen pyritään järjestämällä äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kielikylpykielen/kohdekielen tuntien lisäksi eri oppiaineiden opetusta kummallakin kielellä ja hyödyntämällä molempia kieliä koulun arjessa myös opetuksen ulkopuolella. Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielen/kohdekielen sisällöt ja tuntimäärän. Kielikylpykieli/kohdekieli on yleensä samalla oppilaan A1-kieli.

Kaikissa oppiaineissa tulee saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Kaksikielisessä opetuksessa painottuu luonnollinen viestintä ja vuorovaikutus, toiminnallisuus ja oppilaiden aktiivinen kielenkäyttö. Oppilaan mahdollisuuksia käyttää kieltä oppiainekohtaisesti sekä koulun opetuskielessä että kielikylpykielessä/kohdekielessä tuetaan tietoisesti. Koulun opetuskieli ja kielikylpykieli/kohdekieli muodostavat kokonaisuuden, ja molempien kielten oppimista tuetaan yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Kaksikielinen opetus heijastuu koko koulun toimintakulttuuriin. Opetuksen suunnittelu ja toteutus edellyttää systemaattista yhteistyötä ja vuoropuhelua sekä eri oppiaineita opettavien opettajien että myös koulun muun henkilöstön kesken.

Siirryttäessä opetuksessa luokanopetuksesta aineenopetukseen, on siirtymävaihe hyvä suunnitella opettajien välisenä yhteistyönä. Tällöin kaksikielisen opetuksen asettamat erityisvaatimukset voidaan ottaa suunnitelmallisesti huomioon.

Opetuksen jatkumon ja siirtymävaiheiden suunnittelu edellyttää yhteistyötä myös sidosryhmien kesken.

Kielikylpykielen/kohdekielen opetus

Opetuksen järjestäjä määrittelee paikallisesti kielikylpykielelle/kohdekielelle asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Tavoitteiden asettamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi Kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kielikylpykielen/kohdekielen opetuksessa kehitetään oppilaiden kielitaitoa monipuolisesti ja samalla ottaen huomioon eri oppiaineiden asettamat vaatimukset kielitaidolle.

Oppiaineiden opetuksen muuttuessa käsitteellisemmäksi tarvitaan myös vaativamman asiatekstin tuottamis- ja ymmärtämistaitoja sekä taitoa keskustella vaativista aiheista. Myös oikeakielisyyteen kiinnitetään huomiota lisääntyvässä määrin. Kielikylpykielen/kohdekielen kehittymistä tuetaan ja seurataan.

Muiden oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä

Eri oppiaineiden opetus kielikylpykielellä/kohdekielellä edellyttää opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta sekä riittävää kielenhallintaa. Tarvitaan yhteistä pohdintaa siitä, millaiset kielenkäytön konventiot ja millaiset tekstit ovat millekin oppiaineelle tyypillisiä. Näin määritellään kielellisiä tavoitteita eri oppiaineissa. Opetuksessa korostuu havainnollisuus ja konkreettisuus, oppilaskeskeiset työtavat ja vuorovaikutteisuus. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kielikylpykieltä/kohdekieltä eri oppiainesisältöjä opiskeltaessa. Tavoitteena on, että oppilaat ovat samanaikaisesti sekä kielen oppijoita että kielen käyttäjiä. Oppilaiden kielikylpykielen/kohdekielen tuottamista tuetaan opettajan ja muiden oppilaiden vertaistuella.

Muiden oppiaineiden opetus koulun opetuskielellä

Opetuksessa varmennetaan, että oppilaiden äidinkielinen käsitteiden hallinta sekä tekstien ymmärtäminen ja tuottaminen kehittyvät ikäkauden mukaiselle tasolle myös eri oppiaineiden opetuksessa. Myös koulun opetuskielellä annettavassa opetuksessa edellytetään opettajalta kielitietoista ja kielipedagogista otetta.

Seurannan ja arvioinnin erityispiirteet kaksikielisessä opetuksessa

Arvioinnin tulee antaa opettajalle, oppilaalle ja huoltajille monipuolisesti palautetta oppilaiden aineenhallinnan ja kielitaidon kehittymisestä suhteessa opetukselle määriteltyihin tavoitteisiin. Oppilaan kielitaidon kehittymistä molemmissa kielissä seurataan eri oppiaineissa sekä kaikkien opettajien yhteistyönä että oppilaiden itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin avulla. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Eri oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen yleisiä arviointiperusteita riippumatta siitä, millä kielellä niitä on opetettu. Arvioinnissa huomioidaan myös oppiainekohtaisen kielen kehittyminen niiden kielellisten tavoitteiden osalta, jotka on paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjattu.

Perusopetuksen päättöarvioinnissa kielikylpykielen tai kohdekielen tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan A1-kielen päättöarvioinnin kriteereiden mukaisesti. Näin menetellään oppilaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi toisen asteen opintoihin hakeuduttaessa. Mahdollisuuksien mukaan arviointi tehdään yhteistyössä eri oppiaineita opettavien opettajien kesken. Päättötodistuksen yhteydessä oppilaalle voidaan antaa liite kielikylpyyn tai muuhun kaksikieliseen opetukseen osallistumisesta.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kaksikielisessä opetuksessa

Pedagogisissa arvioissa ja tukitoimissa huomioidaan kaksikielinen kielenkehitys ja pohditaan millä kielellä ja millaista tukea voidaan antaa. Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada ohjausta ja riittävää tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiin heti, kun tarvetta ilmenee. Oppilaan tuen tarvetta seurataan säännöllisesti, ja tukea annetaan tarpeen mukaan. Tarkoitus on, että oppilas saa suunnitelmallista, jatkuvaa tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki suunnitellaan yhteistyössä opettajien, oppilaan ja oppilaan huoltajien sekä oppilashuollon kesken.

32. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle luvan perusopetuksen järjestämiseen. Järjestämisluvassa opetuksen järjestäjälle voidaan määrätä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva erityinen koulutustehtävä.

Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvassa perusopetuksessa toiminnan, kasvatuksen ja opetuksen tulee noudattaa perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita ja opetukselle asetettuja tavoitteita. Opetuksessa noudatetaan näitä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sitouttamatta oppilaita tiettyyn opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen tai kasvatusjärjestelmän taustalla olevaan arvo- tai kasvatusfilosofiseen näkemykseen. Poikkeamista ja painotuksista määrätään järjestämisluvassa ja valtioneuvoston asetuksessa.

Keski - Savo

Keski - Savon kunnissa ei järjestetä erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvaa perusopetusta.

33. Uusi tekstikappale

34. Vuosiluokat 1-2

34.1. Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeätä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeätä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Keski- Savo

Tiedon siirto esiopetuksesta perusopetukseen on kuvattu kappaleessa Perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö. Siirto tehdään maalis- huhtikuun aikana.

Pieksämäki: Siirtymävaiheen toimintatapojen tarkennukset on määritelty Oppilaan tuki Pieksämäellä -asiakirjassa.

34.2. Koululaiseksi kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeätä, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisyys sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeätä, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisyys sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien ymmärtämistä edistetään toteuttamalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

34.3. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja

mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Keski-Savo

Toisen luokan keväällä (huhtikuu/toukokuu) opettaja käy oppilaan kanssa kahdenkeskisen palautekeskustelun, jonka sisällöstä informoidaan huoltajia kirjallisesti wilman kautta. Tarvittaessa palautekeskustelu järjestetään huoltajan kanssa ja tarkistetaan tai tehdään mahdollinen erityisen tuen päätös. Tarkemmin siirtovaiheet kuvattu kappaleessa Arviointi opintojen aikana.

Pieksämäki: Siirtymävaiheen toimintatapojen tarkennukset on määritelty Oppilaan tuki Pieksämäellä -asiakirjassa.

34.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestävään elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeätä, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevansa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestävään elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämisessä korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

34.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oivaltamiselle, uuden löytämiselle ja keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan, tekemään tarkkoja havaintoja, etsimään tietoa sekä tuottamaan ja kehittelemään yhdessä ideoita ja esittämään työnsä tuloksia. Ikäkaudelle sopivien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäröivän maailman ilmiöitä kohtaan sekä vahvistetaan taitoa jäsentää, nimetä ja kuvailla ympäristöä. Oppilaita rohkaistaan myös kyseenalaistamaan havaitsemiaan asioita ja huomaamaan, että tieto voi olla joskus ristiriitaista ja epäselvää.

Oman ja yhteisen työn suunnittelemista, tavoitteiden asettamista ja työskentelyn arviointia harjoitellaan. Yhdessä pohditaan, milloin työssä on onnistuttu ja mistä sen tietää. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymistään, tunnistamaan omat vahvuutensa oppijoina ja iloitsemaan onnistumisistaan. Heidän kanssaan keskustellaan opintoihin liittyvistä mahdollisista valinnoista ja autetaan ymmärtämään erilaisten vaihtoehtojen merkitys.

Monipuolinen liikkuminen ja motoriset harjoitukset tukevat ajattelun kehittymistä ja oppimista. Muistin, mielikuvituksen sekä eettisen ja esteettisen ajattelun kehittymistä tuetaan satujen ja tarinoiden, pelien, lorujen, laulujen ja leikkien, taiteen eri muotojen sekä monipuolisen vuorovaikutuksen avulla.

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oivaltamiselle, uuden löytämiselle ja keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan, tekemään tarkkoja havaintoja, etsimään tietoa sekä tuottamaan ja kehittelemään yhdessä ideoita ja esittämään työnsä tuloksia. Ikäkaudelle sopivien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäröivän maailman ilmiöitä kohtaan sekä vahvistetaan taitoa jäsentää, nimetä ja kuvailla ympäristöä. Oppilaita rohkaistaan myös kyseenalaistamaan havaitsemiaan asioita ja huomaamaan, että tieto voi olla joskus ristiriitaista ja epäselvää.

Oman ja yhteisen työn suunnittelemista, tavoitteiden asettamista ja työskentelyn arviointia harjoitellaan. Yhdessä pohditaan, milloin työssä on onnistuttu ja mistä sen tietää. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymistään, tunnistamaan omat vahvuutensa oppijoina ja iloitsemaan onnistumisistaan. Heidän kanssaan keskustellaan opintoihin liittyvistä mahdollisista valinnoista ja autetaan ymmärtämään erilaisten vaihtoehtojen merkitys.

Monipuolinen liikkuminen ja motoriset harjoitukset tukevat ajattelun kehittymistä ja oppimista. Muistin, mielikuvituksen sekä eettisen ja esteettisen ajattelun kehittymistä tuetaan satujen ja tarinoiden, pelien, lorujen, laulujen ja leikkien, taiteen eri muotojen sekä monipuolisen vuorovaikutuksen avulla.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Oppitunnit, juhlat, leikit, pelit, ruokailuhetket sekä yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolella tarjoavat tilaisuuksia harjoitella toimimista monenlaisten ihmisten kanssa. Oppilaita kohdellaan arvostavasti ja ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Oppilaita ohjataan arvostamaan oman perheensä ja yhteisönsä sekä muiden perinteitä ja tapoja. Koulutyössä tutustutaan läheiseen kulttuuriympäristöön sekä sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilaille avataan mahdollisuuksia tutustua kulttuuriperintöön sekä taiteeseen ja muuhun kulttuuritarjontaan ja saada kokemuksia myös kansainvälisyydestä. Tärkeätä on pohtia yhdessä, miten omaan ympäristöön ja sen kulttuuriin voi vaikuttaa. Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat heidän elämässään ja toiminnassaan.

Koulutyössä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan käden ja koko kehon taitojen kehittymisestä ja harjoittelemaan monenlaista esiintymistä. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät muun muassa leikkien, seikkailujen, musiikin, draaman, saduttamisen, mediaesitysten, kuvallisen ja käsityöllisen ilmaisun sekä rakentelun ja muiden käden töiden keinoin.

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Oppitunnit, juhlat, leikit, pelit, ruokailuhetket sekä yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolella tarjoavat tilaisuuksia harjoitella toimimista monenlaisten ihmisten kanssa. Oppilaita kohdellaan arvostavasti ja ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Oppilaita ohjataan arvostamaan oman perheensä ja yhteisönsä sekä muiden perinteitä ja tapoja. Koulutyössä tutustutaan läheiseen kulttuuriympäristöön sekä sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilaille avataan mahdollisuuksia tutustua kulttuuriperintöön sekä taiteeseen ja muuhun kulttuuritarjontaan ja saada kokemuksia myös kansainvälisyydestä. Tärkeätä on pohtia yhdessä, miten omaan ympäristöön ja sen kulttuuriin voi vaikuttaa. Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat heidän elämässään ja toiminnassaan.

Koulutyössä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan käden ja koko kehon taitojen kehittymisestä ja harjoittelemaan monenlaista esiintymistä. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät muun muassa leikkien, seikkailujen, musiikin, draaman, saduttamisen, mediaesitysten, kuvallisen ja käsityöllisen ilmaisun sekä rakentelun ja muiden käden töiden keinoin.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Koulun aloittaminen edellyttää uudenlaisia itsestä huolehtimisen taitoja ja itsenäisyyden lisääntymistä. Koulutyöhön kuuluu oppilaiden ikäkaudelle sopivista vastuutehtävistä huolehtiminen luokka- ja kouluyhteisössä. Yhteisten pelisääntöjen, hyvien tapojen sekä

kannustavan palautteen merkitys korostuu. Oppilaita ohjataan hahmottamaan aikaan ja paikkaan liittyviä käsitteitä ja niiden käytännön merkitystä. He harjoittelevat omien tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista ja esimerkiksi leikkien ja draaman avulla kehittävät tunnetaitojaan.

Koulussa opitaan omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Huomiota kiinnitetään itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen lähiympäristössä, turva- ja suojavälineiden käyttöön sekä omien tietojen ja taitojen kehittämiseen kävelijänä ja pyöräilijänä. Myös erilaisissa vaaratilanteissa tarvittavan toiminnan ja avun hakemisen taitoja harjoitellaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan arjen teknologiaa ja sen merkitystä päivittäisessä elämässä sekä opitaan, mitä teknisten laitteiden turvallinen käyttö edellyttää. Oppilaiden muotoutuvista kulutustottumuksista keskustellaan, opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia sekä pohditaan mahdollisuuksia oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaita ohjataan kriittiseen kuluttajuuteen ja mietitään, mitä taloudellisuus, kohtuullisuus ja ympäristön huomioon ottaminen tarkoittavat kuluttajan valinnoissa ja mitä ne merkitsevät omassa toiminnassa.

Koulun aloittaminen edellyttää uudenlaisia itsestä huolehtimisen taitoja ja itsenäisyyden lisääntymistä. Koulutyöhön kuuluu oppilaiden ikäkaudelle sopivista vastuutehtävistä huolehtiminen luokka- ja kouluyhteisössä. Yhteisten pelisääntöjen, hyvien tapojen sekä kannustavan palautteen merkitys korostuu. Oppilaita ohjataan hahmottamaan aikaan ja paikkaan liittyviä käsitteitä ja niiden käytännön merkitystä. He harjoittelevat omien tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista ja esimerkiksi leikkien ja draaman avulla kehittävät tunnetaitojaan.

Koulussa opitaan omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Huomiota kiinnitetään itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen lähiympäristössä, turva- ja suojavälineiden käyttöön sekä omien tietojen ja taitojen kehittämiseen kävelijänä ja pyöräilijänä. Myös erilaisissa vaaratilanteissa tarvittavan toiminnan ja avun hakemisen taitoja harjoitellaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan arjen teknologiaa ja sen merkitystä päivittäisessä elämässä sekä opitaan, mitä teknisten laitteiden turvallinen käyttö edellyttää. Oppilaiden muotoutuvista kulutustottumuksista keskustellaan, opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia sekä pohditaan mahdollisuuksia oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaita ohjataan kriittiseen kuluttajuuteen ja mietitään, mitä taloudellisuus, kohtuullisuus ja ympäristön huomioon ottaminen tarkoittavat kuluttajan valinnoissa ja mitä ne merkitsevät omassa toiminnassa.

L4 Monilukutaito

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi, monenlaisten, ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi, tuottajiksi ja arvioijiksi. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan perustamalla opetus moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuudelle ja ilmiökeskeisyydelle. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Samoin kehittyy taito käsitellä arkeen liittyen numeerista informaatiota, kuten lukumäärien eroja. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa kokeilemalla kuvallisia ilmaisutapoja sekä tarkastelemaan visuaalisen vaikuttamisen keinoja lähiympäristössä.

Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä ja välittämään tietoa muille. Heitä ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta sekä myös sitä, että jokaisella tekstillä on tekijänsä ja tarkoituksensa. Näin opetuksessa tuetaan kriittisen ajattelun kehittymistä. Monilukutaitoiseksi kehittyäkseen oppilaat tarvitsevat sekä rikasta tekstiympäristöä että suojaavaa tukea median käytössä. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä, elokuvia ja musiikkia sekä monimuotoisen ympäristön havainnointia ja oppilaiden tekemiä ja valitsemia sisältöjä. Tuottamisen taitoja kehitetään tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla. Oppilaille luodaan runsaasti tilaisuuksia kysyä ja ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan monenlaisia välineitä ja ilmaisun keinoja käyttäen.

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi, monenlaisten, ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi, tuottajiksi ja arvioijiksi. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan perustamalla opetus moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuudelle ja ilmiökeskeisyydelle. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Samoin kehittyy taito käsitellä arkeen liittyen numeerista informaatiota, kuten lukumäärien eroja. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa kokeilemalla kuvallisia ilmaisutapoja sekä tarkastelemaan visuaalisen vaikuttamisen keinoja lähiympäristössä.

Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä ja välittämään tietoa muille. Heitä ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta sekä myös sitä, että jokaisella tekstillä on tekijänsä ja tarkoituksensa. Näin opetuksessa tuetaan kriittisen ajattelun kehittymistä. Monilukutaitoiseksi kehittyäkseen oppilaat tarvitsevat sekä rikasta tekstiympäristöä että suojaavaa tukea median käytössä. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä, elokuvia ja musiikkia sekä monimuotoisen ympäristön havainnointia ja oppilaiden tekemiä ja valitsemia sisältöjä. Tuottamisen taitoja kehitetään tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla. Oppilaille luodaan runsaasti tilaisuuksia kysyä ja ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan monenlaisia välineitä ja ilmaisun keinoja käyttäen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tvt) tietoja ja taitoja. Leikkiin perustuva työskentely on edelleen keskeistä. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitoja harjoitellaan ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä. Samalla opitaan keskeistä käsitteistöä. Oppilaat pohtivat myös, mihin tarkoituksiin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään lähiympäristössä ja mikä sen merkitys on arjessa.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Koulutyössä harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja opetellaan niiden keskeisiä käyttö- ja toimintaperiaatteita. Samoin harjoitellaan näppäintaitoja sekä muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja. Oppilaat saavat ja jakavat keskenään kokemuksia digitaalisen median parissa työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista. Pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä.

Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaiden kanssa keskustellaan ja luodaan yhdessä tvt:n turvallisia käyttötapoja ja hyviä käytöstapoja. Huomiota kiinnitetään terveellisiin työasentoihin sekä sopivan pituisten työjaksojen merkitykseen hyvinvoinnille.

Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaita opastetaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita, kokeilemaan eri työvälineitä ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista. Heitä kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Oppilaat saavat kokemuksia oppimista tukevien yhteisöllisten palveluiden käytöstä ja harjoittelevat käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tvt) tietoja ja taitoja. Leikkiin perustuva työskentely on edelleen keskeistä. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitoja harjoitellaan ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä. Samalla opitaan keskeistä käsitteistöä. Oppilaat pohtivat myös, mihin tarkoituksiin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään lähiympäristössä ja mikä sen merkitys on arjessa.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Koulutyössä harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja opetellaan niiden keskeisiä käyttö- ja toimintaperiaatteita. Samoin harjoitellaan näppäintaitoja sekä muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja. Oppilaat

saavat ja jakavat keskenään kokemuksia digitaalisen median parissa työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista. Pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä.

Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaiden kanssa keskustellaan ja luodaan yhdessä tvt:n turvallisia käyttötapoja ja hyviä käytöstapoja. Huomiota kiinnitetään terveellisiin työasentoihin sekä sopivan pituisten työjaksojen merkitykseen hyvinvoinnille.

Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaita opastetaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita, kokeilemaan eri työvälineitä ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista. Heitä kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Oppilaat saavat kokemuksia oppimista tukevien yhteisöllisten palveluiden käytöstä ja harjoittelevat käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Ensimmäisestä luokasta lähtien oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan ja oman ryhmänsä työn tavoitteita ja toimintatapoja, työskentelytilojen järjestämistä ja viihtyisyyttä sekä ruokailuun, välitunteihin, juhliin ja retkiin sekä koulun muihin tapahtumiin liittyviä asioita. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus merkitsevät. Omien kokemusten kautta oppilaat tutustuvat demokraattisen toiminnan sääntöihin ja toteutumiseen käytännössä. Oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan ja voivat osallistua itseään koskevista asioista päättämiseen ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti. Oppilaiden kanssa pohditaan, mitä heille merkitsee oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus omassa maassa ja maailmassa ja mitä he voivat itse tehdä sen puolesta.

Ensimmäisestä luokasta lähtien oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan ja oman ryhmänsä työn tavoitteita ja toimintatapoja, työskentelytilojen järjestämistä ja viihtyisyyttä sekä ruokailuun, välitunteihin, juhliin ja retkiin sekä koulun muihin tapahtumiin liittyviä asioita. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus merkitsevät. Omien kokemusten kautta oppilaat tutustuvat demokraattisen toiminnan sääntöihin ja toteutumiseen käytännössä. Oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan ja voivat osallistua itseään koskevista asioista päättämiseen ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti.

Oppilaiden kanssa pohditaan, mitä heille merkitsee oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus omassa maassa ja maailmassa ja mitä he voivat itse tehdä sen puolesta.

34.6. Oppiaineet

34.6.1. Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *elämänkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.*

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa.

Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämänkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä

- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa

- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

kokonaan ”kasvaminen hyvään elämään”

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

kokonaan ”erilaisia elämäntapoja”

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

kokonaan ”yhteiselämän perusteita”

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

S4 - kokonaisuus, lukuun ottamatta maailmansyntyä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L4
T2	S2	L1, L2, L7
T3	S1	L1, L2, L7
T5	S1, S2, S3, S4	L1, L3, L4
T6	S1, S2, S3, S4	L1, L3, L7
T7	S2	L2, L4
T8	S1, S2, S3, S4	L2, L3, L7
T9	S4	L3, L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

kokonaan ”erilaisia elämäntapoja”

kokonaan ”kasvaminen hyvään elämään”

kokonaan ”yhteiselämän perusteita”

S4 - kokonaisuus, lukuun ottamatta maailmansyntyä

T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

kokonaan ”erilaisia elämäntapoja”

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

kokonaan ”kasvaminen hyvään elämään”

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

kokonaan ”kasvaminen hyvään elämään”

kokonaan ”yhteiselämän perusteita”

S4 - kokonaisuus, lukuun ottamatta maailmansyntyä

kokonaan ”erilaisia elämäntapoja”

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä

Rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä omassa lähipiirissä

S4 - kokonaisuus, lukuun ottamatta maailmansyntyä

kokonaan ”yhteiselämän perusteita”

kokonaan ”erilaisia elämäntapoja”

kokonaan ”kasvaminen hyvään elämään”

T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja

Opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön, ainakin oman suvun ja perheen tapakulttuureja

kokonaan ”erilaisia elämäntapoja”

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

kokonaan ”kasvaminen hyvään elämään”

kokonaan ”erilaisia elämäntapoja”

S4 - kokonaisuus, lukuun ottamatta maailmansyntyä

kokonaan ”yhteiselämän perusteita”

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

S4 - kokonaisuus, lukuun ottamatta maailmansyntyä

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

”kasvaminen hyvään elämään” kokonaan

S2 Erilaisia elämäntapoja

Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

”erilaisia elämäntapoja” kokonaan

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

”yhteiselämän perusteita” kokonaan

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

"maailman synty"

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L4
T2	S2	L1, L2, L7
T3	S1	L1, L2, L7
T4	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L7
T5	S1, S2, S3, S4	L1, L3, L4
T6	S1, S2, S3, S4	L1, L3, L7
T7	S2	L2, L4
T8	S1, S2, S3, S4	L2, L3, L7
T9	S4	L3, L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua

"maailman synty"

”yhteiselämän perusteita” kokonaan

”kasvaminen hyvään elämään” kokonaan

”erilaisia elämäntapoja” kokonaan

T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin

”erilaisia elämäntapoja” kokonaan

T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua

”kasvaminen hyvään elämään” kokonaan

T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä

edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä

”erilaisia elämäntapoja” kokonaan

"maailman synty"

”yhteiselämän perusteita” kokonaan

”kasvaminen hyvään elämään” kokonaan

T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia

”erilaisia elämäntapoja” kokonaan

”yhteiselämän perusteita” kokonaan

”kasvaminen hyvään elämään” kokonaan

"maailman synty"

T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä

Rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä omassa lähipiirissä

”erilaisia elämäntapoja” kokonaan

”kasvaminen hyvään elämään” kokonaan

”yhteiselämän perusteita” kokonaan

"maailman synty"

T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja

Opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön, ainakin oman suvun ja perheen tapakulttuureja

”erilaisia elämäntapoja” kokonaan

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita

"maailman synty"

”yhteiselämän perusteita” kokonaan

”erilaisia elämäntapoja” kokonaan

”kasvaminen hyvään elämään” kokonaan

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa

"maailman synty"

34.6.2. Vieraat kielet

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

Muu vieras kieli, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen

ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Muun vieraan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Koulussa ensimmäinen vieras kieli tai toinen kotimainen kieli alkaa useimmiten 3. vuosiluokalla. A-oppimäärän opetus voidaan kuitenkin aloittaa jo ennen 3. vuosiluokkaa. Tällöin noudatetaan A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaiden ikä.

Jo ennen A-oppimäärän opetuksen alkamista voidaan oppilaita tutustuttaa alustavasti joihinkin kieliin, kuten englantiin, saameen tai muuhun kieleen. Tällaista toimintaa kutsutaan kielisuihkuksi. Kielen tai kielten alkeita opitaan siinä laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan oppilaita kiinnostavista asioista yhdessä oppilaiden kanssa. Opetus voidaan toteuttaa muiden oppituntien yhteydessä, osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia tai sille voidaan varata omia oppitunteja tai opetustuokioita. Kielisuihkua voidaan järjestää myös ylemmillä vuosiluokilla.

34.6.3. Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin,

elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Toteutetaan yhteistyötä paikallisten kristillisten seurakuntien ja muiden uskonnollisten yhteisöjen kanssa mahdollisuuksien mukaan.Keski-Savon erityispiirteenä nähdään Heinäveden ortodoksiset luostarit, joiden arvo tutustumiskohteena tulisi huomioida mahdollisena vierailukohteena ainakin kerran peruskoulun aikana.

Tavoitteet toteutetaan monipuolisin menetelmin: keskustelu, kerronta, pohdinta, musiikki, kuvallinen ilmaisu, draama, leikki, vierailjat ja vierailut, kirkollisten juhlapyhien huomioiminen koulun arjessa mahdollisuuksien mukaan.

Tutustuminen omaan seurakuntaan ja sen toimintaan vuosittain.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaidoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä

- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa

- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessa.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden

keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Tutustuminen oppilaan perheeseen, perheen ja suvun historiaan, uskontoon ja katsomuksiin. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia ja niiden sisältöä ja merkityksiä. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Opetellaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta. Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L2, L4
T2	S1	L1
T3	S1	L2, L7
T4	S2	L2, L3, L7
T5	S1, S3	L2, L6, L7
T6	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T7	S3	L3, L7
T8	S1, S3	L1, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Tutustuminen oppilaan perheeseen, perheen ja suvun historiaan, uskontoon ja katsomuksiin. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia ja niiden sisältöä ja merkityksiä. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Opetellaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta. Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Oppilas tutustuu käsitteisiin Jumala, Jeesus, enkeli ja raamattu. Oppilas tutustuu Uuden Testamentin kertomuksiin Jeesuksen elämänvaiheista ja muutamista hänen opetuksistaan. Oppilas tunnistaa ristin luterilaisen yhtenä kirkon symboleista.

Tutustuminen oppilaan perheeseen, perheen ja suvun historiaan, uskontoon ja katsomuksiin. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia ja niiden sisältöä ja merkityksiä. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Oppilas tutustuu kirkkovuoteen juhlapyhien kautta: joulu, pääsiäinen, Mikkelinpäivä ja/tai Marian ilmestymisen päivä (enkeliaihe), pyhäinpäivä. Oppilas tutustuu oman seurakunnan juhliin: kaste ja konfirmaatio (ehtoollinen).

Tutustuminen oppilaan perheeseen, perheen ja suvun historiaan, uskontoon ja katsomuksiin. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia ja niiden sisältöä ja merkityksiä. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Tutustuminen oppilaan perheeseen, perheen ja suvun historiaan, uskontoon ja katsomuksiin. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia ja niiden sisältöä ja merkityksiä. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Opetellaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta. Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Tutustuminen oppilaan perheeseen, perheen ja suvun historiaan, uskontoon ja katsomuksiin. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia ja niiden sisältöä ja merkityksiä. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Opetellaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta. Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Oppilas osallistuu yhteisiin harjoituksiin ja tehtäviin yhtenä ryhmän jäsenenä.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Opetellaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta. Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Oppilas osaa kuunnella toisten mielipiteitä ja ajatuksia. Oppilas osaa ilmaista omia mielipiteitään.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Opetellaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta. Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin.

Tutustuminen oppilaan perheeseen, perheen ja suvun historiaan, uskontoon ja katsomuksiin. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia ja niiden sisältöä ja merkityksiä. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämänkaareen liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyviä juhlia. Opiskellaan kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Opetuksessa käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia, niiden sisältöä ja merkityksiä. Käsitellään oppilaan kokemuksia vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyvistä juhlista. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Huomioidaan kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen

sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Jatketaan oppilaan elämänkysymysten pohdintaa ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja Kultaiseen sääntöön. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Vahvistetaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta.Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L2, L4
T2	S1	L1
T3	S1	L2, L7
T4	S2	L2, L3, L7
T5	S1, S3	L2, L6, L7
T6	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T7	S3	L3, L7
T8	S1, S3	L1, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Opetuksessa käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia, niiden sisältöä ja merkityksiä. Käsitellään oppilaan kokemuksia vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyvistä juhlista. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Huomioidaan kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Jatketaan oppilaan elämänkysymysten pohdintaa ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja Kultaiseen sääntöön. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Vahvistetaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta.Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Oppilas tutustuu käsitteisiin Jumala, Jeesus, enkeli, raamattu, opetuslapsi ja seurakunta. Oppilas tutustuu seurakunnan eri ammatteihin. Oppilas tutustuu Uuden Testamentin kertomuksiin Jeesuksen elämänvaiheista ja muutamista hänen opetuksistaan. Oppilas tunnistaa ristin yhtenä luterilaisen kirkon symboleista.

Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Opetuksessa käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia, niiden sisältöä ja merkityksiä. Käsitellään oppilaan kokemuksia vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyvistä juhlista. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Oppilas tutustuu kirkkovuoteen juhlapyhien kautta: adventti, joulu, loppiainen, pääsiäinen, Mikkelinpäivä ja/tai Marian ilmestymisen päivä, pyhäinpäivä. Oppilas tutustuu oman seurakunnan juhliin: avioliittoon vihkiminen ja hautaan siunaaminen

Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Opetuksessa käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia, niiden sisältöä ja merkityksiä. Käsitellään oppilaan kokemuksia vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyvistä juhlista. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Huomioidaan kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Opetuksessa käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia, niiden sisältöä ja merkityksiä. Käsitellään oppilaan kokemuksia vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyvistä juhlista. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Jatketaan oppilaan elämänkysymysten pohdintaa ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja Kultaiseen sääntöön. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Vahvistetaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta.Opetellaan

kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Jatketaan oppilaan elämänkysymysten pohdintaa ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja Kultaiseen sääntöön. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Vahvistetaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta.Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Huomioidaan kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonnottomuus.

Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Opetuksessa käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia, niiden sisältöä ja merkityksiä. Käsitellään oppilaan kokemuksia vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyvistä juhlista. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Oppilas osallistuu yhteisiin harjoituksiin ja tehtäviin yhtenä ryhmän jäsenenä ja ottaa vastuuta tehtävän loppuunsaattamisesta

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Jatketaan oppilaan elämänkysymysten pohdintaa ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja Kultaiseen sääntöön. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Vahvistetaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta.Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Oppilas osaa kuunnella toisten mielipiteitä ja ajatuksia. Oppilas osaa ilmaista ja perustella omia mielipiteitään.

Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin oppilaan ikätason mukaisesti. Opetuksessa käsitellään elämänkaareen liittyviä kristillisiä juhlia, niiden sisältöä ja merkityksiä. Käsitellään oppilaan

kokemuksia vuodenkiertoon ja elämänkaareen liittyvistä juhlista. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen. Opiskellaan eri aihepiireihin liittyviä virsiä ja musiikkia.

Käsitellään elämän kunnioittamisen ja ihmisarvon merkitystä. Jatketaan oppilaan elämänkysymysten pohdintaa ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja Kultaiseen sääntöön. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Vahvistetaan eettistä pohdintaa, harjoitellaan tunnetaitoja sekä empatiakykyä ja hyväksymään erilaisuutta.Opetellaan kantamaan vastuuta omista teoista ja niiden seurauksista, toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.*

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla lapsi tutustumaan kasteen ja voitelun sakramentteihin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä

ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma erityisesti jouluna. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Korostetaan toisen ihmisen huomioon ottamista esimerkiksi paastojen aikana. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L2, L4
T2	S1	L1
T3	S1	L2, L3, L7
T4	S2	L2, L3, L7
T5	S1, S3	L2, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Korostetaan toisen ihmisen huomioon ottamista esimerkiksi paastojen aikana. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla lapsi tutustumaan kasteen ja voitelun sakramentteihin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma erityisesti jouluna. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla lapsi tutustumaan kasteen ja voitelun sakramentteihin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla lapsi tutustumaan kasteen ja voitelun sakramentteihin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti.

Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma erityisesti jouluna. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla lapsi tutustumaan kasteen ja voitelun sakramentteihin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Korostetaan toisen ihmisen huomioon ottamista esimerkiksi paastojen aikana. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla oppilasta tutustumaan ehtoollisen sakramenttiin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden

keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma, erityisesti pääsiäinen. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

S3 Hyvä elämä

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Korostetaan toisen ihmisen huomioon ottamista esimerkiksi paastojen aikana. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L1
T3	S1	L2, L3, L7
T4	S2	L2, L3, L7
T5	S1, S3	L2, L6, L7
T6	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T7	S3	L3, L7
T8	S1, S3	L1, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla oppilasta tutustumaan ehtoollisen sakramenttiin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla oppilasta tutustumaan ehtoollisen sakramenttiin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma, erityisesti pääsiäinen. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla oppilasta tutustumaan ehtoollisen sakramenttiin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Korostetaan toisen ihmisen huomioon ottamista esimerkiksi paastojen aikana. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen,

rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia

Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma, erityisesti pääsiäinen. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla oppilasta tutustumaan ehtoollisen sakramenttiin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Korostetaan toisen ihmisen huomioon ottamista esimerkiksi paastojen aikana. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Korostetaan toisen ihmisen huomioon ottamista esimerkiksi paastojen aikana. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä

Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu ohjaamalla oppilasta tutustumaan ehtoollisen sakramenttiin osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin esimerkiksi vierailemalla oman alueen pyhäköissä. Tutkitaan

kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Korostetaan toisen ihmisen huomioon ottamista esimerkiksi paastojen aikana. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

34.6.4. Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen*

tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoittelemiseen ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.

34.6.5. Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokkien 1-2** musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.*

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

- lapset mukaan suunnitteluun, otetaan lasten toiveita huomioon

- sidotaan musiikki muihin oppiaineisiin mahdollisuuksien mukaan
- erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista
- laulujen avulla opetellaan musiikin peruskäsitteitä
- painotetaan musiikkiohjelmistossa lasten musiikkia
- tehdään yhdessä musiikkituotos
- mahdollistetaan jokaiselle lapselle esiintymiskokemuksia
- musiikin havainnointia lähiympäristössä esim. läheisessä puistossa
- hyödynnetään paikalliset musiikilliset yhteistyötahot.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat

- *edistyminen musiikillisissa yhteistyötaidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä*
- *edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.*

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

ääniympäristöihin tutustuminen

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

ilon ja onnistumisen kautta

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L2, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L4
T3	S1, S2, S3, S4	L1, L4
T4	S1, S2, S3, S4	L5, L6
T5	S1, S2, S3, S4	L2, L4
T6	S1, S2, S3, S4	L4
T7	S1, S2, S3, S4	L7
T8	S1, S2, S3, S4	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen

Ohjata oppilasta kuuntelemaan ja osallistumaan musisoivan ryhmän jäsenenä innostaen

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen

ääniympäristöihin tutustuminen

ilon ja onnistumisen kautta

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä

Ohjata oppilasta laulamaan ryhmän jäsenenä sekä sanastoltaan että melodialtaan yksinkertaisia lastenlauluja ja soittamaan yhdessä muiden kanssa keho- ja rytmisoittimin.

ääniympäristöihin tutustuminen

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen

ilon ja onnistumisen kautta

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen

Kannustaa oppilasta eläytymään kuulemiinsa musiikkinäytteisiin, havainnoimaan ääniympäristöä ja keskustelemaan kuulemastaan.

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen

ääniympäristöihin tutustuminen

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

ilon ja onnistumisen kautta

T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja

Kannustaa oppilaita tuottamaan omia musiikillisia ideoita.

ääniympäristöihin tutustuminen

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen

ilon ja onnistumisen kautta

T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta

Ohjata oppilasta tutustumaan perinteisiin, suomalaisiin lastenlauluihin ja -leikkeihin.

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

ilon ja onnistumisen kautta

ääniympäristöihin tutustuminen

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen perusperiaatteita musisoinnin yhteydessä

Auttaa oppilasta tutustumaan ainakin seuraaviin merkintätapoihin: piano, forte, taa, titi ja tauko.

ääniympäristöihin tutustuminen

ilon ja onnistumisen kautta

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa

Ohjata oppilasta käsittelemään käytettävissä olevia soittimia ja musiikin opetusmateriaalia (mm.kirjoja) tarkoituksenmukaisesti

ilon ja onnistumisen kautta

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen

ääniympäristöihin tutustuminen

T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa

Tarjota oppilaille mahdollisuus esiintyä.

ääniympäristöihin tutustuminen

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen

ilon ja onnistumisen kautta

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

S2 Mistä musiikki muodostuu

Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen, sointiväri, harmonia ja muoto

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

ääniympäristöihin tutustumista

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto

Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Ilon ja onnistumisen kautta. Muuten syvenetään jo opittuja asioita

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L2, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L4
T3	S1, S2, S3, S4	L1, L4
T4	S1, S2, S3, S4	L5, L6
T5	S1, S2, S3, S4	L2, L4
T6	S1, S2, S3, S4	L4
T7	S1, S2, S3, S4	L7
T8	S1, S2, S3, S4	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen

Ohjata oppilasta kuuntelemaan ja osallistumaan samanaikaisesti musisoivan ryhmän jäsenenä ja yksilönä kannustaen ja rohkaisten.

Ilon ja onnistumisen kautta. Muuten syvenetään jo opittuja asioita

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen, sointiväri, harmonia ja muoto

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

ääniympäristöihin tutustumista

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä

Ohjata oppilasta laulamaan ryhmän jäsenenä sanastoltaan haasteellisempia lastenlauluja ja soittamaan yhdessä muiden kanssa keho-, rytmi- ja laattasoittimin.

ääniympäristöihin tutustumista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen, sointiväri, harmonia ja muoto

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

Ilon ja onnistumisen kautta. Muuten syvenetään jo opittuja asioita

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen

Kannustaa oppilasta eläytymään kuulemiinsa monipuolisiin musiikkinäytteisiin, havainnoimaan ääniympäristöä ja keskustelemaan kuulemastaan.

Ilon ja onnistumisen kautta. Muuten syvenetään jo opittuja asioita

ääniympäristöihin tutustumista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen, sointiväri, harmonia ja muoto

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja

Kannustaa oppilaita tuottamaan omia musiikillisia ideoita ryhmässä.

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen, sointiväri, harmonia ja muoto

Ilon ja onnistumisen kautta. Muuten syvenetään jo opittuja asioita

ääniympäristöihin tutustumista

T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta

Ohjata oppilasta tutustumaan suomalaiseen kansanmusiikkiin.

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen, sointiväri, harmonia ja muoto

Ilon ja onnistumisen kautta. Muuten syvenetään jo opittuja asioita

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

ääniympäristöihin tutustumista

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen perusperiaatteita musisoinnin yhteydessä

Auttaa oppilasta vahvistamaan 1. luokalla opittuja merkintätapoja ja tutustumaan lisäksi seuraaviin merkintätapoihin: rakenne (säkeistö-kertosäe), kertausmerkki, sävelkorkeus (korkea-matala)

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen, sointiväri, harmonia ja muoto

Ilon ja onnistumisen kautta. Muuten syvenetään jo opittuja asioita

ääniympäristöihin tutustumista

T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa

Ohjata oppilasta käsittelemään käytettävissä olevia soittimia ja musiikin opetusmateriaalia tarkoituksenmukaisesti.

Ilon ja onnistumisen kautta. Muuten syvenetään jo opittuja asioita

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen, sointiväri, harmonia ja muoto

ääniympäristöihin tutustumista

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa

Tarjota oppilaille mahdollisuuksia esiintyä.

erilaiset laulut lapsen omasta ympäristöstä ja kulttuurista

ääniympäristöihin tutustumista

peruskäsitteet, melodia, korkeat ja matalat äänet, voimakkuudet, rytmin hahmottaminen, pitkät ja lyhyet sävelet, duuriin ja molliin tutustuminen, sointiväri, harmonia ja muoto

Ilon ja onnistumisen kautta. Muuten syvenetään jo opittuja asioita

34.6.6. Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

***Vuosiluokilla 1-2** ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.*

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita,

tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

- Opitaan toiminnallisesti leikkien, pelien, draaman ja tarinoiden avulla.
- Ympäristöopin oppimisen tulee olla lapsilähtöistä ja kokemuksellista (elämyksellistä).
- Retkiä lähiympäristöön (luonnonympäristö ja rakennettu ympäristö)
- Dokumentoidaan (kuvataan, tallennetaan, etsitään tietoa) tietotekniikan avulla.
- Pelastuslaitoksen yhteistyö
- Lasten ensiapukurssi, SPR ?
- Heinävedellä yhteistyö Valamon luostarin kanssa

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- *edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa*
- *edistyminen havaintojen tekemisessä*
- *edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa*
- *edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.*

Arviointi tulee olla monipuolista; arvioidaan oppilaan edistymistä lähiympäristön tutkimisessa, toimimisessa ja liikkumisessa, havaintojen tekemisessä, turvallisen toimimisen taidoissa ja ryhmässä toimimisen taidoissa

Oppilas suorittaa itsearviointia säännöllisesti

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

turvallinen oppimisympäristö, toiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T4	S2, S3, S4, S6	L3
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3
T9	S2, S4, S6	L1, L3
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T14	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T15	S1, S5	L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkityksellisiksi itselleen

Tavoitteeseen pyritään toiminnallisesti, lapsilähtöisesti ja tarjoamalla mahdollisuuksia tutkia ja kokea.

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä

Tarjotaan lapsille onnistumisen elämyksiä.

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä

Lapsia ohjataan huolehtimaan oman luokan siisteydestä.

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

Ruokitaan lasten uteliaisuutta liikkumalla ja tutkimalla lähiympäristöä.

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Herätetään lasten uteliaisuutta ja annetaan mahdollisuus ihmetellä ja kysellä.

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin

Annetaan mahdollisuus havainnointiin ja kokeiluihin koulussa eri aisteja käyttäen. Tulokset esitetään suullisesti tai piirtäen.

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä

Lapset kuvailevat, vertailevat ja luokittelevat sekä nimeävät eliöitä, ilmiöitä ja materiaaleja.

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita

Turvallinen liikkuminen koulussa, liikenteessä ja lähiympäristössä (draama). Harjoitellaan hätäpuhelujen tekoa, pientä hätäensiapua (draama). Opetellaan annettujen ohjeiden noudattamista (draama).

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien

Tutustutaan mm. sähköön ja veteen ja mietitään omaa toimintaa kestävän kehityksen kannalta.

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

Harjoitellaan toimimaan ryhmässä ja ottamaan toisen huomioon.

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä

Käytetään yhdessä tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa. Annetaan mahdollisuus lapsille havaintojen taltioimiseen kuvaamalla (esim. digikamera, tabletti).

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla

Ohjataan lasta havainnoimaan lähiympäristöä, ihmisten toimintaa ja ilmöitä (sää) ja nimetään niihin liittyviä käsitteitä.

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina

Käytetään yksinkertaisia kuvia ympäristön kuvaajina (esim. koulun pihakartta).

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Tarjotaan lapsille tilaisuuksia ilmaista itseään ja perustella mielipiteitään ja näkemyksiään.

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Tutkimuksen tekeminen yhdessä opettajajohtoisesti (esim. kasvin kasvattaminen), arjen ongelmien ratkaiseminen

Tutkitaan luontoa, nimetään yleisimpiä eliölajeja, havainnoidaan luontoa kaikkina vuodenaikoina, sään tarkastelu

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, harjoitellaan omien ja yhteisten tavaroiden huolehtimista, harjoitellaan kierrätystä luokassa ja ruokalassa, pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, fyysinen koskemattomuus, turvataidot (hätäpuhelun soittaminen), ilmiöiden käsitteellistäminen (esim. veden eri olomuodot), kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat (ruokailu, välitunnit, oppitunnit, juhlat yms.)

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

Ohjataan lasta huomaamaan riittävän unen, liikunnan ja säännöllisen ruokailun merkitys liittyen omaan hyvinvointiin ja terveyteen.

Perehdytään elämän perusedellytyksiin (ravinto, vesi, ilma, lämpö ja huolenpito), harjoitellaan terveyttä edistäviä tekijöitä, pohditaan asioita, jotka tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot ja mielen hyvinvointi, fyysinen koskemattomuus, kehon osat, oman ikäkauden kasvu ja kehitys (muutos koululaiseksi), yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, arjen tilanteiden harjoitteleminen (esim. säänmukainen pukeutuminen)

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu ja kehitys

Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämänkulusta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

S2 Kotona ja koulussa toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi

Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

S4 Tutkiminen ja kokeileminen

Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen

Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen

Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T4	S2, S3, S4, S6	L3
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3
T9	S2, S4, S6	L1, L3
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T14	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T15	S1, S5	L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkityksellisiksi itselleen

Tavoitteeseen pyritään toiminnallisesti, lapsilähtöisesti ja tarjoamalla mahdollisuuksia tutkia ja kokea.

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä

Annetaan lapsille mahdollisuuksia tehdä projekti.

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestävällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä

Lapsia kannustetaan huolehtimaan oman luokan lisäksi pihan siisteydestä.

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään

Ruokitaan lasten uteliaisuutta liikkumalla ja tutkimalla lähiympäristöä sekä tutustumalla kotiseutuun.

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Aikaansaadaan lasten kanssa ”ongelma”, johon haetaan pienessä ryhmässä vastauksia.

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin

Annetaan mahdollisuus havainnointiin ja kokeiluihin lähiympäristössä yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen (esim.luuppi) ja tuloksia esitellään monin tavoin esim. kirjallisina ryhmätöinä tai esitysgrafiikkaesityksinä.

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä

Lapset kuvailevat, vertailevat ja luokittelevat sekä nimeävät monipuolisesti elinympäristöjä (esim. metsä, piha: kasvit ja eläimet) ja tilanteita.

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita

Turvallinen liikkuminen koulussa, liikenteessä ja lähiympäristössä (draama). Harjoitellaan hätäpuhelujen tekoa, pientä hätäensiapua (draama). Opetellaan annettujen ohjeiden noudattamista (draama). Mietitään yhdessä perusteluja eri toimintatilanteisiin.

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien

Annetaan mahdollisuus lapsille keksiä ja rakentaa joku laite, jossa on esim. liikkuva osa (projekti).

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista

Harjoitellaan toimimaan ryhmässä ja ottamaan toisen huomioon.

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä

Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa ryhmissä tiedon hankkimiseen. Taltioidaan havaintoja esitysgrafiikoin.

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla

Ohjataan lasta havainnoimaan lähiympäristöä, ihmisten toimintaa ja ilmöitä (liike, vedenkierto) ja syvennetään niihin liittyviä käsitteitä, erityisesti eri tieteenalojen (bg,ge, fyke ja terv.tieto) käsitteitä käyttäen.

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina

Käytetään yksinkertaisia malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina (esim. eliöiden jako, koulun lähiympäristön kartta).

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Tarjotaan lapsille tilaisuuksia ilmaista itseään ja perustella mielipiteitään ja näkemyksiään.

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Tutkitaan luontoa, tunnistetaan yleisimpiä eliölajeja ja niiden eliöympäristöjä, tunnistetaan luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön ominaispiirteitä, kartan idea, sään kuvaaminen käsitteiden avulla

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

turvallinen oppimisympäristö, toimiminen lähiympäristössä ja liikenteessä, turvataidot perusteluineen laajemmin, yhteistyön harjoittelu erilaisissa ryhmissä, itsehoitotaidot, kiusaamisen ehkäisy, käytöstavat

Tutkimuksen tekemisen eri vaiheet (luonto, rakennettu ympäristö, teknologia, ihmisen toiminta ja arjen ilmiöt), havainnoidaan liikettä ja sen muutosta

Pohditaan omien tekojen vaikutusta muille ihmisille ja lähiympäristölle, kierrätys laajemmin, tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen, pyritään edistämään ympäristön hyvinvointia

T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä

Harjoitellaan itsetutkimusta oman hyvinvoinnin edistämiseksi (esim. nukunko riittävästi, syönkö terveellisesti jne.).

itsensä ja muiden arvostaminen, tunnetaidot, kehon elintoiminnat

Tutustutaan juomaveden alkuperään ja ravinnontuotantoon, syvennetään terveyttä edistäviä taitoja, kehitetään koulupäivän toimintatapoja terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta, pohditaan mikä tuoihmiselle hyvää mieltä ja iloa

34.6.7. Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.*

-

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1-2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

T1-T3- Lasten kiinnostuksen kohteita selvitetään haastattelemalla, havainnoimalla, dokumentoimalla.- Rohkaistaan lasta luovuuteen tutkimalla lähiympäristöä, elinpiiriä ja ilmiöitä.- Oppilas yksin, ryhmässä ja vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa.- Oppilas oppii kertomaan ja arvioimaan omaa tuotostaan ja oppii huomioimaan myös muiden tuotoksia.- Toisilta oppiminen ja kysymysten esittäminen.- Lapsi aistii aikuisen läsnäolon ja kiinnostuksen.

T4-T6- Opastus välineiden ja materiaalien käyttöön.- Materiaalien ja työvälineiden esilläolo.- Oman työn prosessiluonteinen suunnittelu ja oma arviointi.- Leikinomainen kokeilu, ei tuotos vaan prosessi.Tekniikat, esimerkiksi:- piirtimet- ilmaismateriaalien käyttö- muovailu- maalaaminen- tvt- rakentelu- painanta- kuvien ottaminen- taittelutyöt- kuvasommittelu- ympäristötaide- performanssi- Tutustutaan eri tekniikoihin hyödyntäen monipuolisesti eri materiaaleja.- vuodenkierto- integroidaan muihin oppiaineisiin- ryhmätyöskentely prosessina

T7-T9- sanomalehtiviikko, oma lehti-erilaiset kuvatyypit: pelimaailmat, lastenkirjat, mainokset, sarjakuvat- koulu näkyväksi tvt välityksellä, koulutyön dokumentointi- esineiden muotoilu ja kuvitus, merkkikieli

T10- T11- tuotteen elinkaari ja kierrätys- tutustutaan eri kulttuurien taiteeseen

Luodaan verkostoja paikallisten toimijoiden kanssa, esim. Verso.

Yhteistyö yli ainerajojen

Hyödynnetään tvt-välineitä

Taidenäyttely ja museo käyntejä mahdollisuuksien mukaan

Tutustumiskäyntejä lähiympäristöön

Oman lehden tekeminen

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden

visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- *edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle*
- *edistyminen materiaalien kokeilemisessa ja tekniikoiden harjoittelussa*
- *edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessa*
- *edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessa.*

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana.Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja niiden merkitystä arjessa ja lähiympäristössä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonnon ympäristöistä, esineistä (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) ja mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva).

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T9	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonnon ympäristöistä, esineistä (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) ja mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva).

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana.Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja niiden merkitystä arjessa ja lähiympäristössä.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana.Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja niiden merkitystä arjessa ja lähiympäristössä.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonnon ympäristöistä, esineistä (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) ja mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva).

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana.Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja niiden merkitystä arjessa ja lähiympäristössä.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonnon ympäristöistä, esineistä (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) ja mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva).

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia.

T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana.Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja niiden merkitystä arjessa ja lähiympäristössä.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonnon ympäristöistä, esineistä (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) ja mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva).

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia.

T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana.Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja niiden merkitystä arjessa ja lähiympäristössä.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonnon ympäristöistä, esineistä (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) ja mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva).

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia.

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana.Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja niiden merkitystä arjessa ja lähiympäristössä.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonnon ympäristöistä, esineistä (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) ja mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva).

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
T7	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
T10	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T11	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan

oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut

- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri. Alakulttuurit: harrastukset, musiikki) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toisensa kuvakulttuureihin.

- Tarkastellaan erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiötä.
- Museovierailut, taidenäyttelyt, taiteilijavierailut
- Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Ympäristön kuvakulttuureita käytetään työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn. Opetuksen sisällöt valitaan monipuolisesti rakennetuista ympäristöistä ja luonno nympäristöistä, esineistä. (esim. muotoilu,merkitys,kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

34.6.8. Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.*

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

- Opettajan ja vertaisten positiivinen palaute ja kannustus
- Opettajan myönteinen asenne mallina
- Opettajan oma tekeminen ja harrastuneisuus näkyville
- Innostavan ja mukavan työskentelyilmapiirin luominen, huomio oppimisympäristöihin
- Muiden lasten, isompienkin oppilaiden, tuotoksiin tutustuminen. Tuotokset esille. Tehdään mahdolliseksi tutustua käsitöihin ja niiden tekemiseen yli luokkarajojen ja koulun seinien ulkopuolella.
- Tutustuminen eri materiaaleihin ja työvälineisiin: mitä mahdollisuuksia on olemassa
- Kannustaminen kokeilemiseen
- Oman ja muiden työn arvostus, tuotoksesta iloa ja merkitystä/hyötyä itselle ja muille
- Oman tuotoksen käyttö muiden projektien osana esim. sadutus, näytelmät, säilytysesineet
- Työskentelyn ja tuotosten dokumentointi osoittaa arvostusta
- Annetaan tarpeeksi aikaa suunnitteluun , toteutukseen ja arviointiin.
- Ohjataan lasta suunnittelemaan omaa työtään piirtämällä, kertomalla toisille, tutustumalla materiaaleihin, kuvaamalla itse kokoaman tarvikepaketin yms.
- Eri työvaiheiden ja valmiin tuotoksen dokumentointi (mahdollisuuksien mukaan valokuvaus, videointi, kirjallinen dokumentointi) -> Muista lasten omat älylaitteet mukaan dokumentointiin!
- Oppiainerajat ylittävää ideointia ja toteutusta, opettajien yhteissuunnittelun ja -työn korostuminen
- Itsearviointi, vertaisarviointi ja opettajan antama palaute
- Tutustutaan erilaisiin materiaaleihin sekä omassa kouluympäristössä että mahdollisuuksien mukaan koulun ulkopuolella.
- Sovitaan yhdessä työvälineiden käyttöohjeet ja työturvallisuussäännöt
- Ohjataan käyttämään materiaaleja järkevästi ja taloudellisesti, kestävän kehityksen mukaisesti
- Korostetaan yhteisöllistä toimintaa ja vastuunottamista yhteisestä tekemisestä
- Perustaidot opeteltuaan oppilaalle annetaan mahdollisuus valita työhönsä soveltuvista tekniikoista mieluisin, opettaja antaa kuitenkin raamit tekemiselle
- Opettaja kannustaa kuitenkin kokeilemaan erilaisia tekniikoita.Annetaan aikaa tekniikan harjoittelulle, sitten vasta toteutetaan varsinainen tuotos.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa

- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa

- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa

- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Lapsilähtöisyys ideoinnissa- Ilmiöpohjainen oppiminen

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Prosessin sanallistaminen

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkoituksenmukaisten käsityötekniikoiden oppiminen ja käyttäminen omassa tekemisessä- Sallitaan oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Dokumentointia erilaisilla välineillä ja sovelluksilla mahdollisuuksien mukaan

S6 Arviointi

Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Monipuoliset arviointitavat arvioinnin kohteena koko prosessi- Opetellaan antamaan myönteistä palautetta- Opetellaan perustelemaan mielipide ja tehdyt valinnat

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L2
T2	S1, S2, S3	L1, L4, L5
T4	S2, S3, S4	L4, L6
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön

Rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä tutustumalla monenlaisiin materiaaleihin ja käsityön tekniikoihin.

Prosessin sanallistaminen

Tarkoituksenmukaisten käsityötekniikoiden oppiminen ja käyttäminen omassa tekemisessä- Sallitaan oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta

Lapsilähtöisyys ideoinnissa- Ilmiöpohjainen oppiminen

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta

Ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin, alkaen tuotteen mallin ja materiaalin valinnasta jatkuen tuotteen valmistamiseen, sekä kertomaan työnsä eri vaiheista

Lapsilähtöisyys ideoinnissa- Ilmiöpohjainen oppiminen

Prosessin sanallistaminen

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti

Opastaa oppilasta tutustumaan helposti työstettäviin materiaaleihin, tekniikoihin ja työvälineisiin sekä ohjata käyttämään niitä turvallisesti.

Prosessin sanallistaminen

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

Tarkoituksenmukaisten käsityötekniikoiden oppiminen ja käyttäminen omassa tekemisessä- Sallitaan oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta

Tukea rohkaisten ja kannustaen oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen ja oppimisen kokemusten kautta.

Tarkoituksenmukaisten käsityötekniikoiden oppiminen ja käyttäminen omassa tekemisessä- Sallitaan oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta

Monipuoliset arviointitavat arvioinnin kohteena koko prosessi- Opetellaan antamaan myönteistä palautetta- Opetellaan perustelemaan mielipide ja tehdyt valinnat

Lapsilähtöisyys ideoinnissa- Ilmiöpohjainen oppiminen

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

Prosessin sanallistaminen

Dokumentointia erilaisilla välineillä ja sovelluksilla mahdollisuuksien mukaan

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

Lapsilähtöisyys ideoinnissa- Ilmiöpohjainen oppiminen

S2 Kokeilu

Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaaliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

S3 Suunnittelu

Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

Prosessin sanallistaminen

S4 Tekeminen

Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkoituksenmukaisten käsityötekniikoiden oppiminen ja käyttäminen omassa tekemisessä- Sallitaan oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta

S5 Dokumentointi

Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

Dokumentointia erilaisilla välineillä ja sovelluksilla mahdollisuuksien mukaan

S6 Arviointi

Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Monipuoliset arviointitavat arvioinnin kohteena koko prosessi- Opetellaan antamaan myönteistä palautetta- Opetellaan perustelemaan mielipide ja tehdyt valinnat

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L2
T2	S1, S2, S3	L1, L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L7
T4	S2, S3, S4	L4, L6
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön

Rohkaista oppilasta innostumaan käsin tekemisestä tutustumalla monenlaisiin materiaaleihin ja käsityön tekniikoihin sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön.

Lapsilähtöisyys ideoinnissa- Ilmiöpohjainen oppiminen

Prosessin sanallistaminen

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

Tarkoituksenmukaisten käsityötekniikoiden oppiminen ja käyttäminen omassa tekemisessä- Sallitaan oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta

T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta

Ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin tuotteen suunnittelusta valmiin tuotteen arviointiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta.

Prosessin sanallistaminen

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

Lapsilähtöisyys ideoinnissa- Ilmiöpohjainen oppiminen

T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa

: Ohjata oppilasta suunnittelemaan omaleimaisia käsityötuotteita ja valmistamaan niitä sopivin teknisin ratkaisuin.

Prosessin sanallistaminen

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

Lapsilähtöisyys ideoinnissa- Ilmiöpohjainen oppiminen

Tarkoituksenmukaisten käsityötekniikoiden oppiminen ja käyttäminen omassa tekemisessä- Sallitaan oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta

Dokumentointia erilaisilla välineillä ja sovelluksilla mahdollisuuksien mukaan

T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti

Opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin tekniikoihin, työvälineisiin, materiaaleihin ja niiden yhdistämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

Tarkoituksenmukaisten käsityötekniikoiden oppiminen ja käyttäminen omassa tekemisessä- Sallitaan oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta

Prosessin sanallistaminen

T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta

Tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oppimisen, uuden oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta hyödyntäen erilaisia dokumentointi- ja arviointitapoja.

Prosessin sanallistaminen

Dokumentointia erilaisilla välineillä ja sovelluksilla mahdollisuuksien mukaan

Lapsilähtöisyys ideoinnissa- Ilmiöpohjainen oppiminen

Tutkivaa ja oivaltavaa oppimista- Ikätasolle sopivaa ongelmanratkaisua

Monipuoliset arviointitavat arvioinnin kohteena koko prosessi- Opetellaan antamaan myönteistä palautetta- Opetellaan perustelemaan mielipide ja tehdyt valinnat

Tarkoituksenmukaisten käsityötekniikoiden oppiminen ja käyttäminen omassa tekemisessä- Sallitaan oppiminen yrityksen ja erehdyksen kautta

34.6.9. Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon.

Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1-2 *opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.*

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

T1: Tunnilla mahdollisimman vähän odottamista, lasten osallistuminen suunnitteluun

T4: Lähiliikuntapaikkojen tehokas hyödyntäminen, luonnon- ja muun ympäristön hyödyntäminen, yhteistyö paikallisten urheiluseurojen kanssa

T7-T10: koko koulun yhteisiä liikuntatapahtumia periaatteella kaikki osallistuu, yhteistyö paikallisten urheiluseurojen kanssa

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1-2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- *edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä*
- *edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa*
- *edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa*
- *edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.*

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3

T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3, L6, L7
T7	S2	L2, L3, L6, L7
T8	S2	L2, L6, L7
T9	S3	L1, L2, L3
T10	S3	L1, L2

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

Kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen ja kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä parin ja pienryhmän kanssa uusia erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

Vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista ja harjoitella niiden soveltamista eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

Harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito

Tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja harjaannuttaa uimataidon alkeita.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

Ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

Ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

Tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

Tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

Varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksuja ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3, L6, L7
T7	S2	L2, L3, L6, L7
T8	S2	L2, L6, L7
T9	S3	L1, L2, L3
T10	S3	L1, L2

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito

Varmistaa alkeisuimataito.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta

tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja

varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja .

Kaikkia sisältöalueen sisältöjä

34.6.10. Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokkien 1–2 *matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.*

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapa. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Lapsilähtöisesti, leikkiä hyödyntäen, työtapoja vaihdellen, toiminnallisesti, eri oppimistyylejä ja -ympäristöjä hyödyntäen, pelillisesti, käytännönläheisesti, konkreetein välinein, pois oppikirjasidonnaisuudesta, oppiainerajat rikkoen, tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen,

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiselle ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1-2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoittelemiseen. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- *edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa*
- *edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä*
- *edistyminen laskutaidon sujuvuudessa*

- *edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa*
- *edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.*

Arvioinnin tulee tapahtua positiivisen kautta oppilaan osaamista painottaen. Palautteen antaminen oppilaalle hänen osaamisestaan on keskeistä.

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän,lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden.Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arviomalla lukumääriä Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.Perehdytään kymmenjärjestelmään konkreettisten mallien avulla.Lukujen 1-10 hajotelmat.Kehitetään yhteen - ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiuloitteista ympäristöä ja havaita tason geometriaa.Harjotellaan suunta-ja sijaintikäsitteiden käyttöä.Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita eri tavoin .Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate.Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.Harjoitellaan ajanyksiköitä ja kellonaikoja, painottuen ajanyksiköihin

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Tutustutaan yksinkertaisiin taulukoihin ja pylväsdiagrammeihin

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4	L4
T3	S1, S2, S3, S4	L2, L4, L5
T4	S1, S2, S3, S4	L1, L4, L6
T5	S1, S2, S3, S4	L1, L4
T6	S2	L1, L4
T7	S2	L1, L4
T8	S2	L1, L4
T9	S3	L1, L4, L5
T10	S3	L1, L4
T11	S4	L4, L5
T12	S1	L1, L2, L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

Tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä.

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiuloitteista ympäristöä ja havaita tason geometriaa.Harjotellaan suunta-ja sijaintikäsitteiden käyttöä.Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita eri tavoin .Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate.Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.Harjoitellaan ajanyksiköitä ja kellonaikoja, painottuen ajanyksiköihin

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän,lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden.Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arviomalla lukumääriä Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.Perehdytään kymmenjärjestelmään konkreettisten mallien avulla.Lukujen 1-10 hajotelmat.Kehitetään yhteen - ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Tutustutaan yksinkertaisiin taulukoihin ja pylväsdiagrammeihin

T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

Ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tavalla

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän,lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden.Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arviomalla lukumääriä Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.Perehdytään kymmenjärjestelmään konkreettisten mallien avulla.Lukujen 1-10 hajotelmat.Kehitetään yhteen - ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Tutustutaan yksinkertaisiin taulukoihin ja pylväsdiagrammeihin

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiuloitteista ympäristöä ja havaita tason geometriaa.Harjotellaan suunta-ja sijaintikäsitteiden käyttöä.Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita eri tavoin .Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate.Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.Harjoitellaan ajanyksiköitä ja kellonaikoja, painottuen ajanyksiköihin

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin sekä suullisesti ja taidon karttuessa kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän,lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden.Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arviomalla lukumääriä Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.Perehdytään kymmenjärjestelmään konkreettisten mallien avulla.Lukujen 1-10 hajotelmat.Kehitetään yhteen - ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Tutustutaan yksinkertaisiin taulukoihin ja pylväsdiagrammeihin

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiuloitteista ympäristöä ja havaita tason geometriaa.Harjotellaan suunta-ja sijaintikäsitteiden käyttöä.Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita eri tavoin .Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate.Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.Harjoitellaan ajanyksiköitä ja kellonaikoja, painottuen ajanyksiköihin

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

Ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiuloitteista ympäristöä ja havaita tason geometriaa.Harjotellaan suunta-ja sijaintikäsitteiden käyttöä.Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita eri tavoin .Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate.Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.Harjoitellaan ajanyksiköitä ja kellonaikoja, painottuen ajanyksiköihin

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän,lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden.Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arviomalla lukumääriä Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.Perehdytään kymmenjärjestelmään konkreettisten mallien avulla.Lukujen 1-10 hajotelmat.Kehitetään yhteen - ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Tutustutaan yksinkertaisiin taulukoihin ja pylväsdiagrammeihin

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja

Ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia peruskäsitteitä ja-merkintätapoja

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita.

Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Tutustutaan yksinkertaisiin taulukoihin ja pylväsdiagrammeihin

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän,lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden.Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arviomalla lukumääriä Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.Perehdytään kymmenjärjestelmään konkreettisten mallien avulla.Lukujen 1-10 hajotelmat.Kehitetään yhteen - ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiuloitteista ympäristöä ja havaita tason geometriaa.Harjotellaan suunta-ja sijaintikäsitteiden käyttöä.Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita eri tavoin .Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate.Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.Harjoitellaan ajanyksiköitä ja kellonaikoja, painottuen ajanyksiköihin

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

Tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän,lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden.Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arviomalla lukumääriä Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.Perehdytään kymmenjärjestelmään konkreettisten mallien avulla.Lukujen 1-10 hajotelmat.Kehitetään yhteen - ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.

T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

Perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten (yhteen- ja vähennyslaskun) periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän,lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden.Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arviomalla lukumääriä Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.Perehdytään kymmenjärjestelmään konkreettisten mallien avulla.Lukujen 1-10 hajotelmat.Kehitetään yhteen - ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita

Ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa yhteen- ja vähennyslaskussa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita lukualueella 0-20

Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän,lukusanan ja numeromerkin välisen yhteyden.Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arviomalla lukumääriä Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen.Perehdytään

kymmenjärjestelmään konkreettisten mallien avulla.Lukujen 1-10 hajotelmat.Kehitetään yhteen - ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita.

T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

Tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin keskittyen tason geometriaan ja ohjata havainnoimaan geometristen muotojen ominaisuuksia tutkien ja luokitellen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiuloitteista ympäristöä ja havaita tason geometriaa.Harjotellaan suunta-ja sijaintikäsitteiden käyttöä.Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita eri tavoin .Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate.Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.Harjoitellaan ajanyksiköitä ja kellonaikoja, painottuen ajanyksiköihin

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

Ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate mittaamista harjoitellen ja mittayksiköihin tutustuen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiuloitteista ympäristöä ja havaita tason geometriaa.Harjotellaan suunta-ja sijaintikäsitteiden käyttöä.Tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita eri tavoin .Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate.Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä.Harjoitellaan ajanyksiköitä ja kellonaikoja, painottuen ajanyksiköihin

T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin

tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Tutustutaan yksinkertaisiin taulukoihin ja pylväsdiagrammeihin

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita.

Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

Varmistetaan lukujen 1-10 hajotelmien osaaminen ja lukujonotaidot.Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla lukualueella 0-100.Kehitetään yhteen-ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.Kertolaskun käsitteen ymmärtäminen konkretian avulla ja kertotaulut 1-5 ja 10.Hyödynnetään vaihdannaisuutta ja tutustutaan liittännäisyyteen kertolaskussa.Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin

S3 Geometria ja mittaaminen

Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

Tunnistetaan tasokuvioita ja tutkitaan kappaleita eri tavoin. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaqan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Opitaan mittayksiköiden käyttö ja keskeiset mittayksiköt metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra.Harjoitellaan kellonaikoja ja varmennetaan ajanyksiköiden hallintaa.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä.Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4	L4
T3	S1, S2, S3, S4	L2, L4, L5
T4	S1, S2, S3, S4	L1, L4, L6
T5	S1, S2, S3, S4	L1, L4
T6	S2	L1, L4
T7	S2	L1, L4
T8	S2	L1, L4
T9	S3	L1, L4, L5
T10	S3	L1, L4
T11	S4	L4, L5
T12	S1	L1, L2, L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä

tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Tunnistetaan tasokuvioita ja tutkitaan kappaleita eri tavoin. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaqan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Opitaan mittayksiköiden käyttö ja keskeiset mittayksiköt metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra.Harjoitellaan kellonaikoja ja varmennetaan ajanyksiköiden hallintaa.

Varmistetaan lukujen 1-10 hajotelmien osaaminen ja lukujonotaidot.Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla lukualueella 0-100.Kehitetään yhteen-ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.Kertolaskun käsitteen ymmärtäminen konkretian avulla ja kertotaulut 1-5 ja 10.Hyödynnetään vaihdannaisuutta ja tutustutaan liittännäisyyteen

kertolaskussa.Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä.Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa

)ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tavalla

Varmistetaan lukujen 1-10 hajotelmien osaaminen ja lukujonotaidot.Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla lukualueella 0-100.Kehitetään yhteen-ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.Kertolaskun käsitteen ymmärtäminen konkretian avulla ja kertotaulut 1-5 ja 10.Hyödynnetään vaihdannaisuutta ja tutustutaan liittännäisyyteen kertolaskussa.Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin

Tunnistetaan tasokuvioita ja tutkitaan kappaleita eri tavoin. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaqan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Opitaan mittayksiköiden käyttö ja keskeiset mittayksiköt metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra.Harjoitellaan kellonaikoja ja varmennetaan ajanyksiköiden hallintaa.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä.Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin sekä suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Tunnistetaan tasokuvioita ja tutkitaan kappaleita eri tavoin. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaqan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Opitaan mittayksiköiden käyttö ja keskeiset mittayksiköt metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra.Harjoitellaan kellonaikoja ja varmennetaan ajanyksiköiden hallintaa.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä.Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Varmistetaan lukujen 1-10 hajotelmien osaaminen ja lukujonotaidot.Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla lukualueella 0-100.Kehitetään yhteen-ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.Kertolaskun käsitteen ymmärtäminen konkretian avulla ja kertotaulut 1-5 ja 10.Hyödynnetään vaihdannaisuutta ja tutustutaan liittännäisyyteen kertolaskussa.Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin

T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä.Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Tunnistetaan tasokuvioita ja tutkitaan kappaleita eri tavoin. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaqan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Opitaan mittayksiköiden käyttö ja keskeiset mittayksiköt metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra.Harjoitellaan kellonaikoja ja varmennetaan ajanyksiköiden hallintaa.

Varmistetaan lukujen 1-10 hajotelmien osaaminen ja lukujonotaidot.Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla lukualueella 0-100.Kehitetään yhteen-ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.Kertolaskun käsitteen ymmärtäminen konkretian avulla ja kertotaulut 1-5 ja 10.Hyödynnetään vaihdannaisuutta ja tutustutaan liittännäisyyteen kertolaskussa.Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja

ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja-merkintätapoja

Varmistetaan lukujen 1-10 hajotelmien osaaminen ja lukujonotaidot.Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla lukualueella 0-100.Kehitetään yhteen-ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.Kertolaskun käsitteen ymmärtäminen konkretian avulla ja kertotaulut 1-5 ja 10.Hyödynnetään vaihdannaisuutta ja tutustutaan liittännäisyyteen kertolaskussa.Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin

Tunnistetaan tasokuvioita ja tutkitaan kappaleita eri tavoin. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaqan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Opitaan

mittayksiköiden käyttö ja keskeiset mittayksiköt metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra.Harjoitellaan kellonaikoja ja varmennetaan ajanyksiköiden hallintaa.

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä.Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä

Varmistetaan lukujen 1-10 hajotelmien osaaminen ja lukujonotaidot.Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla lukualueella 0-100.Kehitetään yhteen-ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.Kertolaskun käsitteen ymmärtäminen konkretian avulla ja kertotaulut 1-5 ja 10.Hyödynnetään vaihdannaisuutta ja tutustutaan liittännäisyyteen kertolaskussa.Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin

T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin

perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten (yhteen- ja vähennyslaasku, kertolasku, jakolaskun perusteet ja murtoluvun käsite) periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin.

Varmistetaan lukujen 1-10 hajotelmien osaaminen ja lukujonotaidot.Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla lukualueella 0-100.Kehitetään yhteen-ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.Kertolaskun käsitteen ymmärtäminen konkretian avulla ja kertotaulut 1-5 ja 10.Hyödynnetään vaihdannaisuutta ja tutustutaan liittännäisyyteen kertolaskussa.Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita

ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa yhteen- ja vähennyslaskussa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita lukualueella 0-100 sekä oppimaan kertotaulut 1-5 ja 10

Varmistetaan lukujen 1-10 hajotelmien osaaminen ja lukujonotaidot.Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista.Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla lukualueella 0-100.Kehitetään yhteen-ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-100.Kertolaskun käsitteen ymmärtäminen konkretian avulla ja kertotaulut 1-5 ja 10.Hyödynnetään vaihdannaisuutta ja tutustutaan liittännäisyyteen

kertolaskussa.Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys.Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtäsuuriin osiin

T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia

tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin, tunnistaa tasokuvioita ja ohjata havainnoimaan ja nimeämään geometristen muotojen ominaisuuksia

Tunnistetaan tasokuvioita ja tutkitaan kappaleita eri tavoin. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaqan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Opitaan mittayksiköiden käyttö ja keskeiset mittayksiköt metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra.Harjoitellaan kellonaikoja ja varmennetaan ajanyksiköiden hallintaa.

T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate

ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate keskeiset mittayksiköt nimeten ja niitä käyttäen

Tunnistetaan tasokuvioita ja tutkitaan kappaleita eri tavoin. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaqan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Opitaan mittayksiköiden käyttö ja keskeiset mittayksiköt metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra.Harjoitellaan kellonaikoja ja varmennetaan ajanyksiköiden hallintaa.

T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin

tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin myös niitä laatien

Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä.Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan

Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

34.6.11. Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja

laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1–2 *äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin

tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja

yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 *opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

- harjoitellaan kielenkäyttöä eri tilanteissa, kysymistä, vastaamista, pyytämistä ja kertomista
- harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa
- laajennetaan oppilaan sanavarastoa
- harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista
- hyödynnetään draamaa sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

- edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä
- opetellaan tekstiin liittyviä käsitteitä (teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne)
- harjoitellaan suomen kielen erikoispiirteitä (pitkä vokaali, kaksoiskonsonantti, tavutus)
- harjoitellaan kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita.
- työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden ja yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa
- tutustutaan tapoihin, joilla ilmaistaan aikaa, paikkaa ja järjestystä
- harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.
- laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- harjoitellaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä.

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

- tutustutaan eri tekstilajeihin (sarjakuva, uutinen, kertomus, tietoteksti)

- tutustutaan eri tekstilajien sanastoon ja kieliopillisiin rakenteisiin
- harjoitellaan eri nominityyppejä, yksikön ja monikon muodostamista, astevaihtelua ja sanojen luokittelua (mikä? millainen? kuinka monta? mitä/kuka tekee?)
- harjoitellaan persoonapronominien käyttöä
- harjoitellaan verbin persoonamuodot myönteisenä ja kielteisenä
- tarkastellaan keskeisiä sijamuotoja
- harjoitellaan käsin kirjoittamista
- harjoitellaan puhuttujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.
- harjoitellaan kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä
- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja
- harjoitellaan virkkeen kirjoittamista ja sen tunnusmerkkejä sekä oikeinkirjoituksen perusasioita

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

- tarkastellaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa.
- tutustutaan erilaisiin teksteihin
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.
- havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa
- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia kielen opiskelussa

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

- havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa.
- tutustutaan keskustelussa tarvittaviin kielitiedon käsitteisiin.
- tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin.
- harjoitellaan sanakirjan käyttöä oppimisen tueksi eri oppiaineissa.
- harjoitellaan suullisia kerrontataitoja
- harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.
- hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L4
T2	S1	L1, L2, L7
T3	S1	L1, L2, L7
T4	S2	L1, L2, L4

T5	S2	L2, L4
T7	S3	L4, L5
T9	S4	L4, L6, L7
T11	S4	L2
T14	S5	L1, L2, L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan

- harjoitellaan kielenkäyttöä eri tilanteissa, kysymistä, vastaamista, pyytämistä ja kertomista
- harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa
- laajennetaan oppilaan sanavarastoa
- harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista
- hyödynnetään draamaa sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä

T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua

- harjoitellaan kielenkäyttöä eri tilanteissa, kysymistä, vastaamista, pyytämistä ja kertomista
- harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa
- laajennetaan oppilaan sanavarastoa
- harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista
- hyödynnetään draamaa sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

- harjoitellaan kielenkäyttöä eri tilanteissa, kysymistä, vastaamista, pyytämistä ja kertomista
- harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa
- laajennetaan oppilaan sanavarastoa
- harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista
- hyödynnetään draamaa sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä

T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

- edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä

- opetellaan tekstiin liittyviä käsitteitä (teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne)
- harjoitellaan suomen kielen erikoispiirteitä (pitkä vokaali, kaksoiskonsonantti, tavutus)
- harjoitellaan kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita.
- työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden ja yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa
- tutustutaan tapoihin, joilla ilmaistaan aikaa, paikkaa ja järjestystä
- harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.
- laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- harjoitellaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä.

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan

- edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä
- opetellaan tekstiin liittyviä käsitteitä (teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne)
- harjoitellaan suomen kielen erikoispiirteitä (pitkä vokaali, kaksoiskonsonantti, tavutus)
- harjoitellaan kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita.
- työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden ja yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa
- tutustutaan tapoihin, joilla ilmaistaan aikaa, paikkaa ja järjestystä
- harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita.
- laajennetaan sana- ja käsitevarastoa.
- harjoitellaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

- tutustutaan eri tekstilajeihin (sarjakuva, uutinen, kertomus, tietoteksti)
- tutustutaan eri tekstilajien sanastoon ja kieliopillisiin rakenteisiin
- harjoitellaan eri nominityyppejä, yksikön ja monikon muodostamista, astevaihtelua ja sanojen luokittelua (mikä? millainen? kuinka monta? mitä/kuka tekee?)
- harjoitellaan persoonapronominien käyttöä
- harjoitellaan verbin persoonamuodot myönteisenä ja kielteisenä
- tarkastellaan keskeisiä sijamuotoja
- harjoitellaan käsin kirjoittamista
- harjoitellaan puhuttujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.
- harjoitellaan kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä
- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja
- harjoitellaan virkkeen kirjoittamista ja sen tunnusmerkkejä sekä oikeinkirjoituksen perusasioita

T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen

- tarkastellaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa.
- tutustutaan erilaisiin teksteihin
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.
- havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa
- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä

- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia kielen opiskelussa

T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin

- tarkastellaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa.
- tutustutaan erilaisiin teksteihin
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.
- havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa
- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia kielen opiskelussa

T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan

- havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa.
- tutustutaan keskustelussa tarvittaviin kielitiedon käsitteisiin.
- tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin.
- harjoitellaan sanakirjan käyttöä oppimisen tueksi eri oppiaineissa.
- harjoitellaan suullisia kerrontataitoja
- harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa.
- hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

- harjoitellaan kielenkäyttöä eri tilanteissa, kysymistä, vastaamista, pyytämistä ja kertomista
- syvennetään mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- harjoitellaan kysymysten rakentamista
- opetellaan nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa
- harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista.
- hyödynnetään draamaa sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä

S2 Tekstien tulkitseminen

Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista.

Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

- edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä
- vahvistetaan teksteihin liittyviä käsitteitä
- harjoitellaan suomen kielen erikoispiirteitä
- harjaannutetaan kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita
- liitetään luettua omiin kokemuksiin ja jaetaan lukukokemuksia
- työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden ja yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa
- harjoitellaan teksteihin liittyviin erilaisiin aikaa, paikkaa ja järjestystä ilmaiseviin tapoihin ja tunnistetaan kerronnan peruskäsitteitä
- vahvistetaan tekstin ymmärtämisen strategioita (ennakointi, päättely, pääasioiden etsiminen, tiivistäminen)
- syvennetään sana- ja käsitevarastoa

S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

- käsitellään eri tekstilajeja (sarjakuva, mainos, uutinen, kertomus, runo, tietoteksti)
- tarkastellaan kertomuksen rakennetta ja kertomuksiin liittyviä käsitteitä (juoni, henkilöt, aika, paikka)
- tutustutaan eri tekstilajien sanastoon ja kieliopillisiin rakenteisiin
- harjoitellaan eri nominityyppejä, yksikön ja monikon muodostamista, astevaihtelua ja sanojen luokittelua (mikä? millainen? kuinka monta? mitä/kuka tekee?)
- opetellaan verbien ryhmittelyä (verbityypit), verbin persoonamuodot myönteisenä ja kielteisenä
- tarkastellaan sijamuotoja (nominatiivi, genetiivi, partitiivi ja paikallissijat)
- vahvistetaan käsin kirjoittamista
- harjoitellaan puhuttujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä
- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja
- harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

- pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa
- työskennellään erilaisten kuullun ja luetun ymmärtämisen tekstien parissa
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa
- harjoitellaan tiedonhakua
- havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa
- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä.
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä
- tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia.
- tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin
- harjoitellaan sanakirjan käyttöä oppimisen tueksi eri oppiaineissa
- tehdään ympäristöä havainnoimalla ja kuvia ja tekstejä tulkitsemalla yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä
- harjoitellaan suullista esittämistä
- hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L4
T2	S1	L1, L2, L7
T3	S1	L1, L2, L7
T4	S2	L1, L2, L4
T5	S2	L2, L4
T6	S3	L2, L4
T7	S3	L4, L5
T8	S3	L1, L4, L5
T9	S4	L4, L6, L7
T10	S4	L2, L4
T11	S4	L2
T12	S5	L1, L2, L4
T13	S5	L1, L2, L4
T14	S5	L1, L2, L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan

- harjoitellaan kielenkäyttöä eri tilanteissa, kysymistä, vastaamista, pyytämistä ja kertomista
- syvennetään mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- harjoitellaan kysymysten rakentamista
- opetellaan nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa

- harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista.
- hyödynnetään draamaa sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä

T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua

- harjoitellaan kielenkäyttöä eri tilanteissa, kysymistä, vastaamista, pyytämistä ja kertomista
- syvennetään mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- harjoitellaan kysymysten rakentamista
- opetellaan nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa
- harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista.
- hyödynnetään draamaa sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä

T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin

- harjoitellaan kielenkäyttöä eri tilanteissa, kysymistä, vastaamista, pyytämistä ja kertomista
- syvennetään mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- harjoitellaan kysymysten rakentamista
- opetellaan nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa
- harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista.
- hyödynnetään draamaa sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä

T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen

- edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä
- vahvistetaan teksteihin liittyviä käsitteitä
- harjoitellaan suomen kielen erikoispiirteitä
- harjaannutetaan kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita
- liitetään luettua omiin kokemuksiin ja jaetaan lukukokemuksia
- työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden ja yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa
- harjoitellaan teksteihin liittyviin erilaisiin aikaa, paikkaa ja järjestystä ilmaiseviin tapoihin ja tunnistetaan kerronnan peruskäsitteitä
- vahvistetaan tekstin ymmärtämisen strategioita (ennakointi, päättely, pääasioiden etsiminen, tiivistäminen)
- syvennetään sana- ja käsitevarastoa

T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan

- edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä

- vahvistetaan teksteihin liittyviä käsitteitä
- harjoitellaan suomen kielen erikoispiirteitä
- harjaannutetaan kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita
- liitetään luettua omiin kokemuksiin ja jaetaan lukukokemuksia
- työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden ja yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa
- harjoitellaan teksteihin liittyviin erilaisiin aikaa, paikkaa ja järjestystä ilmaiseviin tapoihin ja tunnistetaan kerronnan peruskäsitteitä
- vahvistetaan tekstin ymmärtämisen strategioita (ennakointi, päättely, pääasioiden etsiminen, tiivistäminen)
- syvennetään sana- ja käsitevarastoa

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista

- käsitellään eri tekstilajeja (sarjakuva, mainos, uutinen, kertomus, runo, tietoteksti)
- tarkastellaan kertomuksen rakennetta ja kertomuksiin liittyviä käsitteitä (juoni, henkilöt, aika, paikka)
- tutustutaan eri tekstilajien sanastoon ja kieliopillisiin rakenteisiin
- harjoitellaan eri nominityyppejä, yksikön ja monikon muodostamista, astevaihtelua ja sanojen luokittelua (mikä? millainen? kuinka monta? mitä/kuka tekee?)
- opetellaan verbien ryhmittelyä (verbityypit), verbin persoonamuodot myönteisenä ja kielteisenä
- tarkastellaan sijamuotoja (nominatiivi, genetiivi, partitiivi ja paikallissijat)
- vahvistetaan käsin kirjoittamista
- harjoitellaan puhuttujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä
- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja
- harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja

- käsitellään eri tekstilajeja (sarjakuva, mainos, uutinen, kertomus, runo, tietoteksti)
- tarkastellaan kertomuksen rakennetta ja kertomuksiin liittyviä käsitteitä (juoni, henkilöt, aika, paikka)
- tutustutaan eri tekstilajien sanastoon ja kieliopillisiin rakenteisiin
- harjoitellaan eri nominityyppejä, yksikön ja monikon muodostamista, astevaihtelua ja sanojen luokittelua (mikä? millainen? kuinka monta? mitä/kuka tekee?)
- opetellaan verbien ryhmittelyä (verbityypit), verbin persoonamuodot myönteisenä ja kielteisenä
- tarkastellaan sijamuotoja (nominatiivi, genetiivi, partitiivi ja paikallissijat)
- vahvistetaan käsin kirjoittamista
- harjoitellaan puhuttujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä
- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja
- harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita

T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita

- käsitellään eri tekstilajeja (sarjakuva, mainos, uutinen, kertomus, runo, tietoteksti)
- tarkastellaan kertomuksen rakennetta ja kertomuksiin liittyviä käsitteitä (juoni, henkilöt, aika, paikka)
- tutustutaan eri tekstilajien sanastoon ja kieliopillisiin rakenteisiin
- harjoitellaan eri nominityyppejä, yksikön ja monikon muodostamista, astevaihtelua ja sanojen luokittelua (mikä? millainen? kuinka monta? mitä/kuka tekee?)

- opetellaan verbien ryhmittelyä (verbityypit), verbin persoonamuodot myönteisenä ja kielteisenä
- tarkastellaan sijamuotoja (nominatiivi, genetiivi, partitiivi ja paikallissijat)
- vahvistetaan käsin kirjoittamista
- harjoitellaan puhuttujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä
- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja
- harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita

T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen

- pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa
- työskennellään erilaisten kuullun ja luetun ymmärtämisen tekstien parissa
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa
- harjoitellaan tiedonhakua
- havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa
- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä.
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia

T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen

- pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa
- työskennellään erilaisten kuullun ja luetun ymmärtämisen tekstien parissa
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa
- harjoitellaan tiedonhakua
- havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa
- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä.
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia

T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin

- pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa
- työskennellään erilaisten kuullun ja luetun ymmärtämisen tekstien parissa
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa
- harjoitellaan tiedonhakua
- havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa
- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä.
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia

T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana

- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä
- tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia.
- tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin
- harjoitellaan sanakirjan käyttöä oppimisen tueksi eri oppiaineissa

- tehdään ympäristöä havainnoimalla ja kuvia ja tekstejä tulkitsemalla yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä
- harjoitellaan suullista esittämistä
- hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena

T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin

- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä
- tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia.
- tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin
- harjoitellaan sanakirjan käyttöä oppimisen tueksi eri oppiaineissa
- tehdään ympäristöä havainnoimalla ja kuvia ja tekstejä tulkitsemalla yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä
- harjoitellaan suullista esittämistä
- hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena

T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan

- opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä
- tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin
- hyödynnetään oppilaiden kulttuuritaustoja ja omakohtaisia kokemuksia.
- tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin
- harjoitellaan sanakirjan käyttöä oppimisen tueksi eri oppiaineissa
- tehdään ympäristöä havainnoimalla ja kuvia ja tekstejä tulkitsemalla yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä
- harjoitellaan suullista esittämistä
- hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän erityinen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1–2 *opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoitteleminen yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

T1-T4: Hyödynnetään arkipäivän vuorovaikutustilanteet. Toteutetaan monipuolisia ilmaisuharjoituksia, pari- ja ryhmäkeskusteluja. Toteutetaan yhteistoiminnallisia työtapoja. Hyödynnetään pelejä ja leikkejä.

T5-T8: Harjoitellaan lukemista päivittäin. Luodaan monipuolinen tekstiympäristö. Hyödynnetään tieto- viestintätekniikkaa. Tuetaan lapsen myönteistä minäkuvaa lukijana kannustamalla ja antamalla palautetta. Keskustellaan ja tutkaillaan yhdessä tekstien sisältöjä, sanoja, sanontoja ja rakenteita. Opettaja mallintaa lukemista.

T9-T11: Harjoitellaan kirjoittamista päivittäin. Kerrotaan kuvista, sadutetaan ja kirjoitetaan yhdessä pareittain ja ryhmissä. Hyödynnetään pelejä ja leikkejä. Valitaan tehtävän kannalta tarkoituksenmukainen väline (kynä/ laite). Jaetaan omia tekstejä. Opettaja mallintaa kerrontaa ja kirjoittamista.

T12-T14: Käydään kirjastossa ja ohjataan lasta löytämään itselle kiinnostavaa luettavaa. Luetaan ääneen monimuotoista kirjallisuutta aikuisen kanssa ja ryhmissä. Hyödynnetään kirjavinkkausta. Tutustutaan kulttuurin paikallisiin erityispiirteisiin, mm. vierailut. Hyödynnetään kulttuurin moninaisuutta lähiympäristössä ja laajemmin. Tuotetaan kulttuuria yhdessä muiden kanssa (esitykset, taito- ja taideaineet, juhlapäivät, jne.)

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Leppävirta ja Pieksämäki: yhdysluokat pienillä kouluilla

Varkaus: joustava alkuopetus

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää

oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- *edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen*
- *edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa*
- *edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen*
- *edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.*

Vuosiluokka 1

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä

- Harjoitellaan kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kerrontaa
- Harjoitellaan oppimisen ja ryhmässä toimimisen kannalta tarkoituksenmukaisia vuorovaikutustaitoja
- Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Opetellaan lukemisen perustaitoja ja siihen tarvittavat käsitteitä (äänne, kirjain, tavu, sana, virke)

- Havainnoidaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, kuten kuvat ja lastenkirjallisuus
- Pohditaan sanojen, käsitteiden ja sanontojen merkityksiä ja tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja
- Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen yhteyttä

- Harjoitellaan kertomaan tarinoita, mielipiteitä ja kokemuksia puhumalla
- Opetellaan pienet ja isot tekstauskirjaimet sekä niillä kirjoittamista*
- Oikeinkirjoitustaitoa tuetaan lukemalla monimuotoisia tekstejä sekä erilaisilla fonologisilla harjoituksilla
- Harjoitellaan käyttämään kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten tavutus ja sanaväli

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta

- tehdään havaintoja eri puhetavoista ja kielistä
- Tutustutaan lastenkirjallisuuteen kuunnellen, lukien ja leikkien
- Herätellään kiinnostusta lukuharrastukseen
- Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön
- Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L3
T2	S1	L1, L2, L7
T3	S1	L1, L2, L7

T4	S1	L1, L2, L7
T5	S2	L1, L4, L5
T8	S2	L2, L4, L5
T9	S3	L1, L4, L5, L7
T11	S3	L1, L4, L5
T12	S4	L2, L4, L7
T13	S4	L2, L3, L4
T14	S4	L2, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Rohkaista oppilasta kysymään, vastaamaan ja kertomaan sekä kuuntelemaan toisia.

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä

- Harjoitellaan kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kerrontaa
- Harjoitellaan oppimisen ja ryhmässä toimimisen kannalta tarkoituksenmukaisia vuorovaikutustaitoja
- Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin

Tarjotaan mahdollisuus toimia erilaisissa ryhmätilanteissa

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä

- Harjoitellaan kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kerrontaa
- Harjoitellaan oppimisen ja ryhmässä toimimisen kannalta tarkoituksenmukaisia vuorovaikutustaitoja
- Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

Rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti.

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä

- Harjoitellaan kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kerrontaa
- Harjoitellaan oppimisen ja ryhmässä toimimisen kannalta tarkoituksenmukaisia vuorovaikutustaitoja
- Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin

Tutustuttaa oppilas viestimään erilaisissa yhteisöissä, esim. vierailut

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä

- Harjoitellaan kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kerrontaa
- Harjoitellaan oppimisen ja ryhmässä toimimisen kannalta tarkoituksenmukaisia vuorovaikutustaitoja
- Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja

T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan

Opetellaan lukemisen perustaidot sekä ymmärtämään lukutaidon merkitys.

Opetellaan lukemisen perustaitoja ja siihen tarvittavat käsitteitä (äänne, kirjain, tavu, sana, virke)

- Havainnoidaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, kuten kuvat ja lastenkirjallisuus
- Pohditaan sanojen, käsitteiden ja sanontojen merkityksiä ja tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja
- Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa

T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen

Tarjotaan oppilaalle hänen lukutaitonsa tasoista kirjallisuutta luettavaksi.

Opetellaan lukemisen perustaitoja ja siihen tarvittavat käsitteitä (äänne, kirjain, tavu, sana, virke)

- Havainnoidaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, kuten kuvat ja lastenkirjallisuus
- Pohditaan sanojen, käsitteiden ja sanontojen merkityksiä ja tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja
- Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa

T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla

Opetellaan kertomaan kuvista kokonaisin lausein. Rohkaistaan omaan ilmaisuun eri keinoin.

Tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen yhteyttä

- Harjoitellaan kertomaan tarinoita, mielipiteitä ja kokemuksia puhumalla
- Opetellaan pienet ja isot tekstauskirjaimet sekä niillä kirjoittamista*
- Oikeinkirjoitustaitoa tuetaan lukemalla monimuotoisia tekstejä sekä erilaisilla fonologisilla harjoituksilla
- Harjoitellaan käyttämään kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten tavutus ja sanaväli

T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia

Opetellaan kirjainmuodot sekä ohjataan oikeinkirjoitukseen. Tutustutaan näppäimistöön.

Tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen yhteyttä

- Harjoitellaan kertomaan tarinoita, mielipiteitä ja kokemuksia puhumalla
- Opetellaan pienet ja isot tekstauskirjaimet sekä niillä kirjoittamista*
- Oikeinkirjoitustaitoa tuetaan lukemalla monimuotoisia tekstejä sekä erilaisilla fonologisilla harjoituksilla
- Harjoitellaan käyttämään kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten tavutus ja sanaväli

T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen

Tutustetaan oppilas oman lähiympäristön ja ajankohtaisen lastenkulttuurin tarjontaan

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta

- tehdään havaintoja eri puhetavoista ja kielistä
- Tutustutaan lastenkirjallisuuteen kuunnellen, lukien ja leikkien
- Herätellään kiinnostusta lukuharrastukseen
- Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön
- Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä

T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön

Ohjataan ja kannustetaan oppilasta hankkimaan hänen lukutaitonsa tasoista kirjallisuutta . (kirjastovierailu)

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta

- tehdään havaintoja eri puhetavoista ja kielistä
- Tutustutaan lastenkirjallisuuteen kuunnellen, lukien ja leikkien
- Herätellään kiinnostusta lukuharrastukseen
- Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön
- Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä

T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa

Tarjotaan mahdollisuus tuottaa omaa kulttuuria, esim. piennäytelmät, toiminta sidosryhmien kanssa.

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta

- tehdään havaintoja eri puhetavoista ja kielistä
- Tutustutaan lastenkirjallisuuteen kuunnellen, lukien ja leikkien
- Herätellään kiinnostusta lukuharrastukseen
- Tutustutaan kirjastoon ja sen käyttöön
- Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä

Vuosiluokka 2

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

Syvennetään nimeämisen, kerronnan, itseilmaisun ja ryhmäviestinnän taitoja

- Tutustutaan erilaisiin viestintätapoihin
- Vuorovaikutusharjoituksissa, keskusteluissa ja draamassa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia tekstejä ja pelejä

S2 Tekstien tulkitseminen

Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

Syvennetään lukemisen peruskäsitteiden ymmärtämistä (virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva

- Harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita
- Havainnoidaan ja tutkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, kuten tietotekstit ja mediatekstit
- Opetellaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika sekä juoni
- Harjoitellaan tiedonetsintää ja tiedon kertomista muille
- Jaetaan lukukokemuksia ja keskustellaan erilaisten tekstien sisällöistä

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi

ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

Opetellaan kertomaan tarinoita, mielipiteitä ja kokemuksia kirjoittamalla

- Tutustutaan kertomuksen perusrakenteeseen ja harjoitellaan oman tekstin suunnittelua
- Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä kieltä koskevia sopimuksia, kuten virke, virkkeen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä
- Harjoitellaan näppäintaitoja

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta lukien monimuotoisia tekstejä, kuten kirjallisuutta ja mediatekstejä

- Tutustutaan lastenkulttuuriin laajemmin ja osallistutaan esitysten ja muiden kulttuurituotteiden tekemiseen
- Tutustutaan juhlaperinteisiin ja joihinkin kansanperinteen muotoihin

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L3
T2	S1	L1, L2, L7
T3	S1	L1, L2, L7
T4	S1	L1, L2, L7
T5	S2	L1, L4, L5
T6	S2	L1, L2, L4
T7	S2	L1, L4, L5
T8	S2	L2, L4, L5
T9	S3	L1, L4, L5, L7
T10	S3	L2, L4, L5
T11	S3	L1, L4, L5

T12	S4	L2, L4, L7
T13	S4	L2, L3, L4
T14	S4	L2, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Rohkaista oppilasta kysymään, vastaamaan ja kertomaan sekä kuuntelemaan toisia sekä osallistumaan vastavuoroiseen keskusteluun.

Syvennetään nimeämisen, kerronnan, itseilmaisun ja ryhmäviestinnän taitoja

- Tutustutaan erilaisiin viestintätapoihin
- Vuorovaikutusharjoituksissa, keskusteluissa ja draamassa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia tekstejä ja pelejä

T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin

Tarjotaan mahdollisuus toimia erilaisissa ryhmätilanteissa ja ottaa vastuuta enemmän omasta työskentelystään.

Syvennetään nimeämisen, kerronnan, itseilmaisun ja ryhmäviestinnän taitoja

- Tutustutaan erilaisiin viestintätapoihin
- Vuorovaikutusharjoituksissa, keskusteluissa ja draamassa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia tekstejä ja pelejä

T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

Rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti, esim. pelit, näytelmät, erilaiset tekstit.

Syvennetään nimeämisen, kerronnan, itseilmaisun ja ryhmäviestinnän taitoja

- Tutustutaan erilaisiin viestintätapoihin
- Vuorovaikutusharjoituksissa, keskusteluissa ja draamassa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia tekstejä ja pelejä

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin

Tutustuttaa oppilas viestimään erilaisissa yhteisöissä, esim. vierailut, media.

Syvennetään nimeämisen, kerronnan, itseilmaisun ja ryhmäviestinnän taitoja

- Tutustutaan erilaisiin viestintätapoihin

- Vuorovaikutusharjoituksissa, keskusteluissa ja draamassa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia tekstejä ja pelejä

T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan

Syvennetään lukutaitoa, jotta kehitytään sujuvaksi lukijaksi.

Syvennetään lukemisen peruskäsitteiden ymmärtämistä (virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva

- Harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita
- Havainnoidaan ja tutkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, kuten tietotekstit ja mediatekstit
- Opetellaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika sekä juoni
- Harjoitellaan tiedonetsintää ja tiedon kertomista muille
- Jaetaan lukukokemuksia ja keskustellaan erilaisten tekstien sisällöistä

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä

Tarjotaan oppilaalle luettavaksi erilaisia tekstejä.

Syvennetään lukemisen peruskäsitteiden ymmärtämistä (virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva

- Harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita
- Havainnoidaan ja tutkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, kuten tietotekstit ja mediatekstit
- Opetellaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika sekä juoni
- Harjoitellaan tiedonetsintää ja tiedon kertomista muille
- Jaetaan lukukokemuksia ja keskustellaan erilaisten tekstien sisällöistä

T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin

Annetaan oppilaalle mahdollisuus käyttää erilaisia tietolähteitä, esim. internet, tietotekstit

Syvennetään lukemisen peruskäsitteiden ymmärtämistä (virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva

- Harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita
- Havainnoidaan ja tutkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, kuten tietotekstit ja mediatekstit
- Opetellaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika sekä juoni
- Harjoitellaan tiedonetsintää ja tiedon kertomista muille
- Jaetaan lukukokemuksia ja keskustellaan erilaisten tekstien sisällöistä

T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia

ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen

Tarjotaan oppilaalle hänen lukutaitonsa tasoista kirjallisuutta luettavaksi sekä pyritään säilyttämään lukuinnostus tarjoamalla monipuolisia ja yhteisiä lukukokemuksia.

Syvennetään lukemisen peruskäsitteiden ymmärtämistä (virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva

- Harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita
- Havainnoidaan ja tutkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, kuten tietotekstit ja mediatekstit
- Opetellaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika sekä juoni
- Harjoitellaan tiedonetsintää ja tiedon kertomista muille
- Jaetaan lukukokemuksia ja keskustellaan erilaisten tekstien sisällöistä

T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla

Ohjataan oppilasta juonelliseen kerrontaan. Tuotetaan usean lauseen tekstejä.

Opetellaan kertomaan tarinoita, mielipiteitä ja kokemuksia kirjoittamalla

- Tutustutaan kertomuksen perusrakenteeseen ja harjoitellaan oman tekstin suunnittelua
- Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä kieltä koskevia sopimuksia, kuten virke, virkkeen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä
- Harjoitellaan näppäintaitoja

T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä

Ohjataan oppilasta tuottamaan tekstiä laajalle lukijakunnalle mediaa apuna käyttäen.

Opetellaan kertomaan tarinoita, mielipiteitä ja kokemuksia kirjoittamalla

- Tutustutaan kertomuksen perusrakenteeseen ja harjoitellaan oman tekstin suunnittelua
- Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä kieltä koskevia sopimuksia, kuten virke, virkkeen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä
- Harjoitellaan näppäintaitoja

T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia

Vahvistetaan kirjainmuotoja ja oikeinkirjoitusta. Käytetään tietokonetta tekstien tuottamisessa.

Opetellaan kertomaan tarinoita, mielipiteitä ja kokemuksia kirjoittamalla

- Tutustutaan kertomuksen perusrakenteeseen ja harjoitellaan oman tekstin suunnittelua
- Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä kieltä koskevia sopimuksia, kuten virke, virkkeen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä
- Harjoitellaan näppäintaitoja

T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen

Tutustetaan oppilas oman lähiympäristön ja ajankohtaisen lastenkulttuurin tarjontaan.

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta lukien monimuotoisia tekstejä, kuten kirjallisuutta ja mediatekstejä

- Tutustutaan lastenkulttuuriin laajemmin ja osallistutaan esitysten ja muiden kulttuurituotteiden tekemiseen
- Tutustutaan juhlaperinteisiin ja joihinkin kansanperinteen muotoihin

T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön

Ohjataan ja kannustetaan oppilasta hankkimaan hänen lukutaitonsa mukaista kirjallisuutta . (kirjastovierailu)

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta lukien monimuotoisia tekstejä, kuten kirjallisuutta ja mediatekstejä

- Tutustutaan lastenkulttuuriin laajemmin ja osallistutaan esitysten ja muiden kulttuurituotteiden tekemiseen
- Tutustutaan juhlaperinteisiin ja joihinkin kansanperinteen muotoihin

T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa

Tarjotaan monipuolisemmin mahdollisuus tuottaa omaa kulttuuria, esim. piennäytelmät, toiminta sidosryhmien kanssa.

Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta lukien monimuotoisia tekstejä, kuten kirjallisuutta ja mediatekstejä

- Tutustutaan lastenkulttuuriin laajemmin ja osallistutaan esitysten ja muiden kulttuurituotteiden tekemiseen
- Tutustutaan juhlaperinteisiin ja joihinkin kansanperinteen muotoihin

34.6.12. Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

35. Vuosiluokat 3-6

35.1. Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Koulutyön onnistumista tuetaan yhdessä kotien kanssa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Koulutyön onnistumista tuetaan yhdessä kotien kanssa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.

Keski-Savo

Toisen luokan keväällä (huhtikuu/toukokuu) opettaja käy oppilaan kanssa kahdenkeskisen palautekeskustelun, jonka sisällöstä informoidaan huoltajia kirjallisesti wilman kautta. Tarvittaessa palautekeskustelu järjestetään huoltajan kanssa ja tarkistetaan tai tehdään mahdollinen erityisen tuen päätös. Tarkemmin siirtovaiheet kuvattu kappaleessa Arviointi opintojen aikana.

Pieksämäki: Siirtymävaiheen toimintatapojen tarkennukset on määritelty Oppilaan tuki Pieksämäellä -asiakirjassa.

35.2. Oppijana kehittyminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 3-6 erityisenä tehtävänä on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen sekä omien opiskelutapojen ja -taitojen tunnistaminen ja kehittäminen. Oppilaita rohkaistaan itsensä hyväksymiseen, omien rajojen ja oikeuksien tunnistamiseen ja puolustamiseen sekä omasta turvallisuudesta huolehtimiseen. Heitä ohjataan myös velvollisuuksiensa ja vastuunsa ymmärtämiseen sekä rakentavaan mielipiteiden ilmaisuun ja vuorovaikutukseen. Minkäänlaista kiusaamista tai syrjivää käyttäytymistä ei sallita. Oppilaiden kiinnostusta eettisiin ja moraalisiin kysymyksiin hyödynnetään luomalla tilaisuuksia keskusteluun ja pohdintaan sekä osallistumisen ja vastuun ottamisen harjoitteluun. Oppilaita kannustetaan tekemään valintoja

omista lähtökohdistaan, sukupuolittuneita ratkaisuja välttäen. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ohjauksen ja tuen tarpeisiin.

Vuosiluokkien 3-6 opetuksessa vahvistetaan ja täydennetään alemmilla vuosiluokilla hankittuja perustaitoja ja opitaan uusia asioita. Oppiaineiden määrä kasvaa. Opetuksessa pyritään löytämään luontevia tilanteita eheyttämiseen. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen vahvistaa oppiaineiden välistä yhteistyötä ja tarjoaa mahdollisuuksia oppilaiden ikäkaudelle tärkeiden kokemusten saamiseen. Oppimiskokonaisuuksilla voidaan lisätä työskentelyn toiminnallisuutta sekä tekemällä ja tutkimalla oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä. Oppilaiden osuus suunnittelussa vahvistuu. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat tilaisuuksia yhdessä tekemiseen, omaan ilmaisuun sekä yhteisön kannalta hyödylliseen toimintaan.

35.3. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Keski- Savo

Kuudennen luokan keväällä (huhtikuu/toukokuu) opettaja käy oppilaan kanssa kahdenkeskisen palautekeskustelun, jonka sisällöstä informoidaan huoltajia kirjallisesti wilman kautta. Tarvittaessa palautekeskustelu järjestetään huoltajan kanssa ja tarkistetaan tai tehdään mahdollinen erityisen tuen päätös. Tarkemmin siirtovaiheet kuvattu kappaleessa Arviointi opintojen aikana.

Pieksämäki: Siirtymävaiheen toimintatapojen tarkennukset on määritelty Oppilaan tuki Pieksämäellä - asiakirjassa.

35.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä jatketaan systemaattisesti. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen sekä oman identiteetin muotoutumiseen. Identiteetti rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja

ympäristön kanssa. Ystävyyden ja hyväksytyksi tulemisen merkitys on suuri. Ikävuodet ovat erityisen otollisia myös kestävän elämäntavan omaksumiselle ja kestävän kehityksen tarpeen pohtimiselle.

35.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen. Samalla kehittyvät oppilaiden edellytykset tunnistaa pohdittavaan asiaan liittyviä erilaisia näkökulmia ja löytää uusia oivalluksia sekä harjaantua vähitellen asioiden kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä. Heitä kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja. Ajattelun taitoja harjoitellaan ongelmanratkaisu- ja päättelytehtävin sekä uteliaisuutta, mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja toiminnallisuutta hyödyntävin ja edistävin työskentelytavoin. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen.

Oppimaan oppimisen taitoja vahvistetaan kaikissa opiskelutilanteissa. Oppilaita ohjataan tunnistamaan itselle luontevimmat tavat oppia ja kiinnittämään huomiota omiin opiskelutapoihin. Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan edelleen. Oppilaita opastetaan huomaamaan säännöllisesti suoritettujen tehtävien vaikutus edistymiseen sekä tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämistarpeensa. Heitä autetaan hahmottamaan opintoihinsa liittyviä tavoitteita ja valintoja ja kannustetaan keskustelemaan niistä huoltajiensa kanssa.

Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen. Samalla kehittyvät oppilaiden edellytykset tunnistaa pohdittavaan asiaan liittyviä erilaisia näkökulmia ja löytää uusia oivalluksia sekä harjaantua vähitellen asioiden kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä yhteyksiä. Heitä kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan. Oppilaita ohjataan huomaamaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti päättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja. Ajattelun taitoja harjoitellaan ongelmanratkaisu- ja päättelytehtävin sekä uteliaisuutta, mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja toiminnallisuutta hyödyntävin ja edistävin työskentelytavoin. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen.

Oppimaan oppimisen taitoja vahvistetaan kaikissa opiskelutilanteissa. Oppilaita ohjataan tunnistamaan itselle luontevimmat tavat oppia ja kiinnittämään huomiota omiin opiskelutapoihin. Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan edelleen. Oppilaita opastetaan huomaamaan säännöllisesti suoritettujen tehtävien vaikutus edistymiseen sekä tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämistarpeensa. Heitä autetaan hahmottamaan opintoihinsa liittyviä tavoitteita ja valintoja ja kannustetaan keskustelemaan niistä huoltajiensa kanssa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen

ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen. Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen. Heille avataan mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta ja kulttuuria. Mediakulttuurin analysointi ja median vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta on näillä vuosiluokilla tärkeätä. Koulutyössä opitaan tuntemaan ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkitys yhteiskunnassa ja maailmassa; erityisesti perehdytään Lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta. Heille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja erilaisten toimintatapojen ja kulttuurien vertailuun. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Vuorovaikutusta, yhteistyötä ja hyvää käytöstä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista. Koulutyössä luodaan innostavia tilaisuuksia harjaannuttaa sosiaalisia taitoja, kekseliäisyyttä, suunnittelu- ja ilmaisutaitoja sekä käden taitoja. Oppilaita kannustetaan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoa ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen.

Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen. Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen. Heille avataan mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta ja kulttuuria. Mediakulttuurin analysointi ja median vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta on näillä vuosiluokilla tärkeätä. Koulutyössä opitaan tuntemaan ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkitys yhteiskunnassa ja maailmassa; erityisesti perehdytään Lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia ilmaisutapoja ja nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta. Heille järjestetään mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja erilaisten toimintatapojen ja kulttuurien vertailuun. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla. Vuorovaikutusta, yhteistyötä ja hyvää käytöstä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita eri näkökulmista. Koulutyössä luodaan innostavia tilaisuuksia harjaannuttaa sosiaalisia taitoja, kekseliäisyyttä, suunnittelu- ja ilmaisutaitoja sekä käden taitoja. Oppilaita kannustetaan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoa ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Koulutyössä oppilailla on tilaisuuksia harjoitella ajanhallintaa, hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia toimintatapoja. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan kouluyhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen. Yhteisessä työskentelyssä oppilaat voivat kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opitaan ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitys ja harjoitellaan päätöksentekoa. Tuetaan oppilaiden itsenäisen liikkumisen taitoja aiempaa laajemmalla alueella ja joukkoliikenteessä. Kiinnitetään huomiota erityisesti pyöräilykasvatukseen sekä omasta ja toisten turvallisuudesta huolehtimiseen liikenteessä. Oppilaita ohjataan asianmukaisten turva- ja suojavälineiden käyttöön ja opetetaan tuntemaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit. Yhdessä keskustellaan yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkityksestä ja opitaan siihen liittyviä toimintatapoja. Koulussa harjoitellaan tarkoituksenmukaista toimintaa erilaisissa vaaratilanteissa.

Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä. Oppilaat hankkivat tietoa teknologian kehityksestä ja vaikutuksista eri elämänalueilla ja monenlaisissa ympäristöissä. Heitä opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja tarkastellaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Oppilaat tutustuvat myös kestävän kuluttamisen käytäntöihin, tutkivat jakamisen, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelevat niitä. He saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan pohtimaan omia valintojaan kestävän tulevaisuuden kannalta.

Koulutyössä oppilailla on tilaisuuksia harjoitella ajanhallintaa, hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia toimintatapoja. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan kouluyhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen. Yhteisessä työskentelyssä oppilaat voivat kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opitaan ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitys ja harjoitellaan päätöksentekoa. Tuetaan oppilaiden itsenäisen liikkumisen taitoja aiempaa laajemmalla alueella ja joukkoliikenteessä. Kiinnitetään huomiota erityisesti pyöräilykasvatukseen sekä omasta ja toisten turvallisuudesta huolehtimiseen liikenteessä. Oppilaita ohjataan asianmukaisten turva- ja suojavälineiden käyttöön ja opetetaan tuntemaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit. Yhdessä keskustellaan yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkityksestä ja opitaan siihen liittyviä toimintatapoja. Koulussa harjoitellaan tarkoituksenmukaista toimintaa erilaisissa vaaratilanteissa.

Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä. Oppilaat hankkivat tietoa teknologian kehityksestä ja vaikutuksista eri elämänalueilla ja monenlaisissa ympäristöissä. Heitä opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja tarkastellaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Oppilaat tutustuvat myös kestävän kuluttamisen käytäntöihin, tutkivat jakamisen, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelevat niitä. He saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun. Oppilaita ohjataan pohtimaan omia valintojaan kestävän tulevaisuuden kannalta.

L4 Monilukutaito

Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Tähän liittyvää perustaitojen ja -tekniikoiden hallintaa syvennetään. Fiktion, faktan ja mielipiteen tarkastelua ja erottelua harjoitellaan. Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöön ja huomaamaan, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja että tavoitteet vaikuttavat siihen, millaisia keinoja teksteissä käytetään. Tekstit voivat esimerkiksi välittää tietoa, luoda mielikuvia tai houkutella ostamaan.

Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja -tilanteiden näkökulmista. Oppilaita kannustetaan monipuolisille tiedon lähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. Samalla oppilaita ohjataan vertailemaan ja arvioimaan hakemansa tiedon soveltuvuutta. Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa, jolla tehdään näkyväksi medioiden tuottamia merkityksiä ja välittämää todellisuutta. Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä. Kertominen, kuvaaminen, vertailu ja selostaminen sekä erilaiset mediaesitykset ovat tässä vaiheessa ominaisia tiedon esittämisen tapoja. Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen - niin tulkitsijan kuin tuottajan roolissa - edistää monilukutaidon kehittymistä.

Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Tähän liittyvää perustaitojen

ja -tekniikoiden hallintaa syvennetään. Fiktion, faktan ja mielipiteen tarkastelua ja erottelua harjoitellaan. Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöön ja huomaamaan, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja että tavoitteet vaikuttavat siihen, millaisia keinoja teksteissä käytetään. Tekstit voivat esimerkiksi välittää tietoa, luoda mielikuvia tai houkutella ostamaan.

Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja -tilanteiden näkökulmista. Oppilaita kannustetaan monipuolisille tiedon lähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. Samalla oppilaita ohjataan vertailemaan ja arvioimaan hakemansa tiedon soveltuvuutta. Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa, jolla tehdään näkyväksi medioiden tuottamia merkityksiä ja välittämää todellisuutta. Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä. Kertominen, kuvaaminen, vertailu ja selostaminen sekä erilaiset mediaesitykset ovat tässä vaiheessa ominaisia tiedon esittämisen tapoja. Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen - niin tulkitsijan kuin tuottajan roolissa - edistää monilukutaidon kehittymistä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologiaa (tvt) hyödynnetään monipuolisesti eri oppiaineissa ja muussa koulutyössä ja vahvistetaan yhteisöllistä oppimista. Samalla oppilaille luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä. Koulussa tutkitaan tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta arkeen ja otetaan selvää sen kestävistä käyttötavoista.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. Ohjelmointia kokeillessaan oppilaat saavat kokemuksia siitä, miten teknologian toiminta riippuu ihmisen tekemistä ratkaisuista. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan tvt:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien perusperiaatteiden tuntemiseen. Koulutyössä harjoitellaan eri viestintäjärjestelmien sekä opetuskäytössä olevien yhteisöllisten palvelujen käyttöä. Oppilaat saavat tietoa ja kokemusta hyvien työasentojen ja sopivan mittaisten työjaksojen merkityksestä terveydelle. Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaat harjoittelevat etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla. Heitä ohjataan hyödyntämään lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelemaan tiedon kriittistä arviointia. Oppilaita kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käyttämään tvt:tä työskentelyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa. Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Oppilaita ohjataan toimimaan oman roolinsa ja välineen luonteen mukaisesti sekä ottamaan vastuuta viestinnästään. Heitä ohjataan tarkastelemaan ja arvioimaan tvt:n roolia vaikuttamiskeinona. Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

Tieto- ja viestintäteknologiaa (tvt) hyödynnetään monipuolisesti eri oppiaineissa ja muussa koulutyössä ja vahvistetaan yhteisöllistä oppimista. Samalla oppilaille luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä. Koulussa tutkitaan tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta arkeen ja otetaan selvää sen kestävistä käyttötavoista.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tvt:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. Ohjelmointia kokeillessaan oppilaat saavat kokemuksia siitä, miten teknologian toiminta riippuu ihmisen tekemistä ratkaisuista. *Vastuullinen ja turvallinen toiminta:* Oppilaita ohjataan tvt:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien

perusperiaatteiden tuntemiseen. Koulutyössä harjoitellaan eri viestintäjärjestelmien sekä opetuskäytössä olevien yhteisöllisten palvelujen käyttöä. Oppilaat saavat tietoa ja kokemusta hyvien työasentojen ja sopivan mittaisten työjaksojen merkityksestä terveydelle. *Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely:* Oppilaat harjoittelevat etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla. Heitä ohjataan hyödyntämään lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelemaan tiedon kriittistä arviointia. Oppilaita kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käyttämään tvt:tä työskentelyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen*: Oppilaita ohjataan toimimaan oman roolinsa ja välineen luonteen mukaisesti sekä ottamaan vastuuta viestinnästään. Heitä ohjataan tarkastelemaan ja arvioimaan tvt:n roolia vaikuttamiskeinona. Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Heitä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille.

Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammateista ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista voi olla esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta sekä vertaissovittelu tai tukioppilaana toimiminen. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.

Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta tekemisestään. Heitä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen. Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille.

Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammateista ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista voi olla esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta sekä vertaissovittelu tai tukioppilaana toimiminen. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Opetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Heidän kanssaan mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta. Oppilaita ohjataan näkemään median vaikutus yhteiskunnassa ja harjoittelemaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä.

Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa niin omassa luokkayhteisössä ja eri opiskelutilanteissa kuin koko kouluyhteisössäkin. Vaikuttaminen ja osallistuminen sekä niistä myönteisten kokemusten saaminen lisäävät yhteisöllisyyden kokemusta koulussa. Kokemukset

yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä rakentavat luottamusta. Oppilaita innostetaan oppilaskuntatoimintaan, kerhotoimintaan ja esimerkiksi ympäristötoimintaan tai muihin koulun ja lähiyhteisön tarjoamiin toimintamuotoihin, joissa voi oppia osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.

Opetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Heidän kanssaan mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta. Oppilaita ohjataan näkemään median vaikutus yhteiskunnassa ja harjoittelemaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä.

Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa niin omassa luokkayhteisössä ja eri opiskelutilanteissa kuin koko kouluyhteisössäkin. Vaikuttaminen ja osallistuminen sekä niistä myönteisten kokemusten saaminen lisäävät yhteisöllisyyden kokemusta koulussa. Kokemukset yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä rakentavat luottamusta. Oppilaita innostetaan oppilaskuntatoimintaan, kerhotoimintaan ja esimerkiksi ympäristötoimintaan tai muihin koulun ja lähiyhteisön tarjoamiin toimintamuotoihin, joissa voi oppia osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle.

35.6. Oppiaineet

35.6.1. Käsityö:tekninen työ (Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu, Virtasalmen koulu)

Valinnaisen tehtävä

Syventää käsityön opetuksen tavoitteita ja sisältöjä teknisen työn osalta.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

teknisen käsityön luokka

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tarvittaessa avustaja mukaan ryhmään.

Arviointi

hyväksytty- hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan tavoitteet

Syventää ja laajentaa teknisen käsityön tekniikoiden hallintaa puu- ja metallitöissä, tutustumista sähköoppiin ja elektroniikkaan.

Teknistä käsityötä valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- eri tekniikoita puu- ja metallitöissä: pakottaminen, niittaaminen, liitokset
- sähköoppia
- elektroniikkaa

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan tavoitteet

Syventää ja laajentaa teknisen käsityön tekniikoiden hallintaa puu- ja metallitöissä, tutustumista sähköoppiin ja elektroniikkaan

Teknistä käsityötä valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- eri tekniikoita puu- ja metallitöissä: pakottaminen, niittaaminen, liitokset
- sähköoppia
- elektroniikkaa

35.6.2. Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on rohkaista ja tukea oppilaiden pyrkimystä rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan. Opetuksessa keskeistä on tukea oppilaiden eettisen ajattelun taitojen ja kulttuurisen osaamisen kehittymistä sekä kykyä ilmaista omia näkemyksiään ja niiden perusteita.*

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Työtapojen valinnassa oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa jokainen oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioon ottavaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnallisissa aktiviteeteissä otetaan huomioon elinympäristön digitalisoituminen.

Hyödynnetään monipuolisesti netistä/mediasta löytyvää materiaalia.

Huomioidaan ajankohtaiset aiheet ja tapahtumat, kalenteri.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Lähialueilla ET- ryhmät niin pieniä, että opetus (melkein järjestään) toteutuu yhdysluokkaopetuksena, huomioitava sisältöjen ja työskentelytapojen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 3-6

Elämänkatsomustiedon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan oppimisen kannalta keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu ilmaisu- ja perustelutaito. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun ja argumentaation kehittymiseen.

Elämänkatsomustiedon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää elämänkatsomustiedon valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S1 – kokonaisuudessaan

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

ihmisten yhteiselämän perusteet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L3, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L1, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L3, L7
T6	S1, S2, S3, S4	L1, L2

T9	S3	L2, L3
T10	S1, S2, S3, S4	L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

ihmisten yhteiselämän perusteet

S1 – kokonaisuudessaan

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

S1 – kokonaisuudessaan

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

ihmisten yhteiselämän perusteet

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa

ihmisten yhteiselämän perusteet

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

S1 – kokonaisuudessaan

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään lähipiirin ja suomalaisuuden kautta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

S1 – kokonaisuudessaan

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

ihmisten yhteiselämän perusteet

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen

	sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

ihmisten yhteiselämän perusteet

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

S1 – kokonaisuudessaan

ihmisten yhteiselämän perusteet

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S1 - kokonaisuudessaan

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

ihmisten yhteiselämän perusteet

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L3, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L1, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L3, L7
T6	S1, S2, S3, S4	L1, L2
T9	S3	L2, L3
T10	S1, S2, S3, S4	L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.

ihmisten yhteiselämän perusteet

S1 - kokonaisuudessaan

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta

ihmisten yhteiselämän perusteet

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

S1 - kokonaisuudessaan

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

S1 - kokonaisuudessaan

ihmisten yhteiselämän perusteet

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään lähipiirin ja suomalaisuuden kautta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

ihmisten yhteiselämän perusteet

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

S1 - kokonaisuudessaan

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

ihmisten yhteiselämän perusteet

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

kestävä kehitys ja luontokäsitykset

S1 - kokonaisuudessaan

ihmisten yhteiselämän perusteet

suomalainen kulttuuri ja - vähemmistöt

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S1- kokonaisuudessaan

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

elämän- ja maailmankatsomukset

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

erilaiset aikakäsitykset

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L3, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L1, L4, L5
T3	S1, S2, S3	L1, L4
T4	S1, S2, S3	L3, L7

T5	S2, S3, S4	L2, L4, L5
T6	S1, S2, S3, S4	L1, L2
T8	S1, S2, S3	L2, L7
T9	S3	L2, L3
T10	S1, S2, S3, S4	L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.

S1- kokonaisuudessaan

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

erilaiset aikakäsitykset

elämän- ja maailmankatsomukset

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta

elämän- ja maailmankatsomukset

S1- kokonaisuudessaan

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

erilaiset aikakäsitykset

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Päättelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäättelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

S1- kokonaisuudessaan

elämän- ja maailmankatsomukset

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

S1- kokonaisuudessaan

elämän- ja maailmankatsomukset

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen ja eurooppalaiseen kultturiperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman

	kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta

elämän- ja maailmankatsomukset

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

erilaiset aikakäsitykset

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään suomalaisuuden ja eurooppalaisuuden kautta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

elämän- ja maailmankatsomukset

S1- kokonaisuudessaan

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

erilaiset aikakäsitykset

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

elämän- ja maailmankatsomukset

S1- kokonaisuudessaan

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

S1- kokonaisuudessaan

elämän- ja maailmankatsomukset

lapsen oikeudet lähellä ja kaukana

erilaiset aikakäsitykset

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvaminen hyvään elämään

Harjoitellaan toisen kohtaamista ja erilaisten näkökulmien arvostamista. Tutkitaan oikeudenmukaisuuden ilmenemistä jokapäiväisessä elämässä. Tutkitaan vapautta ja vastuuta, erityisesti ajattelun-, uskonnon- ja elämänkatsomuksen vapauden näkökulmista. Perehdytään arvon ja normin käsitteisiin. Pohditaan yhdenvertaisuutta, onnellisuutta ja hyvää elämää. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa toisiin.

S1 - kokonaisuudessaan

S2 Erilaisia elämäntapoja

Tutkitaan eri näkökulmista omaa identiteettiä. Perehdytään suomalaiseen kulttuuriin ja kulttuurivähemmistöihin sekä erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin. Pohditaan esimerkiksi yhdenvertaisuuden, hyväksymisen, ymmärtämisen, tietämisen, uskomisen ja luulemisen merkityksiä. Perehdytään maailman kulttuuriperintöön ja sen arvokkuuteen. Harjoitellaan oman näkemyksen erittelyä ja perustelemista suhteessa eri kulttuureihin ja katsomuksiin.

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

S3 Yhteiselämän perusteita

Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi sopimuksen, lupauksen, oikeuden ja velvollisuuden, yhdenvertaisuuden, rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin. Perehdytään lapsen oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana. Harjoitellaan tekojen eettistä arviointia niiden kontekstin, tarkoitusten ja seurausten näkökulmista. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa yhteiselämän vaatimuksiin.

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja tapoihin selittää maailmaa sekä pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään ja niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Tutkitaan erilaisia luontokäsityksiä, luonnon ja ihmisen tulevaisuutta sekä kestävää kehitystä. Harjoitellaan omien näkemysten erittelyä ja perustelemista suhteessa maailmankuvaan ja kestävään tulevaisuuteen.

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L3, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L1, L4, L5
T3	S1, S2, S3	L1, L4
T4	S1, S2, S3	L3, L7
T5	S2, S3, S4	L2, L4, L5
T6	S1, S2, S3, S4	L1, L2
T7	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L5
T8	S1, S2, S3	L2, L7
T9	S3	L2, L3
T10	S1, S2, S3, S4	L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita.

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

S1 - kokonaisuudessaan

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi	Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

S1 - kokonaisuudessaan

T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Päättelytaidot	Oppilas osaa tunnistaa virhepäättelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

S1 - kokonaisuudessaan

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuullisen toiminnan tunteminen	Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

S1 - kokonaisuudessaan

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään

Tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään suomalaisuuden ja eurooppalaisuuden kautta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja käsitteiden hallinta	Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä.

S1 - kokonaisuudessaan

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä.

S1 - kokonaisuudessaan

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus-taidot ja toiminta ryhmän jäsenenä	Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja.

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

S1 - kokonaisuudessaan

T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista.

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vaikuttamisen keinojen tunteminen	Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja.

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

maailman kulttuuriperintö, oman näkemyksen erittely sekä tekojen eettinen arviointi

omien näkemysten erittely ja perusteleminen

S1 - kokonaisuudessaan

35.6.3. Liikunta (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu, Virtasalmen koulu, Vehmaskylän koulu, Jäppilän koulu)

Valinnaisen tehtävä

Syventää liikunnanopetuksen tavoitteita ja sisältöjä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Monipuoliset ympäristöt; liikuntatilat ja lähiympäristö

mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä paikkakunnan eri toimijoiden kanssa

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilaiden kannustaminen fyysiseen aktiivisuuteen, rohkeaan osallistumiseen

Arviointi

hyväksytty-hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan tavoitteet

Harjaannuttaa liikkumistaitoja monipuolisesti, innostaa liikkumaan, pelikäsityksen ja eri pelivälineiden hallinnan kehittäminen ja reilun pelin periaatteen mukaan toimiminen.

Liikuntaa valinnaisena oppiaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- tutustuminen uusiin lajeihin
- eri urheilulajeja monipuolisesti
- luontoliikuntaa
- viite- ja pienpelejä, pelistrategioita
- mahdollisuuksien mukaan tutustumista sähköisiin liikuntasovelluksiin.

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan tavoitteet

Harjaannuttaa liikkumistaitoja monipuolisesti, innostaa liikkumaan, pelikäsityksen ja eri pelivälineiden hallinnan kehittäminen ja reilun pelin periaatteen mukaan toimiminen.

Liikuntaa valinnaisena oppiaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- tutustuminen uusiin lajeihin
- eri urheilulajeja monipuolisesti

- luontoliikuntaa

- viite- ja pienpelejä, pelistrategioita

- mahdollisuuksien mukaan tutustumista sähköisiin liikuntasovelluksiin.

35.6.4. Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 4-6

Vuosiluokilla 4-6 historian opetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilaat historiallisen tiedon luonteeseen, tiedon hankkimiseen sekä peruskäsitteisiin. Pyrkimyksenä on herättää oppilaiden kiinnostus mennyttä aikaa, ihmisen toimintaa, sen merkitystä ja ymmärtämistä kohtaan. Perusteissa määriteltyjen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten lähteiden tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä itsenäisesti ja toisten kanssa. Opiskelussa hankitaan ja käytetään historiallista tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden kanssa.

Tavoitteisiin pyritään lähtien liikkeelle mahdollisimman konkreettisin esimerkein ja oppilaan omasta lähipiiristä löytyvistä aiheista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 4-6

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

Historian opiskelu aloitetaan kunnan tuntijaosta riippuen joko 4. tai 5. luokalla. Pieksämäellä historian opiskelu alkaa 5. luokalla (2 vvt). 6. luokalla opiskellaan 1 vvt historiaa ja 1 vvt yhteiskuntaoppia.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 4-6

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjalliset ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun kehittymiseen.

Historian sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi kunkin oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintojen edistymisen kannalta keskeistä on tutkimisen, toimimisen ja menneisyyteen eläytymisen ohella ankkuroituminen kulttuuriympäristöön, aikaperspektiivin hahmottaminen, ihmisen toimijuuden sekä historian merkityksen oivaltaminen ihmiskunnan ja oman elämän kannalta nyt ja tulevaisuudessa.

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1		L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T2		L1, L2, L4, L5, L7
T4		L1, L2, L3
T6		L2, L4, L7
T7		L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T9		L1, L2, L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa 4. luokalla)

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa 4. luokalla)

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämismuodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa 4. luokalla)

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa 4. luokalla)

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa 4. luokalla)

T9 ohjata oppilasta esittämämään muutoksille syitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa 4. luokalla)

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1		L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T2		L1, L2, L4, L5, L7
T4		L1, L2, L3
T6		L2, L4, L7
T7		L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T9		L1, L2, L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Perehdytään historian tiedon luonteeseen oppilaan perheen, suvun tai lähiyhteisön menneisyyden avulla. Tehdään mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäynti museoon.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Vanha aika ja antiikin perintö

Keskiaika

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa vasta 5. luokalla)

Esihistoria ja sivilisaatio

- kiinnostuksen herättäminen historiaan

- Mitä historia on?
- Käsitteet=lähteet+kriittisyys

(kytketään omaan lähipiiriin; valokuvat, kirjat, kirjeet…)

- paikalliset kalliomaalaukset?
- museokäynti paikalliseen museoon 5.luokalla tai 6.luokalla

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

Tutustutaan erilaisiin historian lähteisiin sekä historian aikakausiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.

Vanha aika ja antiikin perintö

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa vasta 5. luokalla)

Esihistoria ja sivilisaatio

- kiinnostuksen herättäminen historiaan
- Mitä historia on?
- Käsitteet=lähteet+kriittisyys

(kytketään omaan lähipiiriin; valokuvat, kirjat, kirjeet…)

- paikalliset kalliomaalaukset?
- museokäynti paikalliseen museoon 5.luokalla tai 6.luokalla

Keskiaika

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

Oppilas osaa määritellä mitä historia on.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämismuodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.

Vanha aika ja antiikin perintö

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa vasta 5. luokalla)

Esihistoria ja sivilisaatio

- kiinnostuksen herättäminen historiaan
- Mitä historia on?
- Käsitteet=lähteet+kriittisyys

(kytketään omaan lähipiiriin; valokuvat, kirjat, kirjeet…)

- paikalliset kalliomaalaukset?
- museokäynti paikalliseen museoon 5.luokalla tai 6.luokalla

Keskiaika

T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille

Oppilas havaitsee, että historiassa vaikuttaa uskonnolliset, poliittiset ja taloudelliset tekijät.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa vasta 5. luokalla)

Esihistoria ja sivilisaatio

- kiinnostuksen herättäminen historiaan
- Mitä historia on?
- Käsitteet=lähteet+kriittisyys

(kytketään omaan lähipiiriin; valokuvat, kirjat, kirjeet…)

- paikalliset kalliomaalaukset?
- museokäynti paikalliseen museoon 5.luokalla tai 6.luokalla

Vanha aika ja antiikin perintö

Keskiaika

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

Oppilas pohdiskelee oman perheen ja yhteisön vaiheita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien

	avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa vasta 5. luokalla)

Esihistoria ja sivilisaatio

- kiinnostuksen herättäminen historiaan
- Mitä historia on?
- Käsitteet=lähteet+kriittisyys

(kytketään omaan lähipiiriin; valokuvat, kirjat, kirjeet…)

- paikalliset kalliomaalaukset?
- museokäynti paikalliseen museoon 5.luokalla tai 6.luokalla

Keskiaika

Vanha aika ja antiikin perintö

T9 ohjata oppilasta esittämämään muutoksille syitä

Oppilas havaitsee, että kehitys johti järjestäytyneen yhteiskunnan kehittymiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.

Keskiaika

Vanha aika ja antiikin perintö

Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (jos historia alkaa kunnassa vasta 5. luokalla)

Esihistoria ja sivilisaatio

- kiinnostuksen herättäminen historiaan
- Mitä historia on?
- Käsitteet=lähteet+kriittisyys

(kytketään omaan lähipiiriin; valokuvat, kirjat, kirjeet…)

- paikalliset kalliomaalaukset?
- museokäynti paikalliseen museoon 5.luokalla tai 6.luokalla

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2		L1, L2, L4, L5, L7
T3		L1, L2, L4, L5, L6, L7
T4		L1, L2, L3
T5		L1, L2, L3, L4, L6, L7
T7		L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T8		L1, L2, L4, L7
T9		L1, L2, L4
T10		L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T11		L1, L2, L3, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä

Oppilas osaa tutkia ja arvioida eri lähteiden luotettavuutta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tietolähteiden tunnistaminen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.

Suomi osana Ruotsia.

Paikalliseen kartanokulttuuriin tutustuminen

Rautaruukit

Teollisuus ja laivanrakennus

Uuden ajan murrosvaihe. Olanvinlinnaan tutustuminen/ mahdollinen tutustumiskäynti.

Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen. Pähkinäsaaren rauhan rajalla

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden

Oppilas osaa arvioida historian lähteiden luotettavuutta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.

Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen. Pähkinäsaaren rauhan rajalla

Uuden ajan murrosvaihe. Olanvinlinnaan tutustuminen/ mahdollinen tutustumiskäynti.

Suomi osana Ruotsia.

Paikalliseen kartanokulttuuriin tutustuminen

Rautaruukit

Teollisuus ja laivanrakennus

T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä

Oppilas ymmärtää historiallisia syy- ja seuraussuhteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämismuodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.

Suomi osana Ruotsia.

Paikalliseen kartanokulttuuriin tutustuminen

Rautaruukit

Teollisuus ja laivanrakennus

Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen. Pähkinäsaaren rauhan rajalla

Uuden ajan murrosvaihe. Olanvinlinnaan tutustuminen/ mahdollinen tutustumiskäynti.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja

Oppilas ohjataan arvioimaan historiallisten ratkaisujen inhimillisiä perusteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.

Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen. Pähkinäsaaren rauhan rajalla

Uuden ajan murrosvaihe. Olanvinlinnaan tutustuminen/ mahdollinen tutustumiskäynti.

Suomi osana Ruotsia.

Paikalliseen kartanokulttuuriin tutustuminen

Rautaruukit

Teollisuus ja laivanrakennus

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille

Oppilas ohjataan pohdiskelemaan mikro- ja makrohistorian välisiä yhteyksiä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.

Suomi osana Ruotsia.

Paikalliseen kartanokulttuuriin tutustuminen

Rautaruukit

Teollisuus ja laivanrakennus

Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen. Pähkinäsaaren rauhan rajalla

Uuden ajan murrosvaihe. Olanvinlinnaan tutustuminen/ mahdollinen tutustumiskäynti.

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa

Oppilas hahmottaa historian vaikutuksen nyky-yhteiskunnan toimintaan ja ilmiöihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.

Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen. Pähkinäsaaren rauhan rajalla

Suomi osana Ruotsia.

Paikalliseen kartanokulttuuriin tutustuminen

Rautaruukit

Teollisuus ja laivanrakennus

Uuden ajan murrosvaihe. Olanvinlinnaan tutustuminen/ mahdollinen tutustumiskäynti.

T9 ohjata oppilasta esittämämään muutoksille syitä

Oppilas havaitsee, että uskonnolliset, poliittiset ja taloudelliset tekijät yhdistivät yhteiskuntia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.

Uuden ajan murrosvaihe. Olanvinlinnaan tutustuminen/ mahdollinen tutustumiskäynti.

Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen. Pähkinäsaaren rauhan rajalla

Suomi osana Ruotsia.

Paikalliseen kartanokulttuuriin tutustuminen

Rautaruukit

Teollisuus ja laivanrakennus

T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä

Oppilas havaitsee, että historian tulkinnat voivat muuttua uuden tutkimustiedon myötä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.

Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen. Pähkinäsaaren rauhan rajalla

Suomi osana Ruotsia.

Paikalliseen kartanokulttuuriin tutustuminen

Rautaruukit

Teollisuus ja laivanrakennus

Uuden ajan murrosvaihe. Olanvinlinnaan tutustuminen/ mahdollinen tutustumiskäynti.

T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa

Oppilas ymmärtää, että eri aikakausina ihmisen toiminta on pyrkinyt järjestelmälliseen päämäärään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.

Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen. Pähkinäsaaren rauhan rajalla

Suomi osana Ruotsia.

Paikalliseen kartanokulttuuriin tutustuminen

Rautaruukit

Teollisuus ja laivanrakennus

Uuden ajan murrosvaihe. Olanvinlinnaan tutustuminen/ mahdollinen tutustumiskäynti.

35.6.5. Matematiikka (Kontiopuiston koulu, Jäppilän koulu, Virtasalmen koulu, Vehmaskylän koulu)

Valinnaisen tehtävä

Syventää matematiikan opetuksen tavoitteita ja sisältöjä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Voidaan käyttää maastoa, luokkaa, havainnollistamisvälineitä, pelejä, sähköisiä välineitä

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

avustajan käyttö tarvittaessa

Arviointi

hyväksytty-hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan tavoitteet

Matemaattisten taitojen syventäminen, ongelmanratkaisukyvyn kehittäminen, käytännön elämän ja matematiikan välisen yhteyden konkretisoiminen

Matematiikkaa valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- ongelmanratkaisua ja pulmia
- käytännön matematiikkaa eri välineitä hyödyntäen
- pelejä
- robotiikkaa ja ohjelmointia

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan tavoitteet

Matemaattisten taitojen syventäminen, ongelmanratkaisukyvyn kehittäminen, käytännön elämän ja matematiikan välisen yhteyden konkretisoiminen

Matematiikkaa valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- ongelmanratkaisua ja pulmia
- käytännön matematiikkaa eri välineitä hyödyntäen
- pelejä
- robotiikkaa ja ohjelmointia

35.6.6. Vieraat kielet

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia

tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Varkaudessa A1-englanti aloitetaan 2.luokalla (1h/vko)Pieksämäellä 3h/vko englantia 5.luokalla

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää englannin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä,

että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Englannin kielen levinneisyys, oma kieli- ja kulttuuritausta, oman ja vieraan kielen merkitys ja arvostaminen, arvostava kielenkäyttö vuorovaikutustilanteissa, eri kielien tunnistaminen kuuntelemalla.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Opiskelutavat, muistiinpainamistekniikat, vastuu itsestä kielenoppijana

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Sanasto- ja aihealue "minä itse", perhe, harrastukset ja tervehtiminen. Ääntäminen, fonetiikka. Opitaan kuuntelemaan, lukemaan, kirjoittamaan ja puhumaan englantia.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen

T1	S1	L2
T2	S1	L1, L2
T5	S2	L1, L3
T6	S2	L1, L4, L5, L6
T10	S3	L4
T11	S3	L3, L4, L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

Oppilas tutustuu englannin kieleen ja sen ilmenemiseen omassa arkielämässään sekä joihinkin englantilaisen kulttuurin piirteisiin. Oppilas tutustuu ajatukseen, että englannin kieli mahdollistaa viestinnän joka puolella maailmaa. Oppilas tiedostaa lähiympäristössään puhuttujen kielten kirjon.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.

Englannin kielen levinneisyys, oma kieli- ja kulttuuritausta, oman ja vieraan kielen merkitys ja arvostaminen, arvostava kielenkäyttö vuorovaikutustilanteissa, eri kielien tunnistaminen kuuntelemalla.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Oppilas ymmärtää oman kulttuuritaustansa suhteessa muihin, ja harjoittelee suvaitsevaisuutta muita kulttuuri – ja kieliryhmiä kohtaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Englannin kielen levinneisyys, oma kieli- ja kulttuuritausta, oman ja vieraan kielen merkitys ja arvostaminen, arvostava kielenkäyttö vuorovaikutustilanteissa, eri kielien tunnistaminen kuuntelemalla.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Oppilas oppii suunnittelemaan toimintaa yhdessä muiden oppilaiden ja opettajan kanssa, ja ottamaan vastaan palautetta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

Opiskelutavat, muistiinpainamistekniikat, vastuu itsestä kielenoppijana

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Oppilas löytää itselleen sopivia ja tehokkaita kielenopiskelutapoja, mm. erilaisia muistiinpainamistekniikoita. Oppilas käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa osana kielenopiskelua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

Opiskelutavat, muistiinpainamistekniikat, vastuu itsestä kielenoppijana

T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita

Oppilas oppii tervehtimään ja kertomaan itsestään, ystävistään ja perheestään englanniksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A2.1: Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.

Sanasto- ja aihealue "minä itse", perhe, harrastukset ja tervehtiminen. Ääntäminen, fonetiikka. Opitaan kuuntelemaan, lukemaan, kirjoittamaan ja puhumaan englantia.

T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Oppilas oppii lukemaan pieniä tarinoita, ja kertomaan kouluun ja vapaa-ajan viettoon liittyvistä asioista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sanasto- ja aihealue "minä itse", perhe, harrastukset ja tervehtiminen. Ääntäminen, fonetiikka. Opitaan kuuntelemaan, lukemaan, kirjoittamaan ja puhumaan englantia.

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Arvostava kielenkäyttö vuorovaikutustilanteissa, englannin levinneisyys, oma kieli- ja kulttuuritausta

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Opiskelutapojen ja muistiinpainamistekniikoiden vahvistaminen, uusien sanojen ja rakenteiden aktiivinen käyttö.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Erilaiset tekstit; näytelmät yms., ääntäminen, fonetiikka, aihepiirit koulu, vapaa-aika ja kiinnostuksen kohteet. Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan englantia.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2
T2	S1	L1, L2
T5	S2	L1, L3
T6	S2	L1, L4, L5, L6
T7	S3	L2, L4, L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

Englantilaisen kulttuurin ja englannin kielen aseman tuntemus laajenee. Oppilas tutustuu ajatukseen, että englannin kieltä puhutaan eri puolilla maailmaa eri tavoin. 3. luokan tavoitteiden syventäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.

Arvostava kielenkäyttö vuorovaikutustilanteissa, englannin levinneisyys, oma kieli- ja kulttuuritausta

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Oppilas ymmärtää oman kulttuuritaustansa suhteessa muihin, ja harjoittelee suvaitsevaisuutta muita kulttuuri – ja kieliryhmiä kohtaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Arvostava kielenkäyttö vuorovaikutustilanteissa, englannin levinneisyys, oma kieli- ja kulttuuritausta

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Oppilas oppii suunnittelemaan toimintaa yhdessä muiden oppilaiden ja opettajan kanssa, ja ottamaan vastaan palautetta, sekä ottamaan vastuuta ryhmässä toimimisesta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

Opiskelutapojen ja muistiinpainamistekniikoiden vahvistaminen, uusien sanojen ja rakenteiden aktiivinen käyttö.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Oppilas löytää itselleen sopivia ja tehokkaita kielenopiskelutapoja, mm. erilaisia muistiinpainamistekniikoita. Oppilas käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa kielenopiskelussa. Oppilas opettelee arvioimaan omaa kielitaitoaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

Opiskelutapojen ja muistiinpainamistekniikoiden vahvistaminen, uusien sanojen ja rakenteiden aktiivinen käyttö.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Oppilas oppii reagoimaan englanniksi tavallisimmissa arkitilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Erilaiset tekstit; näytelmät yms., ääntäminen, fonetiikka, aihepiirit koulu, vapaa-aika ja kiinnostuksen kohteet. Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan englantia.

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Englannin levinneisyys (syvennetään tietoutta), oma tausta, vuorovaikutustilanteet, ja miten toimin, jos osaan kieltä vain vähän.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Etsitään englanninkielistä aineistoa eri lähteistä, globaali ajattelu, ääntäminen, fonetiikka, aihepiirit laajenevat; minä, me ja maailma. Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan englantia. Palautteen antamista ja vastuunottoa. Itsearviointi.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L2
T7	S3	L2, L4, L5, L7
T8	S3	L4
T9	S3	L2, L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

3. ja 4. luokan tavoitteiden syventäminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.

Englannin levinneisyys (syvennetään tietoutta), oma tausta, vuorovaikutustilanteet, ja miten toimin, jos osaan kieltä vain vähän.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Oppilas ymmärtää oman kulttuuritaustansa suhteessa muihin, ja harjoittelee suvaitsevaisuutta muita kulttuuri – ja kieliryhmiä kohtaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Englannin levinneisyys (syvennetään tietoutta), oma tausta, vuorovaikutustilanteet, ja miten toimin, jos osaan kieltä vain vähän.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

Oppilas oppii kuuntelemaan eri kieliä, ja tunnistamaan erikielisiä kirjoitusasuja, ja havaitsemaan niiden eroavaisuuksia ja samankaltaisuuksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

Englannin levinneisyys (syvennetään tietoutta), oma tausta, vuorovaikutustilanteet, ja miten toimin, jos osaan kieltä vain vähän.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Oppilas oppii kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia itselleen läheisistä aiheista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Etsitään englanninkielistä aineistoa eri lähteistä, globaali ajattelu, ääntäminen, fonetiikka, aihepiirit laajenevat; minä, me ja maailma. Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan englantia. Palautteen antamista ja vastuunottoa. Itsearviointi.

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Oppilas osaa jatkaa ja/tai tukea viestintätilannetta ilmein ja elein.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Etsitään englanninkielistä aineistoa eri lähteistä, globaali ajattelu, ääntäminen, fonetiikka, aihepiirit laajenevat; minä, me ja maailma. Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan englantia. Palautteen antamista ja vastuunottoa. Itsearviointi.

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Oppilas osaa käyttää englantia erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa, jotka liittyvät jokapäiväiseen elämänpiiriin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Etsitään englanninkielistä aineistoa eri lähteistä, globaali ajattelu, ääntäminen, fonetiikka, aihepiirit laajenevat; minä, me ja maailma. Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan englantia. Palautteen antamista ja vastuunottoa. Itsearviointi.

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. internetissä. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Kielen ja kulttuurin merkitys (syvennettynä), englannin levinneisyys, oma tausta, havaintoja sanojen lainautumisesta, vaihtelevat vuorovaikutustilanteet, miten toimin, jos osaan vain vähän englantia

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Toiminnan suunnittelu yhdessä.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä.

Mahdollisuus käyttää vaativampia kielenkäyttötilanteita, ääntäminen, fonetiikka, mielipiteen ilmaisu, ajankohtaisuus, englanninkielisen aineiston etsimistä. Palautteen antamista ja vastuunottoa. Itsearviointi.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L2
T4	S1	L2, L3
T6	S2	L1, L4, L5, L6
T7	S3	L2, L4, L5, L7
T8	S3	L4
T9	S3	L2, L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä

Oppilas tiedostaa englannin kielen globaalin aseman maailmassa, ja tunnistaa englannin kielen eri variaatioita. Oppilas osaa kuvata, millaisia kieliä hänen lähiympäristössään puhutaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.

Kielen ja kulttuurin merkitys (syvennettynä), englannin levinneisyys, oma tausta, havaintoja sanojen lainautumisesta, vaihtelevat vuorovaikutustilanteet, miten toimin, jos osaan vain vähän englantia

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Oppilas osaa arvostaa omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä muita ihmisiä ja heidän kieliään ja kulttuuriaan ilman ennakkoluuloja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Kielen ja kulttuurin merkitys (syvennettynä), englannin levinneisyys, oma tausta, havaintoja sanojen lainautumisesta, vaihtelevat vuorovaikutustilanteet, miten toimin, jos osaan vain vähän englantia

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä

Oppilaan käsitys eri kielten välisistä eroavaisuuksista ja samankaltaisuuksista syvenee. Oppilas tekee havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

Kielen ja kulttuurin merkitys (syvennettynä), englannin levinneisyys, oma tausta, havaintoja sanojen lainautumisesta, vaihtelevat vuorovaikutustilanteet, miten toimin, jos osaan vain vähän englantia

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa

Oppilas tutustuu kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen mm. Internetiä apuna käyttäen. Oppilas oppii valitsemaan itselleen sopivaa oppimateriaalia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.

Kielen ja kulttuurin merkitys (syvennettynä), englannin levinneisyys, oma tausta, havaintoja sanojen lainautumisesta, vaihtelevat vuorovaikutustilanteet, miten toimin, jos osaan vain vähän englantia

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Oppilas löytää itselleen sopivia ja tehokkaita kielenopiskelutapoja, mm. erilaisia muistiinpainamistekniikoita. Oppilas käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa kielenopiskelussa.Oppilas opettelee arvioimaan omaa kielitaitoaan.Oppilas ymmärtää, että vieraan sanan merkityksen voi päätellä asiayhteydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan

Toiminnan suunnittelu yhdessä.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta

Oppilas oppii kuuntelemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia erilaisista ja monipuolisista aiheista. Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja puhua ajankohtaisista asioista. Oppilas osaa käyttää kiertoilmauksia, jos viestintään tulee katkoksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.1: Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.

Mahdollisuus käyttää vaativampia kielenkäyttötilanteita, ääntäminen, fonetiikka, mielipiteen ilmaisu, ajankohtaisuus, englanninkielisen aineiston etsimistä. Palautteen antamista ja vastuunottoa. Itsearviointi.

T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja

Oppilas osaa jatkaa ja/tai tukea viestintätilannetta ilmein ja elein. Oppilas osaa käyttää kiertoilmauksia, jos viestintään tulee katkoksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A2.1: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.

Mahdollisuus käyttää vaativampia kielenkäyttötilanteita, ääntäminen, fonetiikka, mielipiteen ilmaisu, ajankohtaisuus, englanninkielisen aineiston etsimistä. Palautteen antamista ja vastuunottoa. Itsearviointi.

T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita

Oppilas osaa käyttää englantia erilaisissa keskusteluissa, jotka liittyvät jokapäiväiseen elämänpiiriin, omiin kiinnostuksen kohteisiin ja/tai ajankohtaisuuteen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A2.1: Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.

Mahdollisuus käyttää vaativampia kielenkäyttötilanteita, ääntäminen, fonetiikka, mielipiteen ilmaisu, ajankohtaisuus, englanninkielisen aineiston etsimistä. Palautteen antamista ja vastuunottoa. Itsearviointi.

Muu vieras kieli, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri

kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

A2-kielen vuosiviikkotuntien jakamisessa eri vuosiluokille ei ole 6. vuosiluokan nivelvaihetta.

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta paikalliseen opetussuunnitelmaan näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa ottaen huomioon esimerkiksi erilaisten kirjoitusmerkkien vaikutus kielen oppimisnopeuteen.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta. Mahdolliset koulun ulkopuoliset kontaktit, paikalliset yhteistyökumppanit.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja tai osoittaa informaalin oppimisen kautta hankittua osaamista. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Vieraan kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L2
T5	S2	L1, L3
T6	S2	L1, L4, L5, L6
T8	S3	L2, L4
T9	S3	L2, L4
T10	S3	L4
T11	S3	L3, L4, L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Tutustutaan kohdekieleen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että maailman kielet jakautuvat kielikuntiin ja osaa kertoa, mihin kielikuntaan opiskeltava kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Kannustetaan oppilasta kohtaamaan kulttuurinen moninaisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Herätetään uteliaisuus kieltä kohtaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja opiskeltavan kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Kannustetaan käyttämään kieltä virheistä huolimatta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.

Kielenopiskelutaidot ja oman kielitaidon arvioiminen

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja

viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Tutustutaan eri tapoihin oppia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa ja arvioi taitojaan.

Kielenopiskelutaidot ja oman kielitaidon arvioiminen

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Opitaan yksinkertaisia tapoja selvitä erilaisissa viestintätilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään

havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen.

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Kielenopiskelutaidot ja oman kielitaidon arvioiminen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L2
T5	S2	L1, L3
T6	S2	L1, L4, L5, L6
T8	S3	L2, L4
T9	S3	L2, L4
T10	S3	L4
T11	S3	L3, L4, L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä opiskeltavan kielen asema siinä

Pohditaan kohdekielen asemaa omassa lähiympäristössä ja sen suhdetta muihin kieliin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ympäristön sekä kohdekielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että maailman kielet jakautuvat kielikuntiin ja osaa kertoa, mihin kielikuntaan opiskeltava kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen.

T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia

Kannustetaan oppilasta kohtaamaan kulttuurinen moninaisuus.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä

Pidetään oppilaan mielenkiintoa yllä ja ohjataan oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja opiskeltavan kielen ja äidinkielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen.

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Kannustetaan käyttämään kieltä rohkeasti omien taitojen mukaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.

Kielenopiskelutaidot ja oman kielitaidon arvioiminen.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Kannustetaan oppilasta löytämään itselleen paras tapa oppia ja ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa ja arvioi taitojaan.

Kielenopiskelutaidot ja oman kielitaidon arvioiminen.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Harjoitellaan eri viestintätilanteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee

	hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaan lukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutustutaan kielten ja kulttuurien monimuotoisuuteen sekä opiskeltavan kielen levinneisyyteen ja tarvittaessa päävariantteihin. Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen

S2 Kielenopiskelutaidot

Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelemistä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

Kielenopiskelutaidot ja oman kielitaidon arvioiminen.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Opetellaan löytämään kohdekielistä aineistoa esimerkiksi verkosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T4	S1	L2, L3
T5	S2	L1, L3
T6	S2	L1, L4, L5, L6
T7	S3	L2, L4, L5, L7
T8	S3	L2, L4
T9	S3	L2, L4
T10	S3	L4
T11	S3	L3, L4, L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa

Ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kohdekielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä opiskeltavaa kieltä voi nähdä tai kuulla.

Tutustuminen kielen moninaisuuteen ja levinneisyyteen

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen

Kannustetaan käyttämään kieltä rohkeasti omien taitojen mukaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.

Kielenopiskelutaidot ja oman kielitaidon arvioiminen.

T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten

Ohjataan oppilasta käyttämään kielitaitoaan rohkeasti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa ja arvioi taitojaan.

Kielenopiskelutaidot ja oman kielitaidon arvioiminen.

T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta

Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Harjoitellaan eri viestintätilanteita monipuolisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä lapselle läheisistä aiheista.

35.6.7. Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asioita tarkastellaan kerronnallisuuden, draaman, kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden alustava käsitteellistäminen. Uskonnon opetuksessa käytetään sisältöjen oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa korostetaan

kiireettömyyttä ja keskustelua. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Tavoitteena on ilmentää koulussa edustettujen uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti.

- Yhteistyö oman seurakunnan kanssa
- Yhteistyö seutukunnan eri kristillisten seurakuntien sekä muiden uskonnollisten yhteisöjen kanssa
- Vierailut: Heinäveden luostari, ortodoksinen tsasouna Joroisissa

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja kehittyvä kielitaito. Keskeisten käsitteiden ymmärtämistä tuetaan. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 3-6

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan. Yksityiskohtaisen muistamisen sijaan arvioinissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittymiseen.

Uskonnon sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää uskonnon valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen

yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Raamattu, kertomukset, Jeesuksen elämä ja opetukset

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1
T2	S1	L1, L2
T7	S1, S2, S3	L2, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin (esim. Isä meidän –rukous).Harjoitellaan Raamatun käyttöä.Käsitellään keskeisiä kertomuksia keskittyen Jeesuksen elämään ja opetuksiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

Raamattu, kertomukset, Jeesuksen elämä ja opetukset

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.Osallistutaan lukuvuoden yhteisiin kirkollisiin tilaisuuksiin ja muihin tutustumisvierailuihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

Raamattu, kertomukset, Jeesuksen elämä ja opetukset

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa. Ohjeistetaan ja kannustetaan osallistumaan uskonnollisiin tilaisuuksiin ja tilanteisiin ja käyttäytymään niissä tilanteen vaatimalla tavalla.Huomioidaan uskonnollinen monikulttuurisuus koulun arjessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla

Raamattu, kertomukset, Jeesuksen elämä ja opetukset

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Pyhät paikat ja rakennukset, jumalanpalvelus ja seurakunnan toiminta, elämänkaareen liittyvät kristilliset rituaalit, kirkkovuosi, kertomusten vuorovaikutus taiteen ja kulttuurin kanssa

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Tutustutaan erityisesti koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin, uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa

ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1
T2	S1	L1, L2
T7	S1, S2, S3	L2, L5, L6
T9	S2, S3	L2
T10	S2, S3	L1, L3, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin (esim. Herran siunaus).Kerrataan Raamatun käyttöä.Käsitellään Raamatun kertomuksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

Pyhät paikat ja rakennukset, jumalanpalvelus ja seurakunnan toiminta, elämänkaareen liittyvät kristilliset rituaalit, kirkkovuosi, kertomusten vuorovaikutus taiteen ja kulttuurin kanssa

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin. Tutustutaan oman seurakunnan kirkkoon ja muuhun seurakunnan toimintaan (mahdollisuuksien mukaan vierailut).

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

Pyhät paikat ja rakennukset, jumalanpalvelus ja seurakunnan toiminta, elämänkaareen liittyvät kristilliset rituaalit, kirkkovuosi, kertomusten vuorovaikutus taiteen ja kulttuurin kanssa

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa.Harjoitellaan kirkkorakennuksissa käyttäytymistä ja toimintaa vierailujen aikana.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

Pyhät paikat ja rakennukset, jumalanpalvelus ja seurakunnan toiminta, elämänkaareen liittyvät kristilliset rituaalit, kirkkovuosi, kertomusten vuorovaikutus taiteen ja kulttuurin kanssa

Tutustutaan erityisesti koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin, uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa

Ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta.Vietetään YK:n ja Lasten oikeuksien päivää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

Ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen

Tutustutaan erityisesti koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin, uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.Käsitellään oppilaiden arkielämän valintoja ja ohjataan oppilasta pohtimaan valintojensa syitä ja seurauksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

Tutustutaan erityisesti koulun lähialueella vaikuttaviin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden pyhiin tiloihin, uskonnot mediassa ja populaarikulttuurissa

Ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Keskeiset henkilöt (Luther ja Agricola, Paavali), protestanttisuus kristinuskossa, luterilaisuuden oppi, sakramentit, rukoukset

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja

kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Suomen ja Euroopan uskonnolliset juuret

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Elämäntaidot, itsetuntemus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi, oppilaan omien valintojen ja niiden taustalla vaikuttavien arvojen pohtiminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1
T4	S1, S2, S3	L4, L5, L6
T5	S1, S2	L1, L2
T12	S3	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin (esim. Uskontunnustus) ja vertaillaan eri kirkkokuntia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

Keskeiset henkilöt (Luther ja Agricola, Paavali), protestanttisuus kristinuskossa, luterilaisuuden oppi, sakramentit, rukoukset

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Ohjata oppilasta tiedostamaan ja arvioimaan oman uskonnon näkyvyyttä perheen ja suvun elämässä.Kerätään tietoa haastattelemalla, havainnoimalla ja omien kokemusten kautta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

Elämäntaidot, itsetuntemus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi, oppilaan omien valintojen ja niiden taustalla vaikuttavien arvojen pohtiminen

Keskeiset henkilöt (Luther ja Agricola, Paavali), protestanttisuus kristinuskossa, luterilaisuuden oppi, sakramentit, rukoukset

Suomen ja Euroopan uskonnolliset juuret

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan. Aiheen käsittely integroidaan historian ja maantiedon oppiaineiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

Keskeiset henkilöt (Luther ja Agricola, Paavali), protestanttisuus kristinuskossa, luterilaisuuden oppi, sakramentit, rukoukset

Suomen ja Euroopan uskonnolliset juuret

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään.Ohjata oppilasta tunneälytaitojen kehittämiseen, positiivisen palautteen merkityksen korostamiseen ja omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Elämäntaidot, itsetuntemus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi, oppilaan omien valintojen ja niiden taustalla vaikuttavien arvojen pohtiminen

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon keskeisiä käsitteitä, symboleita ja oppia. Sisältöjen valinnassa huomioidaan kristinuskon moninaisuus ja erityisesti protestanttisuus osana kristinuskoa. Opetuksessa tutustutaan Martin Lutherin ja Mikael Agricolan merkitykseen uskonnon uudistajina. Perehdytään luterilaisuuden oppiin, sakramentteihin, rukouksiin, jumalanpalvelukseen ja seurakunnan toimintaan. Opetuksessa tarkastellaan Raamattua kirjana, sen erilaisia tyylilajeja sekä uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta. Opetuksessa perehdytään Jeesuksen elämään, opetuksiin ja merkitykseen kristinuskossa. Pohditaan Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitystä kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi. Tutustutaan Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutukseen taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa sekä tarkastellaan kristinuskon näkymistä populaarikulttuurissa. Opetuksessa syvennetään tietoja kirkkovuodesta, elämänkaaren kristillisistä rituaaleista sekä niihin liittyvästä moninaisesta tapakulttuurista. Tutustutaan syvällisemmin kirkkoon uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuriin ja siihen liittyvään symboliikkaan. Opetuksessa otetaan huomioon virret ja muu hengellinen musiikki.

Kristinuskon keskeiset käsitteet, oppi ja uskonnon sisäinen monimuotoisuus, uskonnolliset symbolit

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan, mitä merkitsee pyhyys uskonnoissa, oma ja toisen pyhä. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Tärkeinä tarkastelun kohteina ovat koulun lähialueilla vaikuttavat uskonnolliset yhteisöt. Opetuksessa tutkitaan Suomen ja Euroopan uskonnollista ja katsomuksellista nykytilaa ja sen taustaa sekä uskonnottomuutta. Alustavasti tutustutaan ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä tarkastellaan uskontoja mediasta ja populaarikulttuurista otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä.

Muut uskonnot ja uskonnottomuus suomalaisessa kulttuurissa ja arjessa. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Ekumenia ja uskontodialogi.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon tärkeimpiä eettisiä ohjeita: Kultaista sääntöä, rakkauden kaksoiskäskyä ja kymmentä käskyä. Pohditaan Kultaisen säännön etiikkaa kristinuskossa ja eri uskonnoissa. Opetuksessa käsitellään keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta Testamentista valittujen kertomusten avulla. Tärkeitä sisältöjä ovat ihmisoikeusetiikka, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen. Pohditaan oppilaan omia valintoja ja hänen toimintansa taustalla vaikuttavia

arvoja sekä globaalia vastuuta. Tärkeitä näkökulmia ovat elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi. Opetukseen valittujen sisältöjen tulee antaa oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.

Kristinuskon keskeiset eettiset opetukset (kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäsky ja kymmentä käskyä) sekä eri uskontojen ja katsomusten yhteiset eettiset käsitykset, globaali vastuu

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1
T3	S1, S2	L2, L3, L4
T4	S1, S2, S3	L4, L5, L6
T6	S2, S3	L2
T8	S1, S2, S3	L7
T11	S1, S2, S3	L1, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin (esim. 10 käskyä).

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

Kristinuskon keskeiset käsitteet, oppi ja uskonnon sisäinen monimuotoisuus, uskonnolliset symbolit

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen ja käsitteiden erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta.Avataan keskeisiä symboleja erilaisin menetelmin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

Muut uskonnot ja uskonnottomuus suomalaisessa kulttuurissa ja arjessa. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kristinuskon keskeiset käsitteet, oppi ja uskonnon sisäinen monimuotoisuus, uskonnolliset symbolit

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Tarkastellaan eri tietolähteitä hyödyntäen, miten uskonto näkyy ympäröivässä yhteiskunnassa.Ohjata oppilasta tarkastelemaan uskontojen näkyvyyttä ajankohtaisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

Muut uskonnot ja uskonnottomuus suomalaisessa kulttuurissa ja arjessa. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kristinuskon keskeiset käsitteet, oppi ja uskonnon sisäinen monimuotoisuus, uskonnolliset symbolit

Kristinuskon keskeiset eettiset opetukset (kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäsky ja kymmentä käskyä) sekä eri uskontojen ja katsomusten yhteiset eettiset käsitykset, globaali vastuu

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa.Integroidaan muihin oppiaineisiin (maantieto ja historia).Harjoitellaan vertailua eri teemoista.Oppiaineintegrointi maantietoon ja historiaan.Harjoitellaan vertailua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

Muut uskonnot ja uskonnottomuus suomalaisessa kulttuurissa ja arjessa. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kristinuskon keskeiset eettiset opetukset (kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäsky ja kymmentä käskyä) sekä eri uskontojen ja katsomusten yhteiset eettiset käsitykset, globaali vastuu

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin. Harjoitellaan eettistä pohdintaa oppilaslähtöisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

Kristinuskon keskeiset eettiset opetukset (kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäsky ja kymmentä käskyä) sekä eri uskontojen ja katsomusten yhteiset eettiset käsitykset, globaali vastuu

Muut uskonnot ja uskonnottomuus suomalaisessa kulttuurissa ja arjessa. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kristinuskon keskeiset käsitteet, oppi ja uskonnon sisäinen monimuotoisuus, uskonnolliset symbolit

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Luodaan oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään.Eettisten kysymyksiä ja tilanteita käsittellään monipuolisesti (esim. draaman keinoin).

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

Muut uskonnot ja uskonnottomuus suomalaisessa kulttuurissa ja arjessa. Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, kristinuskoa ja islamia yhdistäviin profeettoihin, pyhiin paikkoihin ja kertomuksiin sekä Jeesuksen asemaan näissä uskonnoissa. Ekumenia ja uskontodialogi.

Kristinuskon keskeiset käsitteet, oppi ja uskonnon sisäinen monimuotoisuus, uskonnolliset symbolit

Kristinuskon keskeiset eettiset opetukset (kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäsky ja kymmentä käskyä) sekä eri uskontojen ja katsomusten yhteiset eettiset käsitykset, globaali vastuu

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään oman uskonnon perustietoja. Opetuksessa perehdytään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, rituaaleihin ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan ja käyttämään eri lähteistä etsimäänsä tietoa sekä hyödyntämään sitä eri tilanteissa.*

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää vastaan.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 3-6

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen rakennuksiin sekä jumalanpalveluksiin**.** Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta

katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen osallistumalla koulun eri juhliin.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä omassa arjessa yksilön elämässä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1
T2	S1	L1, L2
T6	S2, S3	L2
T7	S1, S2, S3	L2, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen rakennuksiin sekä jumalanpalveluksiin**.** Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen rakennuksiin sekä jumalanpalveluksiin**.** Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen osallistumalla koulun eri juhliin.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä omassa arjessa yksilön elämässä.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä omassa arjessa yksilön elämässä.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen rakennuksiin sekä jumalanpalveluksiin**.** Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen osallistumalla koulun eri juhliin.

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset

arjessa ja juhlassa. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen rakennuksiin sekä jumalanpalveluksiin**.**Perehdytään Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen **osallistumalla koulun eri juhliin**.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Pohditaan raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1
T2	S1	L1, L2
T3	S1, S2	L2, L3, L4

T7	S1, S2, S3	L2, L5, L6
T9	S2, S3	L2

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen rakennuksiin sekä jumalanpalveluksiin.Perehdytään Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen rakennuksiin sekä jumalanpalveluksiin.Perehdytään Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen rakennuksiin sekä jumalanpalveluksiin**.**Perehdytään Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen **osallistumalla koulun eri juhliin**.

T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Pohditaan raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen **osallistumalla koulun eri juhliin**.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja sen rakennuksiin sekä jumalanpalveluksiin**.**Perehdytään Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen **osallistumalla koulun eri juhliin**.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Pohditaan raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä ja kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Syvennetään tietämystä pyhistä rakennuksista ja niiden symboliikasta vierailemalla oman seurakunnan pyhäköissä. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T4	S1, S2, S3	L4, L5, L6
T5	S1, S2	L1, L2
T6	S2, S3	L2
T8	S1, S2, S3	L7

Vuosiluokan tavoitteet

T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä ja kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Syvennetään tietämystä pyhistä rakennuksista ja niiden symboliikasta vierailemalla oman seurakunnan pyhäköissä. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä ja kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Syvennetään tietämystä pyhistä rakennuksista ja niiden symboliikasta vierailemalla oman seurakunnan pyhäköissä. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä ja kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Syvennetään tietämystä pyhistä rakennuksista ja niiden symboliikasta vierailemalla oman seurakunnan pyhäköissä. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä.

Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa.Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa.Tutustutaan luostareiden syntyyn, kirkkoisiin ja luostareihin tänä päivänä. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa.Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Syvennetään tietämystä pyhistä rakennuksista ja niiden symboliikasta vierailemalla oman seurakunnan pyhäköissä.Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonnottomuutta elämänkatsomuksen muotona. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

S3 Hyvä elämä

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Opetuksessa otetaan huomioon toisen

ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.Syvennetään kymmenen käskyn osaamista ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen.Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus.Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T9	S2, S3	L2
T10	S2, S3	L1, L3, L6
T11	S1, S2, S3	L1, L4, L6, L7
T12	S3	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. **Syvennetään kymmenen käskyn osaamista** ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen.**Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla**. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisoikeusetiikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.Syvennetään kymmenen käskyn osaamista ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen.Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus.Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.Syvennetään kymmenen käskyn osaamista ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen.Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus.Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset

arjessa ja juhlassa. Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä ja kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. **Syvennetään tietämystä pyhistä rakennuksista ja niiden symboliikasta vierailemalla oman seurakunnan pyhäköissä.** Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.

Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat, niiden arvostaminen sekä omassa että eri uskontojen kulttuureissa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä. Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan. Tutustutaan alustavasti ekumeniaan ja uskontodialogiin sekä ihmisoikeuksien ja uskonnon suhteeseen.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.Syvennetään kymmenen käskyn osaamista ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen.Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus.Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonopin lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet, pyhät mysteeriot ja kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa.Perehdytään Vanhan Testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta sekä Jeesuksen elämävaiheisiin ja opetukseen evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa.Tutustutaan luostareiden syntyyn, kirkkoisiin ja luostareihin tänä päivänä. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa.Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa. Syvennetään tietämystä pyhistä rakennuksista ja niiden symboliikasta vierailemalla oman seurakunnan pyhäköissä.Opetuksessa otetaan huomioon kirkkomusiikki, kirkkotaide sekä ortodoksisuuden vaikutus ja näkyminen medioissa kotimaassa ja maailmalla.

T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa.Syvennetään kymmenen käskyn osaamista ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen.Ohjataan oppilasta eettiseen ajatteluun raamatun kertomusten ja arjen esimerkkien avulla. Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus.Pohditaan osallistuvaa globaalia vastuun kantamista kirkon ja yksilön elämässä. Tutustutaan alustavasti eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin sekä eurooppalaisen ihmisoikeuskäsityksen ja kristillisten arvojen yhteisiin piirteisiin ja syvennetään käsitystä YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen merkityksestä.

35.6.8. Historia ja yhteiskuntaoppi (Kontiopuiston koulu)

Valinnaisen tehtävä

Syventää historian opetuksen sisältöjä ja tavoitteita lähihistorian osalta.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

hyväksytty- hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan tavoitteet

Ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana, auttaa tunnistamaan ja ymmärtämään muutoksia ja niiden merkitystä oman perheen tai yhteisön historiassa.

Historiaa valinnaisena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- tutustuminen oman perheen ja suvun historiaan (esim. sukututkimus)

- kotiseudun historia ja nykypäivä (historialliset paikat, museot, kartanot, pappilat)

- vierailijat (esim. kansanedustajat)

- yhteistyö Pieksämäki-seuran ja yritysten kanssa

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan tavoitteet

Ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana, auttaa tunnistamaan ja ymmärtämään muutoksia ja niiden merkitystä oman perheen tai yhteisön historiassa.

Historiaa valinnaisena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- tutustuminen oman perheen ja suvun historiaan (esim. sukututkimus)

- kotiseudun historia ja nykypäivä (historialliset paikat, museot, kartanot, pappilat)

- vierailijat (esim. kansanedustajat)

- yhteistyö Pieksämäki-seuran ja yritysten kanssa

35.6.9. Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 4-6

Vuosiluokilla 4-6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaita rohkaistaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja kouluyhteisössä sekä muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää ja yrittäjyyttä sekä eri ammatteja kohtaan. Oppilaat tutustuvat oman taloudenhoidon ja vastuullisen kuluttamisen perusasioihin.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa. Niiden kautta harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista lähiyhteisössä. Oppilaiden arki harrastuksineen ja omat kokemukset sekä oma luokka, koulu ja oppilaskunta sekä muut lähiyhteisön toimijat ovat osallistumisen harjoittelemisen kannalta erityisen tärkeitä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö tarjoaa luontevan keinon yhteiskuntaa koskevan tiedon etsimiseen ja osallistumiseen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Yhteiskuntaoppia opetetaan kaksi tuntia 4.-6. aikana. Sisällöt ja tavoitteet 4. ja 5. luokan kursseiksi, mutta ne toteutetaan niillä luokilla, mille ne kunnassa sijoitettu. Pieksämäellä yhteiskuntaopin 5. luokan kurssi toteutetaan 6. luokan aikana. Erityisesti ensimmäisen vuosikurssin työtavoiksi on hyvä valita mahdollisimman käytännönläheisiä ja konkreettisia. Oman koulun oppilaskunnan toiminta on hyvä kytkeä opetukseen. Esim. Yrityskylän kaltaiset tapahtumat ovat hyvä keino konkretisoida yhteiskunnan toimintaa toisen vuosikurssin aikana.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäseninä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuaan

yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 4-6

Yhteiskuntaopissa oppimisen arvioinnilla ja palautteella oppilaita ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimiaan tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesti erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Yhteiskuntaopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä esimerkiksi luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä luokassa, koulussa ja erilaisissa harrastuksissa.

Oppilaskunnan edustajan valinta

S4 Taloudellinen toiminta

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen. Lisäksi tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S3, S4	
T4	S3, S4	L2, L4, L5
T7	S3	L2, L6, L7

T8	S4	L3
T9	S3	L3, L4, L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

- Oppilas ymmärtää olevansa erilaisten yhteisöjen jäsen.
- Oppilas tarkastelee yhteiskunnan toimintaa itsensä, perheen ja lähiympäristön kannalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

- Ammatteihin tutustuminen (kodin ja lähipiirin ammatit)
- haastattelut ja tutustumiskäynnit

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä luokassa, koulussa ja erilaisissa harrastuksissa.

Oppilaskunnan edustajan valinta

Oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin tutustuminen ja yhteisen päätöksenteon harjoitteleminen

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa

- Oppilas tutustuu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteisiin ja pohtii niiden toteutumista omassa lähiympäristössä, Suomessa sekä mediassa. –”Älä usko kaikkea mitä luet!”

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä luokassa, koulussa ja erilaisissa harrastuksissa.

Oppilaskunnan edustajan valinta

- Ammatteihin tutustuminen (kodin ja lähipiirin ammatit)
- haastattelut ja tutustumiskäynnit

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen

Oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin tutustuminen ja yhteisen päätöksenteon harjoitteleminen

T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

- Oppilas tutustuu demokraattiseen vaikuttamiseen ja toimimisen taitoihin (oppilaskunta, urheiluseuran jäsenyys jne.)

Ensimmäisen vuosikurssin aikana lähdetään liikkeelle oppilaan omasta lähipiiristä. Harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista oppilaan arkeen läheisesti liittyvissä yhteisöissä, kuten omassa perheessä, luokassa, koulussa ja harrastuksissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä	Oppilas osaa soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kantaa ottamista, sopeutumista enemmistöpäätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.

Oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin tutustuminen ja yhteisen päätöksenteon harjoitteleminen

- Ammatteihin tutustuminen (kodin ja lähipiirin ammatit)
- haastattelut ja tutustumiskäynnit

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä luokassa, koulussa ja erilaisissa harrastuksissa.

Oppilaskunnan edustajan valinta

T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja

- Oppilas harjoittelee vastuullisuutta oman rahankäytön kautta; ansaitseminen, säästäminen ja kestävä kulutus. Huomioidaan myös rahankäyttö netissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönsä sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamispäätöksillään on.

- Ammatteihin tutustuminen (kodin ja lähipiirin ammatit)
- haastattelut ja tutustumiskäynnit

Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä. Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, sekä säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen

T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla

- Oppilasta kannustetaan erilaisten yhteisöjen toimintaan/ yhteistyöhön lähipiirin yhteisöjen kanssa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mediataidot	Oppilas osaa käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä sekä pohtia sen käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

- Ammatteihin tutustuminen (kodin ja lähipiirin ammatit)
- haastattelut ja tutustumiskäynnit

Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä luokassa, koulussa ja erilaisissa harrastuksissa.

Oppilaskunnan edustajan valinta

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2		
T3		L2, L3, L4, L7
T4		L2, L4, L5
T5		L3, L4, L6, L7
T6		L1, L2, L4
T7		L2, L6, L7
T8		L3
T9		L3, L4, L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

- Oppilas tiedostaa ja harjoittelee omia vaikutusmahdollisuuksia. Oppilas pohtii omia valintojaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvosanan muodostamisen periaatteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Taloudellinen toiminta: Tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

- yleinen medialukutaidon kehittäminen (talousuutiset ja yleensä uutiset ja niiden todenperäisyys)

Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa

Oppilaskunnan edustajan valintaprosessi

- mielipidevaikuttaminen; yhteistyössä äidinkielen kanssa mielipidekirjoitus

Demokraattinen yhteiskunta: Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita

- Oppilas tutustuu lähellä oleviin yhteisöihinsä, esim. perhe, luokka, koulu ja Varkaus sekä niihin liittyviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Toisen vuosikurssin aikana laajennetaan oppilaan osallistumista myös oman lähipiirin (koti, koulu, omat harrastukset) ulkopuolelle ja harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.

Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa

Oppilaskunnan edustajan valintaprosessi

- mielipidevaikuttaminen; yhteistyössä äidinkielen kanssa mielipidekirjoitus

Demokraattinen yhteiskunta: Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa

- Oppilas harjoittelee median monipuolista käyttöä oman mielipiteen ja käsityksiensä muodostamisessa. –”Älä usko kaikkea mitä luet!”

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.

Demokraattinen yhteiskunta: Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Taloudellinen toiminta: Tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

- yleinen medialukutaidon kehittäminen (talousuutiset ja yleensä uutiset ja niiden todenperäisyys)

Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa

Oppilaskunnan edustajan valintaprosessi

- mielipidevaikuttaminen; yhteistyössä äidinkielen kanssa mielipidekirjoitus

T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään

- Oppilas tutustuu kodin ja lähipiirin ammatteihin. Tehdään vierailuja mahdollisuuksien mukaan.
- Oppilaalle muodostuu myönteinen asenne yrittäjyyttä kohtaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana.

Taloudellinen toiminta: Tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

- yleinen medialukutaidon kehittäminen (talousuutiset ja yleensä uutiset ja niiden todenperäisyys)

T6 tukea oppilasta ymmärtämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä

- Oppilas perehtyy erilaisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon omassa lähiympäristössään Suomessa, Euroopassa ja koko maailmassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.

Demokraattinen yhteiskunta: Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa

Oppilaskunnan edustajan valintaprosessi

- mielipidevaikuttaminen; yhteistyössä äidinkielen kanssa mielipidekirjoitus

T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

- Oppilas harjoittelee demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja koulussa sekä mahdollisuuksien mukaan lähiympäristössään toimivissa yhteisöissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä	Oppilas osaa soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kantaa ottamista, sopeutumista enemmistöpäätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.

Demokraattinen yhteiskunta: Opetuksessa tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Tutustutaan Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa

Oppilaskunnan edustajan valintaprosessi

- mielipidevaikuttaminen; yhteistyössä äidinkielen kanssa mielipidekirjoitus

T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja

- Oppilas pohtii omaa kulutustaan sekä rahankäyttöä netissä ja median roolia omissa ja muiden kulutusvalinnoissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönsä sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamispäätöksillään on.

Taloudellinen toiminta: Tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

- yleinen medialukutaidon kehittäminen (talousuutiset ja yleensä uutiset ja niiden todenperäisyys)

T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla

- Oppilas tutustuu Suomessa toimiviin isoihin järjestöihin, esim. SPR, MLL ja Unicef.
- Oppilas ohjataan kohti aktiivista kansalaisuutta sekä vastuullisuutta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mediataidot	Oppilas osaa käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä sekä pohtia sen käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa. Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa

Oppilaskunnan edustajan valintaprosessi

- mielipidevaikuttaminen; yhteistyössä äidinkielen kanssa mielipidekirjoitus

35.6.10. Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.*

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

Vuosiluokilla 3-6 oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omassa kouluyhteisössä ja

lähiympäristössä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä.

35.6.11. Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokkien 3-6 *musiikin opetuksessa oppilaat oppivat suhtautumaan avoimesti ja kunnioittavasti toisten kokemuksiin sekä luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmässään. Samalla he tottuvat jäsentämään aiempaa tietoisemmin musiikillisia kokemuksia ja ilmiöitä sekä musiikkikulttuureja. Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoihin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa. Oppilaiden käsitys itsestään musiikillisena toimijoina rakentuu myönteisten oppimiskokemusten kautta.*

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

3. luokka

- Lastenlaulut, suomalaiset perinnelaulut, vuoden kiertoon ja juhliin liittyvät laulut
- Esim. laattasoittimet, nokkahuilu, kantele
- Monipuolisesti lastenlauluja, melodia, harmonia, oma musiikkimaku, keskittyminen
- Leikit, pelit, musiikkiliikunta
- Sävelnimet c1-c2, yksinkertaiset aika-arvot, esim. kokonuotti, puolinuotti, neljäsosanuotti muotorakenteet
- Vastuullinen soittimien ja opetusmateriaalin käsittely, laulunsanojen seuraaminen

4. luokka

- Monipuolisesti lastenlauluja, perinnemusiikkia, kansanmusiikkia
- Esim. laattasoittimet, kantele, boomwhackers, ukulele
- sointiväri, keskittyminen ja kuullusta keskustelu
- Leikit, pelit, musiikkiliikunta
- Yksinkertaiset aika-arvot, esim. tauot
- Hiljaisuus, keskittyminen, ohjeiden kuuntelu, sanojen seuraaminen nuoteista

5. luokka

- Ääni- ja hengitysharjoituksia, monipuolinen ikäkauteen sopiva lauluohjelmisto, äänenmurroksen huomioiminen
- Keho-, rytmi-, melodia-, säestys- ja bändisoittimet
- Hiljaisuus, keskittyminen, kuuntelu, musiikin seuraaminen sanoista, nuoteista, komppilapuista
- Musiikin tyylilajit, kuten taidemusiikki, populaarimusiikki, näyttämömusiikki
- Omien musiikillisten ideoiden tuottaminen ja jakaminen eri soittimia ja esim. Tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen
- Omat musiikilliset kokemukset

6. luokka

- Ääni- ja hengitysharjoituksia, monipuolinen ikäkauteen sopiva lauluohjelmisto, äänenmurroksen huomioiminen
- Keho-, rytmi-, melodia-, säestys- ja bändisoittimet, rakenne (intro- A-osa, B-osa, kertosäe)
- Musiikin seuraaminen opetusmateriaalista
- Monipuolinen musiikki
- Omien musiikillisten ideoiden tuottaminen ja jakaminen eri soittimia ja esim. Tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen
- Omasta musiikkimausta keskustelu

Muuta:

- hyödynnetään tvt-välineitä mahdollisuuksien mukaan
- mahdollisuus osallistua kulttuuritapahtumiin
- yhteistyö yli ainerajojen

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

- ryhmien koot

- koulun koko ja resurssit
- mahdolliset musiikkiluokat
- tuntijaot

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3-6

Musiikin opetuksessa oppilaat tarvitsevat ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen.

Antaessaan musiikin sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimeen tutustuminen

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

Tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L2, L6, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L2
T3	S1, S2, S3, S4	L1, L2
T4	S1, S2, S3, S4	L2
T9	S1, S2, S3, S4	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Rohkaista oppilasta laulamaan ja kokeilemaan rohkeasti keho-, rytmi- ja melodiasoittimia muu ryhmä huomioiden.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimeen tutustuminen

Tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

: Ohjata oppilasta laulamaan reippaasti, käyttämään kehorytmejä ja tutustuttaa oppilas melodiasoittimien alkeisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimeen tutustuminen

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

Tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Ilmaista musiikkia ja tunnetiloja liikkeellä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.

Tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimeen tutustuminen

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia musiikin kuunteluun ja keskustella kuulemastaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.

Tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimeen tutustuminen

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisen kehittämiseksi ja toimii tavoitteellisesti yhteismusisoinnissa. Oppilas pystyy esittämään musiikillisiaan taitojaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

Tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimeen tutustuminen

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimen harjoittelua

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L2, L6, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L2
T3	S1, S2, S3, S4	L1, L2
T4	S1, S2, S3, S4	L2
T9	S1, S2, S3, S4	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Rohkaista oppilasta laulamaan ja kokeilemaan rohkeasti keho-, rytmi- ja melodiasoittimia muu ryhmä huomioiden.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimen harjoittelua

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Ohjata oppilasta laulamaan reippaasti, käyttämään monipuolisesti kehorytmejä ja laajentaa melodiasoittimien soittotaitoa osana yhteissoittoa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimen harjoittelua

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen

Ilmaista musiikkia, kuvia, tarinoita ja tunnetiloja liikkeellä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimen harjoittelua

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia musiikin kuunteluun ja keskustella kuulemastaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimen harjoittelua

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisen kehittämiseksi ja toimii tavoitteellisesti yhteismusisoinnissa. Oppilas pystyy esittämään musiikillisiaan taitojaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

käsitellään oppilaiden havaintoja ja kokemuksia musiikista heidän arjessaan, huomioidaan monialaisuutta

lastenmusiikkia ja kansanmusiikkia

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimen harjoittelua

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

tutustutaan eri kulttuurien musiikkiin, tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

populaarimusiikkiin tutustuminen, taidemusiikkia

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L2, L6, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L2
T4	S1, S2, S3, S4	L2
T5	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L5, L6
T6	S1, S2, S3, S4	L2
T7	S1, S2, S3, S4	L4
T8	S1, S2, S3	L3
T9	S1, S2, S3, S4	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Rohkaista oppilasta laulamaan ja kokeilemaan rohkeasti keho-, rytmi-, melodia- ja säestyssoittimia muu ryhmä huomioiden.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.

populaarimusiikkiin tutustuminen, taidemusiikkia

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

tutustutaan eri kulttuurien musiikkiin, tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseeni, käyttämään monipuolisesti kehorytmejä ja melodiasoittimia, tutustuttaa oppilas säestyssoittimiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

populaarimusiikkiin tutustuminen, taidemusiikkia

tutustutaan eri kulttuurien musiikkiin, tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia monipuoliseen musiikin kuunteluun ja keskustella ja jäsentää kuulemaansa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

tutustutaan eri kulttuurien musiikkiin, tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin

populaarimusiikkiin tutustuminen, taidemusiikkia

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Rohkaista oppilasta improvisoimaan ja säveltämään pienimuotoisia sävellyksiä melodiasoittimin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti

	hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

tutustutaan eri kulttuurien musiikkiin, tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

populaarimusiikkiin tutustuminen, taidemusiikkia

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.

populaarimusiikkiin tutustuminen, taidemusiikkia

tutustutaan eri kulttuurien musiikkiin, tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Oppilas ymmärtää musiikkikäsitteiden tarpeellisuuden ja osaa käytää opetettuja merkintätapoja musisoinnissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

tutustutaan eri kulttuurien musiikkiin, tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin

populaarimusiikkiin tutustuminen, taidemusiikkia

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Oppilas osaa käyttää musisointi välineitä ja laitteita turvallisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.

tutustutaan eri kulttuurien musiikkiin, tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisen kehittämiseksi ja toimii tavoitteellisesti yhteismusisoinnissa. Oppilas pystyy esittämään musiikillisiaan taitojaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen

tutustutaan eri kulttuurien musiikkiin, tutustutaan sinfoniaorkesterin soittimiin

populaarimusiikkiin tutustuminen, taidemusiikkia

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen. Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen, sointiväri ja harmonia

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

tutustutaan musiikin aikakausiin

S4 Ohjelmisto

Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.

populaarimusiikkia, taidemusiikkia

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L2, L6, L7

T2	S1, S2, S3, S4	L2
T4	S1, S2, S3, S4	L2
T5	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L5, L6
T6	S1, S2, S3, S4	L2
T7	S1, S2, S3, S4	L4
T8	S1, S2, S3	L3
T9	S1, S2, S3, S4	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään

Rohkaista oppilasta laulamaan ja kokeilemaan rohkeasti keho-, rytmi- melodia- ja säestyssoittimia muu ryhmä huomioiden.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan musiikin aikakausiin

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen, sointiväri ja harmonia

populaarimusiikkia, taidemusiikkia

T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä

Ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen, käyttämään monipuolisesti kehorytmejä ja melodiasoittimia, laajentaa säestyssoittimien soittotaitoa osana yhteissoittoa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.

populaarimusiikkia, taidemusiikkia

tutustutaan musiikin aikakausiin

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen, sointiväri ja harmonia

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia monipuoliseen musiikin kuunteluun ja keskustella ja jäsentää kuulemaansa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.

populaarimusiikkia, taidemusiikkia

tutustutaan musiikin aikakausiin

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen, sointiväri ja harmonia

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen

Rohkaista oppilasta toteuttamaan monitaiteellisia kokonaisuuksia myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan musiikin aikakausiin

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen, sointiväri ja harmonia

populaarimusiikkia, taidemusiikkia

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta

Ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.

populaarimusiikkia, taidemusiikkia

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen, sointiväri ja harmonia

tutustutaan musiikin aikakausiin

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä

Oppilas ymmärtää musiikkikäsitteiden tarpeellisuuden ja osaa käytää opetettuja merkintätapoja musisoinnissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.

populaarimusiikkia, taidemusiikkia

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen, sointiväri ja harmonia

tutustutaan musiikin aikakausiin

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Oppilas osaa käyttää musisointi välineitä ja laitteita turvallisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen, sointiväri ja harmonia

tutustutaan musiikin aikakausiin

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisen kehittämiseksi ja toimii tavoitteellisesti yhteismusisoinnissa. Oppilas pystyy esittämään musiikillisiaan taitojaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

Monipuolisesti erilaisia lauluja, luonteva äänenkäyttö, keho- ja rytmisoittimet, ryhmän jäsenenä toimiminen, melodia- tai sointusoittimien perustekniikoiden harjoitteleminen

tutustutaan musiikin aikakausiin

tutustutaan nuotteihin ja musiikin symboleihin, rytmiin, melodiaan ja dynamiikkaan, muotorakenteeseen, sointiväri ja harmonia

populaarimusiikkia, taidemusiikkia

35.6.12. Ympäristöoppi

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** ympäristöopin opetus voidaan jäsentää kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan ympäröivää maailmaa sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa kasvuaan ja kehitystään. Ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla syvennetään kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Vuosiluokkakokonaisuuden loppupuolella pohditaan myös eri tiedonalojen ominaispiirteitä.*

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita,

tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Mahdollisimman monella tavalla, resurssit huomioiden.Toiminnallisuus, kokemuksellisuus ja elämyksellisyys ovat keskeisiä työtapoja. Keskeisen oppiaineksen ja keskeisten käsitteiden oppiminen pitää varmistaa.

Tarkoitamme toiminnallisuudella, kokemuksellisuudella ja elämyksellisyydellä:

-kokeet

-retket

-vierailut

-projektit, tutkielmat, esitelmät

-ryhmätyöt

-opetuskeskustelut

-vertaisoppiminen

-tutkivaoppiminen

-draama

-itseohjautuva oppiminen

-kirjallisen materiaalin hyödyntäminen

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Koulukohtaisesti päätettävissä.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 3-6

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämisehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten

tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Suomi

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L5
T7	S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3

T9	S2, S3, S4, S5, S6	L3
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T15	S1, S3, S4, S5, S6	L1
T16	S3, S4, S5, S6	L1, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Oppilas kiinnostuu ympäristöstä ja ympäristöopin opiskelusta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

Suomi

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Oppilas harjoittelee itsearviointia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

Suomi

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Oppilas ymmärtää, että kaikkea ei tarvitse ostaa uutena ja sen, että tavaroita voi kierrättää.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

Suomi

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Muodostetaan yhdessä kysymyksiä eri aihepiireistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Suomi

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Oppilas oppii tekemään havaintoja ja harjoittelee mittaamista yksinkertaisilla mittausvälineillä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

Suomi

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Tutkitaan yhdessä ilmiöiden syy-seuraus suhteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Suomi

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien

Harjoitellaan ympäristöopin opiskelussa yhdessä toimimista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

Suomi

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Opitaan toimimaan turvallisesti kouluympäristössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.

Suomi

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Ohjataan oppilasta liikkumaan ja retkeilemään koulun lähiympäristössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

Suomi

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan

Harjoitellaan ryhmässä yksinkertaisia vuorovaikutustilanteita ja kuuntelemisen taitoa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

Suomi

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Harjoitellaan tietokoneen ja tabletin peruskäyttöä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

Suomi

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Opiskellaan yhdessä ympäristöopin peruskäsitteitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.

Suomi

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Ohjataan oppilasta luonnon tutkimiseen ja ekologiseen ajatteluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Suomi

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

Kasvun ja kehityksen vaiheet, kiusaamisen ehkäisy,

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Ohjataan oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöään ja Suomen karttaa harjoitellen geomediataitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

Suomi

Kotiseutu, oma elinympäristö, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

vuodenajat soveltuvin osin, päivä, yö, ravintoketju

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Suomi, Pohjoismaat

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L5
T7	S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3
T9	S2, S3, S4, S5, S6	L3
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T15	S1, S3, S4, S5, S6	L1
T16	S3, S4, S5, S6	L1, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Oppilas ylläpitää kiinnostustaan ympäristöoppiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

Suomi, Pohjoismaat

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Oppilas harjoittelee asettamaan itselleen oppimistavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Suomi, Pohjoismaat

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Oppilas kierrättää omia tavaroitaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

Suomi, Pohjoismaat

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Oppilas harjoittelee tutkimuskysymysten laadintaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

Suomi, Pohjoismaat

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia mittausvälineitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Suomi, Pohjoismaat

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Oppilas harjoittelee johtopäätösten tekemistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa

	tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.

Suomi, Pohjoismaat

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien

Harjoitellaan arjen teknologisten sovellusten käyttöä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.

Suomi, Pohjoismaat

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Opitaan toimimaan turvallisesti myös lähiympäristössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Suomi, Pohjoismaat

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Ohjataan oppilasta tutkimaan ja toimimaan luonnossa yksin ja yhdessä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

Suomi, Pohjoismaat

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan

Syvennetään vuorovaikutustilanteiden oppimista, toisen kuuntelemista ja opetellaan tunnistamaan tunteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Suomi, Pohjoismaat

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Hankitaan tietoa tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

Suomi, Pohjoismaat

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Ohjataan oppilasta ymmärtämään ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä käsitteitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Suomi, Pohjoismaat

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Ohjataan oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

Suomi, Pohjoismaat

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Kehon ja mielen viestejä, tarpeet, asenteet ja arvot, terveyden osa-alueet ja voimavarat, terveystottumukset

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Ohjataan oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, opetellaan hahmottamaan kartalta Pohjoismaat harjoitellen geomediataitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

Terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Maaseutu elinympäristönä, tunnistetaan eliöitä, sää, kasvio

Ravinnontuotanto, ruuan reitit

Suomi, Pohjoismaat

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Eurooppa

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L5
T7	S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3
T9	S2, S3, S4, S5, S6	L3
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T15	S1, S3, S4, S5, S6	L1
T16	S3, S4, S5, S6	L1, L5
T17	S2, S4, S5, S6	L1
T18	S2, S4, S5, S6	L1

T19	S1, S2, S3, S6	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Oppilas laajentaa kiinnostustaan ympäristöopin opiskeluun.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Eurooppa

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Oppilas syventää Itsearviointia ja laatii jaksoittain itselleen oppimistavoitteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Eurooppa

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Oppilas kierrättää omia tavaroitaan ja perehtyy tuotteen elinkaareen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Eurooppa

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Oppilas pystyy suunnittelemaan ja toteuttamaan pienen tutkimuksen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Eurooppa

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Oppilas oppii käyttämään monipuolisempia mittausvälineitä ja tietolähteitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Eurooppa

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Oppilas tunnistaa syy- ja seuraussuhteita ja osaa tehdä johtopäätöksiä tuloksistaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.

Eurooppa

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien

Oppilas oppii arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja yksinkertaisia toimintaperiaatteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Eurooppa

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Kannustetaan oppilasta turvalliseen toimintaan lähiympäristössä, sekä tarkoituksenmukaiseen toimintaan ja itsensä suojelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Eurooppa

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Ohjataan oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä luonnon- että rakennetussa ympäristössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Eurooppa

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan

Innostetaan oppilasta ilmaisemaan itseään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Eurooppa

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Ohjataan kriittisyyteen tiedon hankkimisessa, käsittelyssä ja esittämisessä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja

	viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Eurooppa

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Ohjataan oppilasta kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Eurooppa

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä

Ohjataan oppilasta ymmärtämään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.

Eurooppa

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Ohjataan oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Eurooppa

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Ohjataan oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, opetellaan karttataitoja ja hahmottamaan Eurooppa kartalta harjoitellen geomediataitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

Eurooppa

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Ohjataan oppilasta tutkimaan ja kuvaamaan fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Ohjataan oppilasta tutkimaan ja kuvaamaan kemiallisia ilmiöitä, aineen ominaisuuksia ja muutoksia, sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.

Tunnistetaan eliöitä, teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, sää, kasvio

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Aineen muutosten ja säilymisen periaatteita, ravintoketju

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Ohjataan oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämänkulun eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

Seksuaalikasvatus ja lisääntyminen, rakenteet ja elintoiminnot,

Eurooppa

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Monikulttuurisuus, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Minä ihmisenä

Sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät ihmisen rakenteeseen ja keskeisiin elintoimintoihin sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheisiin. Sisällöissä kiinnitetään huomiota kehityksen ajankohtaisiin muutoksiin ja niiden yksilöllisen luonteen ymmärtämiseen. Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä. Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja. Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin. Lisäksi harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisua ja säätelyä. Tunnistetaan omaa oppimista tukevia asioita.

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimimiseen. Harjoitellaan selittämään arjen tilanteita, ilmiöitä ja teknologiaa eri tiedonalojen käsitteillä ja malleilla. Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita. Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa. Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Euroopan ja muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa. Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen. Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediaa.

Euroopan ulkopuolisia alueita

S4 Ympäristön tutkiminen

Sisällöiksi valitaan omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä. Elinympäristössä kiinnitetään huomiota elolliseen ja elottomaan luontoon, rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön sekä

ympäristön ilmiöihin, materiaaleihin ja teknologisiin sovelluksiin. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia tutustutaan voiman käsitteeseen. Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä, laaditaan kasvio ohjatusti sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua. Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia. Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle. Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen. Tutkitaan ääni- ja valoilmiöitä. Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen. Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö, terveyden edistäminen, oman kulttuuriperinnön vaaliminen, monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa. Pohditaan oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista. Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L5
T7	S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3
T9	S2, S3, S4, S5, S6	L3
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3

T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T14	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4, L5
T15	S1, S3, S4, S5, S6	L1
T16	S3, S4, S5, S6	L1, L5
T17	S2, S4, S5, S6	L1
T18	S2, S4, S5, S6	L1
T19	S1, S2, S3, S6	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen

Oppilas laajentaa kiinnostustaan ympäristöoppiin ja sen tiedonaloihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Euroopan ulkopuolisia alueita

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan

Oppilas syventää itsearviointia ja oppimistavoitteiden asettamista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Euroopan ulkopuolisia alueita

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle

Oppilas perehtyy energian säästämiseen ja ymmärtää kierrätyksen merkityksen itselle ja koko maailmalle.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Euroopan ulkopuolisia alueita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana

Oppilas pystyy suunnittelemaan, toteuttamaan, raportoimaan ja arvioimaan oman tutkimuksen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Euroopan ulkopuolisia alueita

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen

Oppilas osaa suunnitella ja toteuttaa tutkimuksia tekemällä havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittavälineitä käyttäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Euroopan ulkopuolisia alueita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Oppilas osaa esittää tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Euroopan ulkopuolisia alueita

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien

Oppilas oppii arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja yksinkertaisia toimintaperiaatteita, sekä keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Euroopan ulkopuolisia alueita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen

Kannustetaan oppilasta turvalliseen toimintaan lähiympäristössään, sekä tarkoituksenmukaiseen toimintaan ja itsensä suojelemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.

Euroopan ulkopuolisia alueita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä

Ohjataan oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä luonnon- että rakennetussa ympäristössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Euroopan ulkopuolisia alueita

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan

Syvennetään oppilaan itseilmaisua.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Euroopan ulkopuolisia alueita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti

Ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tieto-viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Euroopan ulkopuolisia alueita

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä

Ohjataan oppilasta käyttämään täsmällisiä käsitteitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.

Euroopan ulkopuolisia alueita

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä

Ohjataan oppilasta ymmärtämään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Euroopan ulkopuolisia alueita

T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia

Ohjataan oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen eri näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten

	näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa.

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Euroopan ulkopuolisia alueita

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen

Syvennetään luonnon tutkimista ja ekologista ajattelua.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnat ja kehityksen.

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Euroopan ulkopuolisia alueita

T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja

Ohjataan oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, opetellaan hahmottamaan maailmankarttaa harjoitellen geomediataitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Euroopan ulkopuolisia alueita

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Ohjataan oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa, sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle

Ohjataan oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.

Vuodenajat soveltuvin osin, avaruus ja maapallon rakenne

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

Teknologisiin sovelluksiin tutustuminen, metsä ekosysteeminä, sää

T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämänkulkua, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa

Syvennetään ja sovelletaan terveysosaamista arjessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämänkulun eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot

Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, terveyden edistäminen, ympäristövastuullinen toiminta, kulttuuriperinnön vaaliminen

turvataitoja soveltuvin osin, vuorovaikutustilanteita

Euroopan ulkopuolisia alueita

35.6.13. Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** oppilaat laajentavat omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Oppilaita kannustetaan erilaisten kuvailmaisun keinojen kokeiluun ja harjoitteluun sekä kuvallisten taitojen tavoitteelliseen kehittämiseen. Opetuksessa tarkastellaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia mielipiteisiin, asenteisiin ja toimintatapoihin oppilaiden omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan tutkimaan taiteilijoiden ja muun visuaalisen kulttuurin tekijöiden tavoitteita ja rooleja eri aikoina sekä erilaisissa kulttuurisissa yhteyksissä. Opetuksessa tuetaan oppilaiden yhdessä toimimisen edellytyksiä ja käytäntöjä. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä vastuullisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.*

-

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 3-6 tarkastellaan laajenevan elinpiirin ajankohtaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opetuksessa ohjataan taiteidenväliseen

ja temaattiseen lähestymistapaan. Oppilaita kannustetaan suhtautumaan kriittisesti eri tietolähteisiin. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä hyödynnetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

3-4 luokat

Kuvailmaisu - piirustus, maalaus ja grafiikka:työskentelyä erilaisilla piirtimillä, valo ja varjo, painantamenetelmät, värioppi (päävärit, välivärit, vastavärit), kuvasommittelu (rytmi, muoto, viiva), kollaasiMuotoilu:erilaiset muovailtavat materiaalitTaiteen tuntemus ja arkkitehtuuri:paikallisiin taiteilijoihin ja heidän töihinsä tutustuminensuomalainen ja pohjoismainen taiderakennettuun ja luonnonympäristöön tutustuminenKestävän kehityksen huomioiminen läpäisyperiaatteella työskentelyssä ja materiaalien hankinnassa

5-6 luokat

Kuvailmaisu - piirustus, maalaus ja grafiikka:kuvasommittelu (liike, perspektiivi ja tila), ihmisen kuvaaminen, painanta, värioppi (värin taittaminen ja murtaminen, valööri)Muotoilu:teolliseen muotoiluun tutustuminen, erilaiset muovailtavat materiaalit,Taiteen tuntemus ja arkkitehtuuri:tutustutaan taiteen keskeisiin tyyleihin, oman kotiseudun rakennuskulttuuri, eri aikakausien ja kulttuurien rakennusperinneMedia ja kuvaviestintä:internetin kulttuuripalvelujen hyödyntäminen, liikkuva kuva, kuvakoot, kuvakulmat, kuvakerronta, kriittinen kuvantarkastelu, oman mediankäytön arviointi, tekijänoikeudet, julkaisuoikeudet, ikärajat

Kestävän kehityksen huomioiminen läpäisyperiaatteella työskentelyssä ja materiaalien valinnassa

paikalliset tutustumiskohteet, luonto, rakennettu ympäristö, taiteilijavierailut, jos mahdollista paikkakunnalla, käytettävissä olevat resurssit (mm. erilaiset materiaalit)

Yhteistyö yli ainerajojen

Hyödynnetään tvt-välineitä

Taidenäyttely ja museo käyntejä mahdollisuuksien mukaan

Tutustumiskäyntejä lähiympäristöön, esim. oman kotiseuden rakennuskulttuuri

Tutustutaan paikallisiin taiteilijoihin ja heidän töihinsä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 3-6

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Palautteella tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan omien

ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida oppilaan edistymistä kuvien tuottamiseen, vastaanottamiseen ja tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina ja ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T7	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Oppilas havainnoi moniaistisesti taidetta ja ympäristöä erilaisin kuvallisin välinein

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina ja ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Oppilas sanallistaa havaintojaan ja ajatuksiaan visuaalisesta kulttuurista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina ja ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Oppilas harjoittelee erilaisten tiedonlähteiden hyödyntämistä havaintojensa ja ajatustensa tukena ja ilmaisee tätä kuvallisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina ja ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Oppilas monipuolistaa erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisukeinojen käyttöä sekä harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina ja ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Oppilas asettaa ohjatusti tavoitteita ja harjoittelee kuvallisten taitojen kehittämistä yksin ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina ja ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim.

muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Oppilas harjoittelee kuvien tarkastelua eri lähtökohdista eri yhteyksissä. Harjoittelee tunnistamaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia ja aihepiirejä. Opetukseen valitaan eri aikoina ja ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: esim. oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki,

pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu,merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

S3 Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoin ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T7	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L5
T10	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Oppilas havainnoi moniaistisesti taidetta ja ympäristöä erilaisin kuvallisin välinein

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: esim. oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

S3 Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoin ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu,merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Oppilas sanallistaa havaintojaan ja ajatuksiaan visuaalisesta kulttuurista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: esim. oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu,merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

S3 Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoin ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Oppilaat

perehtyvät taiteen eri lajeihin ja toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Oppilas harjoittelee havaintojensa ja ajatustensa ilmaisemista kuvallisesti. Oppilas syventää kuvallista tietoa muilla tiedon muodoilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: esim. oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu,merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

S3 Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoin ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Oppilas monipuolistaa erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisukeinojen käyttöä sekä harjaannuttaa kuvan tekemisen taitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu,merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

S3 Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoin ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: esim. oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Oppilas asettaa tavoitteita ja harjoittelee kuvallisten taitojen kehittämistä yksin ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu,merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: esim. oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

S3 Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoin ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Oppilas harjoittelee kuvien tarkastelua eri lähtökohdista eri yhteyksissä. Harjoittelee tunnistamaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan

S3 Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoin ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: esim. oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu,merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Oppilas syventää ohjatusti ymmärrystään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: esim. oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu,merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media).

S3 Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoin ja eri ympäristöissä tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.*

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5

T4	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
T7	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L5
T9	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
T10	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Oppilas havainnoi taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Oppilas keskustelee havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelee näkemystensä perustelemista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Oppilas harjoittelee tekemään valintoja erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisukeinojen välillä kuvallisessa tuottamisessaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Oppilas asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta.

Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Oppilas käyttää erilaisia kuvallisen viestinnän tapoja omissa kuvissaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Oppilas tarkastelee kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä ja pohtii todellisuuden ja fiktion suhdetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Oppilas käyttää erilaisia kuvailmaisun tapoja visuaalisen kulttuurin tarkastelussa ja omien kuvien tekemisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Oppilas harjoittelee näkemyksiensä ilmaisemista taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Oppilaiden kuvakulttuuria tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia,aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteen eri lajeihin ja taiteelle ominaisiin toimintatapoihin. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

S1 Omat kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaiden kuvakulttuureja tarkastellaan suhteessa muihin kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn*

lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: *Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Opetuksen sisältöjä valitaan myös vakiintuneita kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin ilmiöistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.*

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

S3 Taiteen maailmat:

S3 Taiteen maailmat: *Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.*

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

T7	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L5
T8	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T9	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
T10	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7
T11	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Oppilas havainnoi taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista

Oppilas keskustelee havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelee näkemystensä perustelemista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen

Oppilas ilmaisee havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin

käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan

Oppilas soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja käyttämistä kuvallisessa tuottamisessaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa

Oppilas asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Oppilas käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitä omissa kuvissaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva,

animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta

Oppilas tarkastelee sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan. Oppilas erottaa todellisuuden ja fiktion elementtejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin

Oppilas tulkitsee taideteoksia tekijän ja katsojan näkökulmasta sekä historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin. Oppilas käyttää tulkintojaan ryhmäkeskustelussa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan

Oppilas hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva,

animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Oppilas ilmaisee näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan

Oppilas huomioi kuvailmaisussaan kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia

Ympäristön kuvakulttuuria käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksen sisällöt valitaan rakennetuista ympäristöistä (esim. paikallinen, arkkitehtuuri, kylä/kaupunkikuva, ympäristötaide), luonnon ympäristöistä (esim. kulttuuriympäristö, viljelyt, metsät) esineistä, (esim. muotoilu, merkitys, kierrätys, historia) mediakulttuureista (esim. valokuva, mainoskuva, sarjakuva, animaatio) ja virtuaalimaailmoista (esim. koodaus, pelit, verkkoympäristöt, sos.media). Opetuksen sisältöjä valitaan myös ympäristön kuvakulttuureja uudistavista, erilaisten ryhmien tuottamista kuvista ja visuaalisen kulttuurin (esim. arkkitehtuuri, luonto) ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa.

Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Opetukseen valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataidetta. Oppilaat perehtyvät taiteelle ominaisiin toimintatapoihin, taiteen eri lajeihin, sekä erilaisiin käsityksiin taiteesta. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuuri-identiteetin vaikutusta taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen.

Omia kuvakulttuureja (esim. visuaalinen ympäristö: oma huone, luonto, esinekulttuuri, arkkitehtuuri Ympäristön kuvat: graffiti, mainokset, muoti Alakulttuurit: harrastukset, musiikki, pelien kuvat Some: appsit, pelit, youtube-videot, selfiet) käytetään kuvallisen ilmaisun lähtökohtana. Opetuksen sisällöksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureita. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä.

35.6.14. Draama (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu, Jäppilän koulu, Virtasalmen koulu, Vehmaskylän koulu)

Valinnaisen tehtävä

Syventää äidinkielen, liikunnan, kuvataiteen ja musiikin opetuksen tavoitteita oppilaiden ilmaisutaitojen osalta.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Yhteistyö paikallisen teatterin kanssa (esim. tutustuminen harrastajateatterin toimintaan ja puvustamoon)

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

hyväksytty-hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan tavoitteet

Kehittää ilmaisun taitoja monipuolisesti, harjoitella esitysten suunnittelua sekä rohkaista toimimaan erilaisissa viestintäympäristöissä. Toteuttaa pienimuotoinen esitys.

Draamaa valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla olevia sisältöjä:

- ilmaisutaitoa
- puheviestintätilanteissa toimiminen
- pienten esitysten valmistelua
- tutustuminen teatterityöhön
- elokuvan/ näytelmän tekemistä: käsikirjoitus, dokumentti
- termit tutuksi käytännön kautta: kuvakulma, leikkaaminen, äänitys, kohtaus, otos

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan tavoitteet

Kehittää ilmaisun taitoja monipuolisesti, harjoitella esitysten suunnittelua sekä rohkaista toimimaan erilaisissa viestintäympäristöissä. Toteuttaa pienimuotoinen esitys.

Draamaa valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla olevia sisältöjä:

- ilmaisutaitoa
- puheviestintätilanteissa toimiminen
- pienten esitysten valmistelua
- tutustuminen teatterityöhön
- elokuvan/ näytelmän tekemistä: käsikirjoitus, dokumentti
- termit tutuksi käytännön kautta: kuvakulma, leikkaaminen, äänitys, kohtaus, otos

35.6.15. Kuvataide (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu)

Valinnaisen tehtävä

Syventää kuvataiteen opetuksen tavoitteita ja sisältöjä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Mahdollisuuksien mukaan vierailuja paikkakunnan taidenäyttelyihin

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

hyväksytty-hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan tavoitteet

Harjaannuttaa kuvallisen ilmaisun taitoja monipuolisin menetelmin, ohjata kehittämään kuvan tarkastelun taitoja, tutustuttaa oppilaita taiteeseen ja taiteilijoihin.

Kuvataidetta valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- paperin valmistusta
- taiteen aikakausia ja ilmiöitä, tunnettuja taiteilijoita ja taideteoksia
- muovailua ja rakentelua
- grafiikan menetelmiä
- valokuvausta ja videointia
- kuvan käsittelyä
- vierailut esim. taidenäyttelyt

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan tavoitteet

Harjaannuttaa kuvallisen ilmaisun taitoja monipuolisin menetelmin, ohjata kehittämään kuvan tarkastelun taitoja, tutustuttaa oppilaita taiteeseen ja taiteilijoihin

Kuvataidetta valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- paperin valmistusta
- taiteen aikakausia ja ilmiöitä, tunnettuja taiteilijoita ja taideteoksia
- muovailua ja rakentelua
- grafiikan menetelmiä
- valokuvausta ja videointia
- kuvan käsittelyä
- vierailut esim. taidenäyttelyt

35.6.16. Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen

suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 *käsityön tehtävänä on tukea ja vahvistaa oppilaiden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Opetus edistää käsityöhön liittyvien käsitteiden, sanaston ja symbolien oppimista ja soveltamista. Materiaalien ominaisuuksiin tutustuminen edellyttää niiden käsityöllistä työstämistä, jonka myötä päästään kehittämään toimivia ratkaisuja. Oppilasta ohjataan tekemään valintoja työstämismenetelmien, työvälineiden, koneiden ja laitteiden välillä sekä työskentelemään niiden avulla. Käsityön kasvatustehtävänä on haastaa oppilaat tarkastelemaan ihmisten kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti oikeudenmukaisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen näkökulmista.*

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Samalla ympäristö tukee käsityössä tarvittavan teknologian toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa mahdollisuuden käyttää erilaisia oppimateriaaleja, oppimisalustoja, piirto-ohjelmia, digitaalisten kuvien muokkausta sekä piirrosten ja mallien tekemistä oman ilmaisun ja suunnittelun tukena. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla oppiainerajat ylittäen ja yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön tutustutaan esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynneillä. Näyttelyihin ja yrityksiin tehtävillä opintokäynneillä tuetaan ja vahvistetaan koulussa opittua ja käyntejä hyödynnetään oppimistehtävissä. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Mahdollisuuksien mukaan vierailut ja paikallisten asiantuntijoiden hyödyntäminen ja eri ympäristöjen hyödyntäminen (esim. verkko- ja luonnonympäristöt)

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Käsityössä tuetaan oppilaiden omia ratkaisuja sekä vahvistetaan uutta

luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 3-6

Oppimisen arviointi ja siihen perustuva palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Palautteen antamisessa korostetaan myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Keskeisten oppisisältöjen oppimisen ja omaksumisen rinnalla arvioidaan monipuolisesti laaja-alaisen käsityötaidon ja -tiedon kehittymistä. Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa osoitetaan kehittämiskohde ja ohjataan kehittämään suoritusta. Oppilaat osallistuvat arviointiin ja heille tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä, asioiden selkeää ja jäsenneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityön sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää käsityön valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida kokonaista käsityön prosessia, monimateriaalisen tekemisen tapoja, työskentelyn sujuvuutta ja tuotosten laatua sekä muissa oppiaineissa opitun soveltamista.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T4	S3, S5	L4, L6
T5	S1, S2, S3, S4, S5	L3, L6
T6	S1, S2, S6	L5
T7	S6	L1, L4, L7
T8	S1, S2, S3, S5	L1, L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Herättää oppilaan kiinnostus käsillä tekemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Opetellaan käsityöprosessia ja dokumentoidaan se.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

opitaan tunnistamaan työkaluja ja käsitteet mittaus, sahaus, höyläys, viilaus, hionta, poraus ja naulaus, sauma ja saumavara, ompelukoneen osat ja käyttö, perusompeleet, päärme, huolittelu, kuviointi soveltuvin osin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Opitaan pitkäjänteiseen työskentelyyn ja turvallisiin työtapoihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Dokumentoinnissa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Opitaan arvioimaan omaa tuntityöskentelyään

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Opitaan käyttämään materiaaleja säästeliäästi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T4	S3, S5	L4, L6
T5	S1, S2, S3, S4, S5	L3, L6
T6	S1, S2, S6	L5
T7	S6	L1, L4, L7
T8	S1, S2, S3, S5	L1, L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsillä tekemiseen.Tavoitteena ei ole yksi iso työ vuositasolla, vaan kokeilemalla eri tekniikoita tehdä eri töitä. Dokumentointi kansioon, jatkuvaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Opetellaan laatimaan pienimuotoista suunnitelmaa ja dokumentoimaan se.Soveltavat dokumentointitavat eri vuositasoille.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

opitaan käsitteet pintakäsittely, talttaus, liima-naula-liitos, liima-ruuvi-liitos, perussilmukat neuloen, sauma, samavara, päärme, huolittelu, kuviointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Opitaan vastuuntuntoiseen työskentelyyn

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Dokumentoinnissa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Opitaan arvioimaan tuotosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Opitaan käyttämään kierrätettäviä materiaaleja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Sovelletaan materiaalien lujuus ja taipumisominaisuuksia. Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T3	S1, S2, S3, S4	L2, L4, L5
T4	S3, S5	L4, L6
T5	S1, S2, S3, S4, S5	L3, L6
T6	S1, S2, S6	L5
T7	S6	L1, L4, L7
T8	S1, S2, S3, S5	L1, L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Syventää oppilaan kiinnostusta käsillä tekemiseen.Tavoitteena ei ole yksi iso työ vuositasolla, vaan kokeilemalla eri tekniikoita tehdä eri töitä. Dokumentointi kansioon, jatkuvaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

Sovelletaan materiaalien lujuus ja taipumisominaisuuksia. Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Kokonaisen käsityöprosessin hahmottaminen ja dokumentointi. Soveltavat dokumentointitavat eri vuositasoilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

Sovelletaan materiaalien lujuus ja taipumisominaisuuksia. Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Opitaan luottamaan omiin teknisiin ratkaisuihin soveltavin osin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

Sovelletaan materiaalien lujuus ja taipumisominaisuuksia. Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Opitaan käsitteet tappiliitos, pakottaminen, juottaminen, perussilmukat virkaten, kaava, kaavamerkit, napitus, joustava materiaali

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Opitaan valitsemaan työhön sopivaa välineistöä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Sovelletaan materiaalien lujuus ja taipumisominaisuuksia. Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Suunnittelussa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

Sovelletaan materiaalien lujuus ja taipumisominaisuuksia. Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Opitaan arvioimaan vuorovaikutteisesti myös muiden tuotoksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Opitaan ajattelemaan tuotetta ekologisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

Sovelletaan materiaalien lujuus ja taipumisominaisuuksia. Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ideointi

Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaistisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi. Käsityössä yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.

Sovelletaan mater. lujuus- ja taipumisominaisuuksia.

Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

S2 Suunnittelu

Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa. Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi. Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

S3 Kokeilu

Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä. Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten erilaisia puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja. Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

S4 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja /tai yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

Työskennellessä opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä ja tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin. Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T3	S1, S2, S3, S4	L2, L4, L5
T4	S3, S5	L4, L6
T5	S1, S2, S3, S4, S5	L3, L6
T6	S1, S2, S6	L5
T7	S6	L1, L4, L7
T8	S1, S2, S3, S5	L1, L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön

Syventää oppilaan kiinnostusta käsillä tekemiseen. Tavoitteena ei ole yksi iso työ vuositasolla, vaan kokeilemalla eri tekniikoita tehdä eri töitä. Dokumentointi kansioon, jatkuvaa**.**

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

Sovelletaan mater. lujuus- ja taipumisominaisuuksia.

Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

Kokonaisen käsityöprosessin hahmottaminen ja dokumentointi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

Sovelletaan mater. lujuus- ja taipumisominaisuuksia.

Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin

Opitaan luottamaan omiin teknisiin ratkaisuihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

Sovelletaan mater. lujuus- ja taipumisominaisuuksia.

Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti

Opitaan käsitteet kylmä- ja kuumataonta, elektroniikka ja niittaus, suljettu neulos, vetoketju, kudonta ja punonta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Opitaan valitsemaan työhön sopivaa välineistöä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

Sovelletaan mater. lujuus- ja taipumisominaisuuksia.

Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa

Työskentelyssä hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.

Sovelletaan mater. lujuus- ja taipumisominaisuuksia.

Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia

Arvioidaan vuorovaikutteisesti omia ja muiden prosesseja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.

T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti

Opitaan pohtimaan tuotetta kriittisesti ja elinkaariajattelun kautta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

Sovelletaan mater. lujuus- ja taipumisominaisuuksia.

Analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnonympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.

Materiaalien ja työskentelytekniikoiden kokeilu, mittakaava

Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja

35.6.17. Musiikki (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu)

Valinnaisen tehtävä

Syventää musiikin opetuksen tavoitteita ja sisältöjä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

musiikkiluokka, musiikinopetuksen välineistö

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

hyväksytty-hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan tavoitteet

Syventää laulu- ja soittotaitoa yksin ja ryhmän jäsenenä, harjoitella musiikillista ilmaisua ja esiintymistä, sekä harjoitella musiikin tekemistä sähköisiä laitteita hyödyntäen.

Musiikkia valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- monipuolista lauluohjelmistoa: äänenkäytön harjoittelua, yksiäänistä laulua, kaksiäänisen laulamisen alkeita

- soitto-ohjelmistoa koulu- ja bändisoittimilla, keho- ja rytmisoittimilla, melodia- ja sointusoittimilla

- esiintymistaitojen harjoittelua ja pienen musiikkiesityksen valmistelua

- musiikin tekemistä sähköisillä apuvälineillä

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan tavoitteet

Syventää laulu- ja soittotaitoa yksin ja ryhmän jäsenenä, harjoitella musiikillista ilmaisua ja esiintymistä, sekä harjoitella musiikin tekemistä sähköisiä laitteita hyödyntäen.

Musiikkia valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- monipuolista lauluohjelmistoa: äänenkäytön harjoittelua, yksiäänistä laulua, kaksiäänisen laulamisen alkeita

- soitto-ohjelmistoa koulu- ja bändisoittimilla, keho- ja rytmisoittimilla, melodia- ja sointusoittimilla

- esiintymistaitojen harjoittelua ja pienen musiikkiesityksen valmistelua

- musiikin tekemistä sähköisillä apuvälineillä

35.6.18. Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen

ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Vuosiluokilla 3-6 *opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Monipuolinen ja vuorovaikutuksellinen opetus tukee taitojen oppimista, oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä luo valmiuksia liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.*

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

3 Luokka

- alkeisuimataidon opettaminen- Monipuolisesti erilaisia pelejä ja leikkejä, viite- ja pienpelejä, pelistrategioihin tutustuminen- luonto-, jää- ja lumiliikuntaa (lajeina esimerkiksi suunnistus, luistelu ja hiihto)- tanssi- ja musiikkiliikuntaa, voimistelua- pelejä ja leikkejä mm. erilaisia palloja, mailoja ja muita liikuntavälineitä käyttäen eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa- tarpeellisten suojavarusteiden käyttö (esim.kypärä luistelussa)- opastetaan vaihtamaan liikuntavaatteet, peseytymään liikuntatuntien jälkeen- säännöllinen itsearviointi- luodaan myönteinen ilmapiiri

4. Luokka

Monipuolisesti erilaisia pelejä ja leikkejä, viite- ja pienpelejä, pelistrategioiden opettaminen- luonto-, jää- ja lumiliikuntaa (lajeina esimerkiksi suunnistus, luistelu ja hiihto)- tanssi- ja musiikkiliikuntaa, voimistelua- pelejä ja leikkejä mm. erilaisia palloja, mailoja ja muita liikuntavälineitä käyttäen eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa- uimataidon kehittäminen- tarpeellisten suojavarusteiden käyttö (esim.kypärä luistelussa)- opastetaan vaihtamaan liikuntavaatteet, peseytymään liikuntatuntien jälkeen- säännöllinen itsearviointi- luodaan myönteinen ilmapiiri

5: luokka

Monipuolisesti erilaisia pelejä ja leikkejä, viite- ja pienpelejä, pelistrategioiden opettaminen- luonto-, jää- ja lumiliikuntaa (lajeina esimerkiksi suunnistus, luistelu ja hiihto)- tanssi-

ja musiikkiliikuntaa, voimistelua- pelejä ja leikkejä mm. erilaisia palloja, mailoja ja muita liikuntavälineitä käyttäen eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa- uimataidon kehittäminen, vesipelastuksen alkeitatarpeellisten suojavarusteiden käyttö (esim.kypärä luistelussa)- opastetaan vaihtamaan liikuntavaatteet, peseytymään liikuntatuntien jälkeen- luodaan myönteinen ilmapiiri-säännöllinen itsearviointi väh. 2 krt/ lukuvuodessa- opetusteknologian käyttö liikunnan opetuksessa- uusien lajien esittelyä ja tutustumista niihin

6. Luokka

Monipuolisesti erilaisia pelejä ja leikkejä, viite- ja pienpelejä, pelistrategioiden opettaminen- luonto-, jää- ja lumiliikuntaa (lajeina esimerkiksi suunnistus, luistelu ja hiihto)- tanssi- ja musiikkiliikuntaa, voimistelua- pelejä ja leikkejä mm. erilaisia palloja, mailoja ja muita liikuntavälineitä käyttäen eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa- uimataidon kehittäminen, vesipelastuksen alkeita- tarpeellisten suojavarusteiden käyttö (esim.kypärä luistelussa)- opastetaan vaihtamaan liikuntavaatteet, peseytymään liikuntatuntien jälkeen- luodaan myönteinen ilmapiiri- säännöllinen itsearviointi väh. 2 krt/ lukuvuodessa- opetusteknologian käyttö liikunnan opetuksessa- uusien lajien esittelyä ja tutustumista niihin

-huomioidaan paikkakunnan lajikirjo

- yhteistyötä urheiluseurojen kanssa

- Järvi-Suomessa uinnin merkitys korostuu, uinnin opettaminen kaikille ikäluokille tärkeää

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 3-6 kiinnitetään huomiota sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä yhteiseen toimintaan osallistumisessa.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 3-6

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.

Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Liikunnan sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja
- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit
- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa
- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

- säännöt
- toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

positiivisen

-minäkuvan luominen, myönteiset kokemukset

- iloa ja virkistystä liikunnasta

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7
T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

ohjata oppilasta harjaannuttamaan ja vahvistamaan tasapaino- ja liikumistaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikoina, eri tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

ohjata oppilasta harjaannuttamaan ja vahvistamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

kannustaa ja ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin fyysisiin ominaisuuksiin: nopeus, liikkuvuus, kestävyys ja voima.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

varmistaa alkeisuimataidon osaaminen sekä harjaannuttaa vedessä liikkumisen taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

- säännöt

- toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä harjoittelemaan vastuun ottamista yhteisistä oppimistilanteista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

- säännöt

- toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja harjaannuttaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

positiivisen

-minäkuvan luominen, myönteiset kokemukset

- iloa ja virkistystä liikunnasta

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

positiivisen

-minäkuvan luominen, myönteiset kokemukset

- iloa ja virkistystä liikunnasta

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaast

i- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeutta, kestävyyttä, voimaa ja liikkuvuutta harjaannuttavia tehtäviä

- tehtäviä, joiden avulla tutustutaan oman toimintakyvyn arviointiin

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

- monipuolisempaa sääntöjen opettelua

- yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä

- toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

positiivisen liikkuja

-minäkuvan luominen, myönteiset kokemukset

- iloa ja virkistystä liikunnasta

- pitkäjänteistä ponnistelua yksin ja yhdessä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3

T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7
T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaast

i- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeutta, kestävyyttä, voimaa ja liikkuvuutta harjaannuttavia tehtäviä

- tehtäviä, joiden avulla tutustutaan oman toimintakyvyn arviointiin

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaa eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaast

i- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeutta, kestävyyttä, voimaa ja liikkuvuutta harjaannuttavia tehtäviä

- tehtäviä, joiden avulla tutustutaan oman toimintakyvyn arviointiin

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

ohjata oppilasta vahvistamaan tasapaino- ja liikumistaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaast

i- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeutta, kestävyyttä, voimaa ja liikkuvuutta harjaannuttavia tehtäviä

- tehtäviä, joiden avulla tutustutaan oman toimintakyvyn arviointiin

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

ohjata oppilasta vahvistamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaast

i- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeutta, kestävyyttä, voimaa ja liikkuvuutta harjaannuttavia tehtäviä

- tehtäviä, joiden avulla tutustutaan oman toimintakyvyn arviointiin

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

kannustaa ja tutustuttaa oppilasta harjoitteisiin, joilla kehitetään fyysisiä ominaisuuksia: nopeutta, liikkuvuuttta, kestävyyttä ja voimaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaast

i- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeutta, kestävyyttä, voimaa ja liikkuvuutta harjaannuttavia tehtäviä

- tehtäviä, joiden avulla tutustutaan oman toimintakyvyn arviointiin

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

kehittää oppilaan uimataitoa opettelemalla erilaisia uintitekniikoita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaast

i- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeutta, kestävyyttä, voimaa ja liikkuvuutta harjaannuttavia tehtäviä

- tehtäviä, joiden avulla tutustutaan oman toimintakyvyn arviointiin

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaast

i- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeutta, kestävyyttä, voimaa ja liikkuvuutta harjaannuttavia tehtäviä

- tehtäviä, joiden avulla tutustutaan oman toimintakyvyn arviointiin

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

- uinnin ja vesiliikunnan opetusta

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

- monipuolisempaa sääntöjen opettelua

- yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä

- toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

- monipuolisempaa sääntöjen opettelua

- yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä

- toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja harjaannuttaa itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

positiivisen liikkuja

-minäkuvan luominen, myönteiset kokemukset

- iloa ja virkistystä liikunnasta

- pitkäjänteistä ponnistelua yksin ja yhdessä

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

positiivisen liikkuja

-minäkuvan luominen, myönteiset kokemukset

- iloa ja virkistystä liikunnasta

- pitkäjänteistä ponnistelua yksin ja yhdessä

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- Move!-mittaukset

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

monipuolisempaa sääntöjen opettelua

- yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä

- toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

myönteinen minäkäsitys

- itsearviointi

- iloa ja virkistystä liikunnasta-

pitkäjänteistä ponnistelua yksin ja yhdessä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7
T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- Move!-mittaukset

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- Move!-mittaukset

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikumistaitojaan että harjoittelemaan niiden soveltamista monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- Move!-mittaukset

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Ohjata oppilasta vahvistamaan sekä harjaannuttaa soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- Move!-mittaukset

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuuttta, kestävyyttä ja voimaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- Move!-mittaukset

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

kehittää uimataitoa, tutustuttaa oppilas vesipelastuksen alkeisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- Move!-mittaukset

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- Move!-mittaukset

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

- liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

monipuolisempaa sääntöjen opettelua

- yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä

- toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

monipuolisempaa sääntöjen opettelua

- yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä

- toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

myönteinen minäkäsitys

- itsearviointi

- iloa ja virkistystä liikunnasta-

pitkäjänteistä ponnistelua yksin ja yhdessä

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

myönteinen minäkäsitys

- itsearviointi

- iloa ja virkistystä liikunnasta-

pitkäjänteistä ponnistelua yksin ja yhdessä

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan sellaisia oppilaiden kehitysvaiheeseen soveltuvia turvallisia tehtäviä, joissa harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina (esim. luontoliikunta ja palloilut) sekä tehtäviä, joissa eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja eri liikuntalajien avulla. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Oppilaille opetetaan liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja.

Valitaan tehtäviä, joilla opitaan harjaannuttamaan nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joiden avulla tutustutaan myös oman toimintakyvyn arviointiin. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 5. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

-liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Opetukseen valitaan myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita sekä tehtäviä, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

- monipuolisempaa sääntöjen opettelua

- yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä-

-toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

S3 Psyykkinen toimintakyky

Opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä.

myönteinen minäkäsitys

- itsearviointi

- iloa ja virkistystä liikunnasta

- pitkäjänteistä ponnistelua yksin ja yhdessä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7

T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

-liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

-liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

-liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

-liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

-liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä

Opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

-liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

fyysisesti aktiivista toimintaa runsaasti

- tasapaino- , liikkumis- ja välineen käsittelytaitoja

- nopeuden, kestävyyden, voiman ja liikkuvuuden harjoittelu

- uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opettaminen

- monipuoliset liikuntamuodot, pelit ja leikit

-liikkumiseen ja liikunnan harrastamiseen liittyviä tarpeellisia tietoja

- harjaannutetaan ratkaisun tekotaitoja liikuntatilanteissa

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

- monipuolisempaa sääntöjen opettelua

- yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä-

-toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

vastuun ottaminen omasta toiminnasta, välineistä ja yhteisistä asioista

- monipuolisempaa sääntöjen opettelua

- yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä-

-toisen kannustaminen ja huomioon ottaminen

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

myönteinen minäkäsitys

- itsearviointi

- iloa ja virkistystä liikunnasta

- pitkäjänteistä ponnistelua yksin ja yhdessä

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

myönteinen minäkäsitys

- itsearviointi

- iloa ja virkistystä liikunnasta

- pitkäjänteistä ponnistelua yksin ja yhdessä

35.6.19. Käsityö: tekstiilityö (Harjun koulu, Maaselän koulu, Kontiopuiston koulu)

Valinnaisen tehtävä

Syventää käsityön tavoitteita ja sisältöjä tekstiilityön osalta.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tekstiilityön luokka välineistöineen ja tarpeistoineen

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

hyväksytty-hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Syventää neulonnan ja koneompelun taitoja sekä harjoitella mahdollisuuksien mukaan erityistekniikoita.

Tekstiilityötä valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- lankatekniikoita, mm.neulontaa käsin tasona tai suljettuna neuleena, mahdollisesti myös neulurilla

- ompelukoneen ja saumurin monipuolista käyttöä

- kaavatietoa

- kokonainen käsityöprosessi; omasta suunnitelmasta valmiiksi tuotteeksi

- erityistekniikoita kuten kudonta, huovutus, kankaanpainanta- ja värjäys

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Syventää neulonnan ja koneompelun taitoja sekä harjoitella mahdollisuuksien mukaan erityistekniikoita.

Tekstiilityötä valinnaisaineena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- lankatekniikoita, mm. neulontaa käsin tasona tai suljettuna neuleena, mahdollisesti myös neulurilla

- ompelukoneen ja saumurin monipuolista käyttöä

- kaavatietoa

- kokonainen käsityöprosessi; omasta suunnitelmasta valmiiksi tuotteeksi

- erityistekniikoita kuten kudonta, huovutus, kankaanpainanta- ja värjäys

35.6.20. Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus

ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokkien 3–6** matematiikan opetuksessa tarjotaan kokemuksia, joita oppilaat hyödyntävät matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostamisessa. Opetus kehittää oppilaiden taitoja esittää matemaattista ajatteluaan ja ratkaisujaan eri tavoilla ja välineillä. Monipuolisten ongelmien ratkaisu yksin ja ryhmässä sekä erilaisten ratkaisutapojen vertailu ovat opetuksessa keskeistä. Matematiikan opetuksessa varmennetaan ja laajennetaan oppilaiden lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämistä. Lisäksi kehitetään laskutaidon sujuvuutta.*

-

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan edelleen oppimisympäristössä, jossa konkretisointi ja välineet ovat keskeisessä asemassa. Välineet tulee olla helposti saatavilla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työskennellään sekä yhdessä että itsenäisesti. Oppimispelit ja -leikit ovat yksi tärkeä ja oppilaita motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Tavoitteet suuntaavat kunkin vuosiluokan opetusta ja oppimista, ne toimivat arvioinnin perustana.

Innostetaan ja ylläpidetään tekemään havaintoja oppiaineiden välillä, integroimaan, esittämään kysymyksiä ja järkeviä ja perusteltuja päätelmiä yksin ja yhteistyössä. Kannustetaan ja ohjataan ongelmanratkaisuun eri tietolähteitä ja työvälineitä vastuullisesti hyödyntäen.

Tavoitteet tulee toteuttaa niin, että oppilas hahmottaa ne ja pystyy käyttämään niitä oppimisensa ja ajattelunsa välineinä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle on varattava riittävästi aikaa ja tuen on oltava systemaattista. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että myönteinen asenne ja kyvykkyyden tunne vahvistuvat. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja heille tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle oppilaalle turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Ajankohtaisten teemojen ja monialaisten kokonaisuuksien yhteydessä oppiaineen sisältöjen käsittelyjärjestystä voi muuttaa.

Oppiaineen erityispiirteet: Kumulatiivisuus, pitkäjänteisyys, erilaisten ratkaisustrategioiden hallitseminen, abstraktin ajattelun taidot, matematiikan sanallistaminen, oppimisessa korostetaan oivaltamista ulkoa opettelun sijaan. Oppimaan oppiminen, yhteistyö toisten oppilaiden kanssa. Matematiikan osaamattomuus vaikuttaa itsetuntoon eli itsetunnon tukeminen tärkeää. Oppilaan ohjaaminen hänen omalla tasollaan. Positiivisen palautteen antaminen tärkeää myönteisen minäkuvan kehittymiselle. Matematiikan ymmärtäminen opiskelun tärkeäksi perustyökaluksi tiedon etsimisessä, ajattelussa, jäsentämisessä, luokittelussa, tallentamisessa, esittämisessä, koodaamisessa jne.

Oppimisympäristön erityispiirteet: Mahdollisuuksien mukaan monipuolisten ympäristöjen käyttäminen sekä sähköisissä että fyysisissä ympäristöissä huomioiden oppilaiden yksilölliset tarpeet. Ympäristössä on tarjolla oppimiseen innostavia ja älyllisesti haastavia ajanmukaisia matemaattisia välineitä ja mahdollisuuksia oppia asioita konkretian kautta. Toimivan oppimisympäristön rakentaminen edesauttaa oppimista ja innostaa matemaattisten asioiden pariin sekä lisää matematiikan arvostusta oppijan näkökulmasta katsottuna.

Työtapojen ja ohjauksen erityispiirteet:

Omatoimisuuteen ohjaaminen, laaja-alaisuuden ymmärtäminen, matematiikan liittäminen arkielämään ja muihin oppiaineisiin. Pitkäjännitteisyyteen ohjaaminen. Vastauksen oikeellisuuden arvioiminen. Ajattelun kirjaaminen ja esittäminen kirjallisesti ja/ tai suullisesti. Työtapojen vaihtelevuus, konkreettiset saatavilla olevat välineet sekä sovellukset työskentelyssä. Oppilailla mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan.

Eriyttämisen erityispiirteet

Eriyttäminen on opetuksen lähtökohta, jonka toteutuminen näkyy esim. opetusmateriaalien ja -tapojen valinnassa ja opiskeltavien asioiden laajuudessa. Piirtäminen, konkreettiset välineet, sähköiset materiaalit. Opetus eriytetään vastaamaan oppilaan tasoa, tarvittaessa eriytetään sekä ylös että alaspäin. Tarvittaessa annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Huomioidaan oppilaiden erilaiset oppimistyylit ja ohjataan oppilasta löytämään itselleen luontainen tapa oppia.

Tuen erityispiirteet

Havainnollistavien välineiden, mallien ja konkreettisten välineiden käyttäminen, mahdollisuus ratkaisujen erilaiseen esittämiseen esim. suullinen esittämistapa. Opetus eriytetään vastaamaan oppilaan tasoa, tarvittaessa annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Tukitoimien oltava systemaattisia ja suunniteltuja, niiden vaikutusta on seurattava jatkuvasti. Tuen avulla ylläpidetään myönteisen asenteen säilymistä matematiikkaa kohtaan ja voimistetaan oppilaan kyvykkyyden tunnetta. Tuen avulla ylläpidetään myönteistä minäkuvaa ja rakennetaan hyvää itseluottamusta.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute ohjaavaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailta edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Arvioinnin erityispiirteet

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, kriteerit ennakolta tiedossa olevia. Oppilaalle annettava palaute on ohjaavaa ja rakentavaa. Oppilasta ohjataan arvioimaan oppimistaan, tiedostamaan vahvuuksiaan sekä kehittämiskohteitaan, lisäksi oppilasta ohjataan huomioimaan työskentelytapaansa ja matematiikan opiskeluun kohdistuvaa asennettaan. Ryhmätyöskentelyssä arvioidaan myös em. asioita.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Oppilas

- löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- osaa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen
- havaitsee syy- ja seuraussuhteita
- osaa päätellä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon

ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

- tunnistaa lukujonojen säännönmukaisuuden ja osaa jatkaa niitä eteen- ja taaksepäin
- osaa muodostaa yhtälön ja ratkaista sen

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita

- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen
- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)
- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Oppilas

- osaa lukea taulukoita ja koota niihin tietoa
- osaa lukea pylväsdiagrammeja ja esittää niiden avulla tietoa
- osaa päätellä todennäköisyyksiä asteikolla mahdoton – mahdollinen - varma
- tutustuu koodaukseen ja käyttää sitä oppimispelien ym. luomiseen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4
T3	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4, L5
T6	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3
T7	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4
T8	S2	L1, L4
T9	S2	L1, L4
T10	S2	L1, L3, L6
T11	S4	L4, L5
T12	S4	L1, L3, L6
T13	S5	L4, L5
T14	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

oppilas innostuu ja kiinnostuu matematiikasta ja hänen itseluottamuksensa ja myönteinen minäkuvansa kehittyvät

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia

- tunnistaa lukujonojen säännönmukaisuuden ja osaa jatkaa niitä eteen- ja taaksepäin
- osaa muodostaa yhtälön ja ratkaista sen

Oppilas

- löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia

- osaa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen

- havaitsee syy- ja seuraussuhteita

- osaa päätellä

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

Oppilas

- osaa lukea taulukoita ja koota niihin tietoa
- osaa lukea pylväsdiagrammeja ja esittää niiden avulla tietoa
- osaa päätellä todennäköisyyksiä asteikolla mahdoton – mahdollinen - varma
- tutustuu koodaukseen ja käyttää sitä oppimispelien ym. luomiseen

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita

- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen
- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)
- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

oppilas havaitsee yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä

Oppilas

- löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia

- osaa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen

- havaitsee syy- ja seuraussuhteita

- osaa päätellä

- tunnistaa lukujonojen säännönmukaisuuden ja osaa jatkaa niitä eteen- ja taaksepäin
- osaa muodostaa yhtälön ja ratkaista sen

Oppilas

- osaa lukea taulukoita ja koota niihin tietoa
- osaa lukea pylväsdiagrammeja ja esittää niiden avulla tietoa
- osaa päätellä todennäköisyyksiä asteikolla mahdoton – mahdollinen - varma
- tutustuu koodaukseen ja käyttää sitä oppimispelien ym. luomiseen

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita
- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen
- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)
- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000

- hallitsee kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

oppilas esittää kysymyksiä ja tekee perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita
- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen
- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)
- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

Oppilas

- osaa lukea taulukoita ja koota niihin tietoa
- osaa lukea pylväsdiagrammeja ja esittää niiden avulla tietoa
- osaa päätellä todennäköisyyksiä asteikolla mahdoton – mahdollinen - varma
- tutustuu koodaukseen ja käyttää sitä oppimispelien ym. luomiseen

Oppilas

- löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia

- osaa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen

- havaitsee syy- ja seuraussuhteita

- osaa päätellä

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

- tunnistaa lukujonojen säännönmukaisuuden ja osaa jatkaa niitä eteen- ja taaksepäin
- osaa muodostaa yhtälön ja ratkaista sen

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

oppilas esittelee päättelyään ja ratkaisujaan muille eri keinoin; konkreettisesti, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto-ja viestintäteknologiaa käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.

- tunnistaa lukujonojen säännönmukaisuuden ja osaa jatkaa niitä eteen- ja taaksepäin
- osaa muodostaa yhtälön ja ratkaista sen

Oppilas

- löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia

- osaa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen

- havaitsee syy- ja seuraussuhteita

- osaa päätellä

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita
- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen

- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)
- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

Oppilas

- osaa lukea taulukoita ja koota niihin tietoa
- osaa lukea pylväsdiagrammeja ja esittää niiden avulla tietoa
- osaa päätellä todennäköisyyksiä asteikolla mahdoton – mahdollinen - varma
- tutustuu koodaukseen ja käyttää sitä oppimispelien ym. luomiseen

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

oppilaan ongelmanratkaisutaidot kehittyvät

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita
- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen
- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)
- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

Oppilas

- löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia

- osaa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen

- havaitsee syy- ja seuraussuhteita

- osaa päätellä

Oppilas

- osaa lukea taulukoita ja koota niihin tietoa
- osaa lukea pylväsdiagrammeja ja esittää niiden avulla tietoa
- osaa päätellä todennäköisyyksiä asteikolla mahdoton – mahdollinen - varma
- tutustuu koodaukseen ja käyttää sitä oppimispelien ym. luomiseen

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

- tunnistaa lukujonojen säännönmukaisuuden ja osaa jatkaa niitä eteen- ja taaksepäin
- osaa muodostaa yhtälön ja ratkaista sen

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Oppilas

- osaa lukea taulukoita ja koota niihin tietoa
- osaa lukea pylväsdiagrammeja ja esittää niiden avulla tietoa
- osaa päätellä todennäköisyyksiä asteikolla mahdoton – mahdollinen - varma
- tutustuu koodaukseen ja käyttää sitä oppimispelien ym. luomiseen

- ymmärtää kymmenjärjestelmän

- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita
- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen
- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)
- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

Oppilas

- löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia

- osaa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen

- havaitsee syy- ja seuraussuhteita

- osaa päätellä

- tunnistaa lukujonojen säännönmukaisuuden ja osaa jatkaa niitä eteen- ja taaksepäin
- osaa muodostaa yhtälön ja ratkaista sen

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita
- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen
- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)
- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

Oppilas

- osaa lukea taulukoita ja koota niihin tietoa
- osaa lukea pylväsdiagrammeja ja esittää niiden avulla tietoa
- osaa päätellä todennäköisyyksiä asteikolla mahdoton – mahdollinen - varma
- tutustuu koodaukseen ja käyttää sitä oppimispelien ym. luomiseen

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

Oppilas

- löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia

- osaa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen

- havaitsee syy- ja seuraussuhteita

- osaa päätellä

- tunnistaa lukujonojen säännönmukaisuuden ja osaa jatkaa niitä eteen- ja taaksepäin
- osaa muodostaa yhtälön ja ratkaista sen

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

oppilaan ymmärrys kymmenjärjestelmästä on laajentunut ja vahvistunut

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenlityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

oppilaan käsitys positiivisista rationaaliluvuista kehittyy ja hän tutustuu negatiivisiin kokonaislukuihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja.

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenlityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

oppilas laskee päässä ja ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

- ymmärtää kymmenjärjestelmän
- ymmärtää lukujen rakenteen, yhteyden ja jaollisuuden
- osaa päässälaskun sekä yhteen- ja vähennyslaskun lukuvälillä 0-10 000
- hallitsee kymmenylityksen yhteen- ja vähennyslaskussa
- ymmärtää kertolaskun käsitteen, osaa käyttää kertolaskua yhtälössä ja osaa kertotaulut 0-10
- ymmärtää jakolaskun sekä jakojäännöksen käsitteen, osaa käyttää jakolaskua yhtälössä ja osaa jakotaulut 0-10
- ymmärtää laskutoimitusten välisiä yhteyksiä
- osaa yhteen-, vähennys- ja kertolaskut allekkainlaskuina
- osaa pyöristää kymmeniin, satoihin ja tuhansiin ja arvioida tuloksen järkevyyttä
- ymmärtää positiivisten ja negatiivisten lukujen eron lukusuoralla
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin käsitteen
- ymmärtää murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisen yhteyden käsitteissä kokonainen, puoli ja neljäsosa
- tuntee ajanyksiköt min, h, d, vk, kk ja sekä kellonajat tasan, puoli, yli ja vaille ja osaa ratkaista ajan kulumiseen liittyviä tehtäviä

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

oppilas havainnoi ja kuvailee kuvioiden ja kappaleiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuu geometrisiin käsitteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita
- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen
- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)

- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

oppilas arvioi mittauskohteen suuruutta, valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtii mittaustuloksen järkevyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.

Oppilas

- osaa rakentaa, piirtää, tutkia ja luokitella kuvioita ja kappaleita
- tunnistaa ja osaa piirtää tasokuviot kolmio, erilaiset nelikulmiot, ympyrä, piste, jana ja suora
- osaa laskea piirin
- tunnistaa, osaa luokitella ja piirtää suorakulman, tylppäkulman ja teräväkulman
- ymmärtää symmetrian käsitteen ja osaa piirtää kuvion suoran suhteen
- osaa käyttää viivainta tarkkaan mittaamiseen ja piirtämiseen
- hahmottaa koordinaatiston neljännekset 1-4, osaa nimetä ja merkitä koordinaatistoon pisteen (x,y)
- osaa mitata ja arvioida pituutta, massaa ja tilavuutta
- ymmärtää mittajärjestelmän muodostumisen pituuden, massan ja tilavuuden yksiköissä

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

oppilas laatii ja tulkitsee taulukoita ja kuvaajia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon.

Oppilas

- osaa lukea taulukoita ja koota niihin tietoa
- osaa lukea pylväsdiagrammeja ja esittää niiden avulla tietoa
- osaa päätellä todennäköisyyksiä asteikolla mahdoton – mahdollinen - varma
- tutustuu koodaukseen ja käyttää sitä oppimispelien ym. luomiseen

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

oppilas laatii loogisia toimintaohjeita eri ympäristöissä ja tietokoneohjelmina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Oppilas

- löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia
- osaa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen
- havaitsee syy- ja seuraussuhteita
- osaa päätellä

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- tutustuu graafiseen ohjelmointiympäristöön

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia

desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- oppii käsitteen tuntematon ja pystyy ratkaisemaan päättelemällä ja kokeilemalla yhtälöitä, joissa on tuntematon

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella

- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa lukea ja piirtää kuvaajia
- ymmärtää ympyrädiagrammin yhteyden murtolukuun
- käyttää koodausta oppimispelien ym. luomiseen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4
T3	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4, L5
T6	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3
T7	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4
T8	S2	L1, L4
T9	S2	L1, L4
T10	S2	L1, L3, L6
T11	S4	L4, L5
T12	S4	L1, L3, L6
T13	S5	L4, L5
T14	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

oppilas innostuu ja kiinnostuu matematiikasta ja hänen itseluottamuksensa ja myönteinen minäkuvansa kehittyvät

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- oppii käsitteen tuntematon ja pystyy ratkaisemaan päättelemällä ja kokeilemalla yhtälöitä, joissa on tuntematon

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella
- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- tutustuu graafiseen ohjelmointiympäristöön

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa lukea ja piirtää kuvaajia
- ymmärtää ympyrädiagrammin yhteyden murtolukuun
- käyttää koodausta oppimispelien ym. luomiseen

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

oppilas havaitsee yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa lukea ja piirtää kuvaajia
- ymmärtää ympyrädiagrammin yhteyden murtolukuun
- käyttää koodausta oppimispelien ym. luomiseen

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- oppii käsitteen tuntematon ja pystyy ratkaisemaan päättelemällä ja kokeilemalla yhtälöitä, joissa on tuntematon

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- tutustuu graafiseen ohjelmointiympäristöön

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella
- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

oppilas esittää kysymyksiä ja tekee perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa lukea ja piirtää kuvaajia
- ymmärtää ympyrädiagrammin yhteyden murtolukuun
- käyttää koodausta oppimispelien ym. luomiseen

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- oppii käsitteen tuntematon ja pystyy ratkaisemaan päättelemällä ja kokeilemalla yhtälöitä, joissa on tuntematon

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella
- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- tutustuu graafiseen ohjelmointiympäristöön

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

oppilas esittelee päättelyään ja ratkaisujaan muille eri keinoin; konkreettisesti, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto-ja viestintäteknologiaa käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella
- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- tutustuu graafiseen ohjelmointiympäristöön

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa lukea ja piirtää kuvaajia
- ymmärtää ympyrädiagrammin yhteyden murtolukuun
- käyttää koodausta oppimispelien ym. luomiseen

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- oppii käsitteen tuntematon ja pystyy ratkaisemaan päättelemällä ja kokeilemalla yhtälöitä, joissa on tuntematon

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

oppilaan ongelmanratkaisutaidot kehittyvät

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella
- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- oppii käsitteen tuntematon ja pystyy ratkaisemaan päättelemällä ja kokeilemalla yhtälöitä, joissa on tuntematon

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- tutustuu graafiseen ohjelmointiympäristöön

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa lukea ja piirtää kuvaajia
- ymmärtää ympyrädiagrammin yhteyden murtolukuun
- käyttää koodausta oppimispelien ym. luomiseen

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

oppilas arvioi ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- tutustuu graafiseen ohjelmointiympäristöön

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- oppii käsitteen tuntematon ja pystyy ratkaisemaan päättelemällä ja kokeilemalla yhtälöitä, joissa on tuntematon

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa lukea ja piirtää kuvaajia
- ymmärtää ympyrädiagrammin yhteyden murtolukuun
- käyttää koodausta oppimispelien ym. luomiseen

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella
- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

oppilas käyttää ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa lukea ja piirtää kuvaajia
- ymmärtää ympyrädiagrammin yhteyden murtolukuun
- käyttää koodausta oppimispelien ym. luomiseen

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella
- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- tutustuu graafiseen ohjelmointiympäristöön

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- oppii käsitteen tuntematon ja pystyy ratkaisemaan päättelemällä ja kokeilemalla yhtälöitä, joissa on tuntematon

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

oppilaan ymmärrys kymmenjärjestelmästä on laajentunut ja vahvistunut

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

oppilaan käsitys positiivisista rationaaliluvuista kehittyy ja hän tutustuu negatiivisiin kokonaislukuihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

oppilas laskee päässä ja ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa ratkaista yhtälöitä ja epäyhtälöitä
- ymmärtää jakolaskualgoritmin ja osaa jakaa yksinumeroisella jakajalla jakokulmassa/ allekkain
- osaa ratkaista samannimisten murtolukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa ratkaista desimaalilukujen muodostamia yhteen- ja vähennyslaskuyhtälöitä
- osaa käyttää sulkuja yhtälössä
- ymmärtää ajan yksiköt vuorokausi, viikko, kuukausi ja vuosi ja niiden väliset suhteet
- ymmärtää 60 –lukujärjestelmän ajan yksiköiden sekunti, minuutti ja tunti vertailussa

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

oppilas havainnoi ja kuvailee kuvioiden ja kappaleiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuu geometrisiin käsitteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella
- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

oppilas arvioi mittauskohteen suuruutta, valitsee mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtii mittaustuloksen järkevyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa piirtää suorakulman, teräväkulman ja tylppäkulman ja mitata kulman suuruuden
- osaa luokitella kolmioita sivujen, kylkien ja kulmien perusteella
- tunnistaa, osaa nimetä ja muotoilla tai rakentaa kolmiulotteiset kappaleet kuutio, pallo, särmiö, pyramidi ja ympyrälieriö
- osaa laskea suorakulmion pinta-alan
- osaa yksikkömuunnokset pituuden yksiköissä mm-cm-dm-m-km, massan yksiköissä g-kg ja tilavuuden yksiköissä ml-cl-dl-l

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

oppilas laatii ja tulkitsee taulukoita ja kuvaajia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- osaa lukea ja piirtää kuvaajia
- ymmärtää ympyrädiagrammin yhteyden murtolukuun
- käyttää koodausta oppimispelien ym. luomiseen

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

oppilas laatii loogisia toimintaohjeita eri ympäristöissä ja tietokoneohjelmina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Oppilas

- vahvistaa ja syventää kolmannella luokalla oppimiaan tietoja ja taitoja
- tutustuu graafiseen ohjelmointiympäristöön

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

- vaihtoehtoisten ratkaisumallien etsiminen tietolähteitä ja apuvälineitä kriittisesti hyödyntäen
- oppimisstrategioiden opettaminen ja harjoitteleminen- rohkaistaan oppilasta/oppilaita yhdessä arvioimaan, kysymään ja kertomaan ja esittämään omia ratkaisumalleja ja uusia oivalluksia
- aiempien kokemusten ja tietojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa- syy ja seuraussuhteen ymmärtäminen
- harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä (koodaus)

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä
- oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja työskennellä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen yhtälön kautta jo alusta lähtien.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- oppilas tutustuu erilaisiin laitteisiin, ohjelmistoihin ja hakupalveluihin sekä tutustuu niiden toimintaperiaatteisiin.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön,

ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista keskiarvo.

- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4
T3	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4, L5
T6	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3
T7	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4
T8	S2	L1, L4
T9	S2	L1, L4
T10	S2	L1, L3, L6
T11	S4	L4, L5
T12	S4	L1, L3, L6
T13	S5	L4, L5
T14	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Oppilas on innostunut ja kiinnostunut matematiikasta sekä ymmärtää sen merkityksen myönteiselle minäkuvalle ja hyvälle itseluottamukselle.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista keskiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.

- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

- vaihtoehtoisten ratkaisumallien etsiminen tietolähteitä ja apuvälineitä kriittisesti hyödyntäen
- oppimisstrategioiden opettaminen ja harjoitteleminen- rohkaistaan oppilasta/oppilaita yhdessä arvioimaan, kysymään ja kertomaan ja esittämään omia ratkaisumalleja ja uusia oivalluksia
- aiempien kokemusten ja tietojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa- syy ja seuraussuhteen ymmärtäminen
- harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä (koodaus)

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä
- oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja työskennellä

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä

- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen yhtälön kautta jo alusta lähtien.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- oppilas tutustuu erilaisiin laitteisiin, ohjelmistoihin ja hakupalveluihin sekä tutustuu niiden toimintaperiaatteisiin.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Oppilas havaitsee yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.

- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

- vaihtoehtoisten ratkaisumallien etsiminen tietolähteitä ja apuvälineitä kriittisesti hyödyntäen
- oppimisstrategioiden opettaminen ja harjoitteleminen- rohkaistaan oppilasta/oppilaita yhdessä arvioimaan, kysymään ja kertomaan ja esittämään omia ratkaisumalleja ja uusia oivalluksia
- aiempien kokemusten ja tietojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa- syy ja seuraussuhteen ymmärtäminen
- harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä (koodaus)

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä
- oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja työskennellä

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista keskiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen yhtälön kautta jo alusta lähtien.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin

- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- oppilas tutustuu erilaisiin laitteisiin, ohjelmistoihin ja hakupalveluihin sekä tutustuu niiden toimintaperiaatteisiin.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

: Oppilas kehittää taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä monipuolisten havaintojensa pohjalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.

- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen yhtälön kautta jo alusta lähtien.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- oppilas tutustuu erilaisiin laitteisiin, ohjelmistoihin ja hakupalveluihin sekä tutustuu niiden toimintaperiaatteisiin.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.

- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

- vaihtoehtoisten ratkaisumallien etsiminen tietolähteitä ja apuvälineitä kriittisesti hyödyntäen
- oppimisstrategioiden opettaminen ja harjoitteleminen- rohkaistaan oppilasta/oppilaita yhdessä arvioimaan, kysymään ja kertomaan ja esittämään omia ratkaisumalleja ja uusia oivalluksia
- aiempien kokemusten ja tietojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa- syy ja seuraussuhteen ymmärtäminen
- harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä (koodaus)

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä
- oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja työskennellä

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista keskiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Oppilas rohkaistuu esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen yhtälön kautta jo alusta lähtien.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- oppilas tutustuu erilaisiin laitteisiin, ohjelmistoihin ja hakupalveluihin sekä tutustuu niiden toimintaperiaatteisiin.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista keskiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

- vaihtoehtoisten ratkaisumallien etsiminen tietolähteitä ja apuvälineitä kriittisesti hyödyntäen
- oppimisstrategioiden opettaminen ja harjoitteleminen- rohkaistaan oppilasta/oppilaita yhdessä arvioimaan, kysymään ja kertomaan ja esittämään omia ratkaisumalleja ja uusia oivalluksia
- aiempien kokemusten ja tietojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa- syy ja seuraussuhteen ymmärtäminen

- harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä (koodaus)

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä
- oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja työskennellä

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Oppilas oppii ongelmanratkaisustrategioita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.

- vaihtoehtoisten ratkaisumallien etsiminen tietolähteitä ja apuvälineitä kriittisesti hyödyntäen
- oppimisstrategioiden opettaminen ja harjoitteleminen- rohkaistaan oppilasta/oppilaita yhdessä arvioimaan, kysymään ja kertomaan ja esittämään omia ratkaisumalleja ja uusia oivalluksia

- aiempien kokemusten ja tietojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa- syy ja seuraussuhteen ymmärtäminen
- harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä (koodaus)

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä
- oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja työskennellä

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen yhtälön kautta jo alusta lähtien.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille

- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- oppilas tutustuu erilaisiin laitteisiin, ohjelmistoihin ja hakupalveluihin sekä tutustuu niiden toimintaperiaatteisiin.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista keskiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Oppilas harjaantuu taidoissaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.

- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista keskiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen yhtälön kautta jo alusta lähtien.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- oppilas tutustuu erilaisiin laitteisiin, ohjelmistoihin ja hakupalveluihin sekä tutustuu niiden toimintaperiaatteisiin.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

- vaihtoehtoisten ratkaisumallien etsiminen tietolähteitä ja apuvälineitä kriittisesti hyödyntäen
- oppimisstrategioiden opettaminen ja harjoitteleminen- rohkaistaan oppilasta/oppilaita yhdessä arvioimaan, kysymään ja kertomaan ja esittämään omia ratkaisumalleja ja uusia oivalluksia
- aiempien kokemusten ja tietojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa- syy ja seuraussuhteen ymmärtäminen
- harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä (koodaus)

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä
- oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja työskennellä

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Oppilas käyttää monipuolisesti ja ymmärtäen matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen yhtälön kautta jo alusta lähtien.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- oppilas tutustuu erilaisiin laitteisiin, ohjelmistoihin ja hakupalveluihin sekä tutustuu niiden toimintaperiaatteisiin.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

- vaihtoehtoisten ratkaisumallien etsiminen tietolähteitä ja apuvälineitä kriittisesti hyödyntäen
- oppimisstrategioiden opettaminen ja harjoitteleminen- rohkaistaan oppilasta/oppilaita yhdessä arvioimaan, kysymään ja kertomaan ja esittämään omia ratkaisumalleja ja uusia oivalluksia
- aiempien kokemusten ja tietojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa- syy ja seuraussuhteen ymmärtäminen
- harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä (koodaus)

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä
- oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja työskennellä

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista keskiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

: Oppilaan ymmärrys kymmenjärjestelmästä vahvistuu ja laajenee.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Lukukäsitteen hallinta kehittyy ja laajenee positiivisiin rationaalilukuihin ja tutustuu negatiivisiin kokonaislukuihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Oppilaan päässälaskutaito varmentuu ja hän osaa hyödyntää laskutoimitusten ominaisuuksia päässä ja kirjallisesti laskettaessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä.-Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen..
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. -Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan yhdistäen arkihavaintoihin
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsitettä ja tutustutaan esim. lämpötilojen vertailun ja havaintojen muodossa.
- Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua eri tilanteissa, supistaminen ja laventaminen.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskua desimaaliluvuilla, lisäksi 10:llä, 100:lla ja 1000:lla kertominen.
- Tutustutaan prosentin käsitteeseen arjen havaintojen kautta.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Oppilas oppii monipuolisesti havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuu geometrisiin käsitteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Oppilas kehittyy arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan tasokuvioita.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- -Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Koordinaatisto ja mittakaava integroidaan myös muihin oppiaineisiin kuten ympäristöoppi ja liikunta.
- Harjoitellaan monipuolisesti ja konkreettisesti mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen.
- Kiinnitetään huomiota mittaustuloksen arviointiin ja tuloksen järkevyyteen sekä mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja.
- Tutustutaan tilavuuden käsitteeseen arjen havaintoja monipuolisesti ja konkreettisesti hyödyntämällä.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään sekä hahmottamaan omaa oppimistaan ja vahvuuksiaan hyödyntäen mm. siitä miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia kymmenjärjestelmään yhdistäen yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan monipuolisesti taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tutustuu todennäköisyyden käsitteeseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista keskiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Oppilas innostuu ja oppii laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

- vaihtoehtoisten ratkaisumallien etsiminen tietolähteitä ja apuvälineitä kriittisesti hyödyntäen
- oppimisstrategioiden opettaminen ja harjoitteleminen- rohkaistaan oppilasta/oppilaita yhdessä arvioimaan, kysymään ja kertomaan ja esittämään omia ratkaisumalleja ja uusia oivalluksia
- aiempien kokemusten ja tietojen monipuolinen hyödyntäminen oppimisessa- syy ja seuraussuhteen ymmärtäminen
- harjoitellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä (koodaus)

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä
- oppilas oppii tunnistamaan itselleen luontevimmat tavat oppia ja työskennellä

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot

Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa. Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Ajattelun taidot:

- Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)

- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrys kymmenjärjestelmästä. Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.

Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä. Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen. Varmistetaan kertolaskun käsitteen ymmärtäminen ja opitaan kertotaulut 6-9. Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen. Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen. Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa. Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista. Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.

Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan. Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa hyödyntäen tarvittavia välineitä.

Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla. Opitaan murtoluvun käsite ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa. Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa. Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla. Perehdytään prosentin käsitteeseen. Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa. Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

S3 Algebra

Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan. Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen. Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen.
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- -oppilas hallitsee erilaiset laitteet, ohjelmistot ja hakupalvelut sekä ymmärtää pääpiirteissään niiden toimintaperiaatteet.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

S4 Geometria ja mittaaminen

Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.

Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen. Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.

Käsitellään koordinaatistosta ensin ensimmäinen neljännes ja laajennetaan sitten kaikkiin neljänneksiin.

Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä. Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.

Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen. Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia. Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu. Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.

- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä. Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla. Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.

Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4
T3	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4, L5
T6	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L3
T7	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L4
T8	S2	L1, L4
T9	S2	L1, L4
T10	S2	L1, L3, L6
T11	S4	L4, L5
T12	S4	L1, L3, L6
T13	S5	L4, L5
T14	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta

Oppilas on innostunut ja kiinnostunut matematiikasta sekä ymmärtää sen merkityksen myönteiselle minäkuvalle ja hyvälle itseluottamukselle.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Ajattelun taidot:

- Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)

- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen.
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- -oppilas hallitsee erilaiset laitteet, ohjelmistot ja hakupalvelut sekä ymmärtää pääpiirteissään niiden toimintaperiaatteet.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

Oppilas havaitsee yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen.
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- -oppilas hallitsee erilaiset laitteet, ohjelmistot ja hakupalvelut sekä ymmärtää pääpiirteissään niiden toimintaperiaatteet.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Ajattelun taidot:

- Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta

Oppilas kehittää taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä monipuolisten havaintojensa pohjalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen.
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- -oppilas hallitsee erilaiset laitteet, ohjelmistot ja hakupalvelut sekä ymmärtää pääpiirteissään niiden toimintaperiaatteet.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.

- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Ajattelun taidot:

- Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

Oppilas rohkaistuu esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Ajattelun taidot:

- Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen.
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- -oppilas hallitsee erilaiset laitteet, ohjelmistot ja hakupalvelut sekä ymmärtää pääpiirteissään niiden toimintaperiaatteet.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

Oppilas oppii ongelmanratkaisustrategioita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Ajattelun taidot:

- Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen.
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- -oppilas hallitsee erilaiset laitteet, ohjelmistot ja hakupalvelut sekä ymmärtää pääpiirteissään niiden toimintaperiaatteet.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

: Oppilas harjaantuu taidoissaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.

Ajattelun taidot:

- Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.

- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen.
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- -oppilas hallitsee erilaiset laitteet, ohjelmistot ja hakupalvelut sekä ymmärtää pääpiirteissään niiden toimintaperiaatteet.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä

Oppilas käyttää monipuolisesti ja ymmärtäen matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

Algebra:

- Tutkitaan lukujonon säännönmukaisuutta sekä jatketaan lukujonoa säännön mukaan.
- Tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen.
- Tutkitaan yhtälöä ja etsitään yhtälön ratkaisuja päättelemällä ja kokeilemalla.

Laaja-alainen osaaminen:

- matemaattisten pelien keksiminen, jossa painottuu säännöt, turvallisuus, johdonmukaisuus integroituen muihin oppiaineisiin
- oman hiilijalanjäljen laskeminen ja sen vaikutuksen arvioiminen kestävälle kehitykselle ja hyvinvoinnille
- vastuullisen rahankäytön suunnittelu ja harjoittelua sekä luokan kulutustottumusten arviointi kestävän kehityksen kannalta
- oppilaan monilukutaito kehittyy mm. kriittisesti ja vastuullisesti tulkitseminen, tuottaminen ja soveltuvuuden arvioiminen
- -oppilas hallitsee erilaiset laitteet, ohjelmistot ja hakupalvelut sekä ymmärtää pääpiirteissään niiden toimintaperiaatteet.
- oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintä teknologiaa vastuullisesti ja turvallisesti

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

Ajattelun taidot:

- Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

Oppilaan ymmärrys kymmenjärjestelmästä vahvistuu ja laajenee.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

Lukukäsitteen hallinta kehittyy ja laajenee positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.

- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.
- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

Oppilaan päässälaskutaito varmentuu ja hän osaa hyödyntää laskutoimitusten ominaisuuksia päässä ja kirjallisesti laskettaessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.

Luvut ja laskutoimitukset:

- Syvennetään ja varmennetaan oppilaiden ymmärrystä kymmenjärjestelmästä.
- Käsitystä lukujen rakenteesta, yhteyksistä ja jaollisuudesta monipuolistetaan tutkimalla ja luokittelemalla lukuja.
- Harjaannutetaan taitoa laskea peruslaskutoimituksia päässä.
- Harjoitellaan yhteen- ja vähennyslaskualgoritmeja sekä varmistetaan niiden osaaminen.
- Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen.
- Harjoitellaan kertolaskualgoritmia ja varmistetaan sen osaaminen.
- Opiskellaan jakolaskua sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa.
- Harjoitellaan lukuyksiköittäin jakamista.
- Hyödynnetään laskutoimitusten ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
- Oppilaita ohjataan pyöristämään lukuja ja laskemaan likiarvoilla siten, että he oppivat arvioimaan tuloksen suuruusluokan ja järkevyyttä.
- Kaikkia laskutoimituksia harjoitellaan monipuolisissa tilanteissa arkeen linkittäen ja hyödyntäen tarvittavia välineitä.
- Pohjustetaan negatiivisen luvun käsite ja laajennetaan lukualuetta negatiivisilla kokonaisluvuilla.

- Varmennetaan murtoluvun käsitettä ja harjoitellaan murtolukujen peruslaskutoimituksia eri tilanteissa.
- Kerto- ja jakolaskussa pitäydytään luonnollisella luvulla kertomisessa ja jakamisessa.
- Perehdytään desimaalilukuihin osana kymmenjärjestelmää ja harjoitellaan peruslaskutoimituksia desimaaliluvuilla.
- Perehdytään prosentin käsitteeseen.
- Pohjustetaan prosenttiluvun ja -arvon ymmärtämistä ja harjoitellaan niiden laskemista yksinkertaisissa tapauksissa monipuolisesti arkeen yhdistäen.
- Hyödynnetään murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välisiä yhteyksiä.

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

Oppilas oppii monipuolisesti havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuu geometrisiin käsitteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä

Oppilas kehittyy arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.

Geometria ja mittaaminen:

- Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita.
- Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin.
- Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin.
- Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia.
- Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään.
- Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin.
- Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokittelemista.
- Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen.
- Ohjataan oppilaita havaitsemaan myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta.
- Koordinaatiston kaikki neljännekset.
- Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä.
- Ohjataan oppilaita hyödyntämään mittakaavaa kartan käytössä.
- Harjoitellaan mittaamista ja kiinnitetään huomiota mittaustarkkuuteen, mittaustuloksen arviointiin ja mittauksen tarkistamiseen.
- Mitataan ja lasketaan erimuotoisten kuvioiden piirejä ja pinta-aloja sekä suorakulmaisten särmiöiden tilavuuksia.
- Ohjataan oppilaita ymmärtämään, miten mittayksikköjärjestelmä rakentuu.
- Harjoitellaan yksikönmuunnoksia yleisimmin käytetyillä mittayksiköillä.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan monipuolisesti taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tutustuu laajemmin todennäköisyyden käsitteeseen arkikokemusten kautta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja

	diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiarvon.

Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys:

- Kehitetään oppilaiden taitoja kerätä tietoa järjestelmällisesti kiinnostavista aihepiireistä.
- Tallennetaan ja esitetään tietoa taulukoiden ja diagrammien avulla.
- Käsitellään tilastollisista tunnusluvuista suurin ja pienin arvo, keskiarvo ja tyyppiarvo.
- Tutustutaan todennäköisyyteen arkitilanteiden perusteella päättelemällä, onko tapahtuma mahdoton, mahdollinen vai varma.

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Oppilas innostuu ja oppii laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Ajattelun taidot:

- Kehitetään oppilaiden taitoja löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia.
- Syvennetään taitoa vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä matematiikassa.
- Suunnitellaan ja toteutetaan ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Laaja-alainen osaaminen:

- oppilaat arvioivat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa matematiikan merkitystä oppimaan oppimiselle, kriittiselle ja loogiselle ajattelulle, tiedon hakemiselle ja tallentamiselle ja tiedon esittämiselle
- oppija ymmärtää, että matematiikka integroituu kaikkeen inhimilliseen elämään (esim. maantieto, biologia, käsityöt, kuvataide)
- oppija osaa arvioida ja korjata työnsä tuloksia
- laskutarinoiden laatiminen mielikuvitusta ja hyvää huumoria hyödyntäen (äidinkieli ja kirjallisuus)
- oppilas oppii tekemään projektitöitä monipuolisissa yhteyksissä sekä hyödyntämään matemaattisia, sosiaalisia ym. taitojaan niiden yhteydessä

35.6.21. ATK (Jäppilän koulu, Vehmaskylän koulu)

Valinnaisen tehtävä

Harjoitella monipuolisesti tietotekniikan käyttötaitoja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

hyväksytty-hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tutustuttaa oppilas tietotekniikan sovellusten monipuoliseen käyttöön, harjoitella yksinkertaisten ohjelmointikäskyjen tekemistä

ATK:ta valinnaisena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- ohjelmointi
- robotiikka
- mediapaja (kuvankäsittelyä, videointia, editointia)
- Pedanet- uutiskirjeiden tekeminen
- IPad - sovellusten käyttöä

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tutustuttaa oppilas tietotekniikan sovellusten monipuoliseen käyttöön, harjoitella yksinkertaisten ohjelmointikäskyjen tekemistä

ATK:ta valinnaisena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- ohjelmointi
- robotiikka
- mediapaja (kuvankäsittelyä, videointia, editointia)
- Pedanet- uutiskirjeiden tekeminen
- IPad - sovellusten käyttöä

35.6.22. Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen *erityisenä tehtävänä on oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen sekä lukemisen ja tekstien tuottamisen taitojen ja strategioiden sujuvoittaminen ja tekstilajivalikoiman laajentaminen. Oppilaita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti entistä monipuolisemmissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa, ja heitä ohjataan tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä monimuotoisempia tekstejä osana oppimaan oppimista. Tietoa kielestä, kirjallisuudesta, mediasta ja muusta kulttuurista opitaan kielellisten taitojen kehittämisen ja tekstien merkitysten tarkastelun yhteydessä. Opetuksen tavoitteena on herättää kiinnostus ja antaa välineitä kielen havainnointiin, lukuharrastukseen ja monenlaiseen ilmaisuun sekä tarjota kieleen ja kirjallisuuteen liittyviä elämyksiä.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän

tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3–6** erityisenä tehtävänä on tukea suomen kielen taidon kehittymistä sekä luku- ja kirjoitustaidon ja vuorovaikutustaitojen sujuvoitumista ja monipuolistumista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä*

harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja ja edetään laajempien tekstien lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. ***Äidinkielen*** *oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.*

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

- harjoitellaan oman mielipiteen ja ajatusten ilmaisemista
- hyödynnetään kokonaisilmaisua, kuten ilmeitä ja eleitä viestinnässä
- kannustetaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset)
- harjoitellaan kertomista ja kuvailua
- harjoitellaan oikeaa ääntämistä
- harjaannutetaan kuuntelutaitoja
- ohjataan oppilasta osallistumaan oman luokan vuorovaikutustoimintaan ja harjoittelemaan kulttuurisidonnaisia puheviestintätapoja
- kannustetaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

- harjoitellaan sujuvaa mekaanista lukutaitoa
- tunnistetaan ikätasolle sopivia tekstilajeja, kuten uutinen, mielipide, kertomus
- ohjataan oppilasta ymmärtämään pääajatus uudesta tekstistä
- harjoitellaan eri lukustrategioiden käyttöä
- tutustutaan oppilaiden ikäkauden ja kielitaitotason mukaisesti satuihin, loruihin, kertomuksiin, arvoituksiin, sananlaskuihin ja kaunokirjallisuuteen
- tutustutaan eri aihepiireihin oppilaan sanavarastoa laajentaen: julkiset tilat ja palvelut (kirjasto ja kauppa), maaseutu ja kaupunki, luonto, eläimet ja vapaa-aika

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa

sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

- harjoitellaan loogisesti etenevän tekstin tuottamista itselle läheisistä aiheista
- harjoitellaan sekä käsin että koneella kirjoittamista
- ohjataan oppilasta käyttämään monipuolista sanavarastoa tuottamissaan teksteissä
- harjoitellaan arkielämään liittyvän ymmärrettävän tekstin kirjoittamista, lauserakenteissa voi esiintyä vielä virheellisyyttä
- oman tuotoksen suunnittelu, toteutus ja korjaaminen
- ohjataan oppilasta vastaanottamaan palautetta tuottamastaan tekstistä ja opetellaan palautteen antamista

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

- opetellaan erottamaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja itselle tutuissa asiayhteyksissä
- tutustutaan oppilaan ikätasolle suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin
- tutustutaan kirjaston käyttöön
- oppilas saa mahdollisuuksia kokea lukuelämyksiä (lukeminen viihteenä)
- vahvistetaan oppilaan omaa kulttuuri-identiteettiä
- tuetaan oppilasta käyttämään apuvälineitä, kuten sanakirjaa
- rohkaistaan oppilasta käyttämään koko kielirepertuaariaan

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

- kannustetaan oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä
- harjoitellaan tunnistamaan eri oppiaineiden käsitteitä ja ilmauksia
- ohjataan oppilasta käyttämään kielenopiskelun eri osa-alueiden osataitoja hyväkseen esimerkiksi tiedonhaussa, uusien sanojen oppimisessa tai luetun ymmärtämisessä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L1, L2, L4
T3	S1	L2

T5	S2	L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4
T7	S3	L1, L4, L5
T10	S4	L2, L4
T11	S4	L2
T13	S5	L1, L2, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvarantoaan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.

- harjoitellaan oman mielipiteen ja ajatusten ilmaisemista
- hyödynnetään kokonaisilmaisua, kuten ilmeitä ja eleitä viestinnässä
- kannustetaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset)
- harjoitellaan kertomista ja kuvailua
- harjoitellaan oikeaa ääntämistä
- harjaannutetaan kuuntelutaitoja
- ohjataan oppilasta osallistumaan oman luokan vuorovaikutustoimintaan ja harjoittelemaan kulttuurisidonnaisia puheviestintätapoja
- kannustetaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.

- harjoitellaan oman mielipiteen ja ajatusten ilmaisemista
- hyödynnetään kokonaisilmaisua, kuten ilmeitä ja eleitä viestinnässä
- kannustetaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset)
- harjoitellaan kertomista ja kuvailua

- harjoitellaan oikeaa ääntämistä
- harjaannutetaan kuuntelutaitoja
- ohjataan oppilasta osallistumaan oman luokan vuorovaikutustoimintaan ja harjoittelemaan kulttuurisidonnaisia puheviestintätapoja
- kannustetaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekumppaninsa.

- harjoitellaan oman mielipiteen ja ajatusten ilmaisemista
- hyödynnetään kokonaisilmaisua, kuten ilmeitä ja eleitä viestinnässä
- kannustetaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset)
- harjoitellaan kertomista ja kuvailua
- harjoitellaan oikeaa ääntämistä
- harjaannutetaan kuuntelutaitoja
- ohjataan oppilasta osallistumaan oman luokan vuorovaikutustoimintaan ja harjoittelemaan kulttuurisidonnaisia puheviestintätapoja
- kannustetaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

- harjoitellaan sujuvaa mekaanista lukutaitoa
- tunnistetaan ikätasolle sopivia tekstilajeja, kuten uutinen, mielipide, kertomus
- ohjataan oppilasta ymmärtämään pääajatus uudesta tekstistä
- harjoitellaan eri lukustrategioiden käyttöä
- tutustutaan oppilaiden ikäkauden ja kielitaitotason mukaisesti satuihin, loruihin, kertomuksiin, arvoituksiin, sananlaskuihin ja kaunokirjallisuuteen
- tutustutaan eri aihepiireihin oppilaan sanavarastoa laajentaen: julkiset tilat ja palvelut (kirjasto ja kauppa), maaseutu ja kaupunki, luonto, eläimet ja vapaa-aika

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.

- harjoitellaan sujuvaa mekaanista lukutaitoa
- tunnistetaan ikätasolle sopivia tekstilajeja, kuten uutinen, mielipide, kertomus
- ohjataan oppilasta ymmärtämään pääajatus uudesta tekstistä
- harjoitellaan eri lukustrategioiden käyttöä
- tutustutaan oppilaiden ikäkauden ja kielitaitotason mukaisesti satuihin, loruihin, kertomuksiin, arvoituksiin, sananlaskuihin ja kaunokirjallisuuteen
- tutustutaan eri aihepiireihin oppilaan sanavarastoa laajentaen: julkiset tilat ja palvelut (kirjasto ja kauppa), maaseutu ja kaupunki, luonto, eläimet ja vapaa-aika

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.

- harjoitellaan loogisesti etenevän tekstin tuottamista itselle läheisistä aiheista
- harjoitellaan sekä käsin että koneella kirjoittamista
- ohjataan oppilasta käyttämään monipuolista sanavarastoa tuottamissaan teksteissä
- harjoitellaan arkielämään liittyvän ymmärrettävän tekstin kirjoittamista, lauserakenteissa voi esiintyä vielä virheellisyyttä
- oman tuotoksen suunnittelu, toteutus ja korjaaminen
- ohjataan oppilasta vastaanottamaan palautetta tuottamastaan tekstistä ja opetellaan palautteen antamista

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

- opetellaan erottamaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja itselle tutuissa asiayhteyksissä
- tutustutaan oppilaan ikätasolle suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin

- tutustutaan kirjaston käyttöön
- oppilas saa mahdollisuuksia kokea lukuelämyksiä (lukeminen viihteenä)
- vahvistetaan oppilaan omaa kulttuuri-identiteettiä
- tuetaan oppilasta käyttämään apuvälineitä, kuten sanakirjaa
- rohkaistaan oppilasta käyttämään koko kielirepertuaariaan

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

- opetellaan erottamaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja itselle tutuissa asiayhteyksissä
- tutustutaan oppilaan ikätasolle suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin
- tutustutaan kirjaston käyttöön
- oppilas saa mahdollisuuksia kokea lukuelämyksiä (lukeminen viihteenä)
- vahvistetaan oppilaan omaa kulttuuri-identiteettiä
- tuetaan oppilasta käyttämään apuvälineitä, kuten sanakirjaa
- rohkaistaan oppilasta käyttämään koko kielirepertuaariaan

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

- kannustetaan oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä
- harjoitellaan tunnistamaan eri oppiaineiden käsitteitä ja ilmauksia
- ohjataan oppilasta käyttämään kielenopiskelun eri osa-alueiden osataitoja hyväkseen esimerkiksi tiedonhaussa, uusien sanojen oppimisessa tai luetun ymmärtämisessä

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

- harjoitellaan mielipiteen ja tunteiden ilmaisua
- opitaan tulkitsemaan ilmeitä ja eleitä viestinnässä
- rohkaistaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin
- innostetaan oppilasta kertomaan itselleen tutuista aiheista
- harjoitellaan oikeaa intonaatiota
- vahvistetaan oppilaan taitoa ymmärtää kuulemansa ohjeet sekä taitoa seurata keskustelua
- ohjataan oppilasta osallistumaan vuorokeskusteluihin sekä valmistelemaan pienimuotoinen suullinen esitys
- rohkaistaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

- harjoitellaan sujuvaa lukutaitoa
- opetellaan tunnistamaan faktan ja fiktion eroja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta
- harjoitellaan luokittelemaan sanoja (sanaluokat)
- opetellaan selittämään sanojen ja kielikuvien merkityksiä
- hyödynnetään asiayhteyteen tai sanojen merkityksiin liittyviä vihjeitä tekstien tulkinnassa
- tutustutaan eri aihepiireihin oppilaan sanavarastoa laajentaen: kulttuuri, urheilu, matkailu, tiedotusvälineet, julkiset palvelut kuten liikenne ja terveydenhuolto

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

- tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia ja kuvaavia tekstejä
- harjoitellaan sekä käsin että koneella kirjoittamista
- ohjataan oppilasta käyttämään monipuolista sanavarastoa
- opetellaan käyttämään kieliopillisesti oikeita rakenteita
- ohjataan oppilasta tarinan tai lyhyen mediatekstin (mainos, uutinen) itsenäiseen tuottamiseen
- ohjataan oppilasta muokkaamaan tekstiä saamansa palautteen mukaisesti
- kehitetään oppilaan taitoa perustella antamaansa palautetta

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen,

ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

- tunnistetaan keskeisiä kielen säännönmukaisuuksia, esim. sanojen taipuminen
- ohjataan oppilasta tunnistamaan sanaluokat (substantiivi, adjektiivi, verbi) ja lausetyypit
- rohkaistaan oppilasta asioimaan kirjastossa itsenäisesti
- kannustetaan lukemaan ikätasolleen sopivia lastenkirjoja
- oppilas jakaa lukukokemuksen toisten oppilaiden kanssa
- ohjataan oppilasta havainnoimaan koulussa esiintyvää kulttuurista monimuotoisuutta (eri kulttuurien juhlapäivät ja juhlaperinteet)

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

- kannustetaan oppilasta sanavaraston tietoiseen laajentamiseen
- eri oppiaineiden ylä- ja alakäsitteiden tunnistaminen
- oppiainekohtaisen sanavaraston laajentaminen oma-aloitteisesti
- ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa avuksi tiedonhankinnassa
- kannustetaan oppilasta osallistumaan ryhmätyöhön
- harjoitellaan esitelmän tekemistä itsenäisesti

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L1, L2, L4
T3	S1	L2
T5	S2	L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4
T7	S3	L1, L4, L5
T10	S4	L2, L4
T11	S4	L2
T13	S5	L1, L2, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvarantoaan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.

- harjoitellaan mielipiteen ja tunteiden ilmaisua
- opitaan tulkitsemaan ilmeitä ja eleitä viestinnässä
- rohkaistaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin
- innostetaan oppilasta kertomaan itselleen tutuista aiheista
- harjoitellaan oikeaa intonaatiota
- vahvistetaan oppilaan taitoa ymmärtää kuulemansa ohjeet sekä taitoa seurata keskustelua
- ohjataan oppilasta osallistumaan vuorokeskusteluihin sekä valmistelemaan pienimuotoinen suullinen esitys
- rohkaistaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.

- harjoitellaan mielipiteen ja tunteiden ilmaisua
- opitaan tulkitsemaan ilmeitä ja eleitä viestinnässä
- rohkaistaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin
- innostetaan oppilasta kertomaan itselleen tutuista aiheista
- harjoitellaan oikeaa intonaatiota
- vahvistetaan oppilaan taitoa ymmärtää kuulemansa ohjeet sekä taitoa seurata keskustelua
- ohjataan oppilasta osallistumaan vuorokeskusteluihin sekä valmistelemaan pienimuotoinen suullinen esitys
- rohkaistaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekumppaninsa.

- harjoitellaan mielipiteen ja tunteiden ilmaisua
- opitaan tulkitsemaan ilmeitä ja eleitä viestinnässä
- rohkaistaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin
- innostetaan oppilasta kertomaan itselleen tutuista aiheista
- harjoitellaan oikeaa intonaatiota
- vahvistetaan oppilaan taitoa ymmärtää kuulemansa ohjeet sekä taitoa seurata keskustelua
- ohjataan oppilasta osallistumaan vuorokeskusteluihin sekä valmistelemaan pienimuotoinen suullinen esitys
- rohkaistaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

- harjoitellaan sujuvaa lukutaitoa
- opetellaan tunnistamaan faktan ja fiktion eroja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta
- harjoitellaan luokittelemaan sanoja (sanaluokat)
- opetellaan selittämään sanojen ja kielikuvien merkityksiä
- hyödynnetään asiayhteyteen tai sanojen merkityksiin liittyviä vihjeitä tekstien tulkinnassa
- tutustutaan eri aihepiireihin oppilaan sanavarastoa laajentaen: kulttuuri, urheilu, matkailu, tiedotusvälineet, julkiset palvelut kuten liikenne ja terveydenhuolto

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.

- harjoitellaan sujuvaa lukutaitoa
- opetellaan tunnistamaan faktan ja fiktion eroja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta
- harjoitellaan luokittelemaan sanoja (sanaluokat)
- opetellaan selittämään sanojen ja kielikuvien merkityksiä
- hyödynnetään asiayhteyteen tai sanojen merkityksiin liittyviä vihjeitä tekstien tulkinnassa
- tutustutaan eri aihepiireihin oppilaan sanavarastoa laajentaen: kulttuuri, urheilu, matkailu, tiedotusvälineet, julkiset palvelut kuten liikenne ja terveydenhuolto

T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.

- tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia ja kuvaavia tekstejä
- harjoitellaan sekä käsin että koneella kirjoittamista
- ohjataan oppilasta käyttämään monipuolista sanavarastoa
- opetellaan käyttämään kieliopillisesti oikeita rakenteita
- ohjataan oppilasta tarinan tai lyhyen mediatekstin (mainos, uutinen) itsenäiseen tuottamiseen
- ohjataan oppilasta muokkaamaan tekstiä saamansa palautteen mukaisesti
- kehitetään oppilaan taitoa perustella antamaansa palautetta

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

- tunnistetaan keskeisiä kielen säännönmukaisuuksia, esim. sanojen taipuminen
- ohjataan oppilasta tunnistamaan sanaluokat (substantiivi, adjektiivi, verbi) ja lausetyypit
- rohkaistaan oppilasta asioimaan kirjastossa itsenäisesti
- kannustetaan lukemaan ikätasolleen sopivia lastenkirjoja
- oppilas jakaa lukukokemuksen toisten oppilaiden kanssa
- ohjataan oppilasta havainnoimaan koulussa esiintyvää kulttuurista monimuotoisuutta (eri kulttuurien juhlapäivät ja juhlaperinteet)

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

- tunnistetaan keskeisiä kielen säännönmukaisuuksia, esim. sanojen taipuminen
- ohjataan oppilasta tunnistamaan sanaluokat (substantiivi, adjektiivi, verbi) ja lausetyypit
- rohkaistaan oppilasta asioimaan kirjastossa itsenäisesti
- kannustetaan lukemaan ikätasolleen sopivia lastenkirjoja
- oppilas jakaa lukukokemuksen toisten oppilaiden kanssa
- ohjataan oppilasta havainnoimaan koulussa esiintyvää kulttuurista monimuotoisuutta (eri kulttuurien juhlapäivät ja juhlaperinteet)

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

- kannustetaan oppilasta sanavaraston tietoiseen laajentamiseen
- eri oppiaineiden ylä- ja alakäsitteiden tunnistaminen
- oppiainekohtaisen sanavaraston laajentaminen oma-aloitteisesti
- ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa avuksi tiedonhankinnassa
- kannustetaan oppilasta osallistumaan ryhmätyöhön
- harjoitellaan esitelmän tekemistä itsenäisesti

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

- harjoitellaan käyttämään kieltä osana toimintaa: ajan ilmaiseminen (preesens ja imperfekti), modaalisuus, vertaaminen kuvailussa
- opastetaan oppilasta olemaan mukana oman luokan vuorovaikutustilanteiden suunnittelussa ja toteutuksessa
- kuvaillaan asioita eri aihepiirien ja tekstien pohjalta
- vahvistetaan oikeaa intonaatiota
- vahvistetaan oppilaan keskustelutaitoja luokkayhteisössä (keskustelun aloitus, ylläpitäminen, päättäminen)
- oppilas osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti
- oppilas on mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

- harjoitellaan eri tekstilajien sujuvaa lukutaitoa
- tutustutaan kirjallisuuden peruskäsitteisiin
- harjoitellaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja kantaaottavia tekstien piirteitä
- opetellaan eri lukustrategioit (ennakointi, päättely, pääasioiden etsiminen)
- harjoitellaan mediatekstin tulkitsemista ja sen luotettavuuden arviointia
- harjaannutetaan oppilasta havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä
- tutustutaan eri aihepiireihin oppilaan sanavarastoa laajentaen (kulttuuri, urheilu, matkailu, tiedotusvälineet, julkiset palvelut kuten liikenne ja terveydenhuolto)

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

- syvennetään sanavarastoa (synonyymit, vastakohdat)
- kieliopillisesti oikeiden rakenteiden käyttöä
- harjoitellaan tekstin jäsentelyä ja erilaisten tekstien laadintaa
- muokataan tekstiä palautteen perusteella sekä sisällöllisesti että oikeita kieliopillisia rakenteita käyttäen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

- tunnistetaan keskeisiä kielen säännönmukaisuuksia, esim. sanojen yhdistäminen ja johtaminen, lausetyypit (virke, päälause, sivulause, välimerkit), nominien ja verbien taivutus (aktiivi ja passiivi, myönteinen ja kielteinen muoto, verbityypit)
- kannustetaan oppilasta lukemaan erilaisia kirjoja (sarjakuvat, kauno- ja tietokirjat, runot)
- kannustetaan oppilasta kertomaan lukemastaan yksin tai ryhmässä
- ohjataan oppilasta havainnoimaan koulun ulkopuolisia vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita

- perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin (sadut, lorut, arvoitukset, sananlaskut) ja nykyperinteeseen

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

- kannustetaan oppilasta kielitaidon jatkuvaan kehittämiseen
- harjoitellaan eri oppiaineiden käsitteiden ja ilmausten tunnistusta ja niiden omaan käyttöön ottamista
- oppiainekohtaisen sanavaraston laajentaminen oma-aloitteisesti
- kannustetaan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa avuksi tiedonhankinnassa
- oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L1, L2, L4
T3	S1	L2
T5	S2	L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4
T8	S3	L1, L2, L4
T9	S3	L1, L2, L4
T10	S4	L2, L4
T11	S4	L2
T12	S4	L2, L4
T13	S5	L1, L2, L7
T14	S5	L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvarantoaan sekä keskustelee ja

	työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.

- harjoitellaan käyttämään kieltä osana toimintaa: ajan ilmaiseminen (preesens ja imperfekti), modaalisuus, vertaaminen kuvailussa
- opastetaan oppilasta olemaan mukana oman luokan vuorovaikutustilanteiden suunnittelussa ja toteutuksessa
- kuvaillaan asioita eri aihepiirien ja tekstien pohjalta
- vahvistetaan oikeaa intonaatiota
- vahvistetaan oppilaan keskustelutaitoja luokkayhteisössä (keskustelun aloitus, ylläpitäminen, päättäminen)
- oppilas osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti
- oppilas on mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.

- harjoitellaan käyttämään kieltä osana toimintaa: ajan ilmaiseminen (preesens ja imperfekti), modaalisuus, vertaaminen kuvailussa
- opastetaan oppilasta olemaan mukana oman luokan vuorovaikutustilanteiden suunnittelussa ja toteutuksessa
- kuvaillaan asioita eri aihepiirien ja tekstien pohjalta
- vahvistetaan oikeaa intonaatiota
- vahvistetaan oppilaan keskustelutaitoja luokkayhteisössä (keskustelun aloitus, ylläpitäminen, päättäminen)
- oppilas osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti
- oppilas on mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekumppaninsa.

- harjoitellaan käyttämään kieltä osana toimintaa: ajan ilmaiseminen (preesens ja imperfekti), modaalisuus, vertaaminen kuvailussa
- opastetaan oppilasta olemaan mukana oman luokan vuorovaikutustilanteiden suunnittelussa ja toteutuksessa
- kuvaillaan asioita eri aihepiirien ja tekstien pohjalta
- vahvistetaan oikeaa intonaatiota

- vahvistetaan oppilaan keskustelutaitoja luokkayhteisössä (keskustelun aloitus, ylläpitäminen, päättäminen)
- oppilas osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti
- oppilas on mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

- harjoitellaan eri tekstilajien sujuvaa lukutaitoa
- tutustutaan kirjallisuuden peruskäsitteisiin
- harjoitellaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja kantaaottavia tekstien piirteitä
- opetellaan eri lukustrategioit (ennakointi, päättely, pääasioiden etsiminen)
- harjoitellaan mediatekstin tulkitsemista ja sen luotettavuuden arviointia
- harjaannutetaan oppilasta havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä
- tutustutaan eri aihepiireihin oppilaan sanavarastoa laajentaen (kulttuuri, urheilu, matkailu, tiedotusvälineet, julkiset palvelut kuten liikenne ja terveydenhuolto)

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.

- harjoitellaan eri tekstilajien sujuvaa lukutaitoa
- tutustutaan kirjallisuuden peruskäsitteisiin
- harjoitellaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja kantaaottavia tekstien piirteitä
- opetellaan eri lukustrategioit (ennakointi, päättely, pääasioiden etsiminen)
- harjoitellaan mediatekstin tulkitsemista ja sen luotettavuuden arviointia
- harjaannutetaan oppilasta havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä
- tutustutaan eri aihepiireihin oppilaan sanavarastoa laajentaen (kulttuuri, urheilu, matkailu, tiedotusvälineet, julkiset palvelut kuten liikenne ja terveydenhuolto)

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottaminen	Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa

	sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

- syvennetään sanavarastoa (synonyymit, vastakohdat)
- kieliopillisesti oikeiden rakenteiden käyttöä
- harjoitellaan tekstin jäsentelyä ja erilaisten tekstien laadintaa
- muokataan tekstiä palautteen perusteella sekä sisällöllisesti että oikeita kieliopillisia rakenteita käyttäen

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa arvioida tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.

- syvennetään sanavarastoa (synonyymit, vastakohdat)
- kieliopillisesti oikeiden rakenteiden käyttöä
- harjoitellaan tekstin jäsentelyä ja erilaisten tekstien laadintaa
- muokataan tekstiä palautteen perusteella sekä sisällöllisesti että oikeita kieliopillisia rakenteita käyttäen

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

- tunnistetaan keskeisiä kielen säännönmukaisuuksia, esim. sanojen yhdistäminen ja johtaminen, lausetyypit (virke, päälause, sivulause, välimerkit), nominien ja verbien taivutus (aktiivi ja passiivi, myönteinen ja kielteinen muoto, verbityypit)
- kannustetaan oppilasta lukemaan erilaisia kirjoja (sarjakuvat, kauno- ja tietokirjat, runot)
- kannustetaan oppilasta kertomaan lukemastaan yksin tai ryhmässä
- ohjataan oppilasta havainnoimaan koulun ulkopuolisia vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita
- perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin (sadut, lorut, arvoitukset, sananlaskut) ja nykyperinteeseen

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua

kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

- tunnistetaan keskeisiä kielen säännönmukaisuuksia, esim. sanojen yhdistäminen ja johtaminen, lausetyypit (virke, päälause, sivulause, välimerkit), nominien ja verbien taivutus (aktiivi ja passiivi, myönteinen ja kielteinen muoto, verbityypit)
- kannustetaan oppilasta lukemaan erilaisia kirjoja (sarjakuvat, kauno- ja tietokirjat, runot)
- kannustetaan oppilasta kertomaan lukemastaan yksin tai ryhmässä
- ohjataan oppilasta havainnoimaan koulun ulkopuolisia vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita
- perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin (sadut, lorut, arvoitukset, sananlaskut) ja nykyperinteeseen

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.

- tunnistetaan keskeisiä kielen säännönmukaisuuksia, esim. sanojen yhdistäminen ja johtaminen, lausetyypit (virke, päälause, sivulause, välimerkit), nominien ja verbien taivutus (aktiivi ja passiivi, myönteinen ja kielteinen muoto, verbityypit)
- kannustetaan oppilasta lukemaan erilaisia kirjoja (sarjakuvat, kauno- ja tietokirjat, runot)
- kannustetaan oppilasta kertomaan lukemastaan yksin tai ryhmässä
- ohjataan oppilasta havainnoimaan koulun ulkopuolisia vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita
- perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin (sadut, lorut, arvoitukset, sananlaskut) ja nykyperinteeseen

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

- kannustetaan oppilasta kielitaidon jatkuvaan kehittämiseen
- harjoitellaan eri oppiaineiden käsitteiden ja ilmausten tunnistusta ja niiden omaan käyttöön ottamista
- oppiainekohtaisen sanavaraston laajentaminen oma-aloitteisesti

- kannustetaan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa avuksi tiedonhankinnassa
- oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.

- kannustetaan oppilasta kielitaidon jatkuvaan kehittämiseen
- harjoitellaan eri oppiaineiden käsitteiden ja ilmausten tunnistusta ja niiden omaan käyttöön ottamista
- oppiainekohtaisen sanavaraston laajentaminen oma-aloitteisesti
- kannustetaan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa avuksi tiedonhankinnassa
- oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa (tilannesidonnaiset fraasit ja ilmaukset, ajan ilmaiseminen kerronnassa, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa sekä epäsuora esitys ja toisen puheeseen viittaaminen). Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.

- käytetään kieltä osana toimintaa: ajan ilmaiseminen, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa
- luokkayhteisössä eri aihepiirien ja tekstien pohjalta
- innostetaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- harjoitellaan kuullun ja luetun asiasisällön selostamista
- ohjataan oppilasta ilmaisemaan itseään ja huomioimaan muut keskusteluun osallistujat
- aktivoidaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan mielipiteen ja arvottavien ilmausten erottamista teksteissä sekä selvittämään tiedon lähteen ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, lausekkeen pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike) tekstin ymmärtämisen tukena. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Harjaannutetaan havaitsemaan, miten persoonaa ja aikaa ilmaistaan tekstissä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.

- ohjataan erilaisten tekstien sujuvaan lukemiseen
- käytetään tietoa eri tekstilajipiirteistä avuksi tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa
- kannustetaan oppilasta tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä
- kehitetään oppilaan taitoa tulkita mediatekstiä ja arvioida sen luotettavuutta
- pohditaan sijamuotojen merkityksiä
- harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanontojen
- kielikuvien ja käsitteiden merkityksiä
- opetellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike)
- sanavaraston laajentaminen: juhlapäivät, kansanperinne, tapakulttuuri/leikit/suomalaiset merkkihenkilöt ja -tapahtumat

S3 Tekstien tuottaminen

Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä. Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää sanastoa ja fraseologiaa sekä kieliopillisia rakenteita. Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.

- edistetään oppilaan taitoa käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja kantaa ottavalle tekstille tyypillistä kieltä
- autetaan oppilasta laatimaan kokonaisia tekstejä kiinnittäen huomiota rakenteeseen (juoni, henkilöt, aika, paikka), sanojen valintaan, sanavaraston rikkauteen ja yleiskielisyyteen
- ohjataan oppilasta arvioimaan tuottamiaan tekstejä ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita sekä moninaisia kuultuja ja luettuja tekstejä. Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin. Opitaan päättelemään keskeisiä säännönmukaisuuksia (sanaluokat ja lausetyypit, nominien ja verbien taivutus, sanojen yhdistäminen ja johtaminen) ja tapoja luoda merkityksiä. Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuviin ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina. Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyviin kansanperinteen lajeihin ja nykyperinteeseen.

- harjaannutetaan oppilaan taitoa tunnistaa kielen säännönmukaisuuksia (sijamuodot, verbien aikamuodot, lauseenjäsenet)
- opetellaan tunnistamaan kielellistä vaihtelua (puhekieli, murteet, kielen eri alakulttuurit)
- vahvistetaan oppilaan taitoa tunnistaa puhutun ja kirjoitetun suomen kielen piirteitä
- innostetaan oppilasta lukemaan lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja jakamaan lukukokemustaan
- kannustetaan oppilasta kuvaamaan kokemuksiaan lasten- ja nuortenkulttuurista
- tarjotaan oppilaille kulttuurielämyksiä (elokuva, teatteri, konsertti)
- ohjataan oppilasta arvostamaan oman elinympäristönsä monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta (suomen kielen vertaamien omaan äidinkieleen)

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja niiden omaan käyttöön ottamista. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa,

oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa suhteessa tavoitteisiin. Oppilasta ohjataan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen. Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

- kannustetaan oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita kielitaidon jatkuvaan kehittämiseen
- tuetaan eri oppiaineiden tekstien lukemisessa ja opetetaan käyttämään apuvälineitä omatoimisesti (ydinasiat, tiivistelmät, äänikirjat, sanakirjat,
- nettikäännösohjelmat)
- oppiainekohtaisen sanavaraston laajentaminen oma-aloitteisesti
- kannustetaan oppilasta käyttämään eri lähteitä tiedonhankinnassa sekä yhdistelemään ja tiivistämään tietoja omaan tekstiin
- ohjataan laatimaan suullisen esityksen ja tuottamaan kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä
- oppilasta ohjataan lähdekriittisyyteen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L1, L2, L4
T3	S1	L2
T4	S2	L1, L4
T5	S2	L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4
T8	S3	L1, L2, L4
T9	S3	L1, L2, L4
T10	S4	L2, L4
T11	S4	L2
T12	S4	L2, L4
T13	S5	L1, L2, L7
T14	S5	L4, L7
T15	S5	L1, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvarantoaan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.

- käytetään kieltä osana toimintaa: ajan ilmaiseminen, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa
- luokkayhteisössä eri aihepiirien ja tekstien pohjalta
- innostetaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- harjoitellaan kuullun ja luetun asiasisällön selostamista
- ohjataan oppilasta ilmaisemaan itseään ja huomioimaan muut keskusteluun osallistujat
- aktivoidaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.

- käytetään kieltä osana toimintaa: ajan ilmaiseminen, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa
- luokkayhteisössä eri aihepiirien ja tekstien pohjalta
- innostetaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- harjoitellaan kuullun ja luetun asiasisällön selostamista
- ohjataan oppilasta ilmaisemaan itseään ja huomioimaan muut keskusteluun osallistujat
- aktivoidaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekumppaninsa.

- käytetään kieltä osana toimintaa: ajan ilmaiseminen, modaalisuus, vertaaminen kuvailussa
- luokkayhteisössä eri aihepiirien ja tekstien pohjalta
- innostetaan oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- harjoitellaan kuullun ja luetun asiasisällön selostamista
- ohjataan oppilasta ilmaisemaan itseään ja huomioimaan muut keskusteluun osallistujat
- aktivoidaan oppilasta olemaan mukana koko kouluyhteisön kulttuuritapahtumissa yleisönä tai esiintyjänä

T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä. Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin ja harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa.

- ohjataan erilaisten tekstien sujuvaan lukemiseen
- käytetään tietoa eri tekstilajipiirteistä avuksi tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa
- kannustetaan oppilasta tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä
- kehitetään oppilaan taitoa tulkita mediatekstiä ja arvioida sen luotettavuutta
- pohditaan sijamuotojen merkityksiä
- harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanontojen
- kielikuvien ja käsitteiden merkityksiä
- opetellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike)
- sanavaraston laajentaminen: juhlapäivät, kansanperinne, tapakulttuuri/leikit/suomalaiset merkkihenkilöt ja -tapahtumat

T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

- ohjataan erilaisten tekstien sujuvaan lukemiseen
- käytetään tietoa eri tekstilajipiirteistä avuksi tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa
- kannustetaan oppilasta tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä
- kehitetään oppilaan taitoa tulkita mediatekstiä ja arvioida sen luotettavuutta
- pohditaan sijamuotojen merkityksiä
- harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanontojen
- kielikuvien ja käsitteiden merkityksiä
- opetellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike)
- sanavaraston laajentaminen: juhlapäivät, kansanperinne, tapakulttuuri/leikit/suomalaiset merkkihenkilöt ja -tapahtumat

T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.

- ohjataan erilaisten tekstien sujuvaan lukemiseen
- käytetään tietoa eri tekstilajipiirteistä avuksi tekstien tulkinnassa ja arvioinnissa

- kannustetaan oppilasta tulkitsemaan puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä
- kehitetään oppilaan taitoa tulkita mediatekstiä ja arvioida sen luotettavuutta
- pohditaan sijamuotojen merkityksiä
- harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanontojen
- kielikuvien ja käsitteiden merkityksiä
- opetellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita (lause, pääsanan ja määritteen suhde, lauseenvastike)
- sanavaraston laajentaminen: juhlapäivät, kansanperinne, tapakulttuuri/leikit/suomalaiset merkkihenkilöt ja -tapahtumat

T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottaminen	Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tuntemusta. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

- edistetään oppilaan taitoa käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja kantaa ottavalle tekstille tyypillistä kieltä
- autetaan oppilasta laatimaan kokonaisia tekstejä kiinnittäen huomiota rakenteeseen (juoni, henkilöt, aika, paikka), sanojen valintaan, sanavaraston rikkauteen ja yleiskielisyyteen
- ohjataan oppilasta arvioimaan tuottamiaan tekstejä ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan

T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas osaa arvioida tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.

- edistetään oppilaan taitoa käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja kantaa ottavalle tekstille tyypillistä kieltä
- autetaan oppilasta laatimaan kokonaisia tekstejä kiinnittäen huomiota rakenteeseen (juoni, henkilöt, aika, paikka), sanojen valintaan, sanavaraston rikkauteen ja yleiskielisyyteen
- ohjataan oppilasta arvioimaan tuottamiaan tekstejä ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.

- harjaannutetaan oppilaan taitoa tunnistaa kielen säännönmukaisuuksia (sijamuodot, verbien aikamuodot, lauseenjäsenet)
- opetellaan tunnistamaan kielellistä vaihtelua (puhekieli, murteet, kielen eri alakulttuurit)
- vahvistetaan oppilaan taitoa tunnistaa puhutun ja kirjoitetun suomen kielen piirteitä
- innostetaan oppilasta lukemaan lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja jakamaan lukukokemustaan
- kannustetaan oppilasta kuvaamaan kokemuksiaan lasten- ja nuortenkulttuurista
- tarjotaan oppilaille kulttuurielämyksiä (elokuva, teatteri, konsertti)
- ohjataan oppilasta arvostamaan oman elinympäristönsä monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta (suomen kielen vertaamien omaan äidinkieleen)

T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.

- harjaannutetaan oppilaan taitoa tunnistaa kielen säännönmukaisuuksia (sijamuodot, verbien aikamuodot, lauseenjäsenet)
- opetellaan tunnistamaan kielellistä vaihtelua (puhekieli, murteet, kielen eri alakulttuurit)
- vahvistetaan oppilaan taitoa tunnistaa puhutun ja kirjoitetun suomen kielen piirteitä
- innostetaan oppilasta lukemaan lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja jakamaan lukukokemustaan
- kannustetaan oppilasta kuvaamaan kokemuksiaan lasten- ja nuortenkulttuurista
- tarjotaan oppilaille kulttuurielämyksiä (elokuva, teatteri, konsertti)
- ohjataan oppilasta arvostamaan oman elinympäristönsä monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta (suomen kielen vertaamien omaan äidinkieleen)

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi	Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.

- harjaannutetaan oppilaan taitoa tunnistaa kielen säännönmukaisuuksia (sijamuodot, verbien aikamuodot, lauseenjäsenet)
- opetellaan tunnistamaan kielellistä vaihtelua (puhekieli, murteet, kielen eri alakulttuurit)
- vahvistetaan oppilaan taitoa tunnistaa puhutun ja kirjoitetun suomen kielen piirteitä
- innostetaan oppilasta lukemaan lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja jakamaan lukukokemustaan
- kannustetaan oppilasta kuvaamaan kokemuksiaan lasten- ja nuortenkulttuurista
- tarjotaan oppilaille kulttuurielämyksiä (elokuva, teatteri, konsertti)
- ohjataan oppilasta arvostamaan oman elinympäristönsä monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta (suomen kielen vertaamien omaan äidinkieleen)

T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.

- kannustetaan oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita kielitaidon jatkuvaan kehittämiseen
- tuetaan eri oppiaineiden tekstien lukemisessa ja opetetaan käyttämään apuvälineitä omatoimisesti (ydinasiat, tiivistelmät, äänikirjat, sanakirjat,
- nettikäännösohjelmat)
- oppiainekohtaisen sanavaraston laajentaminen oma-aloitteisesti
- kannustetaan oppilasta käyttämään eri lähteitä tiedonhankinnassa sekä yhdistelemään ja tiivistämään tietoja omaan tekstiin
- ohjataan laatimaan suullisen esityksen ja tuottamaan kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä
- oppilasta ohjataan lähdekriittisyyteen

T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri oppiaineiden kielen havainnointi	Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.

- kannustetaan oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita kielitaidon jatkuvaan kehittämiseen
- tuetaan eri oppiaineiden tekstien lukemisessa ja opetetaan käyttämään apuvälineitä omatoimisesti (ydinasiat, tiivistelmät, äänikirjat, sanakirjat,
- nettikäännösohjelmat)
- oppiainekohtaisen sanavaraston laajentaminen oma-aloitteisesti
- kannustetaan oppilasta käyttämään eri lähteitä tiedonhankinnassa sekä yhdistelemään ja tiivistämään tietoja omaan tekstiin
- ohjataan laatimaan suullisen esityksen ja tuottamaan kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä
- oppilasta ohjataan lähdekriittisyyteen

T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä. Oppilas osaa ohjatusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.

- kannustetaan oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita kielitaidon jatkuvaan kehittämiseen
- tuetaan eri oppiaineiden tekstien lukemisessa ja opetetaan käyttämään apuvälineitä omatoimisesti (ydinasiat, tiivistelmät, äänikirjat, sanakirjat,
- nettikäännösohjelmat)
- oppiainekohtaisen sanavaraston laajentaminen oma-aloitteisesti
- kannustetaan oppilasta käyttämään eri lähteitä tiedonhankinnassa sekä yhdistelemään ja tiivistämään tietoja omaan tekstiin
- ohjataan laatimaan suullisen esityksen ja tuottamaan kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä
- oppilasta ohjataan lähdekriittisyyteen

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3–6 *opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja. Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.*

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen. Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

Äidinkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat äidinkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Vuosiluokka 3

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Puhuminen, kuunteleminen ja toisen huomioiminen vuorovaikutustilanteessa

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Harjoitellaan sujuvaa lukemista erilaisten tekstien avulla, tutustutaan tärkeimpiin sanaluokkiin, harjoitellaan tiedon hankintaa eri lähteistä

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita yleiskielellä. Rohkaistutaan omien tekstien tuottamiseen. Sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L7
T5	S2	L1, L4, L5
T7	S2	L1, L4, L5
T9	S3	L1, L2, L4, L7
T10	S3	L1, L4, L5, L7
T11	S3	L1, L4, L5
T14	S4	L2, L4, L5, L7
T15	S4	L2, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

- kannustetaan oppilasta ilmaisemaan omia mielipiteitään ja perustelemaan niitä tarjoamalla tilaa keskusteluille ja toisen kuuntelemiselle. Harjoitellaan myös erilaisten mielipiteiden sallimista esim. väittelyjen avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.

Puhuminen, kuunteleminen ja toisen huomioiminen vuorovaikutustilanteessa

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

arkitilanteissa maltetaan pysähtyä ja keskustella/harjoitella omien kielellisten ilmaisujen vaikutuksia (niin metsä vastaa, kuin …)

rohkaistaan oppilasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.

Puhuminen, kuunteleminen ja toisen huomioiminen vuorovaikutustilanteessa

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

kirjastovierailut, lukutunti, ääneen lukeminen, kirjasarjan lukeminen, kirjallisuuden kuuntelua, kirjaesitelmät

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

Harjoitellaan sujuvaa lukemista erilaisten tekstien avulla, tutustutaan tärkeimpiin sanaluokkiin, harjoitellaan tiedon hankintaa eri lähteistä

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

- hankitaan tietoa eri lähteistä esim. kirjat, lehdet, mainokset, internet ja arvioidaan tiedon luotettavuutta
- nettietiketti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

Harjoitellaan sujuvaa lukemista erilaisten tekstien avulla, tutustutaan tärkeimpiin sanaluokkiin, harjoitellaan tiedon hankintaa eri lähteistä

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

- kirjoitetaan päivittäin joko käsin tai laitteita hyödyntäen
- tuotetaan tekstiä kuvien avulla ja omista kokemuksista
- harjoitellaan oikeinkirjoitusta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.

Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita yleiskielellä. Rohkaistutaan omien tekstien tuottamiseen. Sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita yleiskielellä. Rohkaistutaan omien tekstien tuottamiseen. Sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun

	kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.

Harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita yleiskielellä. Rohkaistutaan omien tekstien tuottamiseen. Sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

- kokonaisteosten lukeminen luokassa yhteisesti
- mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen
- keskustellaan ja tutkitaan kielen sisältöjä, sanoja ja rakenteita
- tutustuminen murteisiin
- tutustutaan runoihin ja runoteoksiin
- omavalintainen kokonaisteos
- oppilaiden omat kirjavinkkaukset
- sanomalehtiviikon hyödyntäminen
- käydään kirjastossa ja ohjataan oppilasta löytämään itselleen kiinnostavaa luettavaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

- hyödynnetään kulttuurin moninaisuutta ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien mukaan
- tuotetaan kulttuuria yhdessä muiden kanssa (esitykset, taito-ja taideaineet, juhlapäivät jne.)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.

Vuosiluokka 4

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta, rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa, tärkeimmät sanaluokat, tutustutaan verbin persoona- ja aikamuotoihin, etsitään tietoa eri lähteistä

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita,

omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Harjoitellaan otsikointia ja kappalejakoa sekä tekstin elävöittämistä. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Kannustetaan kirjaston monipuoliseen ja aktiiviseen käyttöön.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L7
T3	S1	L1, L2, L4, L7
T5	S2	L1, L4, L5
T7	S2	L1, L4, L5
T9	S3	L1, L2, L4, L7
T10	S3	L1, L4, L5, L7
T11	S3	L1, L4, L5
T13	S4	L1, L2, L4
T14	S4	L2, L4, L5, L7
T15	S4	L2, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

- kannustetaan oppilasta ilmaisemaan omia mielipiteitään ja perustelemaan niitä tarjoamalla tilaa keskusteluille ja toisen kuuntelemiselle. Harjoitellaan myös erilaisten mielipiteiden sallimista esim. väittelyjen avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.

Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta, rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

- arkitilanteissa maltetaan pysähtyä ja keskustella/harjoitella omien kielellisten ilmaisujen vaikutuksia (niin metsä vastaa, kuin …)
- rohkaistaan oppilasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.

Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta, rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

- monipuolista harjoittelua (esim. draama, näytelmät, esitelmät, pantomiimi, esiintymiset, päivänavaukset ja juhlat)
- syvennetään ja rohkaistaan ilmaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa

	ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.

Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta, rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

- kirjastovierailut, lukutunti, ääneen lukeminen, kirjasarjan lukeminen, kirjallisuuden kuuntelua, kirjaesitelmät

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa, tärkeimmät sanaluokat, tutustutaan verbin persoona- ja aikamuotoihin, etsitään tietoa eri lähteistä

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

- hankitaan tietoa eri lähteistä esim. kirjat, lehdet, mainokset, internet ja arvioidaan tiedon luotettavuutta
- nettietiketti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa, tärkeimmät sanaluokat, tutustutaan verbin persoona- ja aikamuotoihin, etsitään tietoa eri lähteistä

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

- kirjoitetaan tekstejä käsitekarttoja hyödyntäen
- yhdistetään kuvaa ja tekstiä mediaympäristössä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.

Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Harjoitellaan otsikointia ja kappalejakoa sekä tekstin elävöittämistä. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita.

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Harjoitellaan otsikointia ja kappalejakoa sekä tekstin elävöittämistä. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita.

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.

Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Harjoitellaan otsikointia ja kappalejakoa sekä tekstin elävöittämistä. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita.

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää

	oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.

Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Kannustetaan kirjaston monipuoliseen ja aktiiviseen käyttöön.

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

- kokonaisteosten lukeminen luokassa yhteisesti
- mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen
- keskustellaan ja tutkitaan kielen sisältöjä, sanoja ja rakenteita
- tutustuminen murteisiin
- tutustutaan runoihin ja runoteoksiin
- omavalintainen kokonaisteos
- oppilaiden omat kirjavinkkaukset
- sanomalehtiviikon hyödyntäminen
- käydään kirjastossa ja ohjataan oppilasta löytämään itselleen kiinnostavaa luettavaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Kannustetaan kirjaston monipuoliseen ja aktiiviseen käyttöön.

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

- hyödynnetään kulttuurin moninaisuutta ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien mukaan
- tuotetaan kulttuuria yhdessä muiden kanssa (esitykset, taito-ja taideaineet, juhlapäivät jne.)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Kannustetaan kirjaston monipuoliseen ja aktiiviseen käyttöön.

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Ilmaisukeinojen harjoitteleminen erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja, synonyymit, kielikuvat ym, tutustutaan tärkeimpiin sijamuotoihin, luetaan monipuolista kirjallisuutta, harjoitellaan kriittistä tiedon hankintaa

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstintuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen ja tiivistelmien tekemistä. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L7
T3	S1	L1, L2, L4, L7
T5	S2	L1, L4, L5
T6	S2	L1, L2, L4, L5
T7	S2	L1, L4, L5
T8	S2	L1, L4, L5
T9	S3	L1, L2, L4, L7
T11	S3	L1, L4, L5
T13	S4	L1, L2, L4
T14	S4	L2, L4, L5, L7
T15	S4	L2, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

- kannustetaan oppilasta ilmaisemaan omia mielipiteitään ja perustelemaan niitä tarjoamalla tilaa keskusteluille ja toisen kuuntelemiselle. Harjoitellaan myös erilaisten mielipiteiden sallimista esim. väittelyjen avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.

Ilmaisukeinojen harjoitteleminen erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

- arkitilanteissa maltetaan pysähtyä ja keskustella/harjoitella omien kielellisten ilmaisujen vaikutuksia (niin metsä vastaa, kuin …)
- rohkaistaan oppilasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.

Ilmaisukeinojen harjoitteleminen erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa

T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla

- monipuolista harjoittelua (esim. draama, näytelmät, esitelmät, pantomiimi, esiintymiset, päivänavaukset ja juhlat)
- syvennetään ja rohkaistaan ilmaisua

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.

Ilmaisukeinojen harjoitteleminen erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

- kirjastovierailut, lukutunti, ääneen lukeminen, kirjasarjan lukeminen, kirjallisuuden kuuntelua, kirjaesitelmät

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja, synonyymit, kielikuvat ym, tutustutaan tärkeimpiin sijamuotoihin, luetaan monipuolista kirjallisuutta, harjoitellaan kriittistä tiedon hankintaa

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

- monipuolisten tekstien tulkintaa, esim. runot, sanomalehdet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.

Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja, synonyymit, kielikuvat ym, tutustutaan tärkeimpiin sijamuotoihin, luetaan monipuolista kirjallisuutta, harjoitellaan kriittistä tiedon hankintaa

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

- hankitaan tietoa eri lähteistä esim. kirjat, lehdet, mainokset, internet ja arvioidaan tiedon luotettavuutta
- nettietiketti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja, synonyymit, kielikuvat ym, tutustutaan tärkeimpiin sijamuotoihin, luetaan monipuolista kirjallisuutta, harjoitellaan kriittistä tiedon hankintaa

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

- muutamien tunnettujen suomalaisten klassikkokirjailijoiden tuotantoon tutustumista, mahdolliset kirjailijavierailut
- kirjavinkkausta eri tavoin
- lukupiirit
- mielikirjanäyttely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.

Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja, synonyymit, kielikuvat ym, tutustutaan tärkeimpiin sijamuotoihin, luetaan monipuolista kirjallisuutta, harjoitellaan kriittistä tiedon hankintaa

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

- kirjoitetaan tietopohjaisia tekstejä ja harjoitellaan ilmaisemaan mielipiteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.

Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstintuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen ja tiivistelmien tekemistä. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun

	kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.

Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstintuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen ja tiivistelmien tekemistä. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin.

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

- kokonaisteosten lukeminen luokassa yhteisesti
- mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen
- keskustellaan ja tutkitaan kielen sisältöjä, sanoja ja rakenteita
- tutustuminen murteisiin
- tutustutaan runoihin ja runoteoksiin
- omavalintainen kokonaisteos
- oppilaiden omat kirjavinkkaukset
- sanomalehtiviikon hyödyntäminen
- käydään kirjastossa ja ohjataan oppilasta löytämään itselleen kiinnostavaa luettavaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin.

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

- hyödynnetään kulttuurin moninaisuutta ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien mukaan
- tuotetaan kulttuuria yhdessä muiden kanssa (esitykset, taito-ja taideaineet, juhlapäivät jne.)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin.

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä. Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, esimerkiksi tapoja olla kohtelias, toimia tavoitteellisesti ja esittää oma mielipiteensä ja perustella se ottaen toiset huomioon. Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Ohjataan kokonaisilmaisuun, hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Kokonaisilmaisuun ohjaaminen, suunnitellaan ja toteutetaan koulun kulttuuritoimintaa

S2 Tekstien tulkitseminen

Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista ja käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita ja ajattelutaitoja. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa. Syvennetään tekstin tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla monimuotoisia tekstejä. Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, niiden synonyymien, kielikuvien, sanontojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita. Opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla. Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia. Aiemmin opittujen käsitteiden lisäksi opitaan käyttämään käsitteitä kertoja, aihe ja teema. Etsitään

tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.

Tutustutaan kirjallisuuden käsitteisiin kertoja, aihe ja teema, syvennetään kielen rakenteiden hallintaa, syvennetään tiedonhaun taitoja, varmennetaan lukusujuvuutta ja tekstin ymmärtämisen taitoja

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Tutkitaan ja harjoitellaan käyttämään kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja kantaa ottavalle ilmaisulle tyypillisiä kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä ja tarkastellaan sananvalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin. Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin. Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyypit sekä lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa. Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita, omien tekstien tarkastelua ja arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita. Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä, ja harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää sekä tiedostetaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti yksityisyyttä kunnioittaen ja tekijänoikeuksia noudattaen.

Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja verkossa toimimista eettisesti. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Opitaan tunnistamaan lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Harjoitellaan omien tekstien tarkastelua ja arviointia.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä. Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin ja vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin. Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä. Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen

T1	S1	L1, L2, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L7
T4	S1	L1, L2, L3, L4
T5	S2	L1, L4, L5
T6	S2	L1, L2, L4, L5
T7	S2	L1, L4, L5
T8	S2	L1, L4, L5
T9	S3	L1, L2, L4, L7
T10	S3	L1, L4, L5, L7
T11	S3	L1, L4, L5
T12	S3	L2, L4, L5, L6
T13	S4	L1, L2, L4
T14	S4	L2, L4, L5, L7
T15	S4	L2, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä

- kannustetaan oppilasta ilmaisemaan omia mielipiteitään ja perustelemaan niitä tarjoamalla tilaa keskusteluille ja toisen kuuntelemiselle. Harjoitellaan myös erilaisten mielipiteiden sallimista esim. väittelyjen avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.

Kokonaisilmaisuun ohjaaminen, suunnitellaan ja toteutetaan koulun kulttuuritoimintaa

T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa

- arkitilanteissa maltetaan pysähtyä ja keskustella/harjoitella omien kielellisten ilmaisujen vaikutuksia (niin metsä vastaa, kuin …)
- rohkaistaan oppilasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja

	erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.

Kokonaisilmaisuun ohjaaminen, suunnitellaan ja toteutetaan koulun kulttuuritoimintaa

T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

- rohkaistaan kokeilemaan erilaisia viestintätapoja (videot, kirjoitelmat, näytelmät, kyvyt esiintilaisuudet jne.)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.

Kokonaisilmaisuun ohjaaminen, suunnitellaan ja toteutetaan koulun kulttuuritoimintaa

T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan

- kirjastovierailut, lukutunti, ääneen lukeminen, kirjasarjan lukeminen, kirjallisuuden kuuntelua, kirjaesitelmät

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

Tutustutaan kirjallisuuden käsitteisiin kertoja, aihe ja teema, syvennetään kielen rakenteiden hallintaa, syvennetään tiedonhaun taitoja, varmennetaan lukusujuvuutta ja tekstin ymmärtämisen taitoja

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan

- monipuolisten tekstien tulkintaa, esim. runot, sanomalehdet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.

Tutustutaan kirjallisuuden käsitteisiin kertoja, aihe ja teema, syvennetään kielen rakenteiden hallintaa, syvennetään tiedonhaun taitoja, varmennetaan lukusujuvuutta ja tekstin ymmärtämisen taitoja

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

- hankitaan tietoa eri lähteistä esim. kirjat, lehdet, mainokset, internet ja arvioidaan tiedon luotettavuutta
- nettietiketti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

Tutustutaan kirjallisuuden käsitteisiin kertoja, aihe ja teema, syvennetään kielen rakenteiden hallintaa, syvennetään tiedonhaun taitoja, varmennetaan lukusujuvuutta ja tekstin ymmärtämisen taitoja

T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä

- muutamien tunnettujen suomalaisten klassikkokirjailijoiden tuotantoon tutustumista, mahdolliset kirjailijavierailut
- kirjavinkkausta eri tavoin
- lukupiirit
- mielikirjanäyttely

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.

Tutustutaan kirjallisuuden käsitteisiin kertoja, aihe ja teema, syvennetään kielen rakenteiden hallintaa, syvennetään tiedonhaun taitoja, varmennetaan lukusujuvuutta ja tekstin ymmärtämisen taitoja

T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana

- kirjoitetaan monipuolisesti erilaisia tekstejä vastaanottaja huomioiden (esim. mielipidekirjoitukset, runot, asiatekstit, näytelmät, mainokset)
- otetaan huomioon tekijänoikeudet ja asiallinen mediakäyttäytyminen
- arvioidaan tuotoksia rakentavasti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.

Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja verkossa toimimista eettisesti. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Opitaan tunnistamaan lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Harjoitellaan omien tekstien tarkastelua ja arviointia.

T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja verkossa toimimista eettisesti. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Opitaan tunnistamaan lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Harjoitellaan omien tekstien tarkastelua ja arviointia.

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia

	näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.

Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja verkossa toimimista eettisesti. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Opitaan tunnistamaan lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Harjoitellaan omien tekstien tarkastelua ja arviointia.

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omanaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.

Harjoitellaan lähteiden käyttöä ja verkossa toimimista eettisesti. Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa. Opitaan tunnistamaan lauseen pääjäsenet ja käyttämään tietoa apuna oman tekstin tuottamisessa. Harjoitellaan omien tekstien tarkastelua ja arviointia.

T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.

Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön

- kokonaisteosten lukeminen luokassa yhteisesti
- mahdollisuus lukudiplomin suorittamiseen
- keskustellaan ja tutkitaan kielen sisältöjä, sanoja ja rakenteita
- tutustuminen murteisiin
- tutustutaan runoihin ja runoteoksiin
- omavalintainen kokonaisteos
- oppilaiden omat kirjavinkkaukset
- sanomalehtiviikon hyödyntäminen
- käydään kirjastossa ja ohjataan oppilasta löytämään itselleen kiinnostavaa luettavaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen

- hyödynnetään kulttuurin moninaisuutta ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien mukaan
- tuotetaan kulttuuria yhdessä muiden kanssa (esitykset, taito-ja taideaineet, juhlapäivät jne.)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.

Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä. Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.

35.6.23. Teknologia (Harjun koulu)

Valinnaisen tehtävä

Laajentaa teknisen työn, elektroniikan ja tietotekniikan osaamista.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

teknisen työn luokka, elektroniikkavälineistö, atk-laitteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

hyväksytty-hylätty

Vuosiluokka 5

Vuosiluokan tavoitteet

Harjoitella yksinkertaisten ohjelmointikäskyjen tekemistä, toteuttaa elektroninen laite, tutustuttaa oppilas puu- ja metallityöskentelyyn, työvälineistöön ja tekniikoihin.

Teknologiaa valinnaisena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- robotiikkaa ja ohjelmointia
- elektroniikkaa ja sähköoppia
- metallitöitä ja - tekniikoita (pakottaminen, taivuttaminen)
- puutöitä

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan tavoitteet

Harjoitella yksinkertaisten ohjelmointikäskyjen tekemistä, toteuttaa elektroninen laite, tutustuttaa oppilas puu- ja metallityöskentelyyn, työvälineistöön ja tekniikoihin.

Teknologiaa valinnaisena tarjoavat koulut soveltavat alla lueteltuja sisältöjä:

- robotiikkaa ja ohjelmointia
- elektroniikkaa ja sähköoppia
- metallitöitä ja - tekniikoita (pakottaminen, taivuttaminen)
- puutöitä

35.6.24. Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 3-6

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

6. luokka Kielen integrointi muihin oppiaineisiin. Kielen tuominen näkyväksi koulun arjessa. Leikillisyys, laulaminen, pelit, sarjakuvat ja media. Yhdessä tekeminen. Sähköisen materiaalin hyödyntäminen, erilaiset oppimisalustat. Kiinnostuksen herättäminen. Joustavuus oppijan tarpeiden mukaan.Mahdollisuuksien mukaan ystävyyskoulutoiminta, juhlat, teemaviikko tai -päivä. Mahdollisuuksien mukaan esim. alakouluissa kerhotoiminta.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3-6

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Ruotsin kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin kielen B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin ja että arviointi kohdistuu kaikkiin arvioitaviin tavoitteisiin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen.

Vuosiluokka 6

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.

Pohdiskellaan yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ennestään tuttuihin kieliin sanatasolla, esim. lainasanat, murresanat

S2 Kielenopiskelutaidot

Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä.

Lastenkirjailijat, runoilijat, sarjakuvat. Ruotsin kielen näkyminen arkipäivässä. Kulttuurilähtöinen kielen opiskelu.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Käsitellään oppilaan ikätason mukaista sanastoa ja aihepiirejä esim. perhe, koulu, harrastukset ja vapaa-aika. Ruotsin kielen perusääntäminen.

Päälauseen sanajärjestys (toteamuslause, kysymyslause), kielteinen lause, substantiivien taivutus, verbien perus- ja preesensmuodot, yleisimmät modaaliapuverbit, persoonapronominien subjektimuodot, possessiivipronominit yksikössä, adjektiivit yksikössä ja monikossa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L2
T3	S2	L1, L3, L5
T4	S2	L3, L5
T5	S3	L4
T6	S3	L4
T7	S3	L4
T8	S3	L4
T9	S3	L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta

auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta. Tutustuttaa oppilaan suomenruotsalaiseen kulttuuriin ja sen merkitykseen nykypäivän Suomessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten keskinäissuhteiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikuntiin hänen osaamansa ja opiskelemansa kielet kuuluvat.

Pohdiskellaan yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ennestään tuttuihin kieliin sanatasolla, esim. lainasanat, murresanat

T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen

tutustuttaa oppilaan suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä syitä, joiden vuoksi Suomessa käytetään ruotsia ja mainita ruotsista suomeen lainautuneita sanoja.

Pohdiskellaan yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ennestään tuttuihin kieliin sanatasolla, esim. lainasanat, murresanat

T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan

ohjaa oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja saatavilla olevaa tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta opiskelutilanteessa	Oppilas harjaannuttaa ruotsin taitoaan ryhmässä myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen, huolehtii kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.

Lastenkirjailijat, runoilijat, sarjakuvat. Ruotsin kielen näkyminen arkipäivässä. Kulttuurilähtöinen kielen opiskelu.

T4 rohkaista oppilasta näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella

rohkaisee oppilasta näkemään ruotsin kielen taidon osana oman kielivarannon karttumista ja rohkaisee ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ruotsin kielen käyttöalueiden ja –mahdollisuuksien tunnistaminen omassa elämässä	Oppilas osaa mainita joitakin ruotsin kielen käyttöalueita ja -mahdollisuuksia.

Lastenkirjailijat, runoilijat, sarjakuvat. Ruotsin kielen näkyminen arkipäivässä. Kulttuurilähtöinen kielen opiskelu.

T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita

ohjaa oppilasta harjoittelemaan erilaisia viestintätilanteita, sekä suullisia että kirjallisia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso: A1.2: Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.

Käsitellään oppilaan ikätason mukaista sanastoa ja aihepiirejä esim. perhe, koulu, harrastukset ja vapaa-aika. Ruotsin kielen perusääntäminen.

Päälauseen sanajärjestys (toteamuslause, kysymyslause), kielteinen lause, substantiivien taivutus, verbien perus- ja preesensmuodot, yleisimmät modaaliapuverbit, persoonapronominien subjektimuodot, possessiivipronominit yksikössä, adjektiivit yksikössä ja monikossa.

T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta

rohkaisee oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja, ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta. Oppilas selviytyy yksinkertaisista viestintätilanteista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso: A1.2: Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.

Käsitellään oppilaan ikätason mukaista sanastoa ja aihepiirejä esim. perhe, koulu, harrastukset ja vapaa-aika. Ruotsin kielen perusääntäminen.

Päälauseen sanajärjestys (toteamuslause, kysymyslause), kielteinen lause, substantiivien taivutus, verbien perus- ja preesensmuodot, yleisimmät modaaliapuverbit, persoonapronominien subjektimuodot, possessiivipronominit yksikössä, adjektiivit yksikössä ja monikossa.

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia

ohjaa oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso: A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle

	ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.

Käsitellään oppilaan ikätason mukaista sanastoa ja aihepiirejä esim. perhe, koulu, harrastukset ja vapaa-aika. Ruotsin kielen perusääntäminen.

Päälauseen sanajärjestys (toteamuslause, kysymyslause), kielteinen lause, substantiivien taivutus, verbien perus- ja preesensmuodot, yleisimmät modaaliapuverbit, persoonapronominien subjektimuodot, possessiivipronominit yksikössä, adjektiivit yksikössä ja monikossa.

T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä

rohkaisee oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.1: Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.

Käsitellään oppilaan ikätason mukaista sanastoa ja aihepiirejä esim. perhe, koulu, harrastukset ja vapaa-aika. Ruotsin kielen perusääntäminen.

Päälauseen sanajärjestys (toteamuslause, kysymyslause), kielteinen lause, substantiivien taivutus, verbien perus- ja preesensmuodot, yleisimmät modaaliapuverbit, persoonapronominien subjektimuodot, possessiivipronominit yksikössä, adjektiivit yksikössä ja monikossa.

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista

tarjoaa oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa puhumista ja kirjoittamista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1: Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

Käsitellään oppilaan ikätason mukaista sanastoa ja aihepiirejä esim. perhe, koulu, harrastukset ja vapaa-aika. Ruotsin kielen perusääntäminen.

Päälauseen sanajärjestys (toteamuslause, kysymyslause), kielteinen lause, substantiivien taivutus, verbien perus- ja preesensmuodot, yleisimmät modaaliapuverbit, persoonapronominien subjektimuodot, possessiivipronominit yksikössä, adjektiivit yksikössä ja monikossa.

36. Vuosiluokat 7-9

36.1. Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Opetussuunnitelman teksti

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista sekä uusien työskentelytapojen ja arviointikäytäntöjen kohtaamista. Tällöin on tärkeää, että kotona ja koulussa huolehditaan oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvalliseksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Vastuu omasta opiskelusta lisääntyy ja monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Keski- Savo

Kuudennen luokan keväällä (huhtikuu/toukokuu) opettaja käy oppilaan kanssa kahdenkeskisen palautekeskustelun, jonka sisällöstä informoidaan huoltajia kirjallisesti wilman kautta. Tarvittaessa palautekeskustelu järjestetään huoltajan kanssa ja tarkistetaan tai tehdään mahdollinen erityisen tuen päätös. Tarkemmin siirtovaiheet kuvattu kappaleessa Arviointi opintojen aikana.

Pieksämäki: Siirtymävaiheen toimintatapojen tarkennukset on määritelty Oppilaan tuki Pieksämäellä - asiakirjassa.

36.2. Yhteisön jäsenenä kasvaminen

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 7-9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitysvuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisille opinnoille ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myös poikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrytmi, alkavat näkyä aiempaa

selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, joka ei hyväksy minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämisellä, yksilöllisellä kohtaamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7-9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

36.3. Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

Keski- Savo

Keski - Savon kuntien yhteisessä oppilaanohjauksen suunnitelmassa on kuvattu tarkemmin ohjauspolku.

Pieksämäki: Siirtymävaiheen toimintatapojen tarkennuksia on lisäksi määritelty Oppilaan tuki Pieksämäellä - asiakirjassa.

36.4. Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7-9

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 7-9.

Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Toisaalta oppiaineiden välisen yhteistyön ja kouluarjen hallinnan haasteet lisääntyvät. Koulu voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka murrosiässä oleva nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa. Erityisen tärkeätä on luoda mahdollisuuksia itsetuntoa vahvistaviin osaamisen ja onnistumisen kokemuksiin sekä ohjata jokaista oppilasta tunnistamaan oma erityislaatunsa ja omat vahvuutensa ja näkemään realistisesti myös kehittymistarpeensa.

Näinä vuosina jatketaan kestävän elämäntavan ja hyvinvoinnin pohjan rakentamista ja pohditaan oppilaiden kanssa kestävän kehityksen sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä kulttuurisia ja ekologisia edellytyksiä. Opetukseen tuodaan esimerkkejä, käytäntöjä ja teoreettista pohdintaa siitä, miten kestävän kehityksen eri ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa ja mitä kestävä elämäntapa käytännössä merkitsee.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä tuetaan kaikissa oppiaineissa kullekin oppiaineelle luontevalla tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

36.5. Laaja-alaisen osaamisen alueet

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. Oppilaat tarvitsevat keinoja tarkkaavaisuutensa ja keskittyneisyytensä ylläpitämiseen sekä ohjausta teknologian ja muiden apuvälineiden hyödyntämiseen opiskelussaan.

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja soveltamaan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. On tärkeää oppia kuuntelemaan itseä ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja. Rohkaisua tarvitaan epäselvän ja ristiriitaisen tiedon kohtaamiseen ja käsittelyyn. Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä ja oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulleen. Oppilailla tulee olla mahdollisuus tehdä havaintoja ja harjaannuttaa havaintoherkkyyttään, hakea monipuolisesti tietoa sekä tarkastella käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan. Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden ja keskinäisten yhteyksien huomaamiseen ja siten systeemiseen ajatteluun. Eettisen ajattelun kehittymistä tuetaan pohtien oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. Taiteet syventävät eettistä ja esteettistä ajattelua herättämällä tunteita ja luomalla uusia oivalluksia.

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta. Eri oppiaineiden tunneilla pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle. Oppilaita autetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista ja tekemään valintansa perustellusti omia taipumuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan arvostaen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestävää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin ja niiden merkitykseen ja toteutumiseen maailmassa.

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. Mediaympäristöä analysoidaan ja sen vaikutuksia opitaan arvioimaan. Kulttuuriperintöön tutustutaan monipuolisesti ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille. Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia tilaisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.

Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy. Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Heitä ohjataan myös arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden, näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen. Koulutyöhön sisällytetään runsaasti mahdollisuuksia luovaan toimintaan. Oppilaita kannustetaan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilaiden itsenäistymistä tuetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaita ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta. Lisätään oppilaiden mahdollisuuksia osallistua koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa ja yhteistä hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä ja harjaantumaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin. Erityistä huomiota kiinnitetään unen ja levon, tasapainoisen päivärytmin, liikkumisen ja monipuolisen ravinnon sekä päihteettömyyden merkitykseen ja hyvien tapojen tärkeyteen elämässä. Sosiaalisia taitoja harjoitellaan ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa. Oppilaat saavat valmiuksia suojata yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan. He oppivat ennakoimaan ja välttämään vaaratilanteita ja toimimaan onnettomuustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilaita ohjataan toimimaan kestävästi ja vastuullisesti myös liikenteen erilaisissa tilanteissa, erityisesti pyörällä ja mopolla liikuttaessa, sekä huolehtimaan turvavarusteiden käytöstä ja päihteettömyydestä liikenteessä.

Eri oppiaineiden opetuksessa ja muussa koulutyössä oppilaat oppivat ymmärtämään teknologian kehitystä, monimuotoisuutta ja merkitystä omassa elämässä, kouluyhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opetetaan ymmärtämään myös teknologian toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista sekä harjoittelemaan sen vastuullista käyttöä ja teknologisten ideoiden kehittämistä ja mallintamista. Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, tarkastelemaan mainosviestintää analyyttisesti ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina. Heitä opastetaan vahvistamaan edellytyksiään oman talouden suunnitteluun ja taloudesta huolehtimiseen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestävän elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin elämän eri alueilla.

L4 Monilukutaito

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoa kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Harjoittelun painopiste on analyyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan eri oppiaineille ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen yhteistoiminnalliseen harjoittelemiseen.

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin. Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa. Siinä tarkastellaan ja tulkitaan myös työelämään liittyviä tekstejä. Kuluttaja- ja talousosaamista kehitetään aihepiiriä monipuolisesti käsittelevien tekstien sekä niiden käyttöyhteyksiin tutustumalla. Numeraalista lukutaitoa hyödynnetään esimerkiksi arvioitaessa gallupien luotettavuutta tai ostotarjousten edullisuutta. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja esittämisen tapoja. Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö on luonteva osa oppilaan omaa ja yhteisön oppimista. Oppilaat syventävät taitojaan ja hyödyntävät opiskelussaan koulun ulkopuolella opittua. Heille muodostuu käsitys siitä, miten tieto- ja viestintäteknologiaa voi hyödyntää eri oppiaineiden opiskelussa, myöhemmissä opinnoissa ja työelämässä sekä yhteiskunnallisessa toiminnassa ja vaikuttamisessa. Oppimistehtävien yhteydessä tarkastellaan tvt:n merkitystä yhteiskunnassa ja vaikutuksia kestävään kehitykseen.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan. Heidän käsityksensä eri laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen käyttö- ja toimintalogiikasta syvenee. He harjaantuvat systematisoimaan, organisoimaan ja jakamaan tiedostoja sekä valmistamaan erilaisia digitaalisia tuotoksia itsenäisesti ja yhdessä. Ohjelmointia harjoitellaan osana eri oppiaineiden opintoja. Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestävään tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. He oppivat, miten suojaudutaan mahdollisilta tietoturvariskeiltä ja vältytään tiedon häviämiseltä. Vastuulliseen toimintaan ohjataan pohtimalla, mitä esimerkiksi käsitteet tietosuoja ja tekijänoikeus tarkoittavat, ja mitä seurauksia vastuuttomasta ja lainvastaisesta toiminnasta voi olla. Oppilaita opastetaan terveellisten ja ergonomisten työtapojen omaksumiseen. Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä tietolähteiden monipuoliseen käyttöön tutkivan ja luovan työskentelyn pohjana. Samalla harjoitellaan lähdekriittisyyttä ja opitaan arvioimaan omaa ja muiden - myös erilaisten hakupalveluiden ja tietokantojen - tapaa toimia ja tuottaa tietoa. Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Opetuksessa käytetään yhteisöllisiä palveluita ja koetaan yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys oppimiselle, tutkivalle työskentelylle ja uuden luomiselle. Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa. Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Huolehditaan siitä, että viimeistään tässä vaiheessa oppilaat saavat kokemuksia työelämästä ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Koulutyöhön sisältyy toimintamuotoja, joissa tarjoutuu tilaisuus oppia tuntemaan erilaisia ammatteja ja työaloja sekä yritystoimintaa. Tällaisia ovat mm. työelämään tutustumisjaksot, koulussa vierailevien henkilöiden kanssa käytävät keskustelut, vierailut yrityksissä ja erilaisissa organisaatioissa sekä harjoitusyritystoiminta ja vapaaehtoistyö.

Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään työ sisukkaasti loppuun. Näin oppilaat saavat tilaisuuksia oppia oman kokemuksensa kautta työn, yrittäjämäisen toimintatavan sekä yrittäjyyden merkityksen yhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opastetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista. Heitä rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäseninä. Omassa luokkayhteisössä ja eri opiskeluryhmissä, oppilaskunnassa sekä kouluyhteisössä tapahtuva monimuotoinen osallistuminen ja siitä saatavat kuulluksi ja arvostetuksi tulemisen kokemukset auttavat näkemään vaikuttamisen mahdollisuuksia ja oppimaan vaikuttamisen tapoja. Oppilaat saavat tietoja ja kokemuksia yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinoista ja muodoista kuten tukioppilastoiminnasta, ympäristötoiminnasta ja vapaaehtoistyöstä tai median, taide-elämän, julkisen sektorin, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten puolueiden kautta vaikuttamisesta. Kokemukset tukevat oppilaiden itsetuntoa, oma-aloitteisuutta ja rohkaistumista vastuulliseen toimintaan. Osallistumalla oppilaat voivat harjaantua ilmaisemaan näkemyksensä rakentavasti, etsimään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa sekä pohtimaan erilaisten toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista. Toiminnassa opitaan neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista. Ympäristön ja toisten ihmisten hyväksi tehdyt konkreettiset teot ja yhteistyöprojektit laajentavat vastuun piiriä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle sekä lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle. Yhdessä pohditaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi. Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys siitä, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä, mitä kestävä elämäntapa merkitsee ja miten koulussa hankittua osaamista voi käyttää kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

36.6. Oppiaineet

36.6.1. Käsityö - tekstiilityö (jatkava)

Valinnaisen tehtävä

Jatkaa käsityöprosessin opiskelua.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja, joita välineistö mahdollistaa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisesti oppilaan lähtökohdat huomioonottaen.

Arviointi

Osana oppiaineen arviointia.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Jatketaan kokonaisen käsityöprosessin opiskelua, lisäten oppilaan tietoja ja taitoja.

Perehdytään erilaisiin käsityömateriaaleihin, työvälineisiin ja - tekniikoihin, ottamalla huomioon kokonaisen käsityöprosessin merkitys, aina suunnittelusta viimeistelyyn.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Jatketaan kokonaisen käsityöprosessin opiskelua, lisäten oppilaan tietoja ja taitoja.

Perehdytään erilaisiin käsityömateriaaleihin, työvälineisiin ja - tekniikoihin, ottamalla huomioon kokonaisen käsityöprosessin merkitys, aina suunnittelusta viimeistelyyn.

36.6.2. Kulkupelit kuntoon 1

Valinnaisen tehtävä

Käsityön (tekninen käsityö) syventävä kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja, joita välineistö mahdollistaa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisesti, oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty). Voi korottaa käsityön arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kehittää oppilaan ymmärrystä kulkupelien parissa.

Kaksitahtimoottorin osat, toiminta ja huolto. Polkupyörän, mopon, perämoottorin, moottorisahan ym. pienkoneiden rakenteet. Oppilaat tutustuvat kaksipyöräisten ajoneuvojen tekniikkaan. Kurssi sisältää myös metallin työstötapoja, joissa valmistetaan huoltoon ja kunnostukseen liittyviä apuvälineitä.

36.6.3. Englannin tukikurssi

Valinnaisen tehtävä

Englannin (syventävä) kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Ei oppikirjaa, materiaalipaketti

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Kurssi räätälöidään kurssin oppilaiden tarpeiden mukaan. Mahdollisuus yksilöllisempään ohjaukseen.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty). Voi korottaa englannnin arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Englannin keskeisten rakenteiden kertaaminen ja vahvistaminen. Kurssin hyväksytysti suorittaminen edesauttaa oppilasta englannin perusopinnoissa.

Kerrataan ja harjoitellaan englannin kielen keskeisiä rakenteita (esim. perusaikamuodot ja lauseen sanajärjestys). Tunneilla on myös mahdollista kerrata muita 8. luokan rakenteita ja tehdä niihin liittyviä läksytehtäviä tuetusti.

36.6.4. Kuntoilua ja ravintoa

Valinnaisen tehtävä

Monialainen kokonaisuus; liikunta, terveystieto, kotitalous

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Osalla tunneista valmistetaan ruokaa kotitalousluokassa. Liikunnan osuus ulkona tai liikutasalissa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty)

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan tavoitteet

Syvennetään kotitalouden, terveystiedon ja liikunnan oppisisältöjen tietojen ja taitojen hallintaa.

Perehdytään terveelliseen ruokavalioon liikunnan kannalta. Valmistetaan urheilijan ruokavaliota tukevia välipaloja ja ateriakokonaisuuksia.

36.6.5. Kotitalous

Oppiaineen tehtävä

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Opetuksessa edistetään kädentaitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden kotitaloudelliselle osaamiselle, mikä merkitsee taitoa toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Opetuksella tuetaan oppilaiden kasvua kodin arjen perusedellytysten ylläpitämisestä huolehtiviksi kuluttajiksi. Kotitalousopetuksessa kehitytään kanssaihmisistä huoltapitäviksi lähimmäisiksi ja kasvetaan perheen, kodin ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Opetus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä elämiseen. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestävään asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen. Oppilaat saavat käsityksen kodin teknologisoituvasta arjesta, kustannustietoisesta toiminnasta sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä kotitalouden toiminnassa.

Kotitalouden keskeisten sisältöjen ja oppimistehtävien avulla kehitetään oppilaiden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden tehtävänä on vahvistaa valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja kriittiseen tiedonhallintaan. Erityistä huomiota kiinnitetään jokaisen oppilaan yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen osallisuuteen oppimistilanteissa. Oppiaine kasvattaa toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen.

Oppiaine soveltaa toiminnaksi eri alojen tietoa, ja yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monipuolistaa oppimiskokemuksia. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä syventäen oppimista. Kotitalouden opetus kattaa laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet.

Kotitalousopetus rakennetaan suunnitelmalliseksi oppimista tukevaksi jatkumoksi, jolloin tiedot ja taidot syvenevät vaiheittain kokonaisuuksiksi. Oppilaiden itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen, ja opetus ohjaa ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

Kotitalousopetusta voidaan opetuksen järjestäjän niin päättäessä antaa jo alemmilla vuosiluokilla. Tällöin noudatetaan kotitalouden oppimäärän opetussuunnitelman perusteita oppilaiden iän huomioon ottaen. Opetuksen tavoitteet, keskeiset sisältöalueet ja toteutus määritellään paikallisessa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteinen toiminta, yhteisöllinen tiedon rakentaminen ja osaamisen jakaminen, tutkiva ja soveltava opiskelu sekä työskentelyn arviointi. Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myös epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään niin luokkayhteisöä, koulutiloja ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön.

T 5 Hyödynnetään paikallisesti käytettäviä resursseja

T 7 Huomioidaan kalenterivuoden juhlat

Paikalliset raaka-aineet ja yhteistyökumppanit

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitalouden oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi. Oppimistilanteen ja tietoympäristön selkeä rakenne sekä vaikeustason mielekkyys korostuvat opetuksen suunnittelussa. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arkipäivän ilmiöiden ja kotitalouden oppimistilanteiden kietoutuminen toisiinsa. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa

keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia. Oppitunnin siirtymävaiheiden tunnistaminen edellyttää ohjausta ja tukea ajanhallinnassa ja oppimistehtävän jäsentelyssä. Kotitalous oppiaineena antaa mahdollisuuden soveltaa koulussa opittuja ja harjoiteltuja asioita oppilaiden omassa arjessa.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostusta syventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asiantuntijuutta edellyttävään työelämään.

Oppilaan oppimisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7-9

Kotitaloudessa oppimisen arviointi on monimuotoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaat saavat palautetta taidostaan toimia eri asiayhteyksissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Ajattelua tuetaan ohjaamalla oppilaita pohtimaan tapaansa hahmottaa ja käsitellä omaa ympäristöä. Huomiota kiinnitetään myös kotitalouden käsitteiden hahmottamiseen ja sisältöjen omaksumiseen. Opetuksessa huolehditaan siitä, että jokainen oppilas ja hänen huoltajansa ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päättöarvioinnin kriteereistä. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kotitalouden oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kotitalous-oppiaineen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy koko yhteisen kotitalouden opetuksen ajan vahvistuvana ja etenevänä oppimisena. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L3
T2	S1, S2	L2, L3
T3	S1, S2, S3	L3, L4, L5, L7
T4	S1, S2	L1, L3, L6
T5	S1, S2, S3	L3, L5, L7
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L6, L7
T7	S1, S2, S3	L2, L3
T8	S1, S2	L3, L6, L7
T9	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T10	S1, S2, S3	L1, L4
T11	S1, S2, S3	L4
T12	S1, S2, S3	L1
T13	S1, S2, S3	L1, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kädentaidot ja estetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Perusruuanvalmistus**

- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyyden kannalta.

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**

- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen	Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**

- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

- **Perusruuanvalmistus**
- **Elintarviketuntemus**
- **Leivontataito**
- **Terveellinen ravinto**
- **Kalenterivuoden**
- **Hygieeninen ja turvallinen työskentely**
- **Ruuan laatu ja turvallisuus**
- **Aterioiden suunnittelu ja toteutus**

- **Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet**
- **Tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö**
- **Kustannustietoisuus sekä rahan käyttö**

- **Hyvät tavat ja yhteistyötaidot**
- **Tekstiilien huoltaminen**
- **Ympäristön huomioiminen kotitalouden toiminnoissa**
- **Kodin puhtaanapito ja jätehuolto**
- **Kotitalouskoneiden käyttö**

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L3
T2	S1, S2	L2, L3
T3	S1, S2, S3	L3, L4, L5, L7
T4	S1, S2	L1, L3, L6
T5	S1, S2, S3	L3, L5, L7
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L6, L7
T7	S1, S2, S3	L2, L3
T8	S1, S2	L3, L6, L7
T9	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T10	S1, S2, S3	L1, L4
T11	S1, S2, S3	L4
T12	S1, S2, S3	L1
T13	S1, S2, S3	L1, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kädentaidot ja estetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyyden kannalta.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen	Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**

- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan

	eri ympäristöissä Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävät tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L3
T2	S1, S2	L2, L3

T3	S1, S2, S3	L3, L4, L5, L7
T4	S1, S2	L1, L3, L6
T5	S1, S2, S3	L3, L5, L7
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L6, L7
T7	S1, S2, S3	L2, L3
T8	S1, S2	L3, L6, L7
T9	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T10	S1, S2, S3	L1, L4
T11	S1, S2, S3	L4
T12	S1, S2, S3	L1
T13	S1, S2, S3	L1, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoimaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, työn toteutus, ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi. Oppilas arvioi itse tavoitteiden saavuttamista ja omaa työskentelyään. Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan itsearvioinnin, opettajan antaman palautteen ja vertaispalautteen perusteella.

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kädentaidot ja estetiikka	Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoan valmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuluttajataidot sekä terveyden edistäminen ja teknologian käyttö	Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa kotitalouden toiminnassaan sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyyden kannalta.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajankäyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitämään järjestystä oppimistehtävien aikana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajanhallinta ja järjestyksen ylläpitäminen	Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti vaiheittain ja järjestystä ylläpitäen sekä suunnitella ajankäyttöään sen mukaisesti.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenisesti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallisuus ja voimavarojen kannalta kestävä toiminta	Oppilas työskentelee ohjeiden mukaan hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen sekä ajan, kustannusten tai energiankäytön kannalta tarkoituksenmukaisesti. Oppilas pyrkii kiinnittämään huomiota ergonomiaan.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua ja rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuuntelu, keskustelu ja argumentointi	Oppilas pyrkii kuuntelemaan eri näkökulmia ja ilmaisemaan rakentavasti omia näkemyksiään yhteisissä suunnittelu- ja työtilanteissa.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen rakentumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimintaympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Arjen rakentumisen ja kotitalouksien erilaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla kodin arkirutiineita. Oppilas osaa antaa esimerkkejä erilaisista perherakenteista ja kotitalouksien perinteistä sekä pohtia niiden vaikutusta arjen rutiineihin.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**

- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Voimavarojen käyttäminen ja sopimuksen tekeminen	Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen. Oppilas osaa selittää, mitä tarkoittaa tasapuolinen työnjako sekä pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käytöksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä oppiaineen arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioimaan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyttämään luotettavaa tietoa valintojen perustana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen hankinta ja käyttö	Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta sekä osaa tulkita pakkausmerkintöjä. Oppilas tuntee ruoka- ja ravintoaineryhmät ja niiden ominaisuuksia.

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symboleja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toimintaohjeiden, merkkien ja symbolien käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita ja osaa nimetä tyypillisiä kotitalouden merkkejä ja symboleja sekä tulkita niitä arjen ilmiöiden yhteydessä.

- **Kodin talousosaaminen**

- **Kestävä kehitys**

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

T12 ohjata oppilasta, ongelmanratkaisuun ja luovuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden omaksuminen, tietojen ja taitojen soveltaminen, luova ilmaisu sekä palveluiden tunnistaminen	Oppilas pystyy käyttämään kotitalouden käsitteitä, tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kotitalouden osaamista sovelletaan eri ympäristöissä Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiinnittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kustannustietoisuuteen osana arjen valintoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Mittaamisen ja laskemisen sekä kierrättämisen soveltaminen omaan toimintaan ja päätöksentekoon	Oppilas osaa huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta ja osaa selittää mittaamisen ja laskemisen sekä ympäristöä säästävän kodin arjen toiminnan yhteydet osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa.

Syvennetään 7. luokalla hankittuja ruokaosaamisen tietoja ja taitoja

- **Ruuanvalmistus**
- **Leivonta**
- **Kansallinen ja kansainvälinen ruokakulttuuri**
- **Erilaiset ruokavalinnat**
- **Paikallisuus kotitaloudessa**
- **Elintarviketietämys**

Kotitalouskoneet

- **Kodin talousosaaminen**
- **Kestävä kehitys**

- **Tapakulttuuri**
- **Kodin ja kalenterivuoden juhlat**

36.6.6. Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämänkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämänkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämänkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Elämänkatsomustiedon tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *elämänkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja elämänkatsomuksen rakentamisen tukemisessa otetaan erityisesti huomioon*

yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.

Elämänkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Erityisesti kunkin uuden ryhmän aloittaessa ryhmäytyminen on olennainen osa oppimisympäristön rakentumista. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämänkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämänkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppiaineen luonteen mukaisesti käytetään monipuolisia työtapoja. Katsomuksellisia ongelmia pohditaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Koska opetusryhmät ovat pienet ja hyvin heterogeeniset, jokainen oppilas saa paljon henkilökohtaista ohjausta. Työtapoina käytetään luokkatyöskentelyn lisäksi mm. uuden tekniikan suomia mahdollisuuksia ja vierailijoita tai vierailuja koulun ulkopuolelle.

Oppilaan oppimisen arviointi elämänkatsomustiedossa vuosiluokilla 7-9

Elämänkatsomustiedon arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin ja argumentaatioon sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, perusteluiden rakentamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut elämänkatsomustiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso elämänkatsomustiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L2, L7
T3	S1	L1, L2, L5
T4	S1, S3	L1, L3
T5	S1, S3	L2, L3, L6, L7
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4
T7	S1, S2, S3	L2, L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä

Oppilas oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen tukevia keskusteluja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden hallinta ja soveltaminen	Oppilas osaa käyttää katsomuksellisia käsitteitä ja tunnistaa niiden välisiä suhteita.

T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan

Oppilas rakentaa kulttuurista yleissivistystään tutustumalla erilaisiin kulttuureihin ja perehtyy Unescon maailmanperintöohjelmaan. Oppilasta ohjataan seuraamaan kulttuurin ilmenemistä mediassa ja taiteessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuurien ja katsomusten tunteminen	Oppilas osaa hankkia tietoa erilaisista kulttuureista ja katsomuksista. Oppilas osaa kertoa Unescon maailmanperintöohjelman lähtökohdista ja nimetä joitain maailmanperintökohteita.

T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa

Oppilas oppii tuntemaan erilaisia uskonnottomia ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa. Oppilas perehtyy teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Erilaisten katsomusten tunteminen ja vertailu	Oppilas osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä ja kehityskulkuja, erityisesti seemiläisen monoteismin ja sekulaarin humanismin historiallisia, kulttuurisia ja yhteiskunnallisia vaiheita. Oppilas osaa kertoa, miten katsomuksia voi tarkastella tutkivasti ja tieteellisesti

T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita

Oppilas tutustuu uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin tunteminen	Oppilas osaa selittää uskonnollisen ajattelun luonnetta ja antaa esimerkkejä uskontokritiikin pääpiirteistä.

T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja

Oppilas tutustuu katsomusvapauteen ja yhdenvertaisuuteen erilaisissa yhteiskunnissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Katsomusvapauden merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä katsomusvapaudesta ihmisoikeutena ja joistakin katsomusvapauden turvaamisen mekanismeista sekä niiden puutteista erilaisissa tilanteissa.

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Oppilas hahmottaa erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja ja tutustuu katsomusten historiaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Oppilasta kannustetaan maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun ymmärtämiseen ja hyväksymiseen erilaisissa yhteiskunnissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Monikulttuurisuu-den ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun

muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4
T7	S1, S2, S3	L2, L3, L7
T9	S1, S2, S3	L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Oppilas tutustuu erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteista, esimerkiksi humanistiseen, utilistiseen ja luontokeskeiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Oppilas perehtyy ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen unohtamatta ympäristöetiikkaan liittyviä kysymyksiä kuten eläinten oikeuksia ja tutustuu ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin kuten holokaustiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Monikulttuurisuu-den ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta

T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti

Oppilas pohtii omien valintojensa vaikutusta kestävään kehitykseen ja miettii miten itse kukin voi toimii vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä piirteitä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käänteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiikan perusteita

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus

Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4
T7	S1, S2, S3	L2, L3, L7
T8	S2, S3	L5, L7
T9	S1, S2, S3	L5, L6, L7
T10	S2, S3	L1, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita

Oppilas pohti erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja ja kehittää omaa elämänkatsomustaan. Oppilas osaa tarkastella kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Katsomuksellisten valintojen perusteiden tarkastelu	Oppilas osaa kuvata erilaisten ihmisten katsomuksellisten valintojen taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita.

T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen

Oppilas perehtyy tämän päivän maailman ihmisoikeustilanteeseen ja ihmisoikeusloukkauksiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Monikulttuurisuu-den ja yhdenvertaisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata monimuotoisuutta ja antaa esimerkkejä ihmisten yhdenvertaisesta kohtelusta

T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämästään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan

Oppilas tutustuu etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin, pohtii hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja. Oppilas perehtyy teon eettisen arvioinnin näkökulmiin kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Oppilas osaa soveltaa eettisiä lähestymistapoja arkipäivän tilanteissa, sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa käyttää eettistä käsitteistöä sekä tulkita ja soveltaa sitä

T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestävään tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti

Oppilas soveltaa eettistä lähestymistapaa globaaleihin ympäristöeettisiin ongelmiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän elämäntavan periaatteiden tunteminen	Oppilas osaa nimetä keskeisiä luonnon ja yhteiskunnan kestävään tulevaisuuteen liittyviä piirteitä ja tarkastella kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuudelle. Oppilas tuntee keinoja vaikuttaa paikallisesti ja globaalisti.

T10 ohjata oppilas tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta

Oppilas tuntee ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen eettisen perustan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettisen ajattelun taidot	Oppilas osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeuksiin ja yhdenvertaisuuteen liittyvät käsitteet ja perustella ihmisoikeuksien merkitystä.

36.6.7. Käsityö - tekninen työ (jatkava)

Valinnaisen tehtävä

Jatkaa käsityöprosessin opiskelua.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa käyttäen työtapoj, joita välineistö mahdollistaa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisessti oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Osana oppiaineen arviointia.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Jatketaan kokonaisen käsityöprosessin opiskelua, lisäten oppilaan tietoja ja taitoja.

Perehdytään erilaisiin käsityömateriaaleihin, työvälineisiin ja -tekniikoihin, ottamalla huomioon kokonaisen käsityöprosessin merkitys aina suunnittelusta viimeistelyyn.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Jatketaan kokonaisen käsityöprosessin opiskelua, lisäten oppilaan tietoja ja taitoja.

Perehdytään erilaisiin käsityömateriaaleihin, työvälineisiin ja -tekniikoihin, ottamalla huomioon kokonaisen käsityöprosessin merkitys aina suunnittelusta viimeistelyyn.

36.6.8. Kokin kemiaa

Valinnaisen tehtävä

Monialainen kokonaisuus; kemia, kotitalous

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty)

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tavoitteena on tutustuttaa oppilaita luonnontieteisiin arkipäivän ilmiöiden kautta, innostaa oppilaita luonontieteiden opiskeluun sekä kehittää heidän ruuanvalmistustaitojaan.

Tutustutaan ruokaan ja ruoanlaittoon liittyviin ilmiöihin arkipäivän elämysten ja kokemusten pohjalta.

36.6.9. Teholiikunta (valinnainen liikunta)

Valinnaisen tehtävä

Ohjata nuori liikunnalliseen elämäntapaan vaihtelevan lajitarjonnan avulla. Pääajatuksena fyysisen kunnon parantaminen erilaisten liikuntamuotojen avulla hyväksi käyttäen paikallisia liikuntapaikkoja ja seuroja.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Lähiliikuntapaikat niin ulkona kuin sisällä. Työtapoina itsenäinen harjoittelu, parityöskentely ja ryhmätyöskentely.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Ohjauksessa otetaan huomioon oppilaan yksilöllisest liikunnalliset ominaisuudet ja erityistarpeet.

Arviointi

Numeerinen arviointi.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan tavoitteet

Oppilas ymmärtää fyysisen harjoittelun merkityksen oman kunnon ja hyvinvoinnin kannalta.

Vauhdikasta ja tehokasta liikuntaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan tavoitteet

Oppilas ymmärtää fyysisen harjoittelun merkityksen oman kunnon ja hyvinvoinnin kannalta.

Vauhdikasta ja tehokasta liikuntaa.

36.6.10. Omaan kotiin

Valinnaisen tehtävä

Monialainen kokonaisuus; yhteiskuntaoppi, käsityö, kotitalous

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty)

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Laajennetaan yhteiskuntaopin, käsityön ja kotitalouden oppisisältöjä.

Perehdytään budjetointiin, oman kodin hankintaan, kodin hoitoon ja sisustamiseen. Valmistetaan edullisia, nopeita ja monipuolisia perusruokia.

36.6.11. LUMA

Valinnaisen tehtävä

Monialainen kokonaisuus; biologia, fysiikka, kemia ja matematiikka

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Keskeisinä työskentelymuotoina ovat erilaiset laboratoriotyöt, maastotutkimukset, asiantuntijavieraat ja vierailukäynnit. Tutkimuksia tehdään yksin tai ryhmissä ja niissä hyödynnetään tietotekniikkaa ja muita tarpeellisia välineitä.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty)

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Yläkoulun oppisisältöjen laajentaminen ja syventäminen sekä jatko-opintovalmiuksien parantaminen. Oppilaiden tieteellisen ajattelutavan kehittäminen ja kiinnostuksen lisääminen luonnontieteitä kohtaan. Ilmiöiden ymmärtäminen, luovuuden, oma-aloitteisuuden, kokonaisuuksien hahmottaminen ja ongelmanratkaisutaitojen oppiminen.

Erilaisia tutkimuksia ja kokeellisia töitä biologian, fysiikan ja kemian aihealueista.

Tutkimusten aiheet ja käsiteltävät kokonaisuudet valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Aiheina esimerkiksi ihmisen biologiaa, ympäristötutkimuksia (vesi, maa, ilma), kasvatuskokeita, ruoka-ainetutkimuksia, ekologisia tutkimuksia tai kosmetiikan valmistusta.

Kurssi sopii hyvin jatko-opinnoissa lukioon, terveydenhoitoalalle, teknisille aloille, lääketieteelliselle tai ympäristötieteisiin hakeutuville.

36.6.12. Mailapelit

Valinnaisen tehtävä

Liikunnan syventävä kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Paikallinen liikuntaympäristö

Ryhmä-, pari- ja yksilötyöskentely

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa liikunnan arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Monipuolistaa oppilaan liikunnallisuutta ja eri välineiden hallintaa. Motivoida opilasta liikuntaan eri mailapelien avulla. Sääntötietämyksen lisääminen mailapeleissä.

Kurssilla liikutaan maila kädessä niin ulkona kuin sisällä, keskittyen enemmän mailapeleistä yksilölajeihin. Mailapelien ohessa syvennetään sääntö –ja lajitietämystä. Mailapeleinä mm. sulkapallo, tennis, pesäpallo, golf ja pöytätennis.

36.6.13. Historia

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennytään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus

auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.*

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Ajankohtaisten tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppiaineiden tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi- ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta historiakulttuurista, kuten peleistä, elokuvista ja kirjallisuudesta, sekä kehittämään historiallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

7. luokka:

- syy/seuraus-suhde
- muutos ja jatkuvuus- historian eri kerrostumat
- maailman ja Suomen tapahtumien vuorovaikutus
- lähdekritiikki, TVT-taidot
- peruskäsitteiden avaaminen, esim. demokratia

8. luokka

Syvennetään 7.lk asioita (ks. edellä)

- historiatietoisuuden lisääminen (menneisyys-nykypäivä-tulevaisuus)
- miten historian tapahtumat näkyvät meidän ajassamme
- oppilaan oman kiinnostuksen herättäminen
- paikallishistorian esiinnostaminen

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Tarvittaessa erilaisten tekstien ymmärtämiseen ohjataan yksinkertaistamalla tekstejä ja avaamalla tekstissä käytettyjä käsitteitä.

Jotkut historianopetuksessa käytetyt käsitteet (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, joiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Kunkin alueen mahdolliset paikalliset esim. historialliset tutustumiskohteet (kartanot, linnat, sotamuistomerkit yms.)Toiminta käytettävissä olevien resurssien mukaan - mahdollisimman tehokkaasti.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7-9

Historian opetuksessa palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita omiin tulkintoihin ja näkemystensä argumentointiin. Kirjallisten tehtävien ohella arvioinnissa on otettava huomioon oppilaiden monimuotoiset työskentelyn ja tuottamisen tavat. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun hallintaan.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona historian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten kukin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut historian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla jokaisen oppilaan osaamisen taso historian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Historian osaamisen kehittyminen on kumulatiivinen prosessi, jossa opiskeltavia sisältöjä käytetään oppilaiden historiallisen ajattelun vahvistamiseen. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Arvioinnin osa-alueiden monipuolisuus: kirjalliset kokeet, jatkuva näyttö oppitunneilla, oppilaiden omat tuotokset (vapaaehtoiset/pakolliset), itsearvioinnin toteuttaminen jossakin muodossa

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L4, L5
T4	S1	L1, L2, L3
T5	S1	L1, L2, L3, L4, L6, L7
T6	S1	L1, L2, L4
T7	S1	L1, L2, L4
T8	S1	L1, L2, L4
T9	S1	L1, L2, L3, L4, L7
T10	S1	L1, L2, L4, L5
T11	S1	L1, L2, L4, L5
T12	S1	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

oppilas ymmärtää historian merkityksen yksilön ja kansojen identiteetin rakennusosana

oppilaalla herää kiinnostus historiaan oppiaineena ja tieteenalana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta

oppilas osaa hakea historiallista tietoa erilaisista lähteistä ja pystyy arvioimaan kuinka luotettavaa tieto näissä lähteissä on (lähdekritiikki)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon hankkiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista historian tiedonlähteistä ja havaitsee niiden luotettavuudessa eroja.

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

hän tiedostaa historian tapahtumat pitkäaikaisena prosessina, josta löytyy tapahtumien syy-seuraus -suhteet

hän ymmärtää historian erilaiset käsitteet ja historian jakautuvan eri aikakausiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärtäminen	Oppilas osaa sijoittaa opiskelemansa asiat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

oppilas tiedostaa historian tapahtumat pitkäaikaisena prosessina, josta löytyy tapahtumien syy-seuraus -suhteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallinen empatia	Oppilas pystyy asettautumaan menneen ajan ihmisen asemaan ja kuvailemaan tämän toiminnan motiiveja.

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

oppilas kykenee arvioimaan erilaisia syy-seuraus -suhteita liittyen historiallisiin ilmiöihin ja tapahtumiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa erotella historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät tekijät vähemmän tärkeistä.

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta

oppilas huomaa, että historian tapahtumissa ilmenee sekä jatkuvuutta että muutosta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen	Oppilas osaa selittää, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään.

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

oppilasta kannustetaan tekemään erilaisia tulkintoja historian tapahtumista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon tuottaminen	Oppilas osaa vastata menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä saamaansa informaatiota.

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

oppilas ymmärtää historian tapahtumien ja ilmiöiden vaikutukset omassa ajassamme

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatietoisuus	Oppilas osaa kuvailla, miten menneisyyden tulkinnoilla perustellaan tulevaisuuden valintoja

Suuret aatteet (1800-luku, 1900-luku alku) esim. Konservatismi, nationalismi, sosialismi. Demokratian ja itsevaltiuden käsitteet

Teollistuminen - syy/seuraukset, maailmalla/Suomessa

Napoleonin ajan sodat, Ranskan vallankumous --> Suomen sota 1808-09, Euroopan mullistukset (nationalismi - Saksa/Italia), Usa:n sisällissota, 1.maailmansota, siirtomaa-ajan sodat

1800-luvun Suomi (autonomian aika) - aatteet, hallinto, talous, kulttuuri ja koulutus, siirtolaisuus (USA)

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1		L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T2		L1, L2, L3, L4, L5
T3		L1, L2, L4
T4		L1, L2, L3
T5		L1, L2, L3, L4, L6, L7
T6		L1, L2, L4
T7		L1, L2, L4
T8		L1, L2, L4
T9		L1, L2, L3, L4, L7
T10		L1, L2, L4, L5
T11		L1, L2, L4, L5
T12		L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa sekä arvioimaan tiedonlähteiden luotettavuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon hankkiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista historian tiedonlähteistä ja havaitsee niiden luotettavuudessa eroja.

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

historian tulkinnallisuus ja erilaiset näkökulmat tulevat oppilaalle tutuiksi

oppilas osaa perustella historiallisen tiedon tulkinnallisuuden, miksi sitä voidaan käyttää eri tilanteissa eri tavoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lähteiden tulkitseminen	Oppilas osaa lukea ja tulkita erilaisia lähteitä.

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kronologian ymmärtäminen	Oppilas osaa sijoittaa opiskelemansa asiat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallinen empatia	Oppilas pystyy asettautumaan menneen ajan ihmisen asemaan ja kuvailemaan tämän toiminnan motiiveja.

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Syy- ja seuraus-suhteiden ymmärtäminen historiassa	Oppilas osaa erotella historiallisia tapahtumia tai ilmiöitä selittävät tekijät vähemmän tärkeistä.

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen	Oppilas osaa selittää, miksi joillain elämänalueilla toimittiin ennen samoin tai toisin kuin nykyään.

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen

oppilas kehittyy historiallisen tiedon kriittisenä käsittelijänä

oppilas tekee omia tulkintoja historiallisen tiedon perusteella ja etsii itse tätä tietoa eri lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historian tulkitseminen	Oppilas osaa muodostaa historian tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja tulkintoja.

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa kuvailla ihmisen toiminnan tarkoitusperiä

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta

historian tulkinnallisuus ja erilaiset näkökulmat tulevat oppilaalle tutuiksi

oppilas osaa perustella historiallisen tiedon tulkinnallisuuden, miksi sitä voidaan käyttää eri tilanteissa eri tavoin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa arvioida historian tapahtumista tai ilmiöistä tehtyjen tulkintojen luotettavuutta.

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta

oppilas kehittyy historiallisen tiedon kriittisenä käsittelijänä

oppilas tekee omia tulkintoja historiallisen tiedon perusteella ja etsii itse tätä tietoa eri lähteistä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatiedon tuottaminen	Oppilas osaa vastata menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä saamaansa informaatiota.

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla

oppilas pystyy luomaa omia tulevaisuuden malleja keräämänsä historiatiedon ja oman historianäkemyksensä perusteella

oppilas ymmärtää historian jatkuvuuden: *jotta ymmärrät nykyisyyttä, sinun täytyy tietää menneisyydestä ja kun ymmärrät nykyisyyden, voit suunnitella tulevaisuutta*

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Historiatietoisuus	Oppilas osaa kuvailla, miten menneisyyden tulkinnoilla perustellaan tulevaisuuden valintoja

Ääriliikeet esim. fasismi, kommunismi, diktatuurit (Suomi ja maailma).

Toinen maailmansota, Kylmä sota, kolonialismin purkautuminen, Vietnamin sota, kansanvainot, sotarikokset, etniset puhdistukset, Suomen asema kyömän sodan aikaan (Paasikivi-Kekkonen)

Rahatalouden ongelmat esim. pörssiromahdus 1929 --> vaikutukset maailmalla ja Suomi

Kommunismin romahdus (NL, Itä-Eurooppa), terrorismin vastainen sota (9/11), neokolonialismi, Euroopan unioni (Suomen jäsenyys, euro), uudet uhkakuvat (ympäristö, ISIS, Ukraina), demokratian kriisi

Suomen itsenäistyminen ja sisällissota, itsenäistymisen alkutaival (1920- ja 1930-luku)

Suomen jälleenrakennusaika 2.maailmansodan jälkeen, maaltapako, elinkeinorakenteen muutos, siirtolaisuus Ruotsiin, Suomen avautuminen (nuorisokulttuuri, matkailu)

36.6.14. Tieto- ja viestintätekniikka

Valinnaisen tehtävä

Antaa oppilaalle valmiuksia tieto-ja viestintätekniikan monipuoliseen hyödyntämiseen niin koulutyössä kuin arkielämässä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Oppimisympäristöinä käytetään erilaisia sähköisiä ympäristöjä. Työtavoissa painotetaan omatoimisuutta, luovuutta, eri välineiden monipuolista käyttöä sekä tiimityöskentelyä.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Numeerinen arviointi

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan tavoitteet

Oppilas oppii käytännön läheisten ohjelmistojen peruskäytön painottuen median tuottamiseen.

Kuvankäsittely, videoeditointi, multimediaesitykset, tekijänoikeudet

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan tavoitteet

Oppilas oppii käytännön läheisten ohjelmistojen peruskäytön painottuen jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittaviin työvälineohjelmistoihin.

Tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, verkkotyöskentely, virtuaalitodellisuus

36.6.15. Valinnainen tekstiilityö

Valinnaisen tehtävä

Laajentaa käsityöprosessin osaamista.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja joita välineistö mahdollistaa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataa yksilöllisesti, oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Numeerinen arviointi

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Syvennetään ja lisätään oppilaan tietoja ja taitoja kokonaiseen käsityöprosessiin, vahvistaen edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn.

Perehdytään erilaisiin käsityön materiaaleihin, työvälineisiin ja -teknikoihin, ottamalla huoioon kokonaisen käsityöprosessi merkitys, aina suunnitelusta viimeistelyyn.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Syvennetään ja lisätään oppilaan tietoja ja taitoja kokonaiseen käsityöprosessiin, vahvistaen edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn.

Perehdytään erilaisiin käsityön materiaaleihin, työvälineisiin ja -teknikoihin, ottamalla huoioon kokonaisen käsityöprosessi merkitys, aina suunnitelusta viimeistelyyn.

36.6.16. Maantieto

Maantiedon tehtävä

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja

ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristönmuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämismaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävää kehitystä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisyys lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

7. luokka Yhteistoiminnallisuus ja aktiivisen oppimisen tukeminen. Oppilaslähtöinen opetus.

8. luokka Ohjataan aktiiviseen tiedonhankintaan ja medilukutaitoon.

9. luokka Opetettavat asiat pyritään liittämään oppijoiden lähiympäristöön. Korostetaan oppijan aktiivista ja vastuullista roolia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediaa arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maailmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Oppilaan oppimisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin maantiedon tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan

käytännössä oppimaansa tietoa. Maantiedon arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaiden tiedolliseen osaamiseen että maantiedon taitoihin kuten geomediataitoihin ja tiedon kriittiseen arviointitaitoon. Lisäksi arvioidaan taitoa käyttää maantiedolle ominaista välineistöä sekä tieto- ja viestintäteknologiaa. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona maantiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut maantiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso maantiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Maantiedossa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Sisältöjen käsittelyyn ja ajankohtaan voivat vaikuttaa mm. paikalliset monialaiset oppimiskokonaisuudet, jotka huomioidaan oppiainekohtaisessa arvioinnissa.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön

monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5, L6
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Mantereet, maanosat, valtameret, ilmansuunnat, mittakaava, karttakoordinaatit. Tutustutaan tarkemmin valinnaisen alueen karttaan osana maapalloa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen	Oppilas hahmottaa maapallon karttakuvan peruspiirteet sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä esim. ohjaamalla oppilas havaitsemaan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä omassa ympäristössään (mm. vuorokaudenaikojen vaihtelu, vuodenaikojen vaihtelu) ja selvittämään mistä ilmiöt johtuvat. Ohjata oppilasta vertailemaan valinnaisen alueen luonnonmaisemia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden. Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla sekä osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää valinnaisella alueella.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmismaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmisten elämän ja kulttuurien piirteiden sekä kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa.

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys. Valinnainen alue ja kehitysmaat huomion kohteena.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kuvata, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas osaa kertoa, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Ohjata oppilasta hahmottamaan maapallo kokonaisuutena: sen liikkeet avaruudessa, elämää tarjoavat ja rajoittavat ominaisuudet, mantereiden liikkeet ja vuoristojen synty, sateiden ja merivirtojen vaikutukset. Ohjata oppilasta löytämään tekstistä vastauksia maantieteellisiin kysymyksiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja sekä hahmottaa kartoilta eri aluetasot: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia vastauksia niihin.

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

Ohjata oppilasta hallitsemaan ilmansuunnat, kartan mittakaava ja tavalliset karttasymbolit. Harjoitellaan erilaisten karttojen tulkintaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tilatajun kehittyminen	Oppilas osaa mitata sekä jana- että suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla, suunnata kartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Ohjata oppilasta ymmärtämään ja käyttämään oikein karttavärejä, mittakaavaa ja ilmastodiagrammia. Harjoitellaan kuvien tulkintaa ja kartastojen käyttöä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geomediataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas osaa laatia yksinkertaisia karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia (esim. päivän piteneminen/lyheneminen) sekä aktivoida oppilasta seuraamaan valinnaisen alueen ajankohtaisia tapahtumia. Harjoitellaan hyvään medialukutaitoon liittyviä asioita esimerkkitapauksessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas osaa havainnoida lähiympäristön muutoksia, osaa antaa esimerkkejä Suomessa ja muualla maailmassa tapahtuvista ympäristön muutoksista ja osaa nimetä keskeisiä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Oppilas osaa tuoda esille maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Harjoitellaan pari- tai ryhmätyön avulla vuorovaikutustaitoja. Harjoitellaan oman tuotoksen esittämistä yksin tai yhdessä ryhmän kanssa. Harjoitellaan toisten töiden arviointia annettujen kriteerien pohjalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella ja suhtautua rakentavasti erilaisiin näkemyksiin.

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmistoiminnan riippuvuutta luonnosta, globalisaation vaikutusta ympäristölle ja eri kulttuurien asumisen muotoja esimerkkien avulla. Sademetsien merkitys maailmanlaajuisesti. Reilun kaupan merkitys tai muu esimerkki kuluttajavalinnoista. Kouluympäristön siisteys.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan.

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

Tuetaan oppilasta ymmärtämään joidenkin raaka-aineiden (esim. malmit, hedelmät) liikkumista ja käyttöä ja kuluttajavalintojen merkitystä maapallolle ja ihmisten hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas osaa ottaa kantaa kestävän kehityksen kysymyksiin ja osaa antaa esimerkkejä miten toimitaan kestävän elämäntavan mukaisesti.

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Ohjataan oppilasta ymmärtämään elämää kehitysmaissa, erityisesti lasten kohdalla. Tutustutaan sademetsien merkitykseen ja suojeluun. Etsitään myönteisiä esimerkkejä eri kohdealueiden luonnosta ja kulttuureista. Verrataan ihmisoikeuksien toteutumista kohdealueilla ja kotimaassa. Ohjataan oppilasta käyttämään asiallisia ja neutraaleja nimityksiä eri alueiden ihmisistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Oppilas osaa luonnehtia omaan alueelliseen identiteettiinsä vaikuttavia tekijöitä sekä osaa kuvata lähiympäristön ja sen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas osaa kuvata kulttuurien ja ihmisten moninaisuuden merkitystä sekä osaa tarkastella yhteiskunnan ilmiöitä ihmisoikeuksien näkökulmasta.

Luonnonvarat ja ympäristöriskit.

Planetaarisuus ja sen vaikutukset maapallolla

Kohdealueen luonnon- ja kulttuurimaisemat

Seurataan kohdealueen ajankohtaisia uutistapahtumia.

Kartan peruskäsitteet, tutustaan valinnaiseen aluemaantieteelliseen kokonaisuuteen

Kehitysmaat. Ympäristön vaikutus ihmistoimintaan.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen,

Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Eurooppa

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5, L6
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Euroopan kartta osana maapalloa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen	Oppilas hahmottaa maapallon karttakuvan peruspiirteet sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.

Eurooppa

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä kuten endo- ja eksogeenisia prosesseja.Ohjata oppilasta vertailemaan Euroopan luonnonmaisemia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden. Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla sekä osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Eurooppa

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Euroopassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmismaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmisten elämän ja kulttuurien piirteiden sekä kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Eurooppa

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys. Eurooppa, entiset siirtomaat, globalisaatio ja väestö huomion kohteena.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kuvata, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas osaa kertoa, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.

Eurooppa

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristön vaikutus ihmisen elinkeinoihin sekä ihmisen vaikutus ympäristöön. Väestön sijoittuminen edullisille alueille Euroopassa. Eksogeenisten prosessien tunnistaminen. Maantieteellisen uutisen tulkinta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja sekä hahmottaa kartoilta eri aluetasot: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia vastauksia niihin.

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Eurooppa

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja laatimaan karttoja, esim. teemakartat. Harjoitellaan tilastojen ymmärtämistä ja tulkintaa, esim. väestöä koskevat.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tilatajun kehittyminen	Oppilas osaa mitata sekä jana- että suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla, suunnata kartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla.

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Eurooppa

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Ohjata oppilasta ymmärtämään ja käyttämään oikein ikäpyramidia. Harjoitellaan tilastotietojen hakemista ja käyttöä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geomediataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantiedon sisältöjen opiskelussa

	sekä arkielämässä. Oppilas osaa laatia yksinkertaisia karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Eurooppa

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä (esim. Suomi Euroopassa) ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan Euroopan ajankohtaisia tapahtumia. Harjoitellaan hyvään medialukutaitoon liittyviä asioita esimerkkitapauksessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas osaa havainnoida lähiympäristön muutoksia, osaa antaa esimerkkejä Suomessa ja muualla maailmassa tapahtuvista ympäristön muutoksista ja osaa nimetä keskeisiä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Oppilas osaa tuoda esille maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Eurooppa

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Harjoitellaan pari- tai ryhmätyön avulla tehtävien jakamista ja tiedonhakua. Harjoitellaan edelleen tuotoksen esittämistä ja toisten töiden arviointia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella ja suhtautua rakentavasti erilaisiin näkemyksiin.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Eurooppa

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Ohjata oppilasta ymmärtämään ihmistoiminnan vaikutus eroosioon, likaantumiseen sekä luonnonvarojen kulumiseen eurooppalaisissa esimerkeissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan.

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Eurooppa

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

Tuetaan oppilasta ymmärtämään esim. matkailun merkitys ympäristölle ja ihmisille sekä ilmastonmuutos ja siihen vaikuttaminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas osaa ottaa kantaa kestävän kehityksen kysymyksiin ja osaa antaa esimerkkejä miten toimitaan kestävän elämäntavan mukaisesti.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

Eurooppa

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Ohjataan oppilasta huomioimaan erilaisten vähemmistöjen asema eurooppalaisissa valtioissa. Etsitään esimerkkejä eri elämänmuodoista ja alueellisista identiteeteistä Euroopassa. Käsitellään maahanmuuttoa ja pakolaisuutta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Oppilas osaa luonnehtia omaan alueelliseen identiteettiinsä vaikuttavia tekijöitä sekä osaa kuvata lähiympäristön ja sen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas osaa kuvata kulttuurien ja ihmisten moninaisuuden

	merkitystä sekä osaa tarkastella yhteiskunnan ilmiöitä ihmisoikeuksien näkökulmasta.

Ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet.

Eurooppa maailmassa. Globalisaatio.

Eurooppa

Monikulttuurisuus. Ihmisen elämä, asuminen ja elinkeinot Euroopassa.

Seurataan Euroopan ajankohtaisia uutistapahtumia.

Euroopan luonnon- ja kulttuurimaisemat.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Maapallon karttakuva ja alueet

Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

Suomi ja lähialueet.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma

Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

Maantieto yhteiskunnassa.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Keskitytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5, L6
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L4
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta

Suomi ja sen lähialueet osana maapalloa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Maapallon karttakuvan hahmottaminen ja keskeisen paikannimistön tunteminen	Oppilas hahmottaa maapallon karttakuvan peruspiirteet sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Maantieto yhteiskunnassa.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

Suomi ja lähialueet.

T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaisemia Suomessa ja muualla maapallolla

Ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä, erityisesti jääkauden merkkejä Pohjolassa ja omassa lähiympäristössä.Ohjata oppilasta vertailemaan Suomen luonnonmaisemia ja tulkitsemaan oman maan karttoja tai kuvia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnonmaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden. Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaisemia Suomessa ja maapallolla sekä osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.

Maantieto yhteiskunnassa.

Suomi ja lähialueet.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla

Ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja sen lähialueilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmismaantieteellisten ilmiöiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmisten elämän ja kulttuurien piirteiden sekä kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa ja muualla maailmassa.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Suomi ja lähialueet.

Maantieto yhteiskunnassa.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys

Kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys. Suomi ja sen lähialueet. Globalisaatio ja muuttoliikkeet huomion kohteena.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen ymmärtäminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö	Oppilas osaa kuvata, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas osaa kertoa, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

Maantieto yhteiskunnassa.

Suomi ja lähialueet.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä

Ohjata oppilasta hahmottamaan maapallon aikajana ja maantieteellisten ilmiöiden suhteita siinä. Ohjata ymmärtämään tai tuottamaan karttoja. Ohjata suunnittelemaan tai toteuttamaan maantieteellisiä tutkimuksia. Ohjata tulkitsemaan ympäristöä sekä sen kuvia maantieteen ilmiöiden näkökulmasta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maantieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa selittää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja sekä hahmottaa kartoilta eri aluetasot: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia vastauksia niihin.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Maantieto yhteiskunnassa.

Suomi ja lähialueet.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä

Ohjata oppilasta hahmottamaan maapallon aikajana ja maantieteellisten ilmiöiden suhteita siinä. Ohjata ymmärtämään kartan syntymekanismia, tulkitsemaan kartan informaatiota sekä tuottamaan karttoja .

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tilatajun kehittyminen	Oppilas osaa mitata sekä jana- että suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä

	kartalla, suunnata kartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla.

Suomi ja lähialueet.

Maantieto yhteiskunnassa.

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä

Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja laatimaan teemakarttoja. Harjoitellaan oman tutkimuksen taitoja esim. suunnittelemalla kysely. Pyritään hyödyntämään paikkatietoa esimerkkitapauksissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geomediataidot	Oppilas osaa käyttää kuvia, karttoja, karttapalveluja sekä muuta geomediaa maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas osaa laatia yksinkertaisia karttoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.

Suomi ja lähialueet.

Maantieto yhteiskunnassa.

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimustaidot	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustulokset suullisesti.

Suomi ja lähialueet.

Maantieto yhteiskunnassa.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa

Harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia (esim. syklonit, muuttoliikkeet) sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja Suomessa. Harjoitellaan hyvään medialukutaitoon liittyviä asioita esimerkkitapauksessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristölukutaito ja ympäristön muutosten arvioiminen	Oppilas osaa havainnoida lähiympäristön muutoksia, osaa antaa esimerkkejä Suomessa ja muualla maailmassa tapahtuvista ympäristön muutoksista ja osaa nimetä keskeisiä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Oppilas osaa tuoda esille maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.

Maantieto yhteiskunnassa.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

Suomi ja lähialueet.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätyötaitoja sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa

Harjoitellaan yksilö-, pari- tai ryhmätyön avulla maantieteellisen tiedon kokoamista, muokkaamista ja esittämistä. Huomioidaan eri esitystavat ja harjoitellaan medialukutaitoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ryhmässä työskentelyn ja argumentoinnin taidot	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuunnella ja suhtautua rakentavasti erilaisiin näkemyksiin.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

Suomi ja lähialueet.

Maantieto yhteiskunnassa.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja

Ohjata oppilasta aktiivisiin ympäristöä suojeleviin kuluttajavalintoihin omassa ja lähipiirin elämässä. Ohjataan kierrätykseen ja luonnon arvostamiseen ekosysteemipalveluiden sekä elämysten tuottajana. Huomio omaan paikkakuntaan ja sen mahdollisuuksiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan.

Suomi ja lähialueet.

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

Maantieto yhteiskunnassa.

T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi

Tuetaan oppilasta ymmärtämään kansalaisen vaikutusmahdollisuuksia yhteiskuntarakenteen ja ympäristönsuojelun alueilla. Esimerkkejä energiankäytön, rakentamisen, liikenteen, kaavoituksen tai vapaa-ajan vieton (kuten retkeilyn) aihepiireistä. Tuetaan oppilasta sitoutumaan kierrätykseen kotitalouksissa ja työpaikoilla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	Oppilas osaa kertoa, miten toimitaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas osaa ottaa kantaa kestävän kehityksen kysymyksiin ja osaa antaa esimerkkejä miten toimitaan kestävän elämäntavan mukaisesti.

Suomi ja lähialueet.

Maantieto yhteiskunnassa.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa

Ohjataan oppilasta arvostamaan kotiseutuaan, omaa ja oman maan kulttuuripiirteitä eri alueineen. Tutustutaan kotimaan luonnon vaihtelevuuteen esimerkkien avulla. Tuetaan oppilasta sitoutumaan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja muiden arvostamiseen omassa toiminnassaan, esim. vuorovaikutustilanteissa. Pyritään saamaan vierailijoita esittelemään omaa kulttuuriaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Alueellisen identiteetin sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuuden tunnistaminen	Oppilas osaa luonnehtia omaan alueelliseen identiteettiinsä vaikuttavia tekijöitä sekä osaa kuvata lähiympäristön ja sen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas osaa kuvata kulttuurien ja ihmisten moninaisuuden merkitystä sekä osaa tarkastella yhteiskunnan ilmiöitä ihmisoikeuksien näkökulmasta.

Suomi ja lähialueet.

Itämeri, ilmastonmuutos, ympäristönsuojelu, vastuullinen kuluttaminen.

Maantieto yhteiskunnassa.

Kestävä kehitys. Ilma, vesi ja ravinto, niiden esiintyminen ja kestävä käyttö.

Kotiseuden erityispiirteet. Suomen maisema-alueet

Asutus, väestö ja elinkeinot Suomessa. Hyvän elämän edellytykset.

36.6.17. Robotiikka ja ohjelmointi

Valinnaisen tehtävä

Monialainen kokonaisuus; fysiikka, matematiikka

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Soveltuu hyvin jatkokurssiksi mm. kursseille Robotiikka/Ohjelmointi, mutta ei vaadi aiempia ohjelmoinnin tai robotiikan opintoja.

Oppilas suunnittelee, rakentaa ja ohjelmoi robotin sekä testaa sen toimintaa.

Oppilas etenee ohjelmointiprojektissaan omatoimisesti suunnitteluvaiheesta testaamiseen ja raportointiin.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty)

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Oppilas syventää ohjelmoinnin periaatteiden ymmärtämistä. Tavoitteena on kehittää oppilaan omatoimista työskentelyä, ryhmätyö- ja ongelmanratkaisutaitoja.

Oman ohjelmointiprojektin suunnitteleminen ja toteuttaminen.

Esimerkkejä:

· robotin ohjelmoiminen sensorien avulla älykkään järjestelmän tavoin

· oman pelin kehittely jonkin ohjelmointikielen avulla

36.6.18. Ilmaisutaito

Valinnaisen tehtävä

Kehittää oppilaan persoonallista ilmaisua ja vapauttaa mielikuvitusta.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Numeerinen arviointi. Arviointiin vaikuttavat aktiivisuus, asenne ja suhtautuminen muihin ryhmän jäseniin sekä kehittyminen. Oppilas asvioi itse itseään kirjallisesti jaksojen päätyttyä. Lukuvuoden lopussa käydään yhdessä oppilaan kanssa arvioinnit läpi.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan tavoitteet

Tullaan tutuiksi. Opetellaan keskittymistä. Harjoitellaan kehonkieltä ja hallintaa. Ääni on osa persoonallisuuttani. Aistiharjoituksilla herkistän aistejani. Rentoutuminen, pantomiimi, improvisaatio. Opitaan työskentelemään yksin, pareittain, pienissä ryhmissä sekä koko ryhmänä.

- Tutustumisleikkejä ja -pelejä ryhmässä (turvallisuutta ja rohkeutta osallistua)
- Opetellaan keskittymistä (keskittynyt, rento, tarkkaavainen olotila; oman ilmaisun kokeiluja)
- Kehonkieli (liikkeet, ilmeet, eleet, tunnetilat harjoittelussa)
- Ääni on persoonallisuuttani (kuunnellaan ja harjoitellaan; hengitys, äänen voima, äänikollaasi)
- Aistiharjoituksilla herkistän aistejani (tunnemuisti, keskittyis- ja eläymiskyky esiin)
- Rentoutuminen (rento, levollinen rentoutuminen, oikea hengitys; keho-mieli-sielu virkistyy)
- Pantomiimi - sanatonta, esineetöntä (liike, ele, ilme eli mimiikka harjoittelussa)
- Improvisaatio - opetellaan/vahvistetaan kykyä kuvitella

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan tavoitteet

Syvennetään 8. luokalla opittuja asioita ja viedään niitä käytäntöön. Tunteet esiin, puheviestintätaidot, teatteriin tutustumassa. Päättötyönä: näytelmän/videon tekeminen, uutisten tekeminen medialle, leikkituokiot päiväkodin/iltapäivätoiminnassa mukana oleville lapsille, joku muu

Syvennetään 8. luokalla opittuja asioista ja viedään niitä käytäntöön.

- Tunteet esiin (etsitään eri tunnetiloja, havainnoidaan miten tunnetila vaikuttaa käyttäytymiseen)
- Puheviestintätaidot: selostus, juontaminen, keskustelut, oman mielipiteen esittäminen, työpaikkahaastattelut, erilaiset puheet
- käsikirjoitus + minivideon teko
- Käydään tutustumassa teatteriin, tutustutaan lavasteisiin, puvustukseen, valo- ja äänitekniikkaan. Käydään katsomassa näytelmä/elokuva ja tehdään arvostelu/analysointi
- Päättötyönä: Näytelmän/videon tekeminen, Uutisten tekeminen medialle, Leikkituokiot päiväkodissa/iltapäivätoiminnassa mukana oleville lapsille, Joku muu

36.6.19. Vieraat kielet

Englanti, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Englannin A-oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään englantia monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun englannin kielellä eri oppiaineissa.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Sisältöjä ja tavotteita voidaan tarvittaessa toteuttaa joustavasti ottaen huomioon paikalliset tuntimäärät eri luokka-asteilla sekä käytettävissä olevat oppimisympäristöt.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut englannin kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso englannin kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, ryhmittelyä ja tiedon hakemista

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L3
T4	S2	L1, L3
T6	S3	L4
T8	S3	L2
T9	S3	L4
T10	S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

Jatketaan alakoulussa alkanutta englannin kielisiin maihin, niiden kulttuureihin, historiaan ja maantietoon tutustumista. Lisäksi tutustutaan näiden maiden englannin variantteihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kuvata pääpiirteittäin, missä englantia puhutaan ja mainita englannin levinneisyyden syitä sekä pohtia englannin kielen asemaan, variantteihin ja arvostukseen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa pohtia kielen ja kulttuurin suhdetta englannin osalta. Oppilas havaitsee, että arvot vaihtelevat riippuen yksilöllisestä kokemuksesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Opiskellaan keskeisiä englannin kielitiedon käsitteitä. Opetellaan käyttämään keskeisiä englannin kielen rakenteita ja etsitään niistä säännönmukaisuuksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Harjoitellaan itsearvioinnin ja pariarvioinnin käyttöä. Ohjataan oppilasta asettamaan opiskelulleen tavoitteita ja kannustamaan muita. Rohkaistaan oppilasta hyödyntämään kielen oppimisstrategioita monipuolisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, ryhmittelyä ja tiedon hakemista

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

Havainnoidaan ja harjoitellaan arkipäivän viestintätilanteita monipuolisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso B1.1: Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

Opetellaan eri englannin kielisiin kulttuureihin liittyviä kohteliaisuussääntöjä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso B1.1: Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

Luetaan, kuunnellaan ja tulkitaan yleiskielisiä tekstejä erilaisista lähteistä painottaen kertovia tekstejä, jotka käsittelevät nuorten kiinnostuksen kohteita sekä osallistumista niihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso B1.1: Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

Oppilasta ohjataan kertomaan itsestään ja lähipiiristään suullisesti ja kirjallisesti englannin kielellä. Harjoitellaan englannin kielen ääntämistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso B1.1: Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, ryhmittelyä ja tiedon hakemista

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kuvaavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L3
T4	S2	L1, L3
T6	S3	L4
T8	S3	L2
T9	S3	L4
T10	S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaan ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä

Syvennetään oppilaan tietoutta englannin kielisistä maista, niiden kulttuureista, historiasta ja maantiedosta. Harjoitellaan näiden maiden englannin variantteja. Ohjataan oppilasta pohtimaan kielen ja kulttuurin välistä suhdetta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa kuvata pääpiirteittäin, missä englantia puhutaan ja mainita englannin levinneisyyden syitä sekä pohtia englannin kielen asemaan, variantteihin ja arvostukseen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa pohtia kielen ja kulttuurin suhdetta englannin osalta. Oppilas havaitsee, että arvot vaihtelevat riippuen yksilöllisestä kokemuksesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Laajennetaan oppilaan tietoutta englannin kielen keskeisistä käsitteistä. Harjoitellaan englannin kielen keskeisiä rakenteita ja etsitään niistä säännönmukaisuuksia. Vertaillaan rakenteita muihin oppilaiden osaamiin kieliin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Käytetään monipuolisesti itsearvioinnin ja pariarvioinnin työkaluja. Ohjataan oppilasta asettamaan opiskelulleen tavoitteita ja kannustamaan muita. Jatketaan kielen oppimisstrategioiden tiedostamista ja vahvistamista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, ryhmittelyä ja tiedon hakemista

T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämänkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä

Kehitetään edelleen oppilaan englannin kielen taitoja arkielämän tilanteissa ja harjoitellaan mielipiteen ilmaisua.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso B1.1: Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kuvaavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

Syvennetään oppilaiden tietoutta eri englannin kielen kulttuureihin liittyvistä kohteliaisuussäännöistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso B1.1: Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kuvaavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

Luetaan, kuunnellaan ja tulkitaan yleiskielisiä tekstejä erilaisista lähteistä painottaen kuvaavia tekstejä, jotka käsittelevät nuorten kiinnostuksen kohteita sekä osallistumista niihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso B1.1: Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kuvaavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

Oppilasta ohjataan ilmaisemaan mielipiteitään ja kertomaan todellisista tai kuvitteellisista tapahtumista suullisesti tai kirjallisesti. Syvennetään hyvää englannin kielen ääntämisen osaamista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso B1.1: Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kuvaavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä,tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L3
T5	S2	L1
T7	S3	L4, L6
T8	S3	L2
T9	S3	L4
T10	S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista

Oppilaat tutustutetaan erilaisiin englannin kielisiin toimintaympäristöihin käyttämällä monipuolisesti hyväksi erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista toimia ja oppia englanninkielisissä toimintaympäristöissä.

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Laajennetaan oppilaiden tietoutta englannin keskeisistä rakenteista ja etsitään niistä säännönmukaisuuksia. Vertaillaan rakenteita muihin oppilaiden osaamiin kieliin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi.

T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia

Harjoitellaan, miten englannin kieltä voi käyttää koulun ulkopuolella ja sen päätyttyä. Annetaan esimerkkejä tilanteista, joissa englannin kieltä tarvitsee.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää englannin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä,tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensaatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä

Harjoitellaan kiertoilmaisujen käyttämistä ja tuottamista erilaisissa viestintätilanteissa. Rohkaistaan oppilaita aloitteellisuuteen viestinnässä sekä ylläpitämään keskustelua.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso B1.1: Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen

T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää

Sovelletaan eri englannin kielisiin kulttuureihin liittyviä kohteliaisuussääntöjä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso B1.1: Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita

Luetaan, kuunnellaan ja tulkitaan yleiskielisiä tekstejä erilaisista lähteistä painottaen vaikuttavia tekstejä ja globaalia toimijuutta. Harjoitellaan opiskelussa ja työelämässä tarvittavaa kielitaitoa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso B1.1: Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatukset,

	avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen

T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen

Oppilasta ohjataan ottamaan perustellusti kantaa suullisesti ja kirjallisesti englannin kielellä. Kiinnitetään huomiota kielen idiomaattisuuteen. Syvennetään hyvää englannin kielen ääntämisen osaamista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso B1.1: Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on ajankohtaisuus, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen

Vieras kieli, B2-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla

oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen B2-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään useimmiten vuosiluokilla 8-9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Perusteissa kuvattu kehittyvän kielitaidon taso perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit). Opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun opetettavalla kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitellaeri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta, koulun ulkopuoliset kontaktit.

Mahdolliset paikalliset yhteistyökumppanit, maantieteellinen sijaintimme

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Heitä rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen B2-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen B2-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Kielen ominaispiirteet ja vertailu muihin kieliin. Kielen levinneisyys ja kielialueen kulttuuri.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Tietoisuus itsestä oppijana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S2	L3
T3	S3	L4
T4	S3	L4
T5	S3	L4, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tutustutaan kohdekielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja maantietoon

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia

	joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.

Kielen ominaispiirteet ja vertailu muihin kieliin. Kielen levinneisyys ja kielialueen kulttuuri.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Omien tavoitteiden ja vahvuuksien löytäminen. Apuna voidaan käyttää Eurooppalaista kielisalkkua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään kielitaitoa myös luokkahuoneen ulkopuolella.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Tietoisuus itsestä oppijana.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Kehittyvä kielitaito, suullinen ja kirjallinen vuorovaikutus esim. internetin avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista.

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Kielellisten viestintästrategioiden tukeminen. Harjoitellaan monipuolista kielenkäyttöä: kuuleminen, puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein

	apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista.

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Opetellaan kieleen ja kulttuuriin liittyviä kohteliaisuussääntöjä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat opiskeltavalle kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan opiskeltavan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia kyseiseen kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennakko-oletuksia.

Kielen ominaispiirteet ja vertailu muihin kieliin. Kielen levinneisyys ja kielialueen kulttuuri.

S2 Kielenopiskelutaidot

Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten kohdekielen oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa kohdekielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

Tietoisuus itsestä oppijana.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan kohdekieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan kohdekielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämään luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan opiskeltavan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S2	L3
T3	S3	L4
T4	S3	L4
T5	S3	L4, L6
T6	S3	L4
T7	S3	L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta hahmottamaan uuden opiskeltavan kielen suhde aiemmin opiskelemiinsa kieliin, tutustumaan kyseisen kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä

Tutustutaan kohdekielisiin maihin, niiden kulttuureihin ja maantietoon.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opiskeltavan kielen aseman, keskeisten erityispiirteiden ja kielialueen hahmottaminen	Oppilas tuntee opiskeltavan kielen asemaa maailman kielten joukossa ja keskeisimpiä kielen erityispiirteitä. Oppilas osaa luonnehtia joitakin opiskeltavan kielen kielialueen kulttuurisia ja muita ilmiöitä.

Kielen ominaispiirteet ja vertailu muihin kieliin. Kielen levinneisyys ja kielialueen kulttuuri.

T2 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella

Kielisalkku, kielipolku, itsearviointi, kielenopiskelun mahdollisuudet jatkossa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa arvioida omia kielenopiskelutavoitteitaan ja opiskelutapojaan. Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Tietoisuus itsestä oppijana.

T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

Järjestetään oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta. Esim. koulun ulkopuoliset kontaktit ja opintoretket.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista

T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

Kielellisten viestintästrategioiden tukeminen ja syventäminen monipuolisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

Syvennetään kieleen ja kulttuuriin liittyviä kohteliaisuussääntöjä. Vertaillaan sääntöjä lähde- ja kohdekielen välillä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista

T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2: Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista

	käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

Vuorovaikutustaitojen kehittäminen mukaanlukien luonteva intonaatio ja ääntäminen. Taito tulkita ja tuottaa tekstejä nuorelle läheisistä aiheista

Muu vieras kieli, A-oppimäärä

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kielten opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Myös työelämässä tarvittavaan kielitaitoon kiinnitetään huomiota tekstien ja tehtävien valinnassa. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vieraan kielen A-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemiaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä

Vieraan kielen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perusteiksi mille tahansa kielelle, jolle ei ole kielikohtaisia perusteita. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Perusteissa kuvattu karttuvan kielitaidon taso 6. vuosiluokan lopussa ja perusopetuksen päättövaiheessa soveltuu parhaiten indoeurooppalaisiin kieliin sekä eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvin osin. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa (esim. kirjoitusmerkit).

Vieraan kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun kyseisellä kielellä eri oppiaineissa.

Vieraan kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Kohdekieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

7-9 luokat

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

- opintoretket
- sosiaalinen media

Mahdolliset paikalliset yhteistyökumppanit.Maantieteellinen sijaintimme

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin, ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Kansainvälisesti hyväksyttyjä kielikohtaisia viitekehyksiä noudatetaan soveltuvin

osin ei-eurooppalaisten kielten opetuksessa. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua tai vastaavaa työkalua.

Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaista autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut vieraan kielen A-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso vieraan kielen A-oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Kielenopiskelutaitojen vahvistaminen monipuolisesti

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L4
T5	S2	L1
T6	S3	L4
T8	S3	L2
T10	S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Kannustetaan tutustumaan itse kohdekielisiin materiaaleihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista oppia kohdekielisissä toimintaympäristöissä.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Tutustutaan kieltenvälisiin säännönmukaisuuksiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Kannustetaan luovuuteen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Kielenopiskelutaitojen vahvistaminen monipuolisesti

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan.

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tutustutaan sopivaan kielenkäyttöön kohdekulttuurissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan.

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta ikätasonsa mukaan aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomioita myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A2.1:Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Kielenopiskelutaitojen vahvistaminen monipuolisesti

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L4
T4	S2	L1, L3
T5	S2	L1
T6	S3	L4
T8	S3	L2
T10	S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Kannustetaan etsimään itse kohdekielisiä materiaaleja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista oppia kohdekielisissä toimintaympäristöissä.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Vertaillaan kieltenvälisiä käsitteitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Omien tavoitteiden asettaminen ja tutustuminen erilaisiin oppimistapoihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

Kielenopiskelutaitojen vahvistaminen monipuolisesti

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Kannustetaan luovuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Kielenopiskelutaitojen vahvistaminen monipuolisesti

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Tutustutaan sopivaan kielenkäyttöön kohdekulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta ikätasonsa mukaan aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomioita myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A2.1:Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa opiskeltavaa kieltä puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita

kielten välisessä vertailussa ja kohdekielen opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa kyseisen kielen päävarianteista.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen.

S2 Kielenopiskelutaidot

Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hakemista.

Kielenopiskelutaitojen vahvistaminen monipuolisest

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta kohdekielellä eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon opiskeltavan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä.. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä. Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2
T2	S1	L1, L2
T3	S1	L1, L4
T4	S2	L1, L3
T5	S2	L1
T6	S3	L4
T7	S3	L4, L6
T8	S3	L2
T9	S3	L4
T10	S3	L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 edistää oppilaan taitoa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään

Pohditaan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja annetaan oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurienvälinen toimintakyky	Oppilas osaa pohtia opiskeltavan kielen asemaan liittyviä ilmiöitä.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen.

T2 kannustaa löytämään kiinnostavia kohdekielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa

Laajennetaan maailmankuvaa erilaisten materiaalien avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmankansalaisen taitojen kehittyminen opiskeltavaa kieltä käyttämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista oppia kohdekielisissä toimintaympäristöissä.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia kohdekielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

Vertaillaan kieltenvälisiä käsitteitä laajemmin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee kohdekielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Kasvu monikielisyyteen ja kielialueen kulttuurin tuntemukseen.

T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

Hyödynnetään monipuolisesti eri tapoja oppia kieliä, kannustetaan käyttämään kieltä virheistä riippumatta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

Kielenopiskelutaitojen vahvistaminen monipuolisest

T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksiaan

Kannustetaan käyttämään kieltä myös koulun ulkopuolella ja sen päätyttyä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää kielitaitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Kielenopiskelutaitojen vahvistaminen monipuolisest

T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti

Rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A2.2: Oppilas selviää jo kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.

Kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä. Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatiota

Ohjataan oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää kohdekielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseeja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensaatioita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A2.2: Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki)

Kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä. Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista

Harjoitellaan ilmaisemaan kieleen ja kulttuuriin liittyviä mielipiteitä ja asenteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A2.2: Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.

Kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä. Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päättelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä

Eritasoisten tekstien luetunymmärtämistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A2.2: Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

Kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä. Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin

Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta ikätasonsa mukaan aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomioita myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A2.1:Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä. Vuorovaikutustaitojen harjoitteleminen eri viestintäkanavia käyttäen oppilaiden kiinnostuksen kohteiden mukaan

36.6.20. Uskonto

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7-9

Arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita. Arviointi on monipuolista ja oppilaille annettava palaute ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista.

Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Evankelisluterilainen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen

ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa

- Ttutustutaan lisäksi luonnonuskointoihin, uusiin uskonnollisiin liikkeisiin ja uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena
- Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta huomioiden uskonnon eri ulottuvuudet
- Otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä luonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki, sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Syvennetään uskontojen ja katsomiseen välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaan

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Oppilas tutustuu uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutukseen ja ymmärtää, että uskonto on vaikuttanut ympäröivään kulttuuriin. Myös ympäröivä kulttuuripiiri on vaikuttanut uskontoon esim. naisten erilaiset pukeutumiskäytänteet islamilaisissa maissa. Ihmiset myös uskovat eri tavalla eri uskontojen sisällä. esim. fundamentalismi ei edusta valtavirtaa missään uskonnossa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa

- Ttutustutaan lisäksi luonnonuskointoihin, uusiin uskonnollisiin liikkeisiin ja uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena
- Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta huomioiden uskonnon eri ulottuvuudet
- Otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä luonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki, sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Syvennetään uskontojen ja katsomiseen välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaan

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Oppilas ymmärtää miksi koulussa opiskellaan uskontoa: Uskonto on voima, joka vaikuttaa päivittäin miljardien ihmisten elämään ja heidän valintoihinsa. Koska globalisaation ja Suomen monikulttuuristumisen myötä tämä asia vaikuttaa Suomen yhteiskunnassa yhä enemmän ja enemmän, tämän asian tiedostamisen merkitys korostuu. Oppilasta ohjataan hakemaan aihetta käsittelevää tietoa mediasta ja rohkaistaan jakamaan havaintojaan vertaisryhmälleen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa

- Ttutustutaan lisäksi luonnonuskointoihin, uusiin uskonnollisiin liikkeisiin ja uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena
- Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta huomioiden uskonnon eri ulottuvuudet
- Otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä luonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki, sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa

- Syvennetään uskontojen ja katsomiseen välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaan

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Oppilas oppii tuntemaan suurten maailmanuskontojen tapoja ja symboleja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa

- Ttutustutaan lisäksi luonnonuskointoihin, uusiin uskonnollisiin liikkeisiin ja uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena
- Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta huomioiden uskonnon eri ulottuvuudet
- Otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä luonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki, sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Syvennetään uskontojen ja katsomiseen välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaan

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Oppilas oppii havainnoimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina. Oppilas oppii tarkkailemaan uskonnollisaiheisia uutisia mediasta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Oppilas oppii pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä eri uskontojen näkökulmasta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa

- Ttutustutaan lisäksi luonnonuskointoihin, uusiin uskonnollisiin liikkeisiin ja uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena
- Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta huomioiden uskonnon eri ulottuvuudet
- Otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä luonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki, sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Syvennetään uskontojen ja katsomiseen välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaan

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Oppilas innostuu tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja maailman hyvinvointiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa

- Ttutustutaan lisäksi luonnonuskointoihin, uusiin uskonnollisiin liikkeisiin ja uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena
- Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta huomioiden uskonnon eri ulottuvuudet
- Otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä luonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki, sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Syvennetään uskontojen ja katsomiseen välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaan

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Oppilas oppii suvaitsevaiseksi ja kulttuurien monimuotoisuutta kunnioittavaksi aktiiviseksi kansalaiseksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa

- Ttutustutaan lisäksi luonnonuskointoihin, uusiin uskonnollisiin liikkeisiin ja uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena
- Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta huomioiden uskonnon eri ulottuvuudet
- Otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä luonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki, sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa
- Syvennetään uskontojen ja katsomiseen välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaan

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

Keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta

- Tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi
- Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko, protestanttinen kirkko, erityisesti evankelisluterilainen kirkko
- Perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin
- Ttutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä, tulkintatapoja ja uskonnon kulttuurivaikutuksia- perehdytään kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin
- äsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteJen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen
- Syvennetään ekumenian dialogin ymmärtämistä

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan

tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Oppilas tutustuu kristinuskon ja kulttuurin väliseen vuorovaikutukseen sekä uskon monimuotoisuuteen kristillisten kirkkojen sisällä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta

- Tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi
- Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko, protestanttinen kirkko, erityisesti evankelisluterilainen kirkko
- Perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin

- Ttutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä, tulkintatapoja ja uskonnon kulttuurivaikutuksia- perehdytään kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin
- äsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteJen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen
- Syvennetään ekumenian dialogin ymmärtämistä

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Oppilas ymmärtää miksi koulussa opiskellaan uskontoa: Uskonto on voima, joka vaikuttaa päivittäin miljardien ihmisten elämään ja heidän valintoihinsa. Koska globalisaation ja Suomen monikulttuuristumisen myötä tämä asia vaikuttaa Suomen yhteiskunnassa yhä enemmän ja enemmän, tämän asian tiedostamisen merkitys korostuu. Oppilasta ohjataan hakemaan aihetta käsittelevää tietoa mediasta ja rohkaistaan jakamaan havaintojaan vertaisryhmälleen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta

- Tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi
- Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko, protestanttinen kirkko, erityisesti evankelisluterilainen kirkko
- Perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin
- Ttutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä, tulkintatapoja ja uskonnon kulttuurivaikutuksia- perehdytään kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin
- äsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteJen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen
- Syvennetään ekumenian dialogin ymmärtämistä

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Oppilas oppii tuntemaan kristinuskon eri suuntauksien tapoja ja symboleja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta

- Tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi
- Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko, protestanttinen kirkko, erityisesti evankelisluterilainen kirkko
- Perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin

- Ttutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä, tulkintatapoja ja uskonnon kulttuurivaikutuksia- perehdytään kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin
- äsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteJen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen
- Syvennetään ekumenian dialogin ymmärtämistä

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Oppilasta ohjataan tutustumaan uuden ajan maailmankuvan murrokseen, uskonpuhdistukseen ja uskonnonvapauden periaatteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta

- Tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi
- Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko, protestanttinen kirkko, erityisesti evankelisluterilainen kirkko
- Perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin
- Ttutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä, tulkintatapoja ja uskonnon kulttuurivaikutuksia- perehdytään kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin
- äsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteJen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen
- Syvennetään ekumenian dialogin ymmärtämistä

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Oppilas oppii havainnoimaan kristinuskon ja sen eri suuntausten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina. Oppilas oppii tarkkailemaan uskonnollisaiheisia uutisia mediasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta

- Tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi
- Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko, protestanttinen kirkko, erityisesti evankelisluterilainen kirkko
- Perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin
- Ttutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä, tulkintatapoja ja uskonnon kulttuurivaikutuksia- perehdytään kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin
- äsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteJen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen
- Syvennetään ekumenian dialogin ymmärtämistä

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Oppilas oppii pohtimaan kristinuskoon kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojensa suhdetta niihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta

- Tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi
- Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko, protestanttinen kirkko, erityisesti evankelisluterilainen kirkko
- Perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin
- Ttutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä, tulkintatapoja ja uskonnon kulttuurivaikutuksia- perehdytään kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin
- äsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteJen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen
- Syvennetään ekumenian dialogin ymmärtämistä

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Oppilas innostuu tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja maailman hyvinvointiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Oppilas oppii suvaitsevaiseksi ja kulttuurien monimuotoisuutta kunnioittavaksi aktiiviseksi kansalaiseksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta

- Tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi
- Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko, protestanttinen kirkko, erityisesti evankelisluterilainen kirkko
- Perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen ja keskeisiin opetuksiin
- Ttutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä, tulkintatapoja ja uskonnon kulttuurivaikutuksia- perehdytään kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin
- äsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteJen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen
- Syvennetään ekumenian dialogin ymmärtämistä

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon

Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma

Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen

- Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä etiikan ja Raamatun suhteeseen
- Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan
- Sisällöksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilta esimerkeillä

- Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisen hyvinvointiin

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L2
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

. Oppilas ymmärtää miksi koulussa opiskellaan uskontoa: Uskonto on voima, joka vaikuttaa päivittäin miljardien ihmisten elämään ja heidän eettisiin ja moraalisiin valintoihinsa. Oppilasta ohjataan hakemaan aihetta käsittelevää tietoa mediasta ja rohkaistaan jakamaan havaintojaan vertaisryhmälleen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Oppilas oppii tuntemaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja kulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen

- Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä etiikan ja Raamatun suhteeseen
- Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan
- Sisällöksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilta esimerkeillä
- Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisen hyvinvointiin

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Oppilas oppii ymmärtämään tieteelliseen ja uskonnollisen maailmankuvan yhtäläisyydet ja erot. Oppilas tutustuu kristillisiin, agnostisiin ja ateistisiin jumaltodistuksiin. Oppilas oppii kunnioittamaan erilaisia uskonnollisia vakaumuksia ja suhtautumaan epäluuloisesti kiihkomielisiin ääri-ilmiöihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen

- Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä etiikan ja Raamatun suhteeseen
- Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan
- Sisällöksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilta esimerkeillä
- Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisen hyvinvointiin

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen

- Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä etiikan ja Raamatun suhteeseen
- Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan
- Sisällöksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilta esimerkeillä
- Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisen hyvinvointiin

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Oppilas oppii havainnoimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen

- Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä etiikan ja Raamatun suhteeseen
- Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan
- Sisällöksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilta esimerkeillä
- Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisen hyvinvointiin

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Oppilas oppii pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojensa suhdetta niihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen

- Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä etiikan ja Raamatun suhteeseen
- Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan

- Sisällöksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilta esimerkeillä
- Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisen hyvinvointiin

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Oppilas innostuu tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja maailman hyvinvointiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen

- Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä etiikan ja Raamatun suhteeseen
- Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan
- Sisällöksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilta esimerkeillä
- Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisen hyvinvointiin

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Oppilas oppii suvaitsevaiseksi ja kulttuurien monimuotoisuutta kunnioittavaksi aktiiviseksi kansalaiseksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen

- Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä etiikan ja Raamatun suhteeseen
- Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan
- Sisällöksi valitaan elämänkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä
- Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajankohtaisilta esimerkeillä
- Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisen hyvinvointiin

Ortodoksinen uskonto

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.*

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7-9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalle.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin, esimerkiksi orientaaliortodokseihin. Opetuksessa syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta. Huomioidaan opetuksessa uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa. Opetuksessa hyödynnetään ja huomioidaan uskontoihin liittyvä ajankohtaista tietoa ja sen arviointia.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Tuetaan oppilaan ortodoksista identiteettiä tutustumalla ortodoksisen kirkon syntyyn, leviämiseen ja sen nykyisiin käytänteisiin osana hyvää elämää. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L1
T2	S1	L2
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen merkityksen hahmottaminen kulttuurissa ja yhteiskunnassa	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoon liittyviä piirteitä ympäröivässä kulttuurissa.

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin, esimerkiksi orientaaliortodokseihin. Opetuksessa syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta. Huomioidaan opetuksessa uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa. Opetuksessa hyödynnetään ja huomioidaan uskontoihin liittyvä ajankohtaista tietoa ja sen arviointia.

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tuetaan oppilaan ortodoksista identiteettiä tutustumalla ortodoksisen kirkon syntyyn, leviämiseen ja sen nykyisiin käytänteisiin osana hyvää elämää. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena.

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin, esimerkiksi orientaaliortodokseihin. Opetuksessa syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta. Huomioidaan opetuksessa uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa. Opetuksessa hyödynnetään ja huomioidaan uskontoihin liittyvä ajankohtaista tietoa ja sen arviointia.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa, esimerkiksi jumalanpalveluksissa. Perehdytään uskontunnustukseen kirkon opin ilmentäjänä. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa. Sisältöjen opiskelua syvennetään osallistumalla oman seurakunnan toimintaan, sen rakennuksiin, luostareihin ja jumalanpalveluksiin.

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Opetuksessa huomioidaan mediassa esiintyvät ajankohtaiset eettiset kysymykset osana yhteiskuntakeskustelua.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T3	S2	L2, L3, L6
T4	S1, S2, S3	L2, L4, L6
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2

Vuosiluokan tavoitteet

T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osoittaa hallitsevansa perustiedot suurista maailmassa vaikuttavista uskonnoista ja uskonnottomuudesta. Hän osaa kuvailla uskonnoissa ja katsomuksissa vallitsevaa moninaisuutta.

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta

T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas osaa nimetä eri uskontoperinteiden tapoja ja symboleja. Hän osaa antaa esimerkkejä uskonnollisista aiheista mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta

Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa, esimerkiksi jumalanpalveluksissa. Perehdytään uskontunnustukseen kirkon opin ilmentäjänä. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa. Sisältöjen opiskelua syvennetään osallistumalla oman seurakunnan toimintaan, sen rakennuksiin, luostareihin ja jumalanpalveluksiin.

Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Opetuksessa huomioidaan mediassa esiintyvät ajankohtaiset eettiset kysymykset osana yhteiskuntakeskustelua.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa, esimerkiksi jumalanpalveluksissa. Perehdytään uskontunnustukseen kirkon opin ilmentäjänä. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa. Sisältöjen opiskelua syvennetään osallistumalla oman seurakunnan toimintaan, sen rakennuksiin, luostareihin ja jumalanpalveluksiin.

Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Opetuksessa huomioidaan mediassa esiintyvät ajankohtaiset eettiset kysymykset osana yhteiskuntakeskustelua.

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa, esimerkiksi jumalanpalveluksissa. Perehdytään uskontunnustukseen kirkon opin ilmentäjänä. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa. Sisältöjen opiskelua syvennetään osallistumalla oman seurakunnan toimintaan, sen rakennuksiin, luostareihin ja jumalanpalveluksiin.

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta

Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Opetuksessa huomioidaan mediassa esiintyvät ajankohtaiset eettiset kysymykset osana yhteiskuntakeskustelua.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta

Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Opetuksessa huomioidaan mediassa esiintyvät ajankohtaiset eettiset kysymykset osana yhteiskuntakeskustelua.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Suhde omaan uskontoon:

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

Opetuksen keskeisinä sisältöinä ovat dogmatiikka etiikan lähtökohtana sekä mysteeriot. Syvennetään tietämystä mysteerioista osallistumalla oman seurakunnan jumalanpalveluksiin ja vierailemalla sen pyhäköissä. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa

S2 Uskontojen maailma

Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja

ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

Opetuksen kautta pyritään syventämään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa.

S3 Hyvä elämä

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena, osallistumalla oman seurakunnan toimintaan ja jumalanpalveluksiin sekä tutustumalla seurakunnan rakennuksiin ja luostareihin. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L2
T5	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6	S3	L2, L7
T7	S1, S3	L5, L6
T8	S1, S2, S3	L7
T9	S2, S3	L1, L2
T10	S1, S2, S3	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa kuvailla opiskelemansa uskonnon syntyhistoriaa ja vaikutusta. Hän tuntee uskonnon perusopetukset sekä osaa mainita tärkeimmät lähteet.

Opetuksen keskeisinä sisältöinä ovat dogmatiikka etiikan lähtökohtana sekä mysteeriot. Syvennetään tietämystä mysteerioista osallistumalla oman seurakunnan jumalanpalveluksiin ja vierailemalla sen pyhäköissä. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä erilaisista argumentaation tavoista sekä joistakin uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista.

Opetuksen keskeisinä sisältöinä ovat dogmatiikka etiikan lähtökohtana sekä mysteeriot. Syvennetään tietämystä mysteerioista osallistumalla oman seurakunnan jumalanpalveluksiin ja vierailemalla sen pyhäköissä. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena, osallistumalla oman seurakunnan toimintaan ja jumalanpalveluksiin sekä tutustumalla seurakunnan rakennuksiin ja luostareihin. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Etiikkaa koskeva tieto ja ihmisoikeusetiikka	Oppilas tuntee ja osaa nimetä etiikan keskeisiä käsitteitä. Hän osaa nimetä tärkeimmät ihmisoikeussopimukset ja kertoa niiden keskeisestä sisällöstä. Oppilas tuntee opiskeltavan uskonnon sekä muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena, osallistumalla oman seurakunnan toimintaan ja jumalanpalveluksiin sekä tutustumalla seurakunnan rakennuksiin ja luostareihin. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uskontojen ja katsomusten merkitys globaalisti	Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena, osallistumalla oman seurakunnan toimintaan ja jumalanpalveluksiin sekä tutustumalla seurakunnan rakennuksiin ja luostareihin. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Opetuksen keskeisinä sisältöinä ovat dogmatiikka etiikan lähtökohtana sekä mysteeriot. Syvennetään tietämystä mysteerioista osallistumalla oman seurakunnan jumalanpalveluksiin ja vierailemalla sen pyhäköissä. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa

T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja osaa kertoa ajankohtaisista eettisistä kysymyksistä.

Opetuksen keskeisinä sisältöinä ovat dogmatiikka etiikan lähtökohtana sekä mysteeriot. Syvennetään tietämystä mysteerioista osallistumalla oman seurakunnan jumalanpalveluksiin ja vierailemalla sen pyhäköissä. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena, osallistumalla oman seurakunnan toimintaan ja jumalanpalveluksiin sekä tutustumalla seurakunnan rakennuksiin ja luostareihin. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Opetuksen kautta pyritään syventämään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa.

T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettinen ajattelu	Oppilas pohtii omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja osaa kertoa niiden vaikutuksesta omaan ja toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.

Opetuksen kautta pyritään syventämään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa.

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen

etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena, osallistumalla oman seurakunnan toimintaan ja jumalanpalveluksiin sekä tutustumalla seurakunnan rakennuksiin ja luostareihin. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Opetuksen keskeisinä sisältöinä ovat dogmatiikka etiikan lähtökohtana sekä mysteeriot. Syvennetään tietämystä mysteerioista osallistumalla oman seurakunnan jumalanpalveluksiin ja vierailemalla sen pyhäköissä. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytänteistä hyvän elämän tukena, osallistumalla oman seurakunnan toimintaan ja jumalanpalveluksiin sekä tutustumalla seurakunnan rakennuksiin ja luostareihin. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.

Opetuksen kautta pyritään syventämään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa.

36.6.21. Valinnainen tekninen työ

Valinnaisen tehtävä

Laajentaa käsityöprosessin osaamista.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja joita välineistö mahdollistaa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisesti, oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Numeerinen arviointi

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Syvennetään ja lisätään oppilaan tietoja ja taitoja kokonaiseen käsityöprosessiin, vahvistaen edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn.

Perehdytään erilaisiin käsityön materiaaleihin, työvälineisiin ja - teknikoihim, ottamalla huomioon kokonaisen käsityöprosessin merkitys, aina suunnittelusta viimeistelyyn.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Syvennetään ja lisätään oppilaan tietoja ja taitoja kokonaiseen käsityöprosessiin, vahvistaen edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn.

Perehdytään erilaisiin käsityön materiaaleihin, työvälineisiin ja - teknikoihim, ottamalla huomioon kokonaisen käsityöprosessin merkitys, aina suunnittelusta viimeistelyyn.

36.6.22. POP UP kahvila

Valinnaisen tehtävä

Monialainen kokonaisuus; yhteiskuntaoppi, kotitalous, oppilastoiminta

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Osallistutaan koulussa järjestettävin tapahtumiin mm. vanhempainillat

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty)

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Soveltaa eri oppiaineissa saatuja yrittäjyyskasvatuksen tietoja ja taitoja

Suunnitellaan ja toteutetaan kahvilatoimintaa, leivotaan suolaisia ja makeita leivonnaisia. Perehdytään budjetointiin ja opetellaan hintavertailua ja kustannuslaskentaa.

36.6.23. Juhlitaan yhdessä

Valinnaisen tehtävä

Monialainen kokonaisuus; kotitalous ja käsityö

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty)

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Syvennetään kotitalouteen ja käsityöhön liittyvää tapa- ja juhlakulttuuria

Tutustutaan juhlatapoihin ja -kulttuuriin. Suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä juhlavia ateriakokonaisuuksia perhejuhliin ja vuodenaikojen teemoihin. Hajoitellaan kattauksia ja erilaisia somisteita.

36.6.24. Muotikurssi

Valinnaisen tehtävä

Käsityön (tekstiilityö) syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja, joita välineistö ja resurssit mahdollistavat.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisesti, oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa käsityön arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Perehdytään muoti-ilmiöön, sen vaikutuksiin ja tämän hetkisiin muotoihin.

Tutustutaan laaja-alaisesti muotiin ja trendeihin. Valmistetaan trendikkäitä käsityötuotteita, joita välineistö ja resurssit mahdollistavat.

36.6.25. Kuvataide - taideainevalinnainen (jatkava)

Valinnaisen tehtävä

Kuvataiteen valinnaisaineopintojen tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet: Työtapojen ja menetelmien valinnassa korostuu monipuolisuus, tiedon ja taidon yhdistäminen sekä toiminnasta syntyvä oppimisen ilo.

* opit suunnittelemaan opintokokonaisuuden oman mielenkiintosi mukaan, kuvataideopetuksen eri osa- alueita voidaan opetuksessa painottaa

* erilaiset oppimisympäristöt sisällä ja ulkona, sähköiset ympäristöt, virtuaaliympäristöt

* opit omien havaintojen, omien ajatusten ja mielikuvien ilmaisemista kuvallisin keinoin

* opit taidepuhetta ja taiteen käsitteitä, opit taidekuvan tarkastelua ja kuvataiteesta keskustelemista

* opit vuorovaikutustaitoja toimiessasi yhdessä toisten kanssa

* parityö ja ryhmätyö ovat yksilöllisen työskentelyn rinnalla tavallisia työtapoja

* opit työskentelemään tsenäisesti ja näin sitoutumisesi kuvataidetunnin tehtäviin vahvistuu, koska oma vastuusi työskentelyn sujumisesta kasvaa

* itsearvioinnin merkitys kasvaa, myös pariarviointi ja vertaisarviointi menetelminä

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tuntityöskentelyssä annetaan kaikille yhteistä ohjausta opetustuokiossa. Työskentelyn aikana ohjausta henkilökohtaisesti oppilaan kanssa kahden kesken sekä arviointikeskustelussa henkilökohtaisesti kahden kesken ja yhteisesti ryhmässä. Opskeluun ja kuvataidetunnilla työskentelemiseen liittyvää ohjausta myös oppiaineen kotisivulla verkossa. Tuntilanteeseen tuodaan lisää tukea tarpeen mukaan samanaikaisopettajan tai kouluohjaajan avulla. Eriyttäminen pienryhmätyöskentelyyn luokassa on myös tarpeellinen menetelmä, samoin tukiopetus. Lähtökohtana oppimiselle on oppilaan itselleen asettamat tavoitteet, kannustetaan omaan suunnitteluun, tavoitteenasettamiseen ja itsenäiseen työskentelyyn.

Arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arvioinnin tehtävänä on antaa oppilaalle palautetta omasta työskentelystään ja arvioida oppilaan valmiuksia jatko-opintojen kannalta. Arviointi arvosanalla päättöarvioinnin yhteydessä. Kuvataideopetuksessa arviointi lähtee oppilaan omista, yksilöllisistä tarpeista kuvan tekemisessä ja ymmärtämisessä. Arviointi on aina kannustavaa ja ymmärtää oppilaiden erilaista ilmaisua. Kuvataideopetuksen arvioinnin kohteena on oppilaan paneutuminen tehtäviin, kiinnostus ja valmius jakaa ajatuksiaan taiteesta muiden kanssa. Arvioinnin kohteena on myös se, mitä oppilaassa, hänen ja ajattelussaan ja toiminnassaan tapahtuu. Itsearviointi omista valmistuneista teoksista ja toiminnasta. Arviointimenetelminä myös itsearviointi, vertaisarviointi ja pariarviointi.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Opit tuntemaan lisää erilaisia tekotapoja, syvennetään ja sovelletaan 7.-luokalla opittuja asioita. Opit omien havaintojen, omien ajatusten ja mielikuvien ilmaisemista kuvallisin keinoin. Opit taidepuhetta ja taiteen käsitteitä. Opit taidekuvien tarkastelua ja kuvataiteesta keskustelemista. Opit ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin sekä tutkimaan taideteosten, populäärikulttuurin ja visuaalisen median mm. elokuvan sekä internetin kuvakulttuurien arvomaailmaa. Opit huomaamaan, että kuvalla voi vaikuttaa: monikulttuurisuus, kestävä kehitys, luonnonsuojelu, mainonta.

* oppilaiden omat kuvakulttuurit ja niiden vaikutus elinympäristöön ja yhteiskuntaan

* oppilaiden itse tekemänsä kuvat

* oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavat ilmiöt

* ympäristön erilaiset kuvakulttuurit ja niiden merkitys elinympäristöön, yhteiskuntaan ja koko maailmaan

* erilaiset ympäristöt: esineympäristö, rakennettu ympäristö, luonnonympäristö, mediaympäristö ja virtuaaliympäristö, sosiaalinen ja psyykkinen ympäristö

* kuvataide eri aikoina eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa

* taideteokset työskentelyn lähtökohtana

* kulttuurisen moninaisuuden vaikutus taiteen tuottamiseen sekä tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Opit tuntemaan lisää erilaisia tekotapoja, syvennetään ja sovelletaan 7.-luokalla opittuja asioita. Opit omien havaintojen, omien ajatusten ja mielikuvien ilmaisemista kuvallisin keinoin. Opit taidepuhetta ja taiteen käsitteitä. Opit taidekuvien tarkastelua ja kuvataiteesta keskustelemista. Opit ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin sekä tutkimaan taideteosten, populäärikulttuurin ja visuaalisen median mm. elokuvan sekä internetin kuvakulttuurien arvomaailmaa. Opit huomaamaan, että kuvalla voi vaikuttaa: monikulttuurisuus, kestävä kehitys, luonnonsuojelu, mainonta.

* oppilaiden omat kuvakulttuurit ja niiden vaikutus elinympäristöön ja yhteiskuntaan

* oppilaiden itse tekemänsä kuvat

* oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavat ilmiöt

* ympäristön erilaiset kuvakulttuurit ja niiden merkitys elinympäristöön, yhteiskuntaan ja koko maailmaan

* erilaiset ympäristöt: esineympäristö, rakennettu ympäristö, luonnonympäristö, mediaympäristö ja virtuaaliympäristö, sosiaalinen ja psyykkinen ympäristö

* kuvataide eri aikoina eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa

* taideteokset työskentelyn lähtökohtana

* kulttuurisen moninaisuuden vaikutus taiteen tuottamiseen sekä tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

36.6.26. Elektroniikan rakentelua 2

Valinnaisen tehtävä

Käsityön (tekninen työ) syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja, joita välineistö mahdollistaa. Kurssilla tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailukäyntejä alan teollisuusyrityksiin.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisesti, oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa käsityön arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kurssin tavoitteena on syventää oppilaan taitoja elektroniikan parissa.

Kurssilla perehdytään sähköoppiin ja elektroniikkakomponenttien toimintaan sekä tutustutaan 3D-mallintamiseen.

36.6.27. Kotitalous (jatkava)

Valinnaisen tehtävä

Kotitalouden valinnaisen opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Työtapojen ja menetelmien valinnassa korostuu tiedon ja taidon yhdistäminen sekä soveltaminen käytäntöön. Opiskelumenetelmissä korostuu toiminnallisuus, yritteliäisyys, yhdessä tekeminen sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen. Oman toiminnan itsearviointi on osa oppimista. Mahdollisuuksien mukaan vieraillaan paikallisissa yrityksissä tai tunneilla vierailee yhteistyöhenkilöitä. Toivottavaa on, että opittua sovelletaan ja syvennetään koulun ulkopuolella.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tavoitteena on, että oppilaan tieto- ja taitotaso sekä itseohjautuvuus, kiinnostus ja luovuus kehittyvät asteittain omien kykyjen mukaisesti.

Arviointi

Osana oppiaineen arviointia.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan tavoitteet

Syventää oppilaan 7. luokalla opittuja kotitalouden tietoja ja taitoja. Vahvistaa oppilaan kädentaitoja, omatoimisuutta, kykyä tehdä valintoja sekä toimia kodin arjessa. Kannustaa oppilasta itsenäiseen ja aktiiviseen tiedonhakuun sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen.

Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

- ruuanvalmistus ja leipominen

- maustaminen

- ateriasuunnittelu ja toteutus
- erityisruokavaliot
- elintarviketieto ja hygienia
- terveellinen ravitsemus
- kodin pienkoneiden ja työvälineiden käyttö
- juhlakulttuuri ja kodin juhlat
- kotiseudun ruokaperinne
- maakuntien ruokaperinne
- kalenterivuoden juhlat
- kansainvälinen ruokakulttuuri

Asuminen ja yhdessä elämisen taidot

-kodin puhtaanapito

-vaatehuolto

Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Syventää oppilaan 7. luokalla opittuja kotitalouden tietoja ja taitoja. Vahvistaa oppilaan kädentaitoja, omatoimisuutta, kykyä tehdä valintoja sekä toimia kodin arjessa. Kannustaa oppilasta itsenäiseen ja aktiiviseen tiedonhakuun sekä opittujen tietojen ja taitojen soveltamiseen.

Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

- ruuanvalmistus ja leipominen
- maustaminen
- ateriasuunnittelu ja toteutus
- erityisruokavaliot
- elintarviketieto ja hygienia
- terveellinen ravitsemus
- kodin pienkoneiden ja työvälineiden käyttö
- juhlakulttuuri ja kodin juhlat
- kotiseudun ruokaperinne
- maakuntien ruokaperinne
- kalenterivuoden juhlat
- kansainvälinen ruokakulttuuri

Asuminen ja yhdessä elämisen taidot

-kodin puhtaanapito

-vaatehuolto

Kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet

36.6.28. Valinnainen musiikki

Valinnaisen tehtävä

Syventää oppilaan osaamista jollakin musiikin osa-alueella.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Yksilöllinen ohjaus, yhteismusisointi, esiintymisen harjoittelu, omat ideat

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Numeerinen arviointi

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tavoitteena on tukea oppilaan soiton/lalun kehhitystä

Tunneilla oppilas voi keskittyä valitsemansa soittimen/laulun opiskeluun ja yksin treenaten tai opettajan ohjauksessa edistyä siinä pidemmälle. Yhteismusisoinnissa käydään läpi vaikeampia kappaleita kuin jatkavan musiikin kurssilla. Oppilaat voivat osallistua esitysten valmistamiseen koulun tilaisuuksiin tai harjoitella toistensa kanssa jotakin projektia varten. Tunneilla hyödynnetään oppilaiden ideoita.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tavoitteena on tukea oppilaan soiton/lalun kehhitystä

Tunneilla oppilas voi keskittyä valitsemansa soittimen/laulun opiskeluun ja yksin treenaten tai opettajan ohjauksessa edistyä siinä pidemmälle. Yhteismusisoinnissa käydään läpi vaikeampia kappaleita kuin jatkavan musiikin kurssilla. Oppilaat voivat osallistua esitysten valmistamiseen koulun tilaisuuksiin tai harjoitella toistensa kanssa jotakin projektia varten. Tunneilla hyödynnetään oppilaiden ideoita.

36.6.29. Yhteiskuntaoppi

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Yhteiskuntaopin tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa korostetaan oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja demokratiassa sekä vastuuta omaan elämään liittyvien valintojen tekemisessä. Päätöksentekoa ja vaikuttamista harjoitellaan kouluyhteisössä ja muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan ja yhteisöllisen elämän rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan yhteiskunnan ja talouden kysymyksiä sekä vertailemaan niihin liittyviä erilaisia mielipiteitä ja toimintavaihtoehtoja erilaisten ihmisryhmien ja arvopäämäärien kannalta. Yhteiskunnallisten asioiden opiskelussa näkökulma laajenee kattamaan myös globaalit kysymykset

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi käyttämällä monipuolisia toiminnallisia työtapoja. Jatkuva ajankohtaisten asioiden ja tapahtumien seuraaminen, analysoiminen ja niistä keskusteleminen on keskeistä. Vuorovaikutus yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa on niin ikään tärkeää. Opetuksessa voidaan käyttää myös oppiainerajat ylittäviä lähestymistapoja esimerkiksi erilaisten projektien yhteydessä. Yhteistoiminnallisten työtapojen lisäksi tutkiva oppiminen korostuu. Median tarkastelulla ja tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisellä on keskeinen osa opiskelussa.

Oppilaille pyritään antamaan laaja-alainen kuva suomalaisen yhteiskunnan rakenteesta ja toimijoista

- kannustetaan monipuoliseen tiedonhakuun yhteiskunnan eri ilmiöistä
- herätetään kiinnostus ympäröivään yhteiskuntaan (aktiivinen kansalainen)-
- tuodaan esille globaalin maailman vaikutukset ja ilmiöt
- monikulttuurinen näkökulma

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaita näkemään itsensä kansalaisyhteiskunnan jäseninä sekä tukea heidän kasvuaan erilaisten yhteisöjen aktiivisiksi jäseniksi. Oppilaiden monipuolista kommunikointia, osallisuutta ja yhteistoimintaa

tuetaan käytännön harjoitteilla. Heitä harjaannutetaan etsimään, ymmärtämään ja soveltamaan yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa, jonka merkitystä he arvioivat paitsi omasta myös yleisestä näkökulmasta. Oppiaineen käsitteellinen luonne ja esimerkiksi kuvien, graafien ja tilastojen avaaminen otetaan huomioon opetusjärjestelyissä ja työtavoissa.

Kunkin alueen mahdolliset paikalliset talouselämän tutustumiskohteet (tehtaat, kettutarha). toiminta käytettävissä olevien resurssien mukaan- mahdollisimman tehokkaasti.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on yhteiskuntaopissa oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolisella palautteella oppilaita kannustetaan toimimaan aktiivisesti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännön arjessa yhteiskunnallista ja taloudellista osaamistaan. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden monimuotoiset toiminnan ja tuottamisen tavat. Arvioinnilla tuetaan yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen soveltamista kiinnitetään huomiota siihen, miten monipuolisesti ja näkemyksiään perustellen oppilaat oppivat rakentamaan omaa käsitystään yhteiskunnasta.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona yhteiskuntaopin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut yhteiskuntaopin oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso yhteiskuntaopin valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Yhteiskuntaopissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Arvioinnin painopiste numeroissa, täydentävänä arviointina sanallinen palaute/arviointi mahdollinen.Arvioinnin osa-alueiden monipuolisuus: kirjalliset kokeet, jatkuva näyttö oppitunneilla, oppilaiden omat tuotokset (vapaaehtoiset/pakolliset), itsearvioinnin toteuttaminen jossakin muodossa

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1		L4, L7
T2		L1, L2, L4, L7
T3		L2, L4, L7
T4		L3, L4, L5
T5		L1, L4, L6, L7
T6		L2, L4
T7		L1, L4, L7
T8		L2, L4, L6, L7
T9		L1, L2, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja vahvistaa oppilaan kiinnostusta yhteiskuntaoppiin tiedonalana

- oppilas kiinnostuu ympärillään olevista yhteiskunnallisista ilmiöistä ja huomaa niiden vaikuttavan omaan elämäänsä
- oppilaalle herää kiinnostus yhteiskuntaoppiin tieteenalana ja oppiaineena

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Henkilökohtaisen talouden hallinta, yksilön oikeudet/velvollisuudet, yksilö yhteiskunnassa ja työelämässä, TET-jaksot, hyvinvointivaltion turvaverkko

Talouden peruskäsitteet, erilaiset talousjärjestelmät, yrittäjyys, kestävä kehitys, globalisaatio, kansantalous (valtion rooli), säästäminen ja sijoittaminen, pankkitoiminta, Euroopan unioni

Miksi ja miten vaikuttaa/äänestää, kansalaistoiminnan monet eri muodot, työelämän säännöt, poliittisen toiminnan eri muodot

Miten demokratia toimii eri tasoilla, valta & vaikuttaminen, lait/asetukset, ihmisoikeudet, kansalaisten mielipiteiden ilmaisukeinot, median lukutaito

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

oppilaalle alkaa kehittyä kyky eettisesti arvioida erilaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä/ilmiöitä ja niiden vaikusta yksilöihin ja yhteisöihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostumisen periaatteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Miksi ja miten vaikuttaa/äänestää, kansalaistoiminnan monet eri muodot, työelämän säännöt, poliittisen toiminnan eri muodot

Henkilökohtaisen talouden hallinta, yksilön oikeudet/velvollisuudet, yksilö yhteiskunnassa ja työelämässä, TET-jaksot, hyvinvointivaltion turvaverkko

Miten demokratia toimii eri tasoilla, valta & vaikuttaminen, lait/asetukset, ihmisoikeudet, kansalaisten mielipiteiden ilmaisukeinot, median lukutaito

Talouden peruskäsitteet, erilaiset talousjärjestelmät, yrittäjyys, kestävä kehitys, globalisaatio, kansantalous (valtion rooli), säästäminen ja sijoittaminen, pankkitoiminta, Euroopan unioni

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta

oppilas ymmärtää oikeusvaltion periaatteet, ihmisoikeuksien merkityksen ja tutustuu suomalaisen oikeusjärjestelmän toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oikeusvaltion periaatteiden ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla ja selittää ihmisoikeusperiaatteita, oikeusvaltion keskeisiä periaatteita sekä suomalaisen oikeusjärjestelmän rakennetta ja toimintaa.

Miksi ja miten vaikuttaa/äänestää, kansalaistoiminnan monet eri muodot, työelämän säännöt, poliittisen toiminnan eri muodot

Miten demokratia toimii eri tasoilla, valta & vaikuttaminen, lait/asetukset, ihmisoikeudet, kansalaisten mielipiteiden ilmaisukeinot, median lukutaito

T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä

- oppilas ymmärtää talouselämän toimintaperiaatteita ja oman taloudenpidon tärkeyden omalle tulevaisuudelleen
- oppilas osaa suhtautua mediaan kriittisesti ja ymmärtää sen roolin nyky-yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Yhteiskuntaa, mediaa, taloutta ja taloudenpitoa koskevat tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvailla yhteiskunnan, talouden ja median toimintaa sekä tarkastella niihin liittyvää julkista keskustelua.

Miksi ja miten vaikuttaa/äänestää, kansalaistoiminnan monet eri muodot, työelämän säännöt, poliittisen toiminnan eri muodot

Henkilökohtaisen talouden hallinta, yksilön oikeudet/velvollisuudet, yksilö yhteiskunnassa ja työelämässä, TET-jaksot, hyvinvointivaltion turvaverkko

Miten demokratia toimii eri tasoilla, valta & vaikuttaminen, lait/asetukset, ihmisoikeudet, kansalaisten mielipiteiden ilmaisukeinot, median lukutaito

T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan

- oppilas osaa suunnitella omaa talouttaan ja kulutusvalintojaan niin eettisesti kuin ekologisestikin
- oppilaalle muodostuu käsitys yksilön omasta vastuusta sekä oikeuksista ja velvollisuuksista
- hän ymmärtää yrittäjyyden merkityksen suomalaisessa yhteiskunnassa
- työelämän erilaiset ilmiöt ja mahdollisuudet tulevat hänelle tutuiksi ja hän ymmärtää koulutuksen merkityksen oman tulevaisuuden ja työelämän kannalta
- oppilas osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan ja miettiä erilaisia toimintamahdollisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Yrittäjyys- ja työelämätaidot	Oppilas osaa kuvailla työelämän ja yrittäjyyden yhteiskunnallista merkitystä ja arvioida niiden tarjoamia mahdollisuuksia myös oman tulevaisuutensa kannalta

Talouden peruskäsitteet, erilaiset talousjärjestelmät, yrittäjyys, kestävä kehitys, globalisaatio, kansantalous (valtion rooli), säästäminen ja sijoittaminen, pankkitoiminta, Euroopan unioni

Henkilökohtaisen talouden hallinta, yksilön oikeudet/velvollisuudet, yksilö yhteiskunnassa ja työelämässä, TET-jaksot, hyvinvointivaltion turvaverkko

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti

oppilas pystyy arvioimaan yhteiskunnan toimintaa ja vähemmistöjen roolia monikulttuurisuuden näkökulmasta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri yhteisöjen ja vähemmistöjen tarkastelu	Oppilas pystyy tarkastelemaan ja keskustelemaan erilaisista yhteisöistä ja vähemmistöistä rakentavasti ja jäsentyneesti.

Henkilökohtaisen talouden hallinta, yksilön oikeudet/velvollisuudet, yksilö yhteiskunnassa ja työelämässä, TET-jaksot, hyvinvointivaltion turvaverkko

Miksi ja miten vaikuttaa/äänestää, kansalaistoiminnan monet eri muodot, työelämän säännöt, poliittisen toiminnan eri muodot

Miten demokratia toimii eri tasoilla, valta & vaikuttaminen, lait/asetukset, ihmisoikeudet, kansalaisten mielipiteiden ilmaisukeinot, median lukutaito

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja

Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena

- oppilas tuntee yhteiskunnallisen vaikuttamisen eri keinot, päätöksenteon prosessin ja hänelle alkaa kehittyä aktiivisen, osallistuvan kansalaisen identiteetti
- oppilas ymmärtää toiminnan eri tasot – paikallisen, valtiotason, EU:n tason ja globaalin toiminnan tason – ja näiden verkostoitumisen omassa ajassamme

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteiden hahmottaminen sekä demokraattisten pelisääntöjen ja toimintatapojen tunteminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä poliittisesta päätöksenteosta, vallankäytöstä, yhteiskunnan rakenteista ja toiminnasta sekä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla että globaalisti sekä toimia omaa lähiyhteisöä kehittäen demokraattisten pelisääntöjen ja toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Henkilökohtaisen talouden hallinta, yksilön oikeudet/velvollisuudet, yksilö yhteiskunnassa ja työelämässä, TET-jaksot, hyvinvointivaltion turvaverkko

Miksi ja miten vaikuttaa/äänestää, kansalaistoiminnan monet eri muodot, työelämän säännöt, poliittisen toiminnan eri muodot

Miten demokratia toimii eri tasoilla, valta & vaikuttaminen, lait/asetukset, ihmisoikeudet, kansalaisten mielipiteiden ilmaisukeinot, median lukutaito

T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Talouden perusteiden hahmottaminen	Oppilas osaa perustella säästämisen, sijoittamisen ja kuluttamisen merkityksen sekä omassa elämässään että kansantaloudessa.

Henkilökohtaisen talouden hallinta, yksilön oikeudet/velvollisuudet, yksilö yhteiskunnassa ja työelämässä, TET-jaksot, hyvinvointivaltion turvaverkko

Talouden peruskäsitteet, erilaiset talousjärjestelmät, yrittäjyys, kestävä kehitys, globalisaatio, kansantalous (valtion rooli), säästäminen ja sijoittaminen, pankkitoiminta, Euroopan unioni

T9 ohjata oppilasta laajentamaan näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään

mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa

- oppilas alkaa suhtautua monipuolisemmin yhteiskunnallisiin ilmiöihin, pohtii niiden taustoja, merkitystä ja vaikutuksia
- hän osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun ja toimintaan
- hän käyttää harkiten mediasta saamiaan tietoja oman näkemyksensä muodostamiseen kansalaisen aktiivisesta roolista suomalaisessa yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Yhteiskunnallinen ajattelu, osallistumis- ja vaikuttamistaidot	Oppilas osaa ilmaista perustellun mielipiteensä tarkoituksenmukaisin keinoin, käyttää erilaisia vaikuttamistaitoja ja toimia rakentavasti osallistuvana kansalaisena lähiyhteisössä.

Talouden peruskäsitteet, erilaiset talousjärjestelmät, yrittäjyys, kestävä kehitys, globalisaatio, kansantalous (valtion rooli), säästäminen ja sijoittaminen, pankkitoiminta, Euroopan unioni

Miksi ja miten vaikuttaa/äänestää, kansalaistoiminnan monet eri muodot, työelämän säännöt, poliittisen toiminnan eri muodot

Henkilökohtaisen talouden hallinta, yksilön oikeudet/velvollisuudet, yksilö yhteiskunnassa ja työelämässä, TET-jaksot, hyvinvointivaltion turvaverkko

Miten demokratia toimii eri tasoilla, valta & vaikuttaminen, lait/asetukset, ihmisoikeudet, kansalaisten mielipiteiden ilmaisukeinot, median lukutaito

36.6.30. Eräkurssi

Valinnaisen tehtävä

Biologian syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tutustumiskäynnit, retket ja luokkaopiskelu. Yhteistyö alueellisten toimijoiden kanssa. Pyritään tarjoamaan mahdollisuus metsästäjä -tutkinnon suorittamiseen.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty). Voi korottaa biologian arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Luontotuntemuksen syventäminen ja luonnon arvostuksen lisääminen eränkäynnin kautta.

Tutustutaan erilaisiin eränkäynnin muotoihin, metsästys & kalastus ja retkeily.

Riistaeläinten ja kalaston lajituntemus.

Tarkempi kurssin sisältö sovitaan oppilaiden mielenkiinnonkohteiden perusteella.

36.6.31. Monimateriaaliset käyttöesineet

Valinnaisen tehtävä

Käsityön (tekninen ja tekstiilityö) syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja, joita välineistö mahdollistaa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisesti, oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa käsityön arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan tavoitteet

Valmistaa monimateriaalinen tuote

Valmistettavissa tuotteissa käytetään eri materiaaleja.

36.6.32. Musiikkiteatteri

Valinnaisen tehtävä

Musiikin syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Ilmaisuharjoitukset ryhmässä, musiikkivideon tai elävän esityksen suunnittelu, videointi, editointi ja valmiin tuotoksen vapaaehtoinen esittäminen toisille oppilaille kurssin päätteeksi.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa musiikin arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Oppia suunnittelemaan ja toteuttamaan oma projekti teatterin ja musiikin keinoin

Kurssin aluksi tehdään helppoja ja lyhyitä ilmaisuharjoituksia. Sen jälkeen suunnitellaan ja valmistetaan jokin rooli omaan tai yhteiseen esitykseen, joka videoidaan padeilla. Video editoidaan ja sen äänimaailma valmistetaan esim. GarageBand –ohjelmalla tai itse soittaen.

36.6.33. Fysiikka

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta fysiikan ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti työskentelyn, havainnoinnin ja mittaamisen perustaidoista ohjeistettuihin tutkimustehtäviin ja lopulta avoimiin tutkimuksiin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona fysiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut fysiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso fysiikan päättöarvioinnin kriteereihin. Fysiikassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Päättöarviointi annetaan luokkien 8. ja 9. perusteella. Fysiikasta tulee jokaisella luokkatasolla oma arvosana.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa erilaisia tutkimuksia.

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Ohjataan oppilasta tekemään ja tulkitsemaan kuvaajia sekä arvioimaan tutkimusten tuloksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin.

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Ohjataan oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä ja rakentamaan omia käsiterakenteitaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä fysiikan keskeisten käsitteiden avulla. Oppilas osaa yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin.

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen

kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T14	S5, S6	L1
T15	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen

kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Kumuloituu edelliseltä vuodelta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Ohjataan oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ja mittauksia ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa erilaisia tutkimuksia.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Ohjataan oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimusten tuloksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintätekniikan käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Ohjataan oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä fysiikan keskeisten käsitteiden avulla. Oppilas osaa yhdistää ilmiöön siihen liittyvät ominaisuudet ja ominaisuuksia kuvaavat suureet.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia malleja ja tehdä ennusteita sekä harjoittelee yksinkertaisten mallien muodostamista mittaustuloksista. Oppilas osaa kuvata mallia ja nimetä mallin rajoituksia tai puutteita.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedollisten jatko-opinto-valmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Oppilas osaa käyttää fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa fysiikkaa sovelletaan eri ympäristöissä.

Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin.

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja

käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Kokonaisuudessaan

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike

Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T14	S5, S6	L1
T15	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Kokonaisuudessaan

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin.

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fysiikan merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata fysiikan osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Kokonaisuudessaan

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin.

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta

Ohjataan oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan arvioidessaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot fysiikan kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten fysiikan osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja energiavarojen kestävän käytön kannalta.

Kokonaisuudessaan

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin.

Kokonaisuudessaan

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin teknologisia sovelluksia ja niiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä teknologisen ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Kokonaisuudessaan

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Argumentointi-taidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin.

Kokonaisuudessaan

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata fysiikkaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Kokonaisuudessaan

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä

Ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten sähköstä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedollisten jatko-opinto-valmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää vuorovaikutuksen ja liikkeen sekä sähkön keskeisiä käsitteitä, olioita, ilmiöitä, ominaisuuksia, suureita, malleja ja lakeja tutuissa tilanteissa.

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Oppilas osaa käyttää fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa fysiikkaa sovelletaan eri ympäristöissä.

Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Virtapiirin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Kokonaisuudessaan

36.6.34. Oppilaanohjaus

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja

taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7-9

***Vuosiluokilla 7-9** oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.*

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ja koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa, sekä tarvittaessa vastaanottavan oppilaitoksen ja peruskoulun edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiä opintoja järjestäviin oppilaitoksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista.

- Tuntijako kunnittain vaihtelee
- Tet-jaksojen pituudet vaihtelevat kunnittain
- Yhteistyö nuorten työpajan kanssa

Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä.

Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omassa urasuunnittelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Kouluyhteisössä toimiminen

- opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu
- tavoitteiden asettaminen ja harjoittelu
- oman toiminnan arviointi
- vastuu omasta oppimisesta, valinnoista ja opintojen etenemisestä (mm.valinnaisaineet)

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan

sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Itsetuntemus

- itsearviointitaidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- opiskelumotivaatio
- omiin valintoihin vaikuttavat arvot ja asenteet
- omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen
- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Toimimista erilaisissa ympäristöissä

- Tutustumista erilaisiin opiskelutekniikoihin

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L3, L7
T2	S1	L1
T3	S1, S2	L1
T4	S2	L3
T5	S2, S5	L1, L3
T6	S2, S3, S5	L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea

oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

- perehdytetään oppilasta uusiin toimintatapoihin ja oppimisympäristöön
- tuetaan oppilasta itseohjautuvuuteen ja ottamaan vastuuta opinnoistaan
- ohjataan oppilasta toimimaan erilaisissa ryhmissä

Itsetuntemus

- itsearviointitaidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- opiskelumotivaatio
- omiin valintoihin vaikuttavat arvot ja asenteet
- omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen
- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot

Kouluyhteisössä toimiminen

- opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu
- tavoitteiden asettaminen ja harjoittelu
- oman toiminnan arviointi
- vastuu omasta oppimisesta, valinnoista ja opintojen etenemisestä (mm.valinnaisaineet)

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

oppimiseen vaikuttavat tekijät: esim.läksyjen tekeminen, kokeisiin valmistautuminen, päivärytmi

Kouluyhteisössä toimiminen

- opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu
- tavoitteiden asettaminen ja harjoittelu
- oman toiminnan arviointi
- vastuu omasta oppimisesta, valinnoista ja opintojen etenemisestä (mm.valinnaisaineet)

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

oppilas ymmärtää arvioinnin perusteet ja koulutuksen merkityksen osana elämäänsä ja motivoituu oppimaan

Itsetuntemus

- itsearviointitaidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- opiskelumotivaatio
- omiin valintoihin vaikuttavat arvot ja asenteet
- omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen
- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot

Kouluyhteisössä toimiminen

- opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu
- tavoitteiden asettaminen ja harjoittelu
- oman toiminnan arviointi
- vastuu omasta oppimisesta, valinnoista ja opintojen etenemisestä (mm.valinnaisaineet)

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

oppilas tunnistaa omia arvojaan ja asenteitaan. Oppilas ymmärtää erilaisuutta pystyen sopeutumaan yhteisöön

Itsetuntemus

- itsearviointitaidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- opiskelumotivaatio
- omiin valintoihin vaikuttavat arvot ja asenteet
- omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen
- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

asetetaan 7.-luokan opiskelulle tavoitteita ja seurataan tavoitteiden toteutumista

Itsetuntemus

- itsearviointitaidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- opiskelumotivaatio
- omiin valintoihin vaikuttavat arvot ja asenteet
- omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen
- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

Itsetuntemus

- itsearviointitaidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- opiskelumotivaatio
- omiin valintoihin vaikuttavat arvot ja asenteet
- omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen
- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot

Toimimista erilaisissa ympäristöissä

- Tutustumista erilaisiin opiskelutekniikoihin

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen kertaaminen:

- tavoitteiden asettaminen, seuranta ja arviointi
- vastuu omasta oppimisesta, valinnoista ja opintojen etenemisestä

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen

- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- motivaatio

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittyminen

- tiedon luotettavuuden arviointi

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Työelämään tutustuminen:

- eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminensekä työn hakemisen harjoittelu
- kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen tutustuminen

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L1
T3	S1, S2	L1
T4	S2	L3
T5	S2, S5	L1, L3
T6	S2, S3, S5	L6, L7
T7	S2, S3, S4, S5	L4, L5, L6
T8	S4, S5	L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

harjoitellaan erilaisia opiskelutekniikoita, tutustutaan oppimistyyleihin

Opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen kertaaminen:

- tavoitteiden asettaminen, seuranta ja arviointi
- vastuu omasta oppimisesta, valinnoista ja opintojen etenemisestä

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

- oppilas tutustuu Suomen koulutusjärjestelmään
- oppilas arvioi osaamistaan ja omia vahvuuksiaan ja kertaa samalla arvioinnin perusteet
- vahvistetaan oppilaan opiskelumotivaatiota

Omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen

- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot

- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- motivaatio

Opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen kertaaminen:

- tavoitteiden asettaminen, seuranta ja arviointi
- vastuu omasta oppimisesta, valinnoista ja opintojen etenemisestä

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

oppilas löytää omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan

Omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen

- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- motivaatio

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

- asetetaan 8.-luokan opiskelulle tavoitteita ja seurataan tavoitteiden toteutumista
- oppilas alkaa ymmärtää tavoitteiden merkityksen jatkokoulutuksen kannalta

Omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen

- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- motivaatio

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

- Perehdytään työn merkitykseen
- työelämään tutustuminen (TET)
- perehdytään työelämässä tarvittavaan osaamiseen, vuorovaikutus- ja viestintätaitoihin
- tutustutaan ammattialoihin: (esim. vierailijat koulussa tai vierailut yrityksiin)

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

Monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittyminen

- tiedon luotettavuuden arviointi

Omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen

- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- motivaatio

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

- Perehdytään työn merkitykseen
- työelämään tutustuminen (TET)
- perehdytään työelämässä tarvittavaan osaamiseen, vuorovaikutus- ja viestintätaitoihin
- tutustutaan ammattialoihin: (esim. vierailijat koulussa tai vierailut yrityksiin)

Monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittyminen

- tiedon luotettavuuden arviointi

Omien taitojen ja vahvuuksien sekä rajoitteiden tunnistaminen ja hyväksyminen

- erilaisissa ryhmissä toimimisen taidot
- tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot
- motivaatio

Työelämään tutustuminen:

- eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminensekä työn hakemisen harjoittelu
- kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen tutustuminen

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

Koulutus- ja työelämätietouden hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa

- Tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmään

Työelämään tutustuminen:

- eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminensekä työn hakemisen harjoittelu
- kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen tutustuminen

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

Tavoitteiden asettaminen, seuranta ja arviointi

- vastuu omasta oppimisesta, valinnoista ja opintojen etenemisestä

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot

- urasunnittelu- ja urahallintataidot
- motivaatio

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

Monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittyminen

- tiedon luotettavuuden arviointi

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

Työelämätietous: (mm. työnhakemisen harjoittelu)

- työelämään tutustuminen*
- eri elinkeinoihin ja ammattialoihin tutustuminen
- kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen tutustuminen
- työelämän tasa-arvokysymykset

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T3	S1, S2	L1
T4	S2	L3
T5	S2, S5	L1, L3
T6	S2, S3, S5	L6, L7
T7	S2, S3, S4, S5	L4, L5, L6
T8	S4, S5	L4, L5
T9	S2, S3, S5	L4, L5, L6
T10	S4, S5	L2

Vuosiluokan tavoitteet

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

oppilas ymmärtää päättötodistuksen merkityksen jatkokoulutukseen hakeutumisen kannalta ja motivoituu asettamaan tavoitteita. Oppilas osaa tarvittaessa muuttaa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

Tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot

- urasunnittelu- ja urahallintataidot
- motivaatio

Tavoitteiden asettaminen, seuranta ja arviointi

- vastuu omasta oppimisesta, valinnoista ja opintojen etenemisestä

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

oppilas hyödyntää vahvuutensa ja kiinnostuksensa jatko-opintoja koskevassa päätöksenteossa.

Tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot

- urasunnittelu- ja urahallintataidot
- motivaatio

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

- oppilas asettaa tavoitteekseen peruskoulun päättötodistuksen
- oppilas tekee suunnitelmia jatko-opinnoistaan toisen asteen ja korkea-asteen koulutukseen
- oppilas alkaa ymmärtää tavoitteiden merkityksen jatkokoulutuksen kannalta

Tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot

- urasunnittelu- ja urahallintataidot
- motivaatio

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

- perehdytään työn merkitykseen
- työelämään tutustuminen (TET9
- perehdytään työelämässä tarvittavaan osaamiseen, vuorovaikutus- ja viestintätaitoihin
- tutustutaan ammattialoihin: (esim. vierailijat koulussa tai vierailut yrityksiin)

Tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot

- urasunnittelu- ja urahallintataidot
- motivaatio

Monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittyminen

- tiedon luotettavuuden arviointi

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

- perehdytään työn merkitykseen
- työelämään tutustuminen (TET9
- perehdytään työelämässä tarvittavaan osaamiseen, vuorovaikutus- ja viestintätaitoihin
- tutustutaan ammattialoihin: (esim. vierailijat koulussa tai vierailut yrityksiin)

Tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot

- urasunnittelu- ja urahallintataidot
- motivaatio

Työelämätietous: (mm. työnhakemisen harjoittelu)

- työelämään tutustuminen*
- eri elinkeinoihin ja ammattialoihin tutustuminen
- kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen tutustuminen
- työelämän tasa-arvokysymykset

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

Monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittyminen

- tiedon luotettavuuden arviointi

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta

huoltajia tiedotetaan toisen asteen koulutusvaihtoehdoista ja yhteishausta

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

Työelämätietous: (mm. työnhakemisen harjoittelu)

- työelämään tutustuminen*
- eri elinkeinoihin ja ammattialoihin tutustuminen
- kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen tutustuminen
- työelämän tasa-arvokysymykset

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

Koulutus-ja työelämätietouden hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa

- tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmään
- järjestetään opintokäyntejä
- harjoitellaan yhteishakua
- tutustutaan toisen asteen opiskelijavalinnan perusteisiin

Tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot

- urasunnittelu- ja urahallintataidot
- motivaatio

Monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittyminen

- tiedon luotettavuuden arviointi

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla

oppilas tutustuu kansainvälisiin koulutus- ja työmahdollisuuksiin

Tutustuminen Suomen koulutusjärjestelmään

- erilaiset jatko-opintomahdollisuudet, niihin hakeutuminen
- tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden hyödyntäminen

Työelämätietous: (mm. työnhakemisen harjoittelu)

- työelämään tutustuminen*
- eri elinkeinoihin ja ammattialoihin tutustuminen
- kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen tutustuminen
- työelämän tasa-arvokysymykset

36.6.35. Bändikurssi

Valinnaisen tehtävä

Musiikin syventävä kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Yksilö- ja ryhmäohjausta. Mahdollisuus esittää bändikurssilla opeteltuja kappaleita kurssin päätteeksi.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty). Voi korottaa musiikin arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tavoitteena on oppia musisoimaan ryhmässä.

Kurssilla harjoitellaan oppilaiden valitsemia kappaleita bändisoittimila. Kurssilla tulee tutuksi sointuotteiden ja komppien lisäksi mm. särösoundin käyttö, riffit, fillit ja miksaaminen.

36.6.36. Biologia

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Biologian opetuksessa tuetaan oppilaiden ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää oppilaiden ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiympäristönsä kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevissa oppimisympäristöissä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle

ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinnassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

7lk Tutkiva oppiminen, yhteistoiminnallisuus.

8lk Osallistuva oppiminen.

9lk Ratkaisukeskeinen pedagogiikka.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratoriotyöskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille.

Sisältöjen käsittelyyn ja ajankohtaan voivat vaikuttaa mm. paikalliset monialaiset oppimiskokonaisuudet, jotka huomioidaan oppiainekohtaisessa arvioinnissa.

Oppilaan oppimisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksessa kannustava ja rakentava palaute opintojen aikana tukee oppilaiden motivaation rakentumista, tutkimustaitojen kehittymistä sekä auttaa jokaista löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin biologian tavoitteisiin. Palautteen avulla oppilaita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti ja vastuullisesti omassa lähiympäristössä ja soveltamaan käytännössä oppimaansa biologista tietoa. Biologian arvioinnissa oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arviointi kohdistuu sekä oppilaan tiedolliseen osaamiseen että biologisiin taitoihin erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä, tieto- ja viestintäteknologiaa sekä taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia koulussa ja sen ulkopuolella. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona biologian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut biologian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso biologian valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Biologiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin

kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Vesibiologinen tutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Retki maastoon

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Vesiekosysteemit

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Eliökunnan ja eliöiden rakenne

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Vesien käyttö, tila ja suojelu

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L7
T6	S6	L4, L7
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T8	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T11	S6	L2, L3, L7
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T13	S6	L7
T14	S6	L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja

Ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa : tuottajat, kuluttajat ja hajottajat, aineen kierto ekosysteemissä, energian virtaus ekosysteemin läpi.Ohjata vertailemaan maa- ja vesiekosysteemiä ja tunnistamaan tyypillisiä suomalaisia vesiekosysteemien eliöitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata metsäekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä tunnistaa erilaisia ekosysteemejä ja niiden ravintoverkkojen lajeja. Oppilas osaa kuvata monimuotoisuuden merkitystä ekosysteemien toiminnalle sekä pohtia metsien kestävän käytön merkitystä eliöille ja ihmiselle.

Eliökunnan ja eliöiden rakenne

Vesiekosysteemit

Vesibiologinen tutkimus

Retki maastoon

Vesien käyttö, tila ja suojelu

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

Auttaa oppilasta kuvailemaan vesieliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eliökunnan rakenteen jaa eliöiden rakenteen ja elintoimintojen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata eliökunnan luokittelun periaatteita, osaa nimetä eliöiden rakenteita sekä osaa kuvata eliöiden elintoimintoja. Oppilas osaa vertailla eri eliöryhmien sukulaisuutta rakenteellisten ja toiminnallisten sopeutumien pohjalta sekä tunnistaa, luokittelee ja vertailee eliöryhmiä.

Vesibiologinen tutkimus

Eliökunnan ja eliöiden rakenne

Retki maastoon

Vesiekosysteemit

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle

Ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle esim. rannan kasvillisuusvyöhykkeiden kautta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa tehdä havaintoja lajien esiintymisestä ja osaa kuvata lajien sopeutumista eri elinympäristöihin. Oppilas tunnistaa lähiympäristön tyypillisiä eliölajeja ja ymmärtää niiden merkityksen luonnon monimuotoisuudelle.

Eliökunnan ja eliöiden rakenne

Vesien käyttö, tila ja suojelu

Vesibiologinen tutkimus

Retki maastoon

Vesiekosysteemit

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön esim. tutustumalla rehevöitymiseen ja happamoitumiseen. Ohjata ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys esim. tutustumalla levien merkitykseen tuottajina ja hiilinieluina.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnonympäristössä tapahtuvien muutosten havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja pieniä tutkimuksia omassa lähiympäristössä tapahtuvista luonnollisista ja ihmisen toiminnan aiheuttamista luonnonympäristön muutoksista. Oppilas ymmärtää maapallon luonnonvarojen rajallisuuden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen sekä tuntee kestävän elämäntavan perusteet ja jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet.

Vesien käyttö, tila ja suojelu

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä esim. aktivoimalla oppilasta tekemään havaintoja ympäristöstään maastoretkellä ja rohkaisemalla häntä pohtimaan esim. kasvien ja eläinten sopeutumista ympäristöönsä ja luonnon monimuotoisuutta sekä oman toiminnan merkitystä rehevöitymisessä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnontieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä, osaa käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä sekä tutkimus- ja tiedon-hankintamenetelmiä. Oppilas osaa esittää perusteltuja luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.

Vesien käyttö, tila ja suojelu

Vesibiologinen tutkimus

Retki maastoon

Vesiekosysteemit

Eliökunnan ja eliöiden rakenne

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Opastaa oppilasta käyttämään ainakin valomikroskooppia ja tekemään preparaatti sekä käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankinnassa ja pienimuotoisten kirjallisten tai AV-esitysten tuottamisessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

Vesiekosysteemit

Eliökunnan ja eliöiden rakenne

Retki maastoon

Vesibiologinen tutkimus

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Ohjata oppilasta tutkimaan esim. vesikasvien rakennetta ja/tai luonnonvesien ominaisuuksia. Harjoitellaan kirjaamaan tutkimustulokset muistiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa esittää hypoteeseja ja tehdä ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja osaa raportoida sen tuloksia.

Vesibiologinen tutkimus

Retki maastoon

Vesien käyttö, tila ja suojelu

Vesiekosysteemit

Eliökunnan ja eliöiden rakenne

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Vesiin liittyvät harrastukset.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa	Oppilas osaa kuvata, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.

Vesien käyttö, tila ja suojelu

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Luonnon arvostaminen kokemusten kautta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Oppilaan osaa perustella esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestävällä ja luonnon monimuotoisuutta säilyttävällä tavalla.

Eliökunnan ja eliöiden rakenne

Vesibiologinen tutkimus

Vesiekosysteemit

Vesien käyttö, tila ja suojelu

Retki maastoon

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

Puhdas vesi luonnonvarana. Lajien elinympäristön vaaliminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettisten kysymysten pohdinta	Oppilas osaa hyödyntää biologian tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa ja esittää perusteluja eettisesti kestäville valinnoille.

Vesien käyttö, tila ja suojelu

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Vesiensuojelun merkitys yksilölle esim. virkistyskäytössä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Vesien käyttö, tila ja suojelu

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Metsään liittyviä tutkimuksia

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

Maastotyöskentely ja lajintuntemus.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

Ekosysteemit, eliökokoelma.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Kasvien kasvattaminen. Kasvisolu ja solukot.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L4, L5
T3	S1, S2, S3, S4, S6	L4, L7
T6	S6	L4, L7
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T8	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S6	L5, L6, L7
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T11	S6	L2, L3, L7

T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T13	S6	L7
T14	S6	L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja

Ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa: kerrataan syvennetään 7.luokalla opittuja ekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan liittyviä asioita. Ohjata vertailemaan metsä- ja suoekosysteemejä ja tunnistamaan tyypillisiä suomalaisia metsä- ja suoekosysteemien eliöitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata metsäekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä tunnistaa erilaisia ekosysteemejä ja niiden ravintoverkkojen lajeja. Oppilas osaa kuvata monimuotoisuuden merkitystä ekosysteemien toiminnalle sekä pohtia metsien kestävän käytön merkitystä eliöille ja ihmiselle.

Maastotyöskentely ja lajintuntemus.

Ekosysteemit, eliökokoelma.

Kasvien kasvattaminen. Kasvisolu ja solukot.

Metsään liittyviä tutkimuksia

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta

Auttaa oppilasta kuvailemaan metsässä ja suolla elävien eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eliökunnan rakenteen jaa eliöiden rakenteen ja elintoimintojen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata eliökunnan luokittelun periaatteita, osaa nimetä eliöiden rakenteita sekä osaa kuvata eliöiden elintoimintoja. Oppilas osaa vertailla eri eliöryhmien sukulaisuutta rakenteellisten ja toiminnallisten

	sopeutumien pohjalta sekä tunnistaa, luokittelee ja vertailee eliöryhmiä.

Metsään liittyviä tutkimuksia

Maastotyöskentely ja lajintuntemus.

Ekosysteemit, eliökokoelma.

Kasvien kasvattaminen. Kasvisolu ja solukot.

T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle

Ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle esim. vertailemalla tuoreen ja kuivan kangasmetsän kasveja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa tehdä havaintoja lajien esiintymisestä ja osaa kuvata lajien sopeutumista eri elinympäristöihin. Oppilas tunnistaa lähiympäristön tyypillisiä eliölajeja ja ymmärtää niiden merkityksen luonnon monimuotoisuudelle.

Maastotyöskentely ja lajintuntemus.

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

Ekosysteemit, eliökokoelma.

Kasvien kasvattaminen. Kasvisolu ja solukot.

Metsään liittyviä tutkimuksia

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön esim. tutustumalla sukkessioon ja metsien ja soiden käyttöön. Ohjata ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys esim. tutustumalla pölytykseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnonympäristössä tapahtuvien muutosten havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja pieniä tutkimuksia omassa lähiympäristössä tapahtuvista luonnollisista ja ihmisen toiminnan aiheuttamista luonnonympäristön muutoksista. Oppilas ymmärtää maapallon luonnonvarojen rajallisuuden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen sekä tuntee kestävän elämäntavan perusteet ja jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet.

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä esim. rohkaisemalla oppilasta pohtimaan mistä erot eri metsätyyppien kasvillisuuden rakenteellisissa ominaisuuksissa johtuvat.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnontieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä, osaa käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä sekä tutkimus- ja tiedon-hankintamenetelmiä. Oppilas osaa esittää perusteltuja luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.

Metsään liittyviä tutkimuksia

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

Kasvien kasvattaminen. Kasvisolu ja solukot.

Maastotyöskentely ja lajintuntemus.

Ekosysteemit, eliökokoelma.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Harjoitellaan aiemmin opittuja taitoja lisää metsän aihepiireistä ja tehdään sisällöltään vaativampia töitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

Kasvien kasvattaminen. Kasvisolu ja solukot.

Maastotyöskentely ja lajintuntemus.

Metsään liittyviä tutkimuksia

Ekosysteemit, eliökokoelma.

T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi

ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvattamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen.

Ekosysteemit, eliökokoelma.

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

Maastotyöskentely ja lajintuntemus.

Kasvien kasvattaminen. Kasvisolu ja solukot.

Metsään liittyviä tutkimuksia

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia: esim. abioottisten tekijöiden vaikutus siemenen itämiseen, maastoruudut maastoretkellä ja seurantatutkimus esim. itämisestä tai hajoamisesta. Harjoitellaan tutkimuksen raportointia o

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa esittää hypoteeseja ja tehdä ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja osaa raportoida sen tuloksia.

Maastotyöskentely ja lajintuntemus.

Metsään liittyviä tutkimuksia

Ekosysteemit, eliökokoelma.

Kasvien kasvattaminen. Kasvisolu ja solukot.

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Metsään liittyvät harrastukset.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa	Oppilas osaa kuvata, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Monimuotoisuuden arvostaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Oppilaan osaa perustella esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestävällä ja luonnon monimuotoisuutta säilyttävällä tavalla.

Metsään liittyviä tutkimuksia

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

Kasvien kasvattaminen. Kasvisolu ja solukot.

Maastotyöskentely ja lajintuntemus.

Ekosysteemit, eliökokoelma.

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

Metsäekosysteemien monimuotoisuuden säilyttäminen, metsätalous Suomessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettisten kysymysten pohdinta	Oppilas osaa hyödyntää biologian tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa ja esittää perusteluja eettisesti kestäville valinnoille.

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Jokamiehen oikeudet.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Metsien käyttö, tila ja suojelu. Biodiversiteetti.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Biologinen tutkimus

Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

Ihmisen biologiaan liittyviä tutkimuksia.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?

Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

Perinnöllisyys, evoluutio ja bioteknologia.

S5 Ihminen

Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

Ihmisen rakenne ja toiminta.

S6 Kohti kestävää tulevaisuutta

Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ilmastonmuutokseen, luonnonvarojen kestävään käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestävän käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestävää ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T4	S1, S4, S5	L1
T5	S5	L3
T6	S6	L4, L7
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T8	S1, S2, S3, S4, S5	L1, L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L5
T11	S6	L2, L3, L7
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L7
T13	S6	L7
T14	S6	L5, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita

ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteiden hahmottaminen	Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata perimän ja ympäristön vaikutusta eliöiden yksilönkehityksessä. Oppilas osaa kuvata miten elämä ja luonnon monimuotoisuus ovat kehittyneet maapallolla evoluution tuloksena.

Ihmisen rakenne ja toiminta.

Ihmisen biologiaan liittyviä tutkimuksia.

Perinnöllisyys, evoluutio ja bioteknologia.

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja

ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ihmiselimistön rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmiselimistön perusrakenteita ja elintoimintoja sekä osaa selostaa ihmisen kasvun ja kehittymisen pääperiaatteita.

Ihmisen rakenne ja toiminta.

T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys

Ohjata oppilasta ymmärtämään evoluution päälinjoja ja mekanismeja sekä bioteknologian arkisovelluksia esimerkkien avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnonympäristössä tapahtuvien muutosten havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja pieniä tutkimuksia omassa lähiympäristössä tapahtuvista luonnollisista ja ihmisen toiminnan aiheuttamista luonnonympäristön muutoksista. Oppilas ymmärtää

	maapallon luonnonvarojen rajallisuuden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen sekä tuntee kestävän elämäntavan perusteet ja jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet.

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä

Ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä esim. aktivoimalla oppilasta tekemään havaintoja omasta kehostaan ja omista elintoiminnoistaan sekä rohkaisemalla häntä pohtimaan esim. ruokavalion vaikutuksia oman kehon toimintaan tai ympäristössä tapahtuvien muutosten vaikutusta lajien kehitykseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnontieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä, osaa käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä sekä tutkimus- ja tiedon-hankintamenetelmiä. Oppilas osaa esittää perusteltuja luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.

Perinnöllisyys, evoluutio ja bioteknologia.

Ihmisen rakenne ja toiminta.

Ihmisen biologiaan liittyviä tutkimuksia.

T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa

Ihmiseen liittyviä tutkimuksia. Harjoitellaan tiedon etsintää useista eri tietolähteistä. Esityksissä ohjataan oppilasta syy-seuraussuhteiden syvällisempään oivaltamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ihmisen rakenne ja toiminta.

Perinnöllisyys, evoluutio ja bioteknologia.

Ihmisen biologiaan liittyviä tutkimuksia.

T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella

Ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia esim. ihmisen elintoimintoihin ja/tai mikrobien kasvuun liittyen. Harjoitellaan tutkimusraportin laatimista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratoriossa ja maastossa. Oppilas osaa esittää hypoteeseja ja tehdä ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja osaa raportoida sen tuloksia.

Ihmisen biologiaan liittyviä tutkimuksia.

Ihmisen rakenne ja toiminta.

Perinnöllisyys, evoluutio ja bioteknologia.

T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa

Medialukutaito ihmisen terveyteen ja ympäristöön liittyvissä asioissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa	Oppilas osaa kuvata, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.

T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta

Ihminen luonnon ja itsensä tutkijana.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luontosuhteen ja ympäristötietoisuuden merkityksen hahmottaminen	Oppilaan osaa perustella esimerkkien avulla miten luonnossa toimitaan kestävällä ja luonnon monimuotoisuutta säilyttävällä tavalla.

Perinnöllisyys, evoluutio ja bioteknologia.

Ihmisen rakenne ja toiminta.

Ihmisen biologiaan liittyviä tutkimuksia.

T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja

Ihmiselämän arvostus.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eettisten kysymysten pohdinta	Oppilas osaa hyödyntää biologian tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa ja esittää perusteluja eettisesti kestäville valinnoille.

T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi

Hyvä elinympäristö itselle ja omille jälkeläisille, terveellisen elämän mahdollisuudet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän tulevaisuuden rakentamisen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata, miten toimitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

36.6.37. Musiikki (jatkava)

Valinnaisen tehtävä

Laajentaa 7. luokalla opittuja asioita.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Soittaminen, laulaminen, kuuntelu, kirjoittaminen ja tablettityöskentely. Yksilö- ja ryhmätyöskentely.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Osana oppiaineen arviointia.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tavoitteena on luoda oppilaalle monipuolinen kuva musiikin kentästä.

Tunneilla soitetaan, lauletaan ja kuunnellaa musiikkia sekä tutustutaan uusiin musiikkikulttuureihin ja musiikin genreihin opettajan johdolla. Yhteismusisoinnissa keskitytään 3-6 soinnun kappaleisiin. Padeilla tehdään omia kappaleita ja kirjallisen työn aiheen voi valita itse. Kurssi ei edellytä pidemmälle meneviä soitto- tai laulutaitoja.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tavoitteena on luoda oppilaalle monipuolinen kuva musiikin kentästä.

Tunneilla soitetaan, lauletaan ja kuunnellaa musiikkia sekä tutustutaan uusiin musiikkikulttuureihin ja musiikin genreihin opettajan johdolla. Yhteismusisoinnissa keskitytään 3-6 soinnun kappaleisiin. Padeilla tehdään omia kappaleita ja kirjallisen työn aiheen voi valita itse. Kurssi ei edellytä pidemmälle meneviä soitto- tai laulutaitoja.

36.6.38. Monipuolisesti liikkuen

Valinnaisen tehtävä

Liikunnan syventävä kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Paikallinen liikuntaympäristö.

Ryhmä-, pari- ja yksilötyöskentely

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa liikunnan arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kurssin tarkoituksena on oppia seuraamaan ja kehittämään omaa kuntoaan. Ohjata monipuoliseen liikunnalliseen elämäntapaan.

Kurssilla pääset perehtymään syvemmin, miksi ja miten kannattaa liikkua oman lihas- ja kestävyyskunnon kannalta.

Kuntoilemme ryhmän tavoitteiden suuntaisesti käyttäen apuna paikallisia liikuntapalveluja ja seuroja. Käymme mahdollisuuksien mukaan kuntosalilla, CrossFit-salilla, opettelemme sykeohjattua harjoittelua, tutustumme kamppailulajeihin kuntoilumielessä ja kokeilemme street workouttia.

36.6.39. Hyvä minä

Valinnaisen tehtävä

Psykologian kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Kurssilla käytetään vaihtelevasti erilaisia opetusmenetelmiä: valokuvaamista, piirtämistä, kirjoittamista, virtuaalista samaistumista eri tunnetiloihin, keskustelua, toiminnallisia harjoituksia, vierailuja eri kohteisiin sekä hyödynnetään vierailijoita hyvinvoinnin eri aloilta.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty)

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Antaa oppilaalle konkreettisia välineitä oman hyvinvoinnin ylläpitoon ja lisäämiseen sekä tukea ja monipuolistaa oppilaalle sopivia opiskelutekniikoita.

· itsetuntemuksen lisääminen

· omien tunnetaitojen vahvistaminen ja kehittäminen

· pettymykseen tai menetykseen liittyvien tunteiden säätelykeinot

· vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaitojen tukeminen

· omien vahvuuksien ja voimavarojen löytäminen

· itselle sopivan oppimistyylin löytäminen ja opiskelutekniikan vahvistaminen

· rentoutus- ja stressinhallintamenetelmiä

36.6.40. Musiikki

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7-9 *musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan, miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käyttäessään tieto- ja viestintätekniikkaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin.*

- Musiikin oppiminen on tavoitteellista toimintaa.
- Musiikin opiskelun lähtökohtana on soittaminen, laulaminen ja kuunteleminen. Oppilas oppii tekemällä ja kokemalla. Kannustava ilmapiiri ja positiivinen palaute rohkaisevat oppilasta ilmaisemaan itseään vapautuneesti ja omana itsenään.
- Musiikinopettaja osallistuu musisointiin osana ryhmää.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtavoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Myönteiset musiikkikokemukset ja –elämykset syntyvät parhaiten turvallisissa oppimisympäristöissä. Opetusryhmän koko ja oppimisympäristö muodostetaan sellaisiksi, että oppimisen ilo ja aktiivinen osallistuminen musiikilliseen toimintaan on mahdollista.

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtavoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

Oppilasta ohjataan löytämään omat musiikilliset vahvuutensa sekä kannustetaan kokeilemaan uusia asioita ennakkoluulottomasti ja epäonnistumista pelkäämättä. Eriyttäminen on osa musiikin tuntityöskentelyä: haastavampia tehtäviä voidaan antaa oppilaille, joiden valmiudet ovat pidemmällä. Oppilaalle tarjotaan omalle tasolleen sopivia haasteita, jotta hänelle muodostuisi positiivinen musiikillinen minäkuva yrittämisen ja onnistumisen kokemuksen kautta. Oppilaan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon riittävin tukitoimin, jotta musiikin oppiminen olisi mahdollista niin yksilölle kuin opetusryhmän muillekin jäsenille. Oppiaineena musiikki soveltuu monipuolisuudessaan kaikkien oppiaineiden eheyttäviin monialaisiin op-pimiskokonaisuuksiin. Musiikinopetus tarjoaa nuorelle mahdollisuuden käsitellä tunteitaan, ilmaista itseään ja rakentaa omaa minäkuvaansa.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7-9

Musiikin opetuksessa oppilas tarvitsee realistista ja samalla kannustavaa ja rohkaisevaa palautetta myös perusopetuksen 7-9 vuosiluokilla. Ohjaava palaute auttaa oppilasta hahmottamaan yhä paremmin soivaa musiikillista toteutusta, musiikillista ilmaisua ja musiikin merkityksiä. Palautetta oppilas tarvitsee erityisesti, kun hän toteuttaa luovaan tuottamiseen ja musiikkiteknologiaan liittyviä kokonaisuuksia.

Musiikin päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona musiikin opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut musiikin yhteisenä opetettavan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso musiikin valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Musiikissa oppilaan osaaminen kehittyy kaikilla tavoitealueilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Päättöarviointi suoritetaan tuntijaon perusteella.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Miten musiikissa toimitaan

Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

S2 Mistä musiikki muodostuu

Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestävän hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

S4 Ohjelmisto

Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai

soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4	L2, L7
T2	S1, S2, S3, S4	L2
T3	S1, S2, S3, S4	L2
T4	S1, S2, S3, S4	L2
T5	S1, S2, S3, S4	L2
T6	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L6
T7	S1, S2, S3, S4	L1, L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4	L2, L4
T9	S1, S2, S3, S4	L4
T10	S1, S2, S3, S4	L3, L4
T11	S1, S2, S3, S4	L3
T12	S1, S2, S3, S4	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä

Opetellaan yhteismusisoinnin perustaitoja yhdessä soittaen ja laulaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikillisen ryhmän jäsenenä toimiminen	Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä, huolehtii osuudestaan ja kannustaa toisia.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäseninä

Rohkaistaan oppilasta osallistumaan laulamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Äänenkäyttö ja laulaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin

Opetellaan bändi- ja koulusoittimien soittamista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Soittaminen musiikkiryhmän jäsenenä	Oppilas soittaa keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimia ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikkiliikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun

Opetellaan havainnollistamaan musiikkia liikkeellä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiliikunta	Oppilas osoittaa hahmottavansa musiikin perussykkeen liikkuessaan ja sovittaa liikeilmaisuaan kuulemaansa musiikkiin.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan

Opetellaan aktiivista ja keskittynyttä kuuntelua.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ääniympäristön ja musiikin kuuntelu ja siitä keskusteleminen	Oppilas kuuntelee ääniympäristöä ja musiikkia ja osaa kertoa havainnoistaan.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn

Kannustetaan oppilasta musiikin luovaan tuottamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin luova tuottaminen	Oppilas osaa käyttää musiikillisia tai muita äänellisiä elementtejä kehittäessään ja toteuttaessaan uusia musiikillisia ideoita yksin tai ryhmän jäsenenä.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintäteknologian luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia

Tutustutaan musiikkiteknologiaan oman musiikin tuottamisessa ja tallentamisessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikkiteknologian käyttö	Oppilas osaa käyttää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.

Tutustutaan musiikkiin kulttuurin ilmentäjänä ja vaikuttamisen keinona.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuurinen osaaminen	Oppilas osaa jäsentää musiikin käyttötapoja ja ilmenemismuotoja ja kertoa havainnoistaan.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa

Rohkaistaan keskustelemaan musiikista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikillisten käsitteiden ja symbolien käyttö	Oppilas käyttää musiikin peruskäsitteitä ja merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin

Tiedostetaan musiikin merkitys omassa elämässä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Musiikin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen	Oppilaan kanssa keskustellaan musiikin vaikutuksista hyvinvointiin ja tunteisiin, mutta tavoitetta ei oteta huomioon päättöarvosanan muodostamisessa.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta

Opetellaan turvallista toimintaa musisointitilanteissa ja musiikkia kuunnellessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuulosta sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia musisointitilanteissa ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen sekä muut turvalliseen toimintaan liittyvät tekijät.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.

Opetellaan pitkäjänteistä taidon harjoittelua, tavoitteiden asettamista ja itsearviointia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Oppimisen taidot	Oppilas asettaa ohjattuna musisointiin, musiikkiliikuntaan tai säveltämiseen ja muuhun luovaan tuottamiseen liittyviä

	tavoitteita sekä arvioi edistymistään suhteessa niihin.

Ohjataan oppilasta huomaamaan musiikin vaikutus omassa elämässään. Tuetaan oppilasta oman musiikkisuhteen rakentamisessa ja kannustetaan löytämään musiikki oman ilmaisun välineenä.

Kannustetaan oppilasta pitkäjänteisyyteen musiikillisten taitojen kehittämisessä ja musiikillisten tuotosten viimeistelyssä. Ohjataan oppilasta musiikillisen oppimisprosessin suunnitteluun.

Ohjataan oppilasta ideoimaan, suunnittelemaan ja käyttämään musiikkia luovasti myös eri taiteenaloja yhdistäen, esim. kuva, liike, teksti ja draama.

Käytetään ohjelmistossa oppilaiden osaamistason mukaisia kappaleita.

Ohjelmistoon valitaan (laulu, soitto, kuuntelu) monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia huomioiden ajankohtaiset, musiikilliset ilmiöt, esim. juhlapyhät.

Ohjelmistossa huomioidaan myös oppilaiden toiveita.

Huomioidaan ja opitaan musiikin peruskäsitteitä ja musiikin merkintätapoja (esim. nuotinluku, sointumerkit ja muotorakenteet) yhteismusisoinnin yhteydessä.

Lauletaan ja soitetaan bändi- ja koulusoittimilla yhdessä musisoiden.

Harjoitellaan toisten kuuntelemista yhteismusisointitilanteessa.

Opitaan laulamisen tekniikkaa ja tervettä äänenkäyttöä.

Hyödynnetään leikkejä, pelejä, musiikkiliikuntaa ja kehorytmejä.

Kuunnellaan monipuolisesti eri kulttuurien ja eri aikakausien musiikkia sekä eri musiikkityylejä.

Havainnoidaan kuultua ja keskustellaan siitä.

Tehdään helppoja musiikkiteknologisia kokeiluja, esim. äänittämistä.

Ohjataan oppilasta käyttämään soittimia ja laitteita turvallisesti sekä huolehtimaan kuulostaan ja toimimaan vastuullisesti musisointitilanteissa.

36.6.41. Tanssiliikunta

Valinnaisen tehtävä

Liikunnan syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Paikallinen liikuntaympäristö

Ryhmä-, pari- ja yksilötyöskentely

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa liikunnan arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Luovuuden ja itseilmaisun kehittyminen musiikkiliikunnan avulla.

Kurssilla tutustutaan eri tanssimuotoihin kokeilemalla mm. latinalaistansseja, lavatansseja ja showtanssia. Suunnitellaan pieniä tanssiesityksiä ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan paikalliseen harrastustarjontaan.

36.6.42. Kulkupelit kuntoon 2

Valinnaisen tehtävä

Käsityön (tekninen työ) syventävä kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja, joita välineistö mahdollistaa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisesti, oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty). Voi korottaa käsityön arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kurssin tavoitteena on syventää oppilaan ymmärrystä kulkupelien parissa.

Nelitahti- ja dieselmoottorin osat, toiminta ja huolto. Polkupyörän, mopon, perämoottorin, moottorisahan ym. pienkoneiden rakenteet. Oppilaat tutustuvat kaksipyöräisten ajoneuvojen tekniikkaan. Kurssi sisältää myös metallin työstötapoja, joissa valmistetaan huoltoon ja kunnostukseen liittyviä apuvälineitä.

36.6.43. Makuelämyksiä maailmalta

Valinnaisen tehtävä

Kotitalouden syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa kotitalouden arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Laajennetaan kotitalouden ruokakulttuureihin liittyviä oppisisältöjä.

Tutustutaan eri maiden ruokakulttuureihin ja valmistetaan ateriakokonaisuuksia ja leivonnaisia.

36.6.44. Kuvataide

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan*

riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7-9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliselle käytölle, taiteidenvälisille ja koulun ulkopuolisille projekteille sekä globaalien kysymysten käsittelylle.

Valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaan.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7-9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kuvataiteen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kuvataiteen oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kuvataiteen valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Kuvataiteessa oppilaan osaaminen kehittyy kaikissa opetuksen tavoitteissa kuvatuilla taideoppimisen ulottuvuuksilla oppimäärän päättymiseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
T7	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
T10	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7
T11	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä

Ympäristön havainnointi ja kuvallinen kulttuuri oman ilmaisun lähtökohtana. Käytetään kuvataiteen perusvälineitä ja –tekniikoita, digikuvausta jne.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia havaintovälineitä ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Omien ja toisten kuvataiteellisten tuotosten sanallinen arviointi. Kuvataiteen sanasto ja keskeiset käsitteet.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajattelun vaikutusten pohtiminen	Oppilas osaa sanallistaa havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

Havaintojen ja ajatusten ilmaiseminen erilaisin kuvallisin menetelmin. Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu. Kuvataidenäyttelyt, omien töiden esille laittaminen, kuvat osana blogeja ja sosiaalista mediaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

Tutustuminen kuvataiteen perustekniikoiden luonteenomaiseen ilmaisuun ja ohjaaminen välineiden oikeaan käyttöön ja huoltoon

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvailmaisun taitojen syventäminen	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvallisen tuottamisen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja kuvailmaisussaan.

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Ohjataan oppilasta luonnosteluun ja erilaisten vaihtoehtojen tutkimiseen. Yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely kuvataiteessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkivan lähestymistavan käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisesti tai ryhmässä työskennellessään.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Omien näkemysten ilmaisu visuaalisen viestinnän peruskeinoin, kuten tekstin ja kuvan yhdistäminen, sommittelu, väri-ilmaisu jne. Esim. julisteet tai mainoskuvat

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen	Oppilas pyrkii vaikuttamaan ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kuvallisin keinoin.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Kuvantulkinnan perusteita kuvallisesti (esim. sommittelu, muodot, värit) ja sisällön tulkintaa omista ja taidekuvista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista

Taiteen ja yhteiskunnan suhde, esim. Suomen taiteen kultakausi tai nykytaide osana yhteiskuntaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

Taidehistorian ilmaisutapoja osana omaa kuvailmaisua, esim. renessanssi ja perspektiivi..

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa joitakin kulttuurisesti erilaisia kuvailmaisun tapoja.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Mainonnan kuvakielen ja arvojen tutkiminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Näkemysten esittäminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Materiaalien käyttäminen ja välineistä huolehtiminen kestävän kehityksen näkökulmasta. Monikulttuurisuus kuvallisessa kulttuurissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallinen ilmaiseminen ja vaikuttaminen	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Muotoilu 7lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Graffitit/tagit (7.lk)

Pelaaminen, tietokonegrafiikka, pelihahmot ja miljööt (7.lk

)Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Animaatiot (7.lk)

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Omat kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

S3 Taiteen maailmat

Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsityksiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
T4	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
T7	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
T10	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7
T11	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä

Kuvataide oman kuvailmaisun lähtökohtana. Kuvailmaisun tekniikoiden laajentaminen ja syventäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia havaintovälineitä ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Kirjallisia arviointeja omista töistä. Kuvataiteesta keskusteleminen. Kuvataiteen sanasto ja käsitteet

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajattelun vaikutusten pohtiminen	Oppilas osaa sanallistaa havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä

Havaintojen ja ajatusten tuottaminen kuvalliseen muotoon. Töiden esittely, näytteille asettaminen ja julkaiseminen, näyttelyt.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan

Ohjataan oppilasta valitsemaan oikeat välineet ja tekniikat oman kuvailmaisun päämäärien saavuttamiseksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Kuvailmaisun taitojen syventäminen	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvallisen tuottamisen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja kuvailmaisussaan.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Erilaisten vaihtoehtojen luonnostelu ja tarkastelu kuvantekemisessä. Omien valintojen ja ratkaisujen tekeminen omassa kuvailmaisussa sekä ratkaisujen sovittelu yhteisissä projekteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkivan lähestymistavan käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisesti tai ryhmässä työskennellessään.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan

Omien näkemysten ilmaisu monipuolisin visuaalisen viestinnän keinoin, esim. graafinen suunnittelu, valokuvaus, kuvankäsittely, videokuvaus.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallisen tuottamisen avulla vaikuttaminen	Oppilas pyrkii vaikuttamaan ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kuvallisin keinoin.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Kuvien tulkintaa ja analysointia kuvallisesti ja sanallisesti omista kuvista, taidekuvista/ mainoskuvista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista

Ideologian/uskonnon heijastuminen taiteessa ja arkkitehtuurissa. Kulttuuripalveluihin tutustuminen; museot ja galleriat, kuvataiteen sivustot internetissä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan

Taidehistorian tyyli, aikakausi tai taitelijan tyyli oman kuvailmaisun lähtökohtana

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa joitakin kulttuurisesti erilaisia kuvailmaisun tapoja.

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Taideteosten, populäärikulttuurin ja sosiaalisen median kuvakulttuurien arvomaailman tutkiminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Näkemysten esittäminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla

Kestävän kehityksen merkitys esinesuunnittelussa ja ympäristöestetiikassa. Kulttuurisen moninaisuuden tutkiminen kuvataiteen keinoin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kuvallinen ilmaiseminen ja vaikuttaminen	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävää kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Luonnonympäristöjen kuvaaminen 7. ja 8.lk

Graafinen suunnittelu (merkit, ympäristön kuvaviestit) 7. ja 8.lk

Mainonta 7.ja 8.lk

Videot, elokuvat 8.lk

Arkkitehtuuri 8.lk

Esim. selfie- ym.sosiaalisen median kuvakultuurit (7. ja 8.lk)

Omat videot, you tube ym. (8.lk)

Sarjakuvakulttuuri sekä manga ja anime (8.lk)

Digikuvaus, dokumentointi (7. ja 8.lk)

Piirustus, maalaus, kuvanveisto, painotekniikat (7. ja 8.lk)

Ympäristötaide (7. ja 8.lk)

Performanssi, tapahtuma, tilataide (8.lk)

valokuvaus, digikuvaus, kuvankäsittely (7. ja 8.lk)

videot ja virtuaaliteokset, multimedia (7. ja 8.lk)

Taideteosten tulkinta (sisältö, rakenne, kritiikki) (8.lk)

36.6.45. Robotiikka

Valinnaisen tehtävä

Fysiikan syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Oppilas rakentaa robotteja sekä ohjatusti mallin mukaan, että suunnittelee ja toteuttaa omia malleja. Oppilasta ohjataan suunnittelutyössä konkreettisten ongelmien ratkaisemiseen ja tiimityöskentelyyn.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty). Voi korottaa fysiikan arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Oppilas syventää mekaniikan lakien ymmärtämistä rakentamalla, mittaamalla ja tuloksia analysoimalla itserakennettavien robottien avulla. Tavoitteena on kehittää oppilaan omatoimista työskentelyä, ryhmätyö- ja ongelmanratkaisutaitoja.

· robottien rakentaminen valmiiden mallien mukaisesti

· robottien toimintojen testaaminen fysiikan lakeja tutkien

· omien robottien suunnitteleminen ja rakentaminen

· robottien toimintojen ohjelmoiminen

36.6.46. Kuvanveisto ja rakentelu

Valinnaisen tehtävä

Kuvataiteen valinnaisaineopintojen tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Työskentely kuvataideluokassa ja muissa tarkoituksenmukaisissa työtiloissa sekä ulkona. Yhteisesti asetetut tavoitteet.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tuntityöskentelyssä annetaan kaikille yhteistä ohjausta opetustuokiossa. Työskentelyn aikana ohjausta henkilökohtaisesti oppilaan kanssa kahden kesken sekä oppimiskeskustelussa henkilökohtaisesti kahden kesken ja yhteisesti ryhmässä. Opiskeluun ja kuvataidetunnilla työskentelemiseen liittyvää ohjausta myös oppiaineen kotisivulla verkossa.

Tuntilanteeseen tuodaan lisää tukea tarpeen mukaan samanaikaisopettajan tai kouluohjaajan avulla. Eriyttäminen pienryhmätyöskentelyyn luokassa on myös tarpeellinen menetelmä, samoin tukiopetus.

Lähtökohtana oppimiselle on oppilaan itselleen asettamat tavoitteet, kannustetaan omaan suunnitteluun, tavoitteenasettamiseen ja itsenäiseen työskentelyyn.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa kuvataiteen arvosanaa. Arviointi OPS:n mukaan. Itsearviointi, pariarviointi ja vertaisarviointi menetelminä.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kuvanveiston käsitteet tutuiksi, tutustuminen kuvanveiston tekotapoihin ja ilmiöihin taidekuvien ja ympäristössä olevien veistosten avulla. Yhteisesti asetetut tavoitteet.

Itsenäinen työskentely omien teosten parissa. Yhteistoiminnallisuus erilaisissa rakenteluprojekteissa.

36.6.47. Käsityö

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuun, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaalisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämänpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 *käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaalisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin*

liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

- 7-luokilla käsityö on kaikilla pakollinen oppiaine, jolloin käsitellään kaikkia sisältöalueita koulukohtaisesti.
- 8-9-luokilla käsityön valinnaisaineissa syvennetään opittuja sisältöjä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7-9

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Huolehditaan siitä, että oppilaat tietävät arvioinnin perusteet. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Oppilaat saavat monipuolista palautetta edistymisestään ja osaamisestaan. Arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojensa hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia. Palautteen anto on vuorovaikutteista, jolloin myös opettaja saa palautetta käyttämistään menetelmistä tai työtavoista.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut käsityön oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso käsityön valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy koko opiskelun ajan. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta. Numeroarvosana laaditaan yhdessä käsityön opetukseen osallistuneiden opettajien kesken.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

Ei painoteta seitsemännellä luokalla

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S2, S3, S4, S5	L2, L3
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L1
T3	S1, S2, S3, S4, S5	L4, L6
T4	S1, S2, S3, S4, S5	L2, L4
T5	S6	L3, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5	L5
T7	S7	L6
T8	S8	L1, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

motivoidaan oppilasta oma-aloitteiseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

kannustetaan oppilasta kokonaiseen tuotteen valmistusprosessiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

- Harjoitustöiden kautta tutustutaan erilaisiin materiaaleihin, tekniikoihin ja välineisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita/ teoksia.

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

vahvistetaan oppilaan käsityöllistä prosessointia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen materiaalinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

opitaan työturvallisuuden merkitys käsin työskenneltäessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

käytetään ja vahvistetaan tietoteknistä osaamista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologiset taidot Yhteisöllinen työskentely	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintäteknologiaa.

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

perehdytään käsityöllisiin merkityksiin myös oman elämänpiirin ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.

Ei painoteta seitsemännellä luokalla

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

osoitetaan kestävän kehityksen merkitys

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestävälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S2, S3, S4, S5	L2, L3
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L1
T3	S1, S2, S3, S4, S5	L4, L6
T4	S1, S2, S3, S4, S5	L2, L4
T5	S6	L3, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5	L5
T7	S7	L6
T8	S8	L1, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita/ teoksia.

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen materiaalinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

- Tutustutaan työturvallisuuteen ja perehdytään käsityöprosessiin liittyviin riskeihin materiaalien ja työvälineiden osalta.
- Ohjataan turvalliseen työskentelyyn.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologiset taidot Yhteisöllinen työskentely	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintäteknologiaa.

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestävälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Innovointi

Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu

Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu

Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi

Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen

Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus

Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävän kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S2, S3, S4, S5	L2, L3
T2	S1, S2, S3, S4, S5	L1
T3	S1, S2, S3, S4, S5	L4, L6
T4	S1, S2, S3, S4, S5	L2, L4
T5	S6	L3, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5	L5
T7	S7	L6

T8	S8	L1, L4, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja tuottaminen	Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.

T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen	Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.

T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Valmistaminen, tekniikat ja työstömenetelmät	Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemiaan tuotteita/ teoksia.

T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen materiaalinen ja teknologinen ilmaisu	Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perusten ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.

T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Turvallinen työskentely	Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.

T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologiset taidot Yhteisöllinen työskentely	Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintäteknologiaa.

T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä

- Esimerkiksi yritysvierailut ja opintokäynnit.
- Integrointi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kädentaitojen ja käsityön merkityksen hahmottaminen arkielämässä ja yhteiskunnassa	Oppilas osaa esimerkkien avulla kuvailla käsityön merkitystä arjessa, yhteiskunnassa ja työelämässä.

T8 ohjata oppilaita taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävää elämäntapaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Valintojen tekeminen ja niiden perustelut	Oppilas osaa perustella käsityön merkityksen kestävälle elämäntavalle ja tehdä sen mukaisia valintoja työskentelyssään.

36.6.48. Matematiikan taikaa

Valinnaisen tehtävä

Matematiikan syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Pulmatehtäviä ja pelejä sekä eritasoisia tehtäviä oppilaan oman tason mukaan peruslaskutoimituksista vaikeampiin tehtäviin jotka valmistavat jatko-opintoihin. Työtapoina käytetään itsenäistä sekä tiimityöskentelyä.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa matematiikan arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Oppilaan matemaattisten taitojen tukeminen ja vahvistaminen. Ongelmaratkaisu- ja tiimityöskentelytaitojen kehittäminen.

Sisällöt valitaan oppilasryhmän kanssa siten, että ne vahvistavat oppilaiden matemaattista osaamista. Sisältöinä on mielenkiintoisina matematiikan ilmiöitä, pulmia ja loogista ajattelua kehittäviä ongelmia.

36.6.49. Menneisyyden jäljet - Pieksämäen seudun historiaa

Valinnaisen tehtävä

Historian syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Mahdollisuuksien mukaan · Vierailut paikallisissa kohteissa · Asiantuntijat oppitunneille · Portfoliotyöskentely · Jne. Jne. jne.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa historian arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Opiskelija tiedostaa kotipaikkakunnan menneisyyden ja yhteyden ympäröivään maailmaan. Lisäksi tavoitteena on, että hän näkee menneisyyden vaikutuksen nykyaikaan.

Mahdollisia aihepiirejä käytettävissä olevan ajan ja oppilaiden kiinnostuksen mukaan

- kivikautiset asuinpaikat Pieksämäen seudulla
- pieksämäkeläiset merkkihenkilöt
- rautatiekaupunki Pieksämäki
- Haapakosken teollisuushistoria
- Pieksämäki sotien melskeissä
- Naarajärven vankila
- vankileiristä vankilaksi
- Keski- Savon kartanot
- urheilukaupunki Pieksämäki

36.6.50. Arkkitehtuuri ja muotoilu

Valinnaisen tehtävä

Kuvataiteen valinnaisaineopintojen tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Työskentely kuvataideluokassa ja muissa tarkoituksenmukaisissa työtiloissa sekä ulkona.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tuntityöskentelyssä annetaan kaikille yhteistä ohjausta opetustuokiossa. Työskentelyn aikana ohjausta henkilökohtaisesti oppilaan kanssa kahden kesken sekä oppimiskeskustelussa henkilökohtaisesti kahden kesken ja yhteisesti ryhmässä. Opiskeluun ja kuvataidetunnilla työskentelemiseen liittyvää ohjausta myös oppiaineen kotisivulla verkossa.

Tuntilanteeseen tuodaan lisää tukea tarpeen mukaan samanaikaisopettajan tai kouluohjaajan avulla. Eriyttäminen pienryhmätyöskentelyyn luokassa on myös tarpeellinen menetelmä, samoin tukiopetus.

Lähtökohtana oppimiselle on oppilaan itselleen asettamat tavoitteet, kannustetaan omaan suunnitteluun, tavoitteenasettamiseen ja itsenäiseen työskentelyyn.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa kuvataiteen arvosanaa. Arviointi OPS:n mukaan. Itsearviointi, pariarviointi ja vertaisarviointi menetelminä.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Rakennettu ympäristö ja sen ilmiöt tarkastelun kohteena. Arkkitehtuurin ja muotoilun käsitteet tutuiksi. Yhteisesti asetetut tavoitteet.

Itsenäinen suunnittelu sekä työskentely omien teosten parissa. Itsenäinen työskentely, parityö ja ryhmätyö menetelminä, yhteistoiminnallisuus.

36.6.51. Ruotsin syventävä kurssi lukioon meneville

Valinnaisen tehtävä

Ruotsin syventävä kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Materiaalipaketti, verkkomateriaali, ei oppikirjaa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Mahdollisuus yksilöllisempään ohjaukseen opettajan kanssa.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa ruotsin arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kerrata ja syventää yläkoulun aikana opittua ruotsia. Kurssin hyväksytysti suorittamisen jälkeen oppilaalla on paremmat valmiudet opiskella ruotsin kursseja lukiossa.

Kerrataan keskeinen kielioppi (substantiivit, adjektiivit, verbit, pronomonit, prepositiot, sanajärjestys). Harjoitellaan luetunymmärtämistä, kuullunymmärtämistä, kielioppitehtäviä ja keskeistä sanastoa. Lisäksi suullisia harjoituksia.

36.6.52. Liikunta

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoitteleminen. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

”Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.”

Vuosiluokilla 7-9 *pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erityisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.*

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

T1-T6 Eri liikuntataitojen omaksumista ja soveltamista yksilön ja ryhmän taso huomioiden. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen sisällöissä otetaan huomioon paikallinen lajikulttuuri.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä

tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7-9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen tai löytämiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7-9

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Ne tukevat oppilaiden myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.

Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arvioinnin kohteina ovat oppiminen (tavoitteet 2-6) ja työskentely (tavoitteet 1 ja 7-10), joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Move!-mittausten tuloksia ei käytetä oppilaan arvioinnin perusteina. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä siten, että oppilailla on mahdollisuus osoittaa parasta osaamistaan. Oppilaita ohjataan itsearviointiin.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut liikunnan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso liikunnan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen liikunnassa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen

opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksen sisältöihin.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7
T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2
T12	S3	L3
T13	S3	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

ohjata oppilasta tutustumaan MOVE-mittauksiin ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan niiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja

vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksen sisältöihin.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksen sisältöihin.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.Fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdäänniin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksen sisältöihin.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden

kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3
T5	S1	L3
T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7
T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2
T12	S3	L3
T13	S3	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.Fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdäänniin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.Fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdäänniin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.Fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdäänniin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa

niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.Fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdäänniin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

kannustaa ja ohjata oppilasta MOVE –mittausten avulla ymmärtämään ja arvioimaan fyysiseen toimintakyvyn yhteydet terveyteen, päivittäiseen hyvinvointiin, jaksamiseen ja opiskeluun.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.Fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdäänniin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.Fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdäänniin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.Fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdäänniin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksen sisältöihin.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksen sisältöihin.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden

kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky

Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä

palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!:n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

S2 Sosiaalinen toimintakyky

Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksen sisältöihin.

S3 Psyykkinen toimintakyky

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L3
T2	S1	L1, L3, L4
T3	S1	L3
T4	S1	L3

T5	S1	L3
T6	S1	L3
T7	S1	L3, L6, L7
T8	S2	L2, L3, L6, L7
T9	S2	L2, L6, L7
T10	S3	L1, L2, L3
T11	S3	L1, L2
T12	S3	L3
T13	S3	L1, L3

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja erilaisissa liikuntatilanteissa.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja

vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (tasapaino- ja liikkumistaidot), eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa tasapaino- ja liikkumistaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Motoriset perustaidot (välineenkäsittelytaidot) eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta

ohjata oppilasta MOVE-mittausten tuloksia vertaamalla ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysisten ominaisuuksien arviointi, ylläpito ja kehittäminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta harjoittaa voimaa, nopeutta, liikkuvuutta ja kestävyyttä.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Uima- ja vesipelastustaidot	Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla.

Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä turvallisia tehtäviä. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa

oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta.

T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.

Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksen sisältöihin.

T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.

Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksen sisältöihin.

T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työskentelytaidot	Oppilas osaa pääsääntöisesti työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan

vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkitys kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minä-käsitystä.Harjoitellaan tunteiden, toiminnan ja ajatusten hallintaa eri liikuntatilanteissa.

36.6.53. Tekstiilityön erikoistekniikat

Valinnaisen tehtävä

Käsityön (tekstiilityö) syventävä kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja, joita välineistö ja resurssit mahdollistavat.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisesti, oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa käsityön arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tutustua ja perehtyä erilaisiin tekstiilityön erikoistekniikoihin välineistön ja resurssien sallimissa puitteissa.

Tutustutaan ja toteutetaan erilaisia tekstiilityön tuotteita erikoistekniikoita käyttäen.

36.6.54. Terveystieto

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveyteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet. Terveyttä tarkastellaan ihmisen elämänkulun eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvin osin myös globaalisti. Oppilaiden kehittyessä ja elinpiirin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajenee ja syvenee. Keskeistä on ohjata oppilaita ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea oppilaiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittymistä.

Terveysosaamisen avulla oppilaat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oppilaiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä omassa elin-, ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1-6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7-9 opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsiteltyjä teemoja ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa pyritään aiempaa tarkempaan tiedonalakohtaiseen käsitteiden käyttöön ja vahvistetaan kriittiseen ajatteluun, itsetuntemukseen ja eettiseen pohdintaan liittyvää osaamista ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa eri vuosiluokilla otetaan huomioon opetettavan aineksen ja siihen liittyvän osaamisen merkitys oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen näkökulmasta.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perustelemiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, oppilaiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaralähtöinen terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoittelulle ja soveltamiselle kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Terveystiedossa keskitytään seitsemännellä luokalla enemmän yksilön hyvinvointiin ja näkökulmaan terveydestä. Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokilla painotetaan edellisiä vuosia enemmän yhteisön ja yhteiskunnan (jopa globaalia) näkökulmaa terveyteen, yksilön näkökulman lisäksi. Tavoitteena on oppia suhtautumaan viestintään kriittisesti ja analyyttisesti ja oppia analysoimaan asioita terveyden eri osa-alueilla ja terveyden eri tasoilla (yksilö-yhteisö-yhteiskunta). Erityisesti yhdeksännellä luokalla syvennetään terveystietoon liittyviä tietoja

ja taitoja.Oppiaineessa edetään ryhmän valmiuksien ja tieto-taidon mukaisesti. Aihepiirien käsittelyssä voidaan tarvittaessa poiketa vuosikohtaisesta aihepiirijaosta.

Tavoitteet toteutetaan toiminnan kautta: kuten yksilö-, parityöskentely, ryhmätyöt, projektityöt, reflektointi (omien terveystaitojen ja -tottumusten arviointi), sidosryhmät, asiantuntijat, teemapäivät.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat oppilaiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevissa terveyteen ja sairauteen liittyvissä kysymyksissä.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä oppilashuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Oppilaan oppimisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7-9

Terveystiedon arvioinnin kohteena on terveysosaamisen eri osa-alueiden arviointi. Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on tukea oppimista ja kannustaa oppilaita kehittämään terveysosaamistaan sekä soveltamaan sitä arjessa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti, opetuksen eri vaiheissa ja osaamisalueen ominaispiirteet huomioon ottaen. Oppimisen tukena käytetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta. Terveystiedossa on erityisen tärkeätä huolehtia siitä, että arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen, sosiaalisuuteen, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Eettistä pohdintaa ja itsetuntemusta koskevissa tavoitteissa kiinnitetään huomiota siihen, miten oppilas pohtii ja perustelee käsiteltävää aihetta terveyden näkökulmasta, tiedonalan käsitteitä ja erilaisia lähteitä käyttäen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona terveystiedon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut terveystiedon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso terveystiedon valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen terveystiedossa kehittyy oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi

ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Terveyden eri osa-alueet: sairauden hoito, turvataidot esim. kiusaamisen yhteydessä.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Päihteet ja riippuvuudet yleisellä tasolla.Arkirytmi (uni, lepo, ravinto ja liikunta).

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinona yleisellä tasolla.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L2, L3, L4, L7
T3	S1	L1, L3, L4, L6
T4	S1, S3	L1, L2, L3, L4, L6, L7
T	S2, S3	L2, L3, L5, L6, L7
T7	S1, S2	L2, L3, L4, L7
T	S1, S2	L1, L3, L6
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa

ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa käsiteltäessä mm. koulukiusaamista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osaa nimetä useita tunteita sekä osaa antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas pystyy tuottamaan ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä esitellä keinoja stressin ja kriisien käsittelyyn.

Terveyden eri osa-alueet: sairauden hoito, turvataidot esim. kiusaamisen yhteydessä.

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

ohjata oppilasta kehon ja mielen viestien tunnistamisessa sekä tunnistamaan, säätelemään ja arvioimaan käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä arkirytmin (uni, lepo, liikunta ja ravinto) merkitykseen tutustumalla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Terveyden eri osa-alueet: sairauden hoito, turvataidot esim. kiusaamisen yhteydessä.

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa

ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa opiskeltaessa kiusaamiseen liittyviä rooleja ja kiusaamisen vaikutuksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa eritellä esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa nimetä ja kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tilanteita tuottaa niihin vastuullisia ratkaisuja.

Terveyden eri osa-alueet: sairauden hoito, turvataidot esim. kiusaamisen yhteydessä.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinona yleisellä tasolla.

T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää luotettavaa tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata esimerkein tai esittää asianmukaisia toimintamalleja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

Päihteet ja riippuvuudet yleisellä tasolla.Arkirytmi (uni, lepo, ravinto ja liikunta).

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinona yleisellä tasolla.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja kunkin vuosiluokan aihepiirien kohdalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytettä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Päihteet ja riippuvuudet yleisellä tasolla.Arkirytmi (uni, lepo, ravinto ja liikunta).

Terveyden eri osa-alueet: sairauden hoito, turvataidot esim. kiusaamisen yhteydessä.

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä

ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu- ,toiminta ja työkyvylle opiskeltaessa arkirytmiä sekä levon, ravinnon, hygienian ja unen merkitystä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia. Oppilas osaa kuvata miten hakeutua oman koulun ja kunnan terveyspalveluihin ja antaa useampia esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa.

Terveyden eri osa-alueet: sairauden hoito, turvataidot esim. kiusaamisen yhteydessä.

Päihteet ja riippuvuudet yleisellä tasolla.Arkirytmi (uni, lepo, ravinto ja liikunta).

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja oman elämänpiiriin kuuluvien ihmisten edustamia terveyskäsityksiä. Oppilasta rohkaistaan etsimään itselle sopivia oppimisen keinoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

Päihteet ja riippuvuudet yleisellä tasolla.Arkirytmi (uni, lepo, ravinto ja liikunta).

Terveyden eri osa-alueet: sairauden hoito, turvataidot esim. kiusaamisen yhteydessä.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinona yleisellä tasolla.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Itsetunto, sairauden hoito ja ehkäisy sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Turvallisuustaidot: liikenneturvallisuus, ensiapu, avun hakeminen ym.Seksi ja seksuaalisuusPäihteet ja riippuvuudet turvallisuuden näkökulmasta.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Lasten ja nuorten oikeudet terveyden näkökulmasta.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen

T1	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7
T2	S1	L2, L3, L4, L7
T3	S1	L1, L3, L4, L6
T4	S1, S3	L1, L2, L3, L4, L6, L7
T	S2, S3	L2, L3, L5, L6, L7
T7	S1, S2	L2, L3, L4, L7
T	S1, S2	L1, L3, L6
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7
T	S3	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti murrosiän muutoksissa sekä tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja turvataidoissa (mm. liikenneturvallisuuden suhteen).

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien avulla sekä kuvata esimerkein mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas pystyy esittelemään elämänkulun eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä ja kuvaamaan esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.

Turvallisuustaidot: liikenneturvallisuus, ensiapu, avun hakeminen ym.Seksi ja seksuaalisuusPäihteet ja riippuvuudet turvallisuuden näkökulmasta.

Lasten ja nuorten oikeudet terveyden näkökulmasta.

Itsetunto, sairauden hoito ja ehkäisy sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa

ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriitatilanteissa seksuaalisuuden sekä liikenneturvallisuuden yhteydessä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osaa nimetä useita tunteita sekä osaa antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas pystyy tuottamaan ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä esitellä keinoja stressin ja kriisien käsittelyyn.

Itsetunto, sairauden hoito ja ehkäisy sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista erityisesti seksuaalisuuden ja seksuaaliterveyden yhteydessä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Itsetunto, sairauden hoito ja ehkäisy sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa

ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa opiskeltaessa mm. lasten ja nuorten oikeuksia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa eritellä esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa nimetä ja kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tilanteita tuottaa niihin vastuullisia ratkaisuja.

Lasten ja nuorten oikeudet terveyden näkökulmasta.

Itsetunto, sairauden hoito ja ehkäisy sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot

T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa

edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa opiskeltaessa seksuaaliterveyttä ja ensiavun perustaitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää luotettavaa tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata esimerkein tai esittää asianmukaisia toimintamalleja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

Turvallisuustaidot: liikenneturvallisuus, ensiapu, avun hakeminen ym.Seksi ja seksuaalisuusPäihteet ja riippuvuudet turvallisuuden näkökulmasta.

Lasten ja nuorten oikeudet terveyden näkökulmasta.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja kunkin vuosiluokan aihepiirien kohdalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytettä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Itsetunto, sairauden hoito ja ehkäisy sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot

Turvallisuustaidot: liikenneturvallisuus, ensiapu, avun hakeminen ym.Seksi ja seksuaalisuusPäihteet ja riippuvuudet turvallisuuden näkökulmasta.

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä

ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä pohtien terveyspalveluiden käyttöä eri näkökulmista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia. Oppilas osaa kuvata miten hakeutua oman koulun ja kunnan terveyspalveluihin ja antaa useampia esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa.

Turvallisuustaidot: liikenneturvallisuus, ensiapu, avun hakeminen ym.Seksi ja seksuaalisuusPäihteet ja riippuvuudet turvallisuuden näkökulmasta.

Itsetunto, sairauden hoito ja ehkäisy sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

: ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan eri yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä sekä syventää jo aiemmin opittua.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

Turvallisuustaidot: liikenneturvallisuus, ensiapu, avun hakeminen ym.Seksi ja seksuaalisuusPäihteet ja riippuvuudet turvallisuuden näkökulmasta.

Itsetunto, sairauden hoito ja ehkäisy sekä tunne- ja vuorovaikutustaidot

Lasten ja nuorten oikeudet terveyden näkökulmasta.

T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja

vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

Tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä lasten ja nuorten oikeuksiin tutustuttaessa sekä liikenteen vaikutusta sekä ihmiseen että ympäristöön pohdittaessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä sekä perustella terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä käsityksiä. Oppilas osaa eritellä elämäntapojen seurauksia toisille ja ympäristön terveydelle sekä esitellä esimerkein keinoja ja tapoja miten terveyteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.

Lasten ja nuorten oikeudet terveyden näkökulmasta.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys

Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentavaan käsittelyyn.

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy

Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmi, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

Päihteet ja riippuvuudet yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.Mielenterveys, sosiaalinen terveys.Kansantaudit ja tartuntataudit.Ravitsemus.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri

Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyys, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinoina yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7
T2	S1	L2, L3, L4, L7
T3	S1	L1, L3, L4, L6
T4	S1, S3	L1, L2, L3, L4, L6, L7
T5	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L4
T	S2, S3	L2, L3, L5, L6, L7
T7	S1, S2	L2, L3, L4, L7
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T	S3	L2, L4, L5, L7
T	S1, S2	L1, L3, L6
T	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L7
T	S3	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti

ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämänkulkua, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti syventyen mielen hyvinvointiin ja elämänkaareen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen liittyvät käsitykset	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueet ja näiden välistä vuorovaikutusta esimerkkien

	avulla sekä kuvata esimerkein mitä terveyden edistämisellä tarkoitetaan. Oppilas pystyy esittelemään elämänkulun eri vaiheita, erityisesti nuoruuden kehitystä ja kuvaamaan esimerkkien avulla terveyden, kasvun ja kehityksen merkitystä elämän voimavarana.

Päihteet ja riippuvuudet yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.Mielenterveys, sosiaalinen terveys.Kansantaudit ja tartuntataudit.Ravitsemus.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinoina yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa

ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa syventäen jo aiemmin opittua mm. päihteistä, psyykkisestä hyvinvoinnista ja arjen valintatilanteista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen sekä käyttäytymisen säätelyn analysointi	Oppilas osaa nimetä useita tunteita sekä osaa antaa esimerkkejä tunteiden ja käyttäytymisen välisestä vuorovaikutuksesta ja käyttäytymisen säätelystä. Oppilas pystyy tuottamaan ratkaisuja ristiriitatilanteiden selvittämiseen sekä esitellä keinoja stressin ja kriisien käsittelyyn.

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja säätelemään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä

ohjata oppilasta kehittämään (itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja tunnistamaan ja säätelemään käyttäytymistään,) oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä syventäen tietämystään mm. elintapojen, kuten ravitsemuksen, vaikutuksista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa

ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta opiskeltaessa terveyden yhteiskunnallista merkitystä ja mm. elintapojen vaikutusta eri terveyden tasoilla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveydellisen kehityksen analysointi ja toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa eritellä esimerkkien avulla yksilölliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta ja arvioida sosiaalisten suhteiden merkitystä mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa nimetä ja kuvata yhdessä toimimiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tilanteita tuottaa niihin vastuullisia ratkaisuja.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinoina yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen vaikuttavien tekijöiden tunnistaminen ja terveyteen liittyvien käsitteiden käyttäminen	Oppilas pystyy nimeämään useita terveyttä tukevia ja vaarantavia tekijöitä sekä kuvaamaan pääpiirteissään näiden välisiä yhteyksiä ja syy- ja seuraussuhteita. Oppilas osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä asianmukaisesti.

Päihteet ja riippuvuudet yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.Mielenterveys, sosiaalinen terveys.Kansantaudit ja tartuntataudit.Ravitsemus.

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinoina yksilön ja yhteisön näkökulmasta

T 6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa

tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairauteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä harjoitellen kriittisyyttä lähdemateriaaleihin sekä syventäen aiempia valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa ja ympäristöterveyden asioissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltaminen	Oppilas osaa hakea terveyteen liittyvää luotettavaa tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää sitä pääosin asianmukaisesti. Oppilas osaa kuvata esimerkein tai esittää asianmukaisia toimintamalleja itsehoidossa, avun hakemisessa ja terveyttä ja turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinoina yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Päihteet ja riippuvuudet yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.Mielenterveys, sosiaalinen terveys.Kansantaudit ja tartuntataudit.Ravitsemus.

T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja

ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja kunkin vuosiluokan aihepiirien kohdalla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytettä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

Päihteet ja riippuvuudet yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.Mielenterveys, sosiaalinen terveys.Kansantaudit ja tartuntataudit.Ravitsemus.

T 8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen ja sairauteen liittyvien ilmiöiden tarkastelu ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuuden arvioiminen	Oppilas osaa eritellä terveystottumusten omaksumiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa selittää terveystottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista. Oppilas osaa kuvata elämäntapoihin liittyviä eettisiä kysymyksiä ja esimerkkejä käyttäen arvioida elämäntapoihin liittyvien valintojen seurauksia. Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta usean tiedon luotettavuutta kuvaavan tekijän pohjalta.

Päihteet ja riippuvuudet yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.Mielenterveys, sosiaalinen terveys.Kansantaudit ja tartuntataudit.Ravitsemus.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinoina yksilön ja yhteisön näkökulmasta

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

T 9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin, ja tieto- ja viestintäteknologian merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ympäristön terveysvaikutusten hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata elinympäristön aiheuttamia keskeisiä suoria ja epäsuoria vaikutuksia terveyteen sekä esitellä yhteisöjen, kulttuurin, median ja tieto- ja viestintäteknologian yhteyksiä terveyteen.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinoina yksilön ja yhteisön näkökulmasta

T 10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä

ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä yksilön tarpeiden pohjalta erilaisissa elämäntilanteissa ja oman kunnan terveyspalveluiden rakenteeseen tutustuttaessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Työkyvyn edistämisen keinojen hahmottaminen	Oppilas osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia. Oppilas osaa kuvata miten hakeutua oman koulun ja

	kunnan terveyspalveluihin ja antaa useampia esimerkkejä siitä, miten niitä voi hyödyntää tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa.

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

Päihteet ja riippuvuudet yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.Mielenterveys, sosiaalinen terveys.Kansantaudit ja tartuntataudit.Ravitsemus.

T 11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsityksiä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista.

ohjata oppilasta tunnistamaan ja pohtimaan eri terveyskäsitysten merkitystä itselle.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyskäsitysten arviointi sekä oppimista edistävien tekijöiden hahmottaminen	Oppilas osaa pohtia esimerkein sitä, miten perhe, lähiyhteisöt, muut sosiaaliset yhteisöt vaikuttavat käsityksiin terveydestä. Oppilas osaa esimerkein eritellä omaa oppimistaan tukevia tekijöitä.

Päihteet ja riippuvuudet yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.Mielenterveys, sosiaalinen terveys.Kansantaudit ja tartuntataudit.Ravitsemus.

Mielen hyvinvointi ja itsetuntemus.Elinkaari.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinoina yksilön ja yhteisön näkökulmasta

T 12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä.

tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä käsiteltäessä kansantauteihin ja ympäristöterveyden kysymyksiin perehdyttäessä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Terveyteen liittyvän viestinnän arviointi sekä terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavien keinojen tunteminen	Oppilas osaa arvioida terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä sekä perustella terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä käsityksiä. Oppilas osaa eritellä elämäntapojen seurauksia toisille ja ympäristön terveydelle sekä esitellä

	esimerkein keinoja ja tapoja miten terveyteen voidaan vaikuttaa lähiyhteisöissä.

Elintavat sairauksien ehkäisyn keinoina yksilön ja yhteisön näkökulmasta

36.6.55. Matematiikka

Matematiikan tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokkien 7–9 *matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.*

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimispelit ovat yksi motivoiva työtapa. Tieto- ja viestintäteknologiaa, kuten taulukkolaskentaa ja dynaamista geometriaohjelmistoa, hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Oppimisympäristön erityispiirteet:Mahdollisuuksien mukaan monipuolisten ympäristöjen käyttäminen sekä sähköisissä että fyysisissä ympäristöissä huomioiden oppilaiden yksilölliset tarpeet.

Työtapojen erityispiirteet:Omatoimisuuteen ohjaaminen, laaja-alaisuus, matematiikan liittäminen arkielämään ja muihin oppiaineisiin

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmalähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Ajankohtaisten teemojen ja monialaisten kokonaisuuksien yhteydessä oppiaineen sisältöjen käsittelyjärjestystä voi muuttaa.

Oppiaineen erityispiirteet:Kumulatiivisuus, pitkäjänteisyys, erilaisten ratkaisustrategioiden hallitseminen, abstraktin ajattelun taidot, matematiikan sanallistaminen, oppimisessa korostetaan oivaltamista ulkoa opettelun sijaan.

Eriyttämisen erityispiirteet: koko opetuksen lähtökohta, opetusmateriaalit, opiskeltavien asioiden laajuudet.

Tuen erityispiirteet : mahdollisuuksien mukaan havainnollistavien välineiden ja mallien käyttäminen, hyväksytään ratkaisujen erilaiset esittämistavat, myös suullinen

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7-9

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä ja ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Palaute tukee oppilaiden myönteistä minäkuvaa matematiikan oppijana. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin matematiikan tavoitteisiin. Arviointi ohjaa oppilaita kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitoja. Palaute auttaa oppilaita huomaamaan, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten.

Oppilailla on aktiivinen rooli arvioinnissa. Itsearvioinnissa oppilaat oppivat asettamaan tavoitteita oppimiselleen ja havainnoimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin. Arvioinnin kohteena ovat matemaattiset tiedot ja taidot sekä niiden soveltaminen. Lisäksi arvioinnissa kiinnitetään huomiota tekemisen tapaan ja taitoon perustella ratkaisuja sekä ratkaisujen rakenteeseen ja oikeellisuuteen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito hyödyntää välineitä mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Tuotoksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota tuotoksen matemaattiseen sisältöön ja esitystapaan. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona matematiikan opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut matematiikan oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso matematiikan valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Matematiikassa oppilaan osaaminen kehittyy eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin

kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, kriteerit ennakolta tiedossa olevia

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan

ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseenHarjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L5, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L6
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5

T10	S1, S2	L1, L3, L4
T11	S2	L1, L4
T12	S2	L1, L4
T15	S3, S4	L1, L4, L5
T16	S5	L1, L4, L5
T18	S5	L1, L4
T20	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

- Nivelvaiheen tiedonsiirto on pohjana motivaation ylläpitämiseen. Oppilaalle annettava säännöllinen palaute tulisi olla motivoivaa ja kannustavaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseenHarjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

- Kannustetaan oppilasta ottamaan vastuuta oppimisesta sekä omalta osaltaan (kotitehtävät, yksin työskentely tunnilla) että yhdessä toimien (ryhmä-ja parityöskentely)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseenHarjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

- Ohjataan oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään asioiden välisiä yhteyksiä matematiikan kerroksellisuus huomioiden.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas havaitsee ja selittää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseenHarjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

- Ohjataan oppilasta ilmaisemaan suullisesti matemaattista ajatteluaan (oman laskualgoritmin purkaminen sanoiksi) kannustavassa ilmapiirissä. Ohjataan oppilasta täsmälliseen kirjalliseen merkintään.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa ilmaista matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseenHarjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Tuetaan oppilasta rohkeasti tarttumaan loogista ja luovaa ajattelua vaativiin matemaattisiin tehtäviin oppilaan osaamistaso huomioiden motivaation ylläpitämiseksi. Pyritään ohjaamaan sitkeään työskentelyyn

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Ongelmanratkaisutaito	Oppilas osaa jäsentää ongelmia ja ratkaista niitä hyödyntäen matematiikkaa.

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseenHarjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

- Ohjataan oppilasta havainnoimaan erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja sekä arvioimaan tuloksen mielekkyyttä peruslaskutoimitusten ja jaollisuuden käsitteen yhteydessä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas osaa arvioida matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä

ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseenHarjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Oppilasta opastetaan hyödyntämään netissä olevaa valmista matematiikan oppimismateriaalia (esim. matematiikkapelit). Oppilasta opastetaan käyttämään jotakin tietokoneen piirto-ohjelmaa geometriseen konstruointiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa soveltaa tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseenHarjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

- Korostetaan päässälaskutaitoa suorittamalla laskut pääasiassa ilman laskinta. Tarvittaessa kerrataan päässälaskutekniikoita.
- Päättelytaidon kehittymistä tuetaan käyttämällä murtolukulaskennassa monipuolista havainnollistamista (esim. murtokakut, piirrokset) apuna tehtävien ratkaisemisessa
- Murto- ja desimaalilukujen laskuja sekä prosentin käsitteen ymmärrystä sovelletaan arjen tilanteisiin (esim. reseptit, rahalaskut)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Päättely- ja laskutaito	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa eri tilanteissa

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Ohjataan oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia kokonaisluvuilla, murtoluvuilla sekä desimaaliluvuilla sekä soveltamaan taitoaan jaollisuuden käsitteen yhteydessä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla	Oppilas osaa sujuvasti peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin

Tutustutaan reaalilukuihin laajentamalla lukusuoran käsitettä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas tunnistaa reaaliluvut ja osaa kuvailla niiden ominaisuuksia

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuillaVahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla, murtolukujen kerto- ja jakolaskuVastaluku, käänteisluku ja itseisarvoLaajennetaan lukualuetta reaalilukuihinJaollisuus, alkutekijätSyvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamistaVarmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen

T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista

- Rohkaistaan oppilasta laskemaan myös kirjaimilla (esim. piirin laskeminen).
- Tutustutaan muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen sekä harjoitellaan muodostamaan ja sieventämään lausekkeita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muuttujan ja funktion käsitteet sekä kuvaajien tulkitseminen ja tuottaminen	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteen sekä osaa piirtää ensimmäisen ja toisen asteen funktion kuvaajan. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseenHarjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

- Tuetaan oppilasta ymmärtämään tasogeometrian peruskäsitteitä sekä niiden välisiä yhteyksiä esim. tutkimalla monikulmioita.
- Syvennetään osaamista erityisesti pituuden yksikönmuunnoksissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Harjoitellaan monikulmioiden pinta-alojen laskemista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito	Oppilas osaa laskea tasokuvioiden pinta-aloja ja kappaleiden tilavuuksia. Oppilas osaa pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia.

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin.Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä

ominaisuuksia.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Ohjataan oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään algoritmisen ajattelun periaatetta (esim. korostetaan välivaiheiden ja laskujärjestyssääntöjen merkitystä).

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot	Oppilas osaa soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja osaa ohjelmoida yksinkertaisia ohjelmia.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden

laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen

lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L5, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L6
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2	L1, L3, L4
T11	S2	L1, L4
T12	S2	L1, L4
T13	S2, S6	L1, L3, L6
T14	S3, S4	L1, L4
T15	S3, S4	L1, L4, L5
T16	S5	L1, L4, L5
T17	S5	L1, L4, L5
T18	S5	L1, L4
T20	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Tuetaan motivaatiota kehittämällä monipuolisia opiskelu- opetus- ja arviointimenetelmiä sekä kehittämällä itse- ja vertaisarviointia myönteisessä ja kannustavassa ilmapiirissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Kannustetaan oppilasta ottamaan vastuuta oppimisesta sekä yksin että erilaisissa ryhmissä työskenneltäessä. Hyödynnetään itse- ja vertaisarviointia tavoitteen saavuttamiseksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Ohjataan oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään asioiden välisiä yhteyksiä ja rakentamaan ehyttä kokonaisuutta, jossa uusi asia linkitetään aikaisemmin opittuun kokonaisuuteen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas havaitsee ja selittää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Ohjataan oppilasta ilmaisemaan suullisesti matemaattista ajatteluaan kannustavassa ilmapiirissä (ryhmä-ja paritehtävät, ratkaisujen perustelut) sekä laajennetaan täsmällistä kirjallista ilmaisua käsiteltäviin uusiin aihepiireihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa ilmaista matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Tuetaan ja rohkaistaan oppilasta ratkomaan yhä monimutkaisempia matemaattisia tehtäviä. Ajattelua voidaan tukea erilaisilla pulmatehtävillä sekä monipuolisella havainnointi- ja opetusvälineistöllä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ongelmanratkaisutaito	Oppilas osaa jäsentää ongelmia ja ratkaista niitä hyödyntäen matematiikkaa.

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Ohjataan oppilasta arvioimaan ja kehittämään erilaisia matemaattisia ratkaisuja sekä tarkastelemaan kriittisesti eri tulosten oikeellisuutta. Vertaillaan erilaisia ratkaisumalleja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas osaa arvioida matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Rohkaistaan ja ohjataan oppilasta havaitsemaan ja soveltamaan matematiikkaa (esim. prosenttilaskenta) arjen tilanteissa. Hyödynnetään ajankohtaisia teemoja (vaalit, media jne) opetuksessa päämäärän saavuttamiseksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Oppilasta opastetaan tuottamaan itse jotain matematiikan materiaalia tvt:aa hyödyntäen (esim. ohjelmoimaan pinta-alan laskemiseen pieniä ohjelmakoodeja, ohjelmoimaan geometrisia kuvioita tuottava piirto-ohjelma tai yhdistämällä sopiva apukuva matematiikan sanalliseen tehtävään)

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa soveltaa tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

- Vahvistetaan päättelytaitoa arvioimalla laskutoimitusten tulosten järkevyyttä esim. onko tulos oikeaa suuruusluokkaa tai yksikköä sekä pohditaan tarkan arvon ja likiarvon eroa.
- Laajennetaan päässälaskutaitoa prosentti- ja potenssilaskentaan
- Päättelytaidon kehittymistä tuetaan pohtimalla murto- ja desimaalilukujen sekä prosenttilaskennan käytännön esimerkkejä hyödyntäen monipuolista havainnointimateriaalia.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Päättely- ja laskutaito	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa eri tilanteissa

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla

Ohjataan oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia kokonais-, murto- ja desimaaliluvuilla sekä soveltamaan taitojaan potenssi- ja prosenttilaskennassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla	Oppilas osaa sujuvasti peruslaskutoimitukset rationaaliluvuilla

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalilukuihin

Vahvistetaan oppilaan ymmärrystä reaaliluvuista pohtimalla tarkan arvon ja likiarvon eroa, käsittelemällä pyöristämistä sekä opiskeltaessa neliöjuurta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Lukukäsite	Oppilas tunnistaa reaaliluvut ja osaa kuvailla niiden ominaisuuksia

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista

kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

Tuetaan oppilasta laajentamaan ymmärrystä prosenttilaskennasta käytännön esimerkkien avulla. Samalla korostetaan prosenttilaskennan osaamisen tärkeyttä arkielämässä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Prosentin käsite ja prosenttilaskenta	Oppilas osaa kertoa prosentin käsitteen käytöstä. Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutos- ja vertailuprosentin. Oppilas osaa käyttää tietojaan eri tilanteissa.

Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestäHarjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudestaOpitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosenttiHarjoitellaan potenssilaskentaa (eksponenttina kokonaisluku)Neliöjuuri ja neliöjuuren käyttö laskutoimituksissa.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Ohjataan oppilasta ymmärtämään algebrallisen yhtälönratkaisun vaiheet. Korostetaan yhtälönratkaisun olevan mekaaninen apukeino monissa sanallisissa tehtävissä eli harjoitellaan ongelman saattamista matemaattiseen muotoon.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tuntemattoman käsite ja yhtälönratkaisutaidot	Oppilas osaa ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti. Oppilas osaa ratkaista vaillinaisen toisen asteen yhtälön esimerkiksi päättelemällä tai symbolisesti.

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista

Syvennetään osaamista kirjainlausekkeiden sieventämisessä potenssi- ja polynomilaskennassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muuttujan ja funktion käsitteet sekä kuvaajien tulkitseminen ja tuottaminen	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteen sekä osaa piirtää ensimmäisen ja toisen asteen funktion kuvaajan. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.

Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä.Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua.Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitäKäytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen.

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Tuetaan oppilasta ymmärtämään geometriaa tutkimalla yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteitä sekä varmentamalla pituuden ja pinta-alan mittayksiköiden ja yksikönmuunnosten hallintaa .

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Ohjataan oppilasta ymmärtämään ympyrään liittyviä käsitteitä sekä laskemaan ympyrään liittyviä laskuja. Ymmärretään piin käsite.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen	Oppilas osaa käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Harjoitellaan ympyrän sekä sektorin pinta-alan laskeminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito	Oppilas osaa laskea tasokuvioiden pinta-aloja ja kappaleiden tilavuuksia. Oppilas osaa pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia.

Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä.Harjoitellaan geometrista konstruointia.Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

-Ohjataan oppilasta ymmärtämään algoritmien olevan ohjeita tai sääntöjä, joita tarkasti seuraamalla saavutetaan vastaus ongelmaan ja samalla kaikkiin samanlaisiin ongelmiin. Harjoitellaan valmiiden algoritmien sääntöjen tunnistamista tai omien algoritmien tekemistä esim. ohjelmoimalla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot	Oppilas osaa soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja osaa ohjelmoida yksinkertaisia ohjelmia.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaalilukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosentin käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra

Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

S4 Funktiot

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

S5 Geometria

Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.

Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L5
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L4, L5
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L5, L6
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L3, L4, L6
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T8	S1, S4, S6	L1, L4, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5

T10	S1, S2	L1, L3, L4
T13	S2, S6	L1, L3, L6
T14	S3, S4	L1, L4
T15	S3, S4	L1, L4, L5
T16	S5	L1, L4, L5
T17	S5	L1, L4, L5
T18	S5	L1, L4
T19	S6	L3, L4, L5
T20	S1	L1, L4, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta matematiikan oppijana

Tuetaan motivaatiota kehittämällä monipuolisia opiskelu- opetus- ja arviointimenetelmiä erilaiset oppimistyylit huomioon ottaen. Oppilaiden osallisuus toimintansa suunniteluun kasvaa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien

Kannustetaan oppilasta ottamaan vastuuta oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien sekä osallistumaan toimintansa yhä vastuullisempaan suunnitteluun sekä toteutumisen arviointiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vastuunottaminen opiskelusta	Oppilas ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja osallistuu rakentavasti ryhmän toimintaan.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Ohjataan oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään asioiden välisiä yhteyksiä ja hahmottamaan oppiainerajojen yli ulottuvia kokonaisuuksia, joihin opiskeltavat asiat liittyvät.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Opittujen asioiden yhteydet	Oppilas havaitsee ja selittää oppimiensa asioiden välisiä yhteyksiä

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti

Kannustetaan yhä tarkempaan ja monipuolisempaan sekä kirjalliseen että suulliseen ilmaisuun.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matemaattinen ilmaisu	Oppilas osaa ilmaista matemaattista ajatteluaan sekä suullisesti että kirjallisesti.

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon

päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä

Tuetaan ja rohkaistaan oppilasta kehittämään loogista ajatteluaan erilaisilla tehtävillä käytännön tilanteita soveltaen. Ohjataan oppilasta itsenäisesti hyödyntämään havainnointivälineistöä sekä laatimaan havainnollisia piirroksia ja kaavioita ratkaistavasta ongelmasta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ongelmanratkaisutaito	Oppilas osaa jäsentää ongelmia ja ratkaista niitä hyödyntäen matematiikkaa.

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä

ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Ohjataan oppilasta arvioimaan ja kehittämään erilaisia matemaattisia ratkaisuvaihtoehtoja ja hyödyntämään niitä joustavasti eri tilanteissa sekä ilmaisemaan lopputulos sopivalla tarkkuudella (pyöristäminen).

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Taito arvioida ja kehittää matemaattisia ratkaisuja	Oppilas osaa arvioida matemaattista ratkaisuaan ja tarkastelee kriittisesti tuloksen mielekkyyttä

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa

Rohkaistaan oppilasta soveltamaan matematiikkaa muissakin oppiaineissa hyödyntäen ajankohtaisia teemoja sekä mahdollisia ulkopuolisia yhteistyötahoja. Ohjataan oppilasta näkemään matematiikan tarpeita eri ammateissa sekä laajemmin ympäröivässä yhteiskunnassa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Matematiikan soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa matematiikkaa eri ympäristöissä

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedon analysointi ja kriittinen tarkastelu	Oppilas osaa itse hankkia, käsitellä ja esittää tilastotietoa

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa

Oppilasta opastetaan käyttämään tvt:aa laajemmin matematiikan opiskelussa (esim. funktion kuvaajan piirtäminen digitaalisesti työvälineohjelmalla tai nettisovelluksella, yhdistelemään eri tietokoneohjelmilla saatuja tuotoksia isommiksi projekteiksi, kokoamaan eri lähteistä saatuja materiaaleja yhteen, tekemään yhteenvetoja matematiikan eri osa-alueista). Ohjelmointia voidaan syventää esim. ohjaamalla oppilasta oman funktion koodaamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintäteknologian käyttö	Oppilas osaa soveltaa tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa

- Kannustetaan päässälasku- ja päättelytaidon kehittämistä monipuolisesti eri matematiikan osa-alueilla
- Päättelytaidon kehittymistä tuetaan käytännön esimerkkien avulla, tulosten järkevyyttä pohtien sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Päättely- ja laskutaito	Oppilas käyttää aktiivisesti päättely- ja päässälaskutaitoa eri tilanteissa

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta

Syvennetään prosenttilaskennan osaamista tilastollisen tutkimuksen sekä todennäköisyyslaskennan yhteydessä hyödyntäen mahdollisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kuten yhteiskuntaopin kanssa (verotus, BKT, vaalit jne.).

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Prosentin käsite ja prosenttilaskenta	Oppilas osaa kertoa prosentin käsitteen käytöstä. Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden, prosenttiluvun osoittaman määrän kokonaisuudesta sekä muutos- ja vertailuprosentin. Oppilas osaa käyttää tietojaan eri tilanteissa.

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan

Ohjataan oppilasta harjoittelemaan yhtälöparin ratkaisemista eri keinoin (esim. graafisesti, algebrallisesti). Vahvistetaan oppilaan käsitystä siitä, että ongelmanratkaisu helpottuu, kun tehtävä on saatettu matemaattiseen muotoon yhtälöiksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tuntemattoman käsite ja yhtälönratkaisutaidot	Oppilas osaa ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön symbolisesti. Oppilas osaa ratkaista vaillinaisen toisen asteen yhtälön esimerkiksi päättelemällä tai symbolisesti.

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista

Tutustutaan funktion käsitteeseen. Ohjataan oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Muuttujan ja funktion käsitteet sekä kuvaajien tulkitseminen ja tuottaminen	Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteen sekä osaa piirtää ensimmäisen ja toisen asteen funktion kuvaajan. Oppilas osaa tulkita kuvaajia monipuolisesti.

Harjoitellaan muodostamaan lausekkeita ja sieventämään niitä.Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti.Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä.Syvennetään oppialaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja

Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti.Perehdytään funktion käsitteeseen.Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon.Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet.Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä.Määritetään funktioiden nollakohtia

T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä

Tuetaan oppilasta ymmärtämään geometriaa kolmiulotteisissa kappaleissa sekä varmennetaan ja laajennetaan yksikönmuunnosten hallintaa tilavuuden yksiköihin ja vetomittoihin. Opiskelussa hyödynnetään konkreettisia avaruusgeometrisia kappaleita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Geometrian käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä ja kuvailla suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia

Ohjataan oppilasta ymmärtämään suorakulmaiseen kolmioon liittyviä laskutoimituksia trigonometriassa sekä soveltamaan Pythagoraan lausetta. Tehdään suorakulmaiseen kolmioon liittyviä havaintotehtäviä ja perehdytään geometriseen todistamiseen (esim. Pythagoraan lause).

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Suorakulmaisen kolmion ja ympyrän ominaisuuksien hahmottaminen	Oppilas osaa käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometrisia funktioita. Oppilas ymmärtää kehäkulman ja keskuskulman käsitteet.

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia

Laajennetaan osaamista avaruusgeometristen kappaleiden pinta-alojen ja tilavuuksien laskemiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Pinta-alojen ja tilavuuksien laskutaito	Oppilas osaa laskea tasokuvioiden pinta-aloja ja kappaleiden tilavuuksia. Oppilas osaa pinta-ala- ja tilavuusyksiköiden muunnoksia.

Harjoitellaan geometrista konstruointiaOpitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita.Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita.Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä

ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä. Oppilas voi suorittaa pienen tutkimuksen; kerätä, analysoida ja raportoida

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tilastolliset tunnusluvut ja todennäköisyyslaskenta	Oppilas hallitsee keskeiset tilastolliset tunnusluvut ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Oppilas osaa määrittää sekä klassisia että tilastollisia todennäköisyyksiä.

Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa.Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiarvon ymmärtäminen.Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani.Tutustutaan hajonnan käsitteeseen.Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja.Lasketaan todennäköisyyksiä.

T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen

Korostetaan algoritmisen ajattelun hyödyllisyyttä ongelmanratkaisussa ja harjoitellaan suurempien ongelmien ratkaisua pilkkomalla ongelmat pienempiin osiin (esim. ohjelmoimalla pieniä ohjelmakoodeja).

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Algoritminen ajattelu ja ohjelmointitaidot	Oppilas osaa soveltaa algoritmisen ajattelun periaatteita ja osaa ohjelmoida yksinkertaisia ohjelmia.

Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

36.6.56. Internetin kuvakulttuurit (valinnainen kuvataide)

Valinnaisen tehtävä

Kuvataiteen valinnaisaineopintojen tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet: Työtapojen ja menetelmien valinnassa korostuu monipuolisuus, tiedon ja taidon yhdistäminen sekä toiminnasta syntyvä oppimisen ilo.

* opit suunnittelemaan opintokokonaisuuden oman mielenkiintosi mukaan

* erilaiset oppimisympäristöt sisällä ja ulkona, internet, sähköiset ympäristöt, virtuaaliympäristöt

* opit omien havaintojen, omien ajatusten ja mielikuvien ilmaisemista digitaalisesti eri menetelmillä

* opit taidepuhetta ja taiteen käsitteitä, opit taidekuvan tarkastelua ja kuvataiteesta keskustelemista

* opit vuorovaikutustaitoja toimiessasi yhdessä toisten kanssa

* parityö ja ryhmätyö ovat yksilöllisen työskentelyn rinnalla tavallisia työtapoja

* opit työskentelemään itsenäisesti ja näin sitoutumisesi kuvataidetunnin tehtäviin vahvistuu, koska oma vastuusi työskentelyn sujumisesta kasvaa

* itsearvioinnin merkitys kasvaa, myös pariarviointi ja vertaisarviointi menetelminä

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tuntityöskentelyssä annetaan kaikille yhteistä ohjausta opetustuokiossa. Työskentelyn aikana ohjausta henkilökohtaisesti oppilaan kanssa kahden kesken sekä arviointikeskustelussa henkilökohtaisesti kahden kesken ja yhteisesti ryhmässä. Opiskeluun ja kuvataidetunnilla työskentelemiseen liittyvää ohjausta myös oppiaineen kotisivulla verkossa. Tuntilanteeseen tuodaan lisää tukea tarpeen mukaan samanaikaisopettajan tai kouluohjaajan avulla. Eriyttäminen pienryhmätyöskentelyyn luokassa on myös tarpeellinen menetelmä, samoin tukiopetus. Lähtökohtana oppimiselle on oppilaan itselleen asettamat tavoitteet, kannustetaan omaan suunnitteluun, tavoitteenasettamiseen ja itsenäiseen työskentelyyn.

Arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arvioinnin tehtävänä on antaa oppilaalle palautetta omasta työskentelystään ja arvioida oppilaan valmiuksia jatko-opintojen kannalta. Arviointi arvosanalla päättöarvioinnin yhteydessä. Kuvataideopetuksessa arviointi lähtee oppilaan omista, yksilöllisistä tarpeista kuvan tekemisessä ja ymmärtämisessä. Arviointi on aina kannustavaa ja ymmärtää oppilaiden erilaista ilmaisua. Kuvataideopetuksen arvioinnin kohteena on oppilaan paneutuminen tehtäviin, kiinnostus ja valmius jakaa ajatuksiaan taiteesta muiden kanssa. Arvioinnin kohteena on myös se, mitä oppilaassa, hänen ja ajattelussaan ja toiminnassaan tapahtuu. Itsearviointi omista valmistuneista teoksista ja toiminnasta. Arviointimenetelminä myös itsearviointi vertaisarviointi ja pariarviointi. Numeerinen arviointi.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan tavoitteet

*** digitaalisten taideteosten sekä mediataiteen tutkiminen * omien digitaalisten teosten tuottaminen * käyttää Internettiä oppimisessa, verkkomateriaaleja, esim. virtuaaliset museovierailut, galleriat * vuorovaikutteiset toiminnot kuvataideoppimisessa internetissä * kuvailmaisun sähköisten menetelmien tutkiminen, tuntemuksen laajentaminen ja syventäminen mm. virtuaalitodellisuus sekä 3D-tulosteet * oppilaan oman kuvailmaisun edistäminen mm. mobiililaitteilla ja sähköisissä oppimisympäristöissä * sähköisissä ympäristöissä**

toimiminen koskien töiden esittelyä, näytteille asettamista ja julkaisemista, verkkonäyttelyt * kirjallisten arviointien tuottaminen ja kuvataiteesta keskusteleminen sähköisessä oppimisympäristössä *kansainväliset kontaktit sähköisen viestinnän avulla toisiin oppilaisiin muissa maissa.

* kuvallisen työskentelyn sisältöinä ja lähtökohtina ovat oppilaiden omat internetympäristöön liittyvät kuvakulttuurit ja omaehtoinen toiminta

* oppilaiden itse tekemänsä digitaaliset sekä mediateokset ja interaktiiviset teokset

* oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavat mediailmiöt

* tutkitaan internetin kuvakulttuurien vaikutusta elinympäristöön ja yhteiskuntaan ja oppilaiden oppilaiden elinpiirin

* mediataiteen peruskäsitteet tulevat tutuiksi

* erilaiset internetympäristöt, taiteen ja ja tieteen virtuaalimuseot, elämiseen sekä asumiseen ja niiden suunnitteluun liittyvät virtuaaliympäristöt sekä nykytaide

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan tavoitteet

*** digitaalisten taideteosten sekä mediataiteen tutkiminen * omien digitaalisten teosten tuottaminen * käyttää Internettiä oppimisessa, verkkomateriaaleja, esim. virtuaaliset museovierailut, galleriat * vuorovaikutteiset toiminnot kuvataideoppimisessa internetissä * kuvailmaisun sähköisten menetelmien tutkiminen, tuntemuksen laajentaminen ja syventäminen mm. virtuaalitodellisuus sekä 3D-tulosteet * oppilaan oman kuvailmaisun edistäminen mm. mobiililaitteilla ja sähköisissä oppimisympäristöissä * sähköisissä ympäristöissä toimiminen koskien töiden esittelyä, näytteille asettamista ja julkaisemista, verkkonäyttelyt * kirjallisten arviointien tuottaminen ja kuvataiteesta keskusteleminen sähköisessä oppimisympäristössä *kansainväliset kontaktit sähköisen viestinnän avulla toisiin oppilaisiin muissa maissa.**

* kuvallisen työskentelyn sisältöinä ja lähtökohtina ovat oppilaiden omat internetympäristöön liittyvät kuvakulttuurit ja omaehtoinen toiminta

* oppilaiden itse tekemänsä digitaaliset sekä mediateokset ja interaktiiviset teokset

* oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavat mediailmiöt

* tutkitaan internetin kuvakulttuurien vaikutusta elinympäristöön ja yhteiskuntaan ja oppilaiden oppilaiden elinpiirin

* mediataiteen peruskäsitteet tulevat tutuiksi

* erilaiset internetympäristöt, taiteen ja ja tieteen virtuaalimuseot, elämiseen sekä asumiseen ja niiden suunnitteluun liittyvät virtuaaliympäristöt sekä nykytaide

36.6.57. Elektroniikan rakentelua 1

Valinnaisen tehtävä

Käsityön (tekninen työ) syventävä kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Opetus tapahtuu pääsääntöisesti käsityön opetustiloissa, käyttäen työtapoja, joita välineistö mahdollistaa. Kurssilla tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailukäyntejä alan teollisuusyrityksiin.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Oppilasta tuetaan ja ohjataan yksilöllisesti, oppilaan lähtökohdat huomioon ottaen.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty). Voi korottaa käsityön arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kehittää oppilaan taitoja elektroniikan parissa.

Perehdytään sähköoppiin ja elektroniikkakomponenttien toiminataan opetussarjojen avulla.

36.6.58. Aluetutkimus

Valinnaisen tehtävä

Maantiedon syventävä kokonaisuus.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Monipuolinen tiedonhaku eri lähteistä tietotekniikkaa hyödyntäen. Itsenäistä sekä rymässä tehtävää tutkimusta ja vertaisarviointia.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty). Voi korottaa maantiedon arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Harjaantua itsenäisessä tiedonhaussa ja oppia lähdekriittisyyttä. Tutustutaan maapallon eri alueisiin, sen asukkaisiin ja alueellisiin erityispiirteisiin.

Kurssilla valitun kohteen alue- ja kulttuurimaantieteellinen tutkimus.

36.6.59. Valinnainen kotitalous

Valinnaisen tehtävä

Kotitalouden valinnaisenopetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Työtapojen ja menetelmien valinnassa korostuu tiedon ja taidon yhdistäminen sekä soveltaminen käytäntöön. Opiskelumenetelmissä korostuu toiminnallisuus, yritteliäisyys, yhdessä tekeminen sekä tieto- ja viestintäteknologia. Oman toiminnan itsearviointi on osa oppimista. Mahdollisuuksien mukaan vieraillaan paikallisissa yrityksissä tai tunneilla vierailee yhteistyöhenkilöitä. Toivottavaa on, että opittua sovelletaan ja syvennetään koulun ulkopuolella.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Tavoitteena on, että oppilaan tieto- ja taitotaso sekä itseohjautuvuus, kiinnostus ja luovuus kehittyvät asteittain omien kykyjen mukaisesti.

Arviointi

Numeerinen arviointi.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan tavoitteet

Harjoittaa oppilaan 7. luokalla opittuja kotitalouden tietoja ja taitoja. Laajentaa oppilaan tietoutta erilaisista elintarvikkeista ja monipuolistaa niiden käyttöaluetta ruuanvalmistuksessa ja leipomisessa. Suunnata oppilaan mielenkiintoa kotitalouden uusiin ajankohtaisiin oppimissisältöihin kannustaen aktiiviseen ja monipuoliseen tiedonhakuun sekä käytäntöön soveltamiseen. Ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Ruuanvalmistustaidot

- ruuanvalmistus ja leipominen

- ateriasuunnittelu ja toteutus
- erityisruokavaliot
- elintarviketieto ja hygienia
- säilöntä
- terveellinen ravitsemus
- kodin pienkoneiden ja työvälineiden käyttö
- juhlakulttuuri ja kodin juhlat
- ruokatrendit

Suomalainen ruokakulttuuri

- paikallinen ruokaperinne
- eri alueiden ruokaperinne
- kalenterivuoden juhlat

Kansainvälinen ruokakulttuuri

- eri maiden keittiöt

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan tavoitteet

Harjoittaa oppilaan 7. luokalla opittuja kotitalouden tietoja ja taitoja. Laajentaa oppilaan tietoutta erilaisista elintarvikkeista ja monipuolistaa niiden käyttöaluetta ruuanvalmistuksessa ja leipomisessa. Suunnata oppilaan mielenkiintoa kotitalouden uusiin ajankohtaisiin oppimissisältöihin kannustaen aktiiviseen ja monipuoliseen tiedonhakuun sekä käytäntöön soveltamiseen. Ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä

Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Ruuanvalmistustaidot

- ruuanvalmistus ja leipominen
- ateriasuunnittelu ja toteutus
- erityisruokavaliot
- elintarviketieto ja hygienia
- säilöntä
- terveellinen ravitsemus
- kodin pienkoneiden ja työvälineiden käyttö
- juhlakulttuuri ja kodin juhlat
- ruokatrendit

Suomalainen ruokakulttuuri

- paikallinen ruokaperinne

- eri alueiden ruokaperinne

- kalenterivuoden juhlat

Kansainvälinen ruokakulttuuri

- eri maiden keittiöt

36.6.60. Äidinkieli ja kirjallisuus

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentavaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmapiiriin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Seitsemännellä luokalla tavoitteista korostuvat T1,T3,T5-6,T10,T12, T13

Kahdeksannella luokalla tavoitteista korostuvat T1-T3, T5-T13

Yhdeksännellä luokalla kaikki T1-T17

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille

annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearvioinnin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso asianomaisen oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkielensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- *oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai*
- *oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Oppiaineen tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat

saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

- otetaan huomioon oppilaan kielitaidon taitotaso
- havainnollistetaan opetusta eri tavoin, esim. apuna käytetään kuvasymboleita
- käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearvioinnin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso asianomaisen oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

- opetellaan kohteliaan käytöksen merkitys erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- keskustelu- ja draamaharjoituksissa opetellaan esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan.
- harjaannutetaan oppilaat yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja.

- harjoitellaan erilaisia puhetilanteita ja puhetaitoja (selostus, haastattelu, esitelmä sekä keskustelu)
- oppilaat tekevät ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin.
- oppilaat tottuvat keskustelu- ja draamatehtäviin, joissa pyritään siihen, että oppilaat oppivat toisiltaan sekä opettajalta.
- oppilaan itsetuntoa pyritään vahvistamaan positiivisten esiintymiskokemusten kautta

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

- tutkitaan ja tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- harjoitellaan tekstien tulkinnan taitoja lukemalla, pohtimalla luettua ja tutkimalla kriittisesti monenlaisia tekstejä (runoja, proosaa, näytelmäkatkelmia, uutisia ja erilaisia videoita)
- harjoitellaan erilaisia lukustrategioita ja lukutapoja
- tutustuaan lähdekritiikkiin ja tekijänoikeuksiin
- harjoitellaan medialukutaitoa ja mediankäyttötaitoa

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

- tutustutaan eri tekstilajeihin monipuolisesti ja harjoitellaan eri tekstilajien kirjoittamista (tiivistelmä, ohje, määritelmä, kuvaus, sähköpostiviesti, essee, uutinen sekä erilaiset luovan kirjoittamisen tehtävät)
- harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa kirjallisissa tuotoksissa
- tutustutaan kirjoittamisprosessin eri vaiheisiin
- harjoitellaan oikeakielisyyttä (välimerkit ja yhdyssanat)
- harjoitellaan keskeisimpiä kielen rakenteita (Sanaluokat ja sanojen taivuttaminen, verbityypit, persoona- ja aikamuodot, tärkeimmät nominityypit, sijamuodot, lausetyypit)

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja ja puhutun kielen vaihteluja
- tarjotaan mahdollisuuksia syventää motivaatiotaan kielen ilmiöitä kohtaan.

- opetellaan kaunokirjallisuuden päälajit ja harjoitellaan kaunokirjallisten peruskäsitteiden sujuvan hallintaa
- kannustetaan lukemaan kaunokirjallisuutta ja avataan kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja perinteisiin tutustuminen tarinoiden ja kielen tasolla.
- tutustutaan monikulttuurisuuden käsitteeseen erilaisten tekstien, tarinoiden ja median kautta

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

- tutustutaan erilaisiin oppimistyyleihin ja strategioihin
- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- syvennetään oppilaiden omia vahvuuksia ja heikkouksia lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- tutustaan mahdollisimman laaja-alaisesti tekstityyppeihin ja tekstilajeihin.
- kannustetaan oppiainekohtaisen sanavaraston laajentamiseen oma-aloitteisesti.
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä
- tutustutaan kirjaston käyttöön
- harjoitellaan jatkuvaa kirjallista itsearviointia

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T3	S1	L2
T4	S2	L1, L2, L4
T6	S3	L1, L2, L4
T7	S3	L2, L3
T8	S4	L4
T9	S4	L2
T10	S4	L2
T11	S5	L1, L2, L7
T12	S5	L1, L4, L6
T13	S5	L1, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Vuorovaikutustaidot	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.

- opetellaan kohteliaan käytöksen merkitys erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- keskustelu- ja draamaharjoituksissa opetellaan esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan.
- harjaannutetaan oppilaat yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja.
- harjoitellaan erilaisia puhetilanteita ja puhetaitoja (selostus, haastattelu, esitelmä sekä keskustelu)
- oppilaat tekevät ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin.
- oppilaat tottuvat keskustelu- ja draamatehtäviin, joissa pyritään siihen, että oppilaat oppivat toisiltaan sekä opettajalta.
- oppilaan itsetuntoa pyritään vahvistamaan positiivisten esiintymiskokemusten kautta

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Esiintymistaidot	Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen ja osaa esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaisesti.

- opetellaan kohteliaan käytöksen merkitys erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- keskustelu- ja draamaharjoituksissa opetellaan esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan.
- harjaannutetaan oppilaat yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja.
- harjoitellaan erilaisia puhetilanteita ja puhetaitoja (selostus, haastattelu, esitelmä sekä keskustelu)
- oppilaat tekevät ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin.
- oppilaat tottuvat keskustelu- ja draamatehtäviin, joissa pyritään siihen, että oppilaat oppivat toisiltaan sekä opettajalta.
- oppilaan itsetuntoa pyritään vahvistamaan positiivisten esiintymiskokemusten kautta

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstien tulkinnassa	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.

- tutkitaan ja tuotetaan monimuotoisia tekstejä.
- harjoitellaan tekstien tulkinnan taitoja lukemalla, pohtimalla luettua ja tutkimalla kriittisesti monenlaisia tekstejä (runoja, proosaa, näytelmäkatkelmia, uutisia ja erilaisia videoita)
- harjoitellaan erilaisia lukustrategioita ja lukutapoja
- tutustuaan lähdekritiikkiin ja tekijänoikeuksiin
- harjoitellaan medialukutaitoa ja mediankäyttötaitoa

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.

- tutustutaan eri tekstilajeihin monipuolisesti ja harjoitellaan eri tekstilajien kirjoittamista (tiivistelmä, ohje, määritelmä, kuvaus, sähköpostiviesti, essee, uutinen sekä erilaiset luovan kirjoittamisen tehtävät)
- harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa kirjallisissa tuotoksissa
- tutustutaan kirjoittamisprosessin eri vaiheisiin
- harjoitellaan oikeakielisyyttä (välimerkit ja yhdyssanat)
- harjoitellaan keskeisimpiä kielen rakenteita (Sanaluokat ja sanojen taivuttaminen, verbityypit, persoona- ja aikamuodot, tärkeimmät nominityypit, sijamuodot, lausetyypit)

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.

- tutustutaan eri tekstilajeihin monipuolisesti ja harjoitellaan eri tekstilajien kirjoittamista (tiivistelmä, ohje, määritelmä, kuvaus, sähköpostiviesti, essee, uutinen sekä erilaiset luovan kirjoittamisen tehtävät)
- harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa kirjallisissa tuotoksissa
- tutustutaan kirjoittamisprosessin eri vaiheisiin
- harjoitellaan oikeakielisyyttä (välimerkit ja yhdyssanat)
- harjoitellaan keskeisimpiä kielen rakenteita (Sanaluokat ja sanojen taivuttaminen, verbityypit, persoona- ja aikamuodot, tärkeimmät nominityypit, sijamuodot, lausetyypit)

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja ja puhutun kielen vaihteluja
- tarjotaan mahdollisuuksia syventää motivaatiotaan kielen ilmiöitä kohtaan.
- opetellaan kaunokirjallisuuden päälajit ja harjoitellaan kaunokirjallisten peruskäsitteiden sujuvan hallintaa
- kannustetaan lukemaan kaunokirjallisuutta ja avataan kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja perinteisiin tutustuminen tarinoiden ja kielen tasolla.
- tutustutaan monikulttuurisuuden käsitteeseen erilaisten tekstien, tarinoiden ja median kautta

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja ja puhutun kielen vaihteluja
- tarjotaan mahdollisuuksia syventää motivaatiotaan kielen ilmiöitä kohtaan.
- opetellaan kaunokirjallisuuden päälajit ja harjoitellaan kaunokirjallisten peruskäsitteiden sujuvan hallintaa
- kannustetaan lukemaan kaunokirjallisuutta ja avataan kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja perinteisiin tutustuminen tarinoiden ja kielen tasolla.
- tutustutaan monikulttuurisuuden käsitteeseen erilaisten tekstien, tarinoiden ja median kautta

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja ja puhutun kielen vaihteluja
- tarjotaan mahdollisuuksia syventää motivaatiotaan kielen ilmiöitä kohtaan.
- opetellaan kaunokirjallisuuden päälajit ja harjoitellaan kaunokirjallisten peruskäsitteiden sujuvan hallintaa
- kannustetaan lukemaan kaunokirjallisuutta ja avataan kaunokirjallisia tekstejä

- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja perinteisiin tutustuminen tarinoiden ja kielen tasolla.
- tutustutaan monikulttuurisuuden käsitteeseen erilaisten tekstien, tarinoiden ja median kautta

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.

- tutustutaan erilaisiin oppimistyyleihin ja strategioihin
- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- syvennetään oppilaiden omia vahvuuksia ja heikkouksia lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- tutustaan mahdollisimman laaja-alaisesti tekstityyppeihin ja tekstilajeihin.
- kannustetaan oppiainekohtaisen sanavaraston laajentamiseen oma-aloitteisesti.
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä
- tutustutaan kirjaston käyttöön
- harjoitellaan jatkuvaa kirjallista itsearviointia

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

- tutustutaan erilaisiin oppimistyyleihin ja strategioihin
- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- syvennetään oppilaiden omia vahvuuksia ja heikkouksia lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- tutustaan mahdollisimman laaja-alaisesti tekstityyppeihin ja tekstilajeihin.
- kannustetaan oppiainekohtaisen sanavaraston laajentamiseen oma-aloitteisesti.
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä
- tutustutaan kirjaston käyttöön
- harjoitellaan jatkuvaa kirjallista itsearviointia

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

- tutustutaan erilaisiin oppimistyyleihin ja strategioihin
- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- syvennetään oppilaiden omia vahvuuksia ja heikkouksia lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- tutustaan mahdollisimman laaja-alaisesti tekstityyppeihin ja tekstilajeihin.
- kannustetaan oppiainekohtaisen sanavaraston laajentamiseen oma-aloitteisesti.
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä
- tutustutaan kirjaston käyttöön
- harjoitellaan jatkuvaa kirjallista itsearviointia

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

- harjoitellaan puhumisen strategioita: keskustelun aloittamista, ylläpitämistä ja lopettamista
- opetellaan oman mielipiteen ilmaisemisen tapoja ja kuulijan huomioon ottamista
- harjoitellaan kohteliaan käytöksen merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- harjoitellaan keskustelu- ja draamaharjoituksissa esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan.
- totutellaan yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja
- harjoitellaan mielipidekeskustelua, väittelyä ja sovittelua
- harjoitellaan erilaisia puhetilanteita
- syvennetään ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin
- pyritään vahvistamaan oppilaan käsitystä itsestään positiivisten esiintymiskokemusten kautta

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

- tutkitaan ja tuotetaan monimuotoisia ja monimediaisia tekstejä. Materiaalina käytetään mahdollisimman paljon erilaisia tekstinäytteitä
- tekstien tulkinnan taitoja harjoitellaan lukemalla, pohtimalla luettua ja tutkimalla kriittisesti monenlaisia tekstejä, esimerkiksi arvosteluja, runoja, uutiskuvia, mainoksia, sarjakuvia ja erilaisia videoita
- tutustuaan sananvapauden ja sensuurin käsitteisiin
- harjoitellaan mielipiteen ja faktan erottamista, tekstin ja puheen vaikuttamiskeinoja, tekstien
- taustavaikuttimia sekä tekstilajien visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä
- tutustutaan erilaisiin mediateksteihin, opetellaan kuvalukutaidon alkeita
- opetellaan medialukutaitoa ja mediankäyttötaitoja

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

- tutustutaan tekstilajeihin monipuolisesti ja harjoitellaan eri tekstilajien kirjoittamista (esseet, arvostelut, mielipidekirjoitukset, mainokset ja luova kirjoittaminen)
- harjaannutetaan uusien sanojen ja rakenteiden käyttöa omissa kirjallisissa tuotoksissa.
- tarkastellaan kirjoittamisprosessin eri vaiheita
- opiskellaan keskeisten kielenrakenteita (Modukset, lauseenjäsennys, kielenhuollon kertaus)

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja: puhutun kielen vaihtelu (asiatyyli, arkityyli, ylätyyli).
- opiskellaan yleiskieleen liittyviä perussääntöjä (kongruenssi, omistusliite, passiivin käyttö).
- tarkastellaan vaikuttamisen keinoja, retoriikkaa ja argumentointia.
- perehdytään kaunokirjallisuuden lajityyppeihin
- kaunokirjallisten päälajien ja peruskäsitteiden tarkastelua
- kannustetaan lukemaan ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin, perinteisiin sekä kulttuurin käsitteisiin ja symboleihin

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä

- kartoitetaan oppilaiden omia vahvuuksia ja heikkouksia lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- opetellaan antamaan vertaistukea luontevasti sitä tarvitsevalle.
- tutustutaan tekstityyppeihin ja tekstilajeihin.
- laajennetaan oppiainekohtaista sanavarastoa laajentaminen oma-aloitteisesti
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L2, L4, L5
T3	S1	L2
T4	S2	L1, L2, L4
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S3	L1, L2, L4
T7	S3	L2, L3
T8	S4	L4
T9	S4	L2
T10	S4	L2
T11	S5	L1, L2, L7
T12	S5	L1, L4, L6
T13	S5	L1, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.

- harjoitellaan puhumisen strategioita: keskustelun aloittamista, ylläpitämistä ja lopettamista
- opetellaan oman mielipiteen ilmaisemisen tapoja ja kuulijan huomioon ottamista
- harjoitellaan kohteliaan käytöksen merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- harjoitellaan keskustelu- ja draamaharjoituksissa esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan.
- totutellaan yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja
- harjoitellaan mielipidekeskustelua, väittelyä ja sovittelua
- harjoitellaan erilaisia puhetilanteita
- syvennetään ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin
- pyritään vahvistamaan oppilaan käsitystä itsestään positiivisten esiintymiskokemusten kautta

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ymmärtää muodollisia puhetilanteita, opetuspuhetta ja mediaa.

- harjoitellaan puhumisen strategioita: keskustelun aloittamista, ylläpitämistä ja lopettamista
- opetellaan oman mielipiteen ilmaisemisen tapoja ja kuulijan huomioon ottamista
- harjoitellaan kohteliaan käytöksen merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- harjoitellaan keskustelu- ja draamaharjoituksissa esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan.
- totutellaan yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja
- harjoitellaan mielipidekeskustelua, väittelyä ja sovittelua
- harjoitellaan erilaisia puhetilanteita
- syvennetään ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin
- pyritään vahvistamaan oppilaan käsitystä itsestään positiivisten esiintymiskokemusten kautta

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Esiintymistaidot	Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen ja osaa esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaisesti.

- harjoitellaan puhumisen strategioita: keskustelun aloittamista, ylläpitämistä ja lopettamista
- opetellaan oman mielipiteen ilmaisemisen tapoja ja kuulijan huomioon ottamista
- harjoitellaan kohteliaan käytöksen merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- harjoitellaan keskustelu- ja draamaharjoituksissa esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan.
- totutellaan yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja
- harjoitellaan mielipidekeskustelua, väittelyä ja sovittelua
- harjoitellaan erilaisia puhetilanteita
- syvennetään ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin
- pyritään vahvistamaan oppilaan käsitystä itsestään positiivisten esiintymiskokemusten kautta

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstien tulkinnassa	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla

	kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.

- tutkitaan ja tuotetaan monimuotoisia ja monimediaisia tekstejä. Materiaalina käytetään mahdollisimman paljon erilaisia tekstinäytteitä
- tekstien tulkinnan taitoja harjoitellaan lukemalla, pohtimalla luettua ja tutkimalla kriittisesti monenlaisia tekstejä, esimerkiksi arvosteluja, runoja, uutiskuvia, mainoksia, sarjakuvia ja erilaisia videoita
- tutustuaan sananvapauden ja sensuurin käsitteisiin
- harjoitellaan mielipiteen ja faktan erottamista, tekstin ja puheen vaikuttamiskeinoja, tekstien
- taustavaikuttimia sekä tekstilajien visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä
- tutustutaan erilaisiin mediateksteihin, opetellaan kuvalukutaidon alkeita
- opetellaan medialukutaitoa ja mediankäyttötaitoja

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osaa tehdä tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.

- tutkitaan ja tuotetaan monimuotoisia ja monimediaisia tekstejä. Materiaalina käytetään mahdollisimman paljon erilaisia tekstinäytteitä
- tekstien tulkinnan taitoja harjoitellaan lukemalla, pohtimalla luettua ja tutkimalla kriittisesti monenlaisia tekstejä, esimerkiksi arvosteluja, runoja, uutiskuvia, mainoksia, sarjakuvia ja erilaisia videoita
- tutustuaan sananvapauden ja sensuurin käsitteisiin
- harjoitellaan mielipiteen ja faktan erottamista, tekstin ja puheen vaikuttamiskeinoja, tekstien
- taustavaikuttimia sekä tekstilajien visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä
- tutustutaan erilaisiin mediateksteihin, opetellaan kuvalukutaidon alkeita
- opetellaan medialukutaitoa ja mediankäyttötaitoja

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.

- tutustutaan tekstilajeihin monipuolisesti ja harjoitellaan eri tekstilajien kirjoittamista (esseet, arvostelut, mielipidekirjoitukset, mainokset ja luova kirjoittaminen)
- harjaannutetaan uusien sanojen ja rakenteiden käyttöa omissa kirjallisissa tuotoksissa.
- tarkastellaan kirjoittamisprosessin eri vaiheita
- opiskellaan keskeisten kielenrakenteita (Modukset, lauseenjäsennys, kielenhuollon kertaus)

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.

- tutustutaan tekstilajeihin monipuolisesti ja harjoitellaan eri tekstilajien kirjoittamista (esseet, arvostelut, mielipidekirjoitukset, mainokset ja luova kirjoittaminen)
- harjaannutetaan uusien sanojen ja rakenteiden käyttöa omissa kirjallisissa tuotoksissa.
- tarkastellaan kirjoittamisprosessin eri vaiheita
- opiskellaan keskeisten kielenrakenteita (Modukset, lauseenjäsennys, kielenhuollon kertaus)

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja: puhutun kielen vaihtelu (asiatyyli, arkityyli, ylätyyli).
- opiskellaan yleiskieleen liittyviä perussääntöjä (kongruenssi, omistusliite, passiivin käyttö).
- tarkastellaan vaikuttamisen keinoja, retoriikkaa ja argumentointia.
- perehdytään kaunokirjallisuuden lajityyppeihin
- kaunokirjallisten päälajien ja peruskäsitteiden tarkastelua
- kannustetaan lukemaan ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin, perinteisiin sekä kulttuurin käsitteisiin ja symboleihin

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja: puhutun kielen vaihtelu (asiatyyli, arkityyli, ylätyyli).
- opiskellaan yleiskieleen liittyviä perussääntöjä (kongruenssi, omistusliite, passiivin käyttö).

- tarkastellaan vaikuttamisen keinoja, retoriikkaa ja argumentointia.
- perehdytään kaunokirjallisuuden lajityyppeihin
- kaunokirjallisten päälajien ja peruskäsitteiden tarkastelua
- kannustetaan lukemaan ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin, perinteisiin sekä kulttuurin käsitteisiin ja symboleihin

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja: puhutun kielen vaihtelu (asiatyyli, arkityyli, ylätyyli).
- opiskellaan yleiskieleen liittyviä perussääntöjä (kongruenssi, omistusliite, passiivin käyttö).
- tarkastellaan vaikuttamisen keinoja, retoriikkaa ja argumentointia.
- perehdytään kaunokirjallisuuden lajityyppeihin
- kaunokirjallisten päälajien ja peruskäsitteiden tarkastelua
- kannustetaan lukemaan ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin, perinteisiin sekä kulttuurin käsitteisiin ja symboleihin

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.

- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- kartoitetaan oppilaiden omia vahvuuksia ja heikkouksia lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- opetellaan antamaan vertaistukea luontevasti sitä tarvitsevalle.
- tutustutaan tekstityyppeihin ja tekstilajeihin.
- laajennetaan oppiainekohtaista sanavarastoa laajentaminen oma-aloitteisesti
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- kartoitetaan oppilaiden omia vahvuuksia ja heikkouksia lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- opetellaan antamaan vertaistukea luontevasti sitä tarvitsevalle.
- tutustutaan tekstityyppeihin ja tekstilajeihin.
- laajennetaan oppiainekohtaista sanavarastoa laajentaminen oma-aloitteisesti
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- kartoitetaan oppilaiden omia vahvuuksia ja heikkouksia lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- opetellaan antamaan vertaistukea luontevasti sitä tarvitsevalle.
- tutustutaan tekstityyppeihin ja tekstilajeihin.
- laajennetaan oppiainekohtaista sanavarastoa laajentaminen oma-aloitteisesti
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

- harjoitellaan puhumisen strategioita: keskustelun aloittamista, ylläpitämistä ja lopettamista
- opetellaan kohteliaan käytöksen merkitys erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- keskustelu- ja draamaharjoituksissa opetellaan esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan
- oppilaat tottuvat yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja

- syvennetään oppilaan omaa itseilmaisua
- tehdään ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin
- pyritään vahvistamaan oppilaan käsitystä itsestään positiivisten esiintymiskokemusten kautta

S2 Tekstien tulkitseminen

Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyylivirtauksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

- tutkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstejä
- tekstien tulkinnan taitoja harjoitellaan lukemalla, pohtimalla luettua ja tutkimalla kriittisesti monenlaisia tekstejä (sanomalehden tekstilajeja, blogi- ja vlog-postauksia ja erilaisia videoita)
- harjoitellaan tunnistamaan tekstien taustavaikuttimia sekä tekstilajien visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä
- tutustutaan erilaisiin mediateksteihin sekä käsitellään elokuvan ja teatterin keskeisiä käsitteitä ja sisältöjä

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyylilajeja ja rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

- tutustutaan tekstilajeihin monipuolisesti ja harjoitellaan eri tekstilajien kirjoittamista (esseet, artikkelit, raportit, tutkielma, portfolio sekä luova kirjoittaminen)
- harjaannutetaan oppilasta uusien sanojen ja rakenteiden käyttöön omissa kirjallisissa tuotoksissa
- tutustuaan kirjoittamisprosessin eri vaiheisiin
- opetellaan yleisimmät tekstin jäsentelytavat
- Keskeisten kielenrakenteiden hallinta (nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tunnistaminen, sanojen johtamisen pääperiaatteet, välimerkit ja oikeinkirjoitus

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja: puhutun kielen vaihtelu
- tutustutaan murrealueisiin ja puhekielen muotoihin

- tutustuaan suomen kieleen ja sen sukukieliin
- tutustutaan maailman eri kielikuntiin
- opetellaan tekemään yksinkertainen morfeemianalyysin
- tutustutaan suomen kirjallisuushistoriaan ja maailmankirjallisuuden aikakausiin
- harjoitellaan laatimaan novellianalyysi
- luetaan ja analysoidaan erilaisia kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin, perinteisiin sekä kulttuurin käsitteisiin ja symboleihin tutustuminen tarinoiden ja kielen tasolla
- tutustutaan monikulttuurisuuden käsitteeseen erilaisten tekstien, tarinoiden ja median kautta

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- syvennetään oppilaiden omia vahvuuksia ja lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- perehdytään eri tekstityyppeihin ja tekstilajeihin
- tutustutaan ammattikieliin ja erityiskieliin
- harjaannutetaan oppilasta kirjoittamaan asiatyylillä ja kirjakielellä.
- kannustetaan sanavaraston laajentamiseen oma-aloitteisesti
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä
- kannustetaan kirjaston monipuolinen käyttöön

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L1, L2, L4
T2	S1	L2, L4, L5
T3	S1	L2
T4	S2	L1, L2, L4
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S3	L1, L2, L4
T7	S3	L2, L3
T8	S4	L4
T9	S4	L2
T10	S4	L2
T11	S5	L1, L2, L7
T12	S5	L1, L4, L6
T13	S5	L1, L5, L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaidot	Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa rakentavasti.

- harjoitellaan puhumisen strategioita: keskustelun aloittamista, ylläpitämistä ja lopettamista
- opetellaan kohteliaan käytöksen merkitys erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- keskustelu- ja draamaharjoituksissa opetellaan esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan
- oppilaat tottuvat yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja
- syvennetään oppilaan omaa itseilmaisua
- tehdään ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin
- pyritään vahvistamaan oppilaan käsitystä itsestään positiivisten esiintymiskokemusten kautta

T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ymmärtämistaidot vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ymmärtää muodollisia puhetilanteita, opetuspuhetta ja mediaa.

- harjoitellaan puhumisen strategioita: keskustelun aloittamista, ylläpitämistä ja lopettamista
- opetellaan kohteliaan käytöksen merkitys erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- keskustelu- ja draamaharjoituksissa opetellaan esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan
- oppilaat tottuvat yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja
- syvennetään oppilaan omaa itseilmaisua
- tehdään ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin
- pyritään vahvistamaan oppilaan käsitystä itsestään positiivisten esiintymiskokemusten kautta

T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Esiintymistaidot	Oppilas osaa valmistella itsenäisesti esityksen ja osaa esiintyä ja ilmaista itseään tilanteen mukaisesti.

- harjoitellaan puhumisen strategioita: keskustelun aloittamista, ylläpitämistä ja lopettamista

- opetellaan kohteliaan käytöksen merkitys erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- keskustelu- ja draamaharjoituksissa opetellaan esiintymisen lisäksi antamaan suullista palautetta ja ottamaan palautetta vastaan
- oppilaat tottuvat yhteisöllisiin oppimisprosesseihin, joissa opitaan sosiaalisia taitoja
- syvennetään oppilaan omaa itseilmaisua
- tehdään ilmaisutaitoon perustuvia harjoituksia ryhmässä ja yksin
- pyritään vahvistamaan oppilaan käsitystä itsestään positiivisten esiintymiskokemusten kautta

T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnassa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättelemään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstien tulkinnassa	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.

- tutkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstejä
- tekstien tulkinnan taitoja harjoitellaan lukemalla, pohtimalla luettua ja tutkimalla kriittisesti monenlaisia tekstejä (sanomalehden tekstilajeja, blogi- ja vlog-postauksia ja erilaisia videoita)
- harjoitellaan tunnistamaan tekstien taustavaikuttimia sekä tekstilajien visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä
- tutustutaan erilaisiin mediateksteihin sekä käsitellään elokuvan ja teatterin keskeisiä käsitteitä ja sisältöjä

T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkinta	Oppilas osaa tehdä tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä.

- tutkitaan ja tuotetaan erilaisia tekstejä
- tekstien tulkinnan taitoja harjoitellaan lukemalla, pohtimalla luettua ja tutkimalla kriittisesti monenlaisia tekstejä (sanomalehden tekstilajeja, blogi- ja vlog-postauksia ja erilaisia videoita)
- harjoitellaan tunnistamaan tekstien taustavaikuttimia sekä tekstilajien visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä
- tutustutaan erilaisiin mediateksteihin sekä käsitellään elokuvan ja teatterin keskeisiä käsitteitä ja sisältöjä

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajitaidot tekstien tuottamisessa	Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.

- tutustutaan tekstilajeihin monipuolisesti ja harjoitellaan eri tekstilajien kirjoittamista (esseet, artikkelit, raportit, tutkielma, portfolio sekä luova kirjoittaminen)
- harjaannutetaan oppilasta uusien sanojen ja rakenteiden käyttöön omissa kirjallisissa tuotoksissa
- tutustuaan kirjoittamisprosessin eri vaiheisiin
- opetellaan yleisimmät tekstin jäsentelytavat
- Keskeisten kielenrakenteiden hallinta (nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tunnistaminen, sanojen johtamisen pääperiaatteet, välimerkit ja oikeinkirjoitus

T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä, tuntee pääosin kirjoitetun kielen perussäännöt ja soveltaa niitä kirjoittaessaan.

- tutustutaan tekstilajeihin monipuolisesti ja harjoitellaan eri tekstilajien kirjoittamista (esseet, artikkelit, raportit, tutkielma, portfolio sekä luova kirjoittaminen)
- harjaannutetaan oppilasta uusien sanojen ja rakenteiden käyttöön omissa kirjallisissa tuotoksissa
- tutustuaan kirjoittamisprosessin eri vaiheisiin
- opetellaan yleisimmät tekstin jäsentelytavat
- Keskeisten kielenrakenteiden hallinta (nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tunnistaminen, sanojen johtamisen pääperiaatteet, välimerkit ja oikeinkirjoitus

T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtii niiden merkityksiä ja osaa kuvailla eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja: puhutun kielen vaihtelu
- tutustutaan murrealueisiin ja puhekielen muotoihin
- tutustuaan suomen kieleen ja sen sukukieliin
- tutustutaan maailman eri kielikuntiin
- opetellaan tekemään yksinkertainen morfeemianalyysin
- tutustutaan suomen kirjallisuushistoriaan ja maailmankirjallisuuden aikakausiin
- harjoitellaan laatimaan novellianalyysi
- luetaan ja analysoidaan erilaisia kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin, perinteisiin sekä kulttuurin käsitteisiin ja symboleihin tutustuminen tarinoiden ja kielen tasolla
- tutustutaan monikulttuurisuuden käsitteeseen erilaisten tekstien, tarinoiden ja median kautta

T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden ja sen vaiheiden tuntemus	Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja: puhutun kielen vaihtelu
- tutustutaan murrealueisiin ja puhekielen muotoihin
- tutustuaan suomen kieleen ja sen sukukieliin
- tutustutaan maailman eri kielikuntiin
- opetellaan tekemään yksinkertainen morfeemianalyysin
- tutustutaan suomen kirjallisuushistoriaan ja maailmankirjallisuuden aikakausiin
- harjoitellaan laatimaan novellianalyysi
- luetaan ja analysoidaan erilaisia kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin, perinteisiin sekä kulttuurin käsitteisiin ja symboleihin tutustuminen tarinoiden ja kielen tasolla
- tutustutaan monikulttuurisuuden käsitteeseen erilaisten tekstien, tarinoiden ja median kautta

T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kulttuuritietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja perustella yhteiskunnan monikielisyyden merkitystä.

- tarkastellaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja: puhutun kielen vaihtelu
- tutustutaan murrealueisiin ja puhekielen muotoihin
- tutustuaan suomen kieleen ja sen sukukieliin
- tutustutaan maailman eri kielikuntiin
- opetellaan tekemään yksinkertainen morfeemianalyysin

- tutustutaan suomen kirjallisuushistoriaan ja maailmankirjallisuuden aikakausiin
- harjoitellaan laatimaan novellianalyysi
- luetaan ja analysoidaan erilaisia kaunokirjallisia tekstejä
- tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin, perinteisiin sekä kulttuurin käsitteisiin ja symboleihin tutustuminen tarinoiden ja kielen tasolla
- tutustutaan monikulttuurisuuden käsitteeseen erilaisten tekstien, tarinoiden ja median kautta

T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyylejä ja tapoja sekä oppimaan muilta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestijäkuvan kehittyminen ja oman kielenoppimisen reflektointi	Viestijäkuvan kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.

- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- syvennetään oppilaiden omia vahvuuksia ja lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- perehdytään eri tekstityyppeihin ja tekstilajeihin
- tutustutaan ammattikieliin ja erityiskieliin
- harjaannutetaan oppilasta kirjoittamaan asiatyylillä ja kirjakielellä.
- kannustetaan sanavaraston laajentamiseen oma-aloitteisesti
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä
- kannustetaan kirjaston monipuolinen käyttöön

T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Eri tiedonalojen kielen havainnointi	Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä.

- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- syvennetään oppilaiden omia vahvuuksia ja lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- perehdytään eri tekstityyppeihin ja tekstilajeihin
- tutustutaan ammattikieliin ja erityiskieliin
- harjaannutetaan oppilasta kirjoittamaan asiatyylillä ja kirjakielellä.
- kannustetaan sanavaraston laajentamiseen oma-aloitteisesti
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä
- kannustetaan kirjaston monipuolinen käyttöön

T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankinta sekä oman työskentelyn suunnittelu, jäsentäminen ja arvioiminen	Oppilas osaa etsiä tietoa monipuolisesti eri lähteistä sekä pystyy suunnittelemaan, jäsentämään ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

- harjoitellaan tiedonhakua ja mediakriittisyyttä sekä sanakirjan käyttöä
- syvennetään oppilaiden omia vahvuuksia ja lukijoina ja kirjoittajina testien ja keskustelujen avulla
- perehdytään eri tekstityyppeihin ja tekstilajeihin
- tutustutaan ammattikieliin ja erityiskieliin
- harjaannutetaan oppilasta kirjoittamaan asiatyylillä ja kirjakielellä.
- kannustetaan sanavaraston laajentamiseen oma-aloitteisesti
- harjoitellaan tiedonhankintaa erityyppisistä lähteistä
- kannustetaan kirjaston monipuolinen käyttöön

Suomen kieli ja kirjallisuus

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Oppimäärän tehtävä vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7–9 *erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.*

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä.

Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omalle lukutaidolle ja -tavalle soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämissä. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaan oppimisen arviointi on monipuolista, ohjaavaa ja kannustavaa. Kannustava ja rakentava palaute tukee oppilaiden motivaation rakentumista ja kielellisten valmiuksien kehittymistä sekä auttaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa tavoitteisiin. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Oppimista tukevan ja erittelevän palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja annetaan välineitä niiden kehittämiseen. Vuosiluokilla 7–9 opetuksen kaikki neljä tavoitealuetta ovat oppilaiden oppimisen arvioinnissa yhtä tärkeitä. Niiden arviointi perustuu monipuolisiin suullisiin ja kirjallisiin näyttöihin sekä opettajan havaintoihin erilaisissa kielenkäyttö- ja tekstianalyysitilanteissa. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Itsearvioinnin lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso asianomaisen oppimäärän valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Puhumisen ja kuuntelemisen taitojen vahvistaminen, draama

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Erilaisiin tekstilajeihin tutustumista ja lukukokemuksen jakamista

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja

lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Tekstejä eri muodoissa, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kirjakielen käytänteitä ja rakenteita (kielenhuolto, sanaluokat ja sijamuodot)

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

kirjallisuuden päälajit ja peruskäsitteistö

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L3, L6, L7
T3	S1	L1, L2, L3, L7
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4, L5
T10	S3	L2, L4, L5, L7
T12	S3	L2, L4, L5, L6
T13	S3	L2, L4, L5, L6
T16	S4	L1, L2, L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Ohjataan oppilasta toimimaan tasavertaisena ryhmän jäsenenä, kertomaan asioita suullisesti ja kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten mielipiteitä. Ohjataan vastuulliseksi verkkoviestijäksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa viestintäympäristöissä	Oppilas osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -

	tilanteissa, osoittaa ymmärtävänsä muiden puheenvuoroja ja osaa tarkkailla oman viestintänsä vaikutuksia muihin.

Puhumisen ja kuuntelemisen taitojen vahvistaminen, draama

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Vahvistetaan oppilaan puhumisen ja kuuntelemisen taitoja, hyödynnetään draaman keinoja esim. tekstien tulkitsemisessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokonaisilmaisun ja esiintymisen taidot	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää tavoitteen ja tilanteen mukaisesti kokonaisilmaisun keinoja. Oppilas osaa esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen ja ottaa esittäessään huomioon yleisönsä ja käyttää joitakin havainnollistamisen keinoja.

Puhumisen ja kuuntelemisen taitojen vahvistaminen, draama

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Harjaannutetaan luetun ymmärtämiseen: ääneen lukeminen, ennakoiva ja silmäilevä lukeminen. Muistiinpanojen tekeminen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen strategiat	Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen strategioita itsenäisesti. Oppilas osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita.

Erilaisiin tekstilajeihin tutustumista ja lukukokemuksen jakamista

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

: Innostetaan lukemaan: kirjastovierailut, kirjavinkkaaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas osaa käyttää ja tulkita ohjatusti erityyppisiä, monimuotoisia ja myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

Erilaisiin tekstilajeihin tutustumista ja lukukokemuksen jakamista

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Tutustaan tekstin perustyyppeihin ja laaditaan monipuolisesti eri viestintävälineitä käyttäen sekä fiktiivisiä tekstejä että tietotekstejä. Kiinnitetään erityistä huomiota lukutaitoon ja luetun ymmärtämiseen. Annetaan ja vastaanotetaan rohkaisevaa palautetta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajatusten ilmaiseminen, tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas tuottaa ohjatusti myös itselleen uudenlaisia tekstejä, kokeilee erilaisia tapoja ja keinoja tuottaa tekstiä ja ilmaista näkemyksiään. Oppilas osaa kuvailla itseään tekstien tuottajana.

Tekstejä eri muodoissa, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kirjakielen käytänteitä ja rakenteita (kielenhuolto, sanaluokat ja sijamuodot)

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Ohjataan oppilas tekstin tuottamiseen monimediaisessa ympäristössä, harjoitellaan kohderyhmän huomioon ottamista. Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaan ottamista, arvioidaan omia tekstejä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamisen prosessien hallinta	Oppilas osaa nimetä tekstien tuottamisen prosessin vaiheita ja osaa työskennellä niiden mukaisesti sekä yksin että ryhmässä. Oppilas antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä ja osaa arvioida omia tekstintuottamisen taitojaan ja nimetä niiden kehittämiskohteita.

Tekstejä eri muodoissa, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kirjakielen käytänteitä ja rakenteita (kielenhuolto, sanaluokat ja sijamuodot)

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä

ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Vahvistetaan tekstinkäsittelytaitoja. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (pää- ja sivulauseet). Opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja ja ilmaisemaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä piirteitä: sanaluokkien tehtävät, sijamuodot, verbien persoona- ja aikamuodot. Kirjoitetun kielen säännöt: mm. yhdyssanat, iso ja pieni alkukirjain.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitettujen tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä ja osaa hyödyntää tietoa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Tekstejä eri muodoissa, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kirjakielen käytänteitä ja rakenteita (kielenhuolto, sanaluokat ja sijamuodot)

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemuksen, kulttuuritietoisuuden ja lukuharrastuksen kehittyminen	Oppilas tuntee ja ymmärtää kulttuurin monimuotoisuutta sekä osaa kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Oppilas tuntee kirjallisuuden vaiheita ja suomalaisen kulttuurin juuria. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja on lukenut sovitut kirjat.

kirjallisuuden päälajit ja peruskäsitteistö

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä

sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

mielipiteen perusteleminen, draama

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Vaikuttavia tekstilajeja ja kielen rakenteita (modukset)

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Erilaisiin verkkoteksteihin tutustuminen ja niiden tuottaminen, kielen rakenteiden syventäminen (lauseenjäsenet), tekstityypit, eril. ilmaisukeinot

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin

ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Laajennetaan kirjoitetun kielen sääntöjen tuntemista, kaunokirjallisuuden alalajit (esim. jännitys-, kauhu- ja scifikirjallisuus)

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L3, L6, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L7
T3	S1	L1, L2, L3, L7
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4, L5
T7	S2	L1, L2, L4
T8	S2	L2, L4, L5, L6
T9	S2	L1, L2, L4, L5
T10	S3	L2, L4, L5, L7
T11	S3	L2, L4, L5
T12	S3	L2, L4, L5, L6
T13	S3	L2, L4, L5, L6
T15	S4	L1, L2, L4
T16	S4	L1, L2, L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Ohjataan oppilasta perustelemaan mielipiteensä ja hyväksymään erilaiset näkökulmat.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa viestintäympäristöissä	Oppilas osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa, osoittaa ymmärtävänsä muiden puheenvuoroja ja osaa tarkkailla oman viestintänsä vaikutuksia muihin.

mielipiteen perusteleminen, draama

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Kannustetaan oppilasta ilmaisemaan perustellut mielipiteensä ryhmässä esim. väittely- ja neuvottelutilanteissa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella sen uskottavasti. Oppilas ottaa toisten näkemykset huomioon ja tekee yhteistyötä heidän kanssaan vuorovaikutustilanteissa.

mielipiteen perusteleminen, draama

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Syvennetään oppilaan puhumisen ja kuuntelemisen taitoja, hyödynnetään draaman keinoja esim. tekstien tulkitsemisessa, voimistetaan oppilaan itseilmaisun tapoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokonaisilmaisun ja esiintymisen taidot	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää tavoitteen ja tilanteen mukaisesti kokonaisilmaisun keinoja. Oppilas osaa esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen ja ottaa esittäessään huomioon yleisönsä ja käyttää joitakin havainnollistamisen keinoja.

mielipiteen perusteleminen, draama

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen strategiat	Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen strategioita itsenäisesti. Oppilas osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita.

Vaikuttavia tekstilajeja ja kielen rakenteita (modukset)

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Jokaiselle annetaan mahdollisuus valita ikäkauteen ja mieltymyksiin sopivaa kirjallisuutta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas osaa käyttää ja tulkita ohjatusti erityyppisiä, monimuotoisia ja myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

Vaikuttavia tekstilajeja ja kielen rakenteita (modukset)

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Ohjataan oppilasta tunnistamaan vaikuttavien tekstien piirteitä, esim. väitteitä ja perusteluja sekä erilaisia vaikuttamaan pyrkiviä kielen keinoja ja rakenteita, mm. modukset.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti, tunnistaa tekstilajeja ja osaa kuvailla joitakin, pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.

Vaikuttavia tekstilajeja ja kielen rakenteita (modukset)

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Ohjataan oppilasta tutkimaan kirjallisten ja sähköisten lähteiden käyttökelpoisuutta tiedonhankinnan yhteydessä, esim. oman tekstin tuottamisen apuna.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas osaa nimetä tiedonhaun keskeiset vaiheet ja tietää, mistä ja miten tietoa voidaan hakea. Oppilas osaa arvioida tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.

Vaikuttavia tekstilajeja ja kielen rakenteita (modukset)

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

Tutustutaan kaunokirjallisuuden alalajeihin: esim. jännitys-, kauhu- ja science fiction –kirjallisuuteen ja lajityyppien ominaispiirteisiin erilaisin keinoin, esim. lukemalla katkelmia tai kokonaisteoksia, kuuntelemalla äänikirjoja tai kuunnelmia tai katselemalla elokuvia. Arvioidaan ja jaetaan kokemuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa. Hyödynnetään viestintäteknologiaa jakamisen apuvälineenä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä, käyttää keskeisimpiä käsitteitä puhuessaan teksteistä ja osaa liittää tekstit johonkin kontekstiin. Oppilas löytää itsenäisesti itselleen ja tilanteeseen sopivaa luettavaa, kuunneltavaa ja katseltavaa. Oppilas lukee useita kirjoja ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.

Vaikuttavia tekstilajeja ja kielen rakenteita (modukset)

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Tuotetaan fiktiivisiä ja faktatekstejä eri muodoissa, esim. kielellisinä, visuaalisina tai verkkoteksteinä. Vahvistetaan oppilaan tekstin tuottamisen taitoja prosessoimalla tuotosta vaiheittain.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajatusten ilmaiseminen, tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas tuottaa ohjatusti myös itselleen uudenlaisia tekstejä, kokeilee erilaisia tapoja ja keinoja tuottaa tekstiä ja ilmaista näkemyksiään. Oppilas osaa kuvailla itseään tekstien tuottajana.

Erilaisiin verkkoteksteihin tutustuminen ja niiden tuottaminen, kielen rakenteiden syventäminen (lauseenjäsenet), tekstityypit, eril. ilmaisukeinot

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa

ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan perusteltu mielipiteensä esim. arvosteluissa ja mielipidekirjoituksissa. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville, pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tietoja omissa teksteissä. Tutustutaan mm. mainonnan ja vaikuttavien tekstien tekstilajipiirteisiin. Hyödynnetään viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajien hallinta	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä ilmaisutapoja.

Erilaisiin verkkoteksteihin tutustuminen ja niiden tuottaminen, kielen rakenteiden syventäminen (lauseenjäsenet), tekstityypit, eril. ilmaisukeinot

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Syvennetään tekstin tuottamisen prosessointia, kirjoitetaan yhteisöllisesti esim. verkossa. Vahvistetaan palautteen ja itsearvionnin taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamisen prosessien hallinta	Oppilas osaa nimetä tekstien tuottamisen prosessin vaiheita ja osaa työskennellä niiden mukaisesti sekä yksin että ryhmässä. Oppilas antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä ja osaa arvioida omia tekstintuottamisen taitojaan ja nimetä niiden kehittämiskohteita.

Erilaisiin verkkoteksteihin tutustuminen ja niiden tuottaminen, kielen rakenteiden syventäminen (lauseenjäsenet), tekstityypit, eril. ilmaisukeinot

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Vahvistetaan edelleen tekstinkäsittelytaitoja erilaisissa kirjoitustehtävissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: lauseenjäsenet, lauseke. Vahvistetaan tietämystä kirjoitetun kielen säännöistä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitettujen tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä ja osaa hyödyntää tietoa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Erilaisiin verkkoteksteihin tutustuminen ja niiden tuottaminen, kielen rakenteiden syventäminen (lauseenjäsenet), tekstityypit, eril. ilmaisukeinot

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtia niiden merkityksiä ja kuvata eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

Laajennetaan kirjoitetun kielen sääntöjen tuntemista, kaunokirjallisuuden alalajit (esim. jännitys-, kauhu- ja scifikirjallisuus)

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemuksen, kulttuuritietoisuuden ja lukuharrastuksen kehittyminen	Oppilas tuntee ja ymmärtää kulttuurin monimuotoisuutta sekä osaa kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Oppilas tuntee kirjallisuuden vaiheita ja suomalaisen kulttuurin juuria. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja on lukenut sovitut kirjat.

Laajennetaan kirjoitetun kielen sääntöjen tuntemista, kaunokirjallisuuden alalajit (esim. jännitys-, kauhu- ja scifikirjallisuus)

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitutetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

Erilaisia puhe- ja vuorovaikutustilanteita, oman viestijäkuvan pohtiminen, keskusteluharjoitukset, draama

S2 Tekstien tulkitseminen

Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esitetään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

Tiedon etsimisen ja tuottamisen taitoja, lähdekritiikki

S3 Tekstien tuottaminen

Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja erityisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuotettaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjäsenet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaisemaan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opitaan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskielen konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa

tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa.

Työelämän tekstilajit, tekijänoikeudet

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhekulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoihin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joihinkin alalajeihin, keskeisiin tyylivirtauksiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Suomen kielen historia ja nykytilanne, suomen kielen ominaispiirteet, kirjallisuuden historia ja klassikot

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L3, L6, L7
T2	S1	L1, L2, L3, L7
T3	S1	L1, L2, L3, L7
T4		L1, L2, L6, L7
T5	S2	L1, L2, L4
T6	S2	L1, L2, L4, L5
T7	S2	L1, L2, L4
T8	S2	L2, L4, L5, L6
T9	S2	L1, L2, L4, L5
T10	S3	L2, L4, L5, L7
T11	S3	L2, L4, L5
T12	S3	L2, L4, L5, L6
T13	S3	L2, L4, L5, L6
T14	S3	L2, L4, L5, L6
T15	S4	L1, L2, L4
T16	S4	L1, L2, L4
T17	S4	L2, L4, L6, L7

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä

Tavoitteena on, että oppilas ottaa vastuun itsestään viestijänä, ymmärtää erilaisten viestintäympäristöjen tavat viestiä, osaa rakentaa erilaisia puhetilanteita, havainnollistaa esitystään ja hallita vuorovaikutustilanteita. Oppilas pohtii omaa viestijäkuvaansa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa viestintäympäristöissä	Oppilas osaa toimia tavoitteen mukaisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa, osoittaa ymmärtävänsä muiden puheenvuoroja ja osaa tarkkailla oman viestintänsä vaikutuksia muihin.

Erilaisia puhe- ja vuorovaikutustilanteita, oman viestijäkuvan pohtiminen, keskusteluharjoitukset, draama

T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan

Syvennetään erilaisia ryhmäviestintätaitoja, mm. ongelmanratkaisutilanteissa. Havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä merkityksiä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus ryhmässä	Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja perustella sen uskottavasti. Oppilas ottaa toisten näkemykset huomioon ja tekee yhteistyötä heidän kanssaan vuorovaikutustilanteissa.

Erilaisia puhe- ja vuorovaikutustilanteita, oman viestijäkuvan pohtiminen, keskusteluharjoitukset, draama

T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman keinoin.

Ohjataan oppilasta tulemaan tietoiseksi puheen ja kuuntelemisen merkityksestä osana tavoitteellista viestintää. Voimistetaan oppilaan itseilmaisun tapoja siten, että hän ymmärtää ilmaisun oman persoonallisuutensa voimavarana. Tutustutaan teatteriin taidemuotona.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokonaisilmaisun ja esiintymisen taidot	Oppilas osaa ilmaista itseään ja käyttää tavoitteen ja tilanteen mukaisesti

	kokonaisilmaisun keinoja. Oppilas osaa esittää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron tai puhe-esityksen ja ottaa esittäessään huomioon yleisönsä ja käyttää joitakin havainnollistamisen keinoja.

Erilaisia puhe- ja vuorovaikutustilanteita, oman viestijäkuvan pohtiminen, keskusteluharjoitukset, draama

T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä

Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustapoja ja viestintätapoja siten, että oppilas tulee tietoiseksi kehittämiskohteistaan. Harjaannutetaan oppilas vastuulliseksi viestijäksi erilaisissa viestintäympäristöissä. Harjaannutetaan arki- ja työelämän viestintäympäristöihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutustaitojen kehittäminen	Oppilas osaa arvioida omia vuorovaikutustaitojaan saamansa palautteen pohjalta ja nimetä kehittämiskohteita.

T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita

Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita. Harjoitellaan referoimista. Syvennetään kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstinymmärtämisen strategiat	Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen strategioita itsenäisesti. Oppilas osaa arvioida omaa lukutaitoaan ja nimetä kehittämiskohteita.

Tiedon etsimisen ja tuottamisen taitoja, lähdekritiikki

T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä

Syvennetään lukuharrastusta ja lukukokemusten jakamista.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas osaa käyttää ja tulkita ohjatusti erityyppisiä, monimuotoisia ja myös itselleen uudenlaisia tekstejä.

Tiedon etsimisen ja tuottamisen taitoja, lähdekritiikki

T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa

Syvennetään oppilaan tekstilajituntemusta ja käsitevarastoa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti, tunnistaa tekstilajeja ja osaa kuvailla joitakin, pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoitusperiä.

Tiedon etsimisen ja tuottamisen taitoja, lähdekritiikki

T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla

Vahvistetaan tiedon etsinnän ja tuottamisen taitoja sekä lähdekriittisyyttä esim. omien tekstien tuottamisen yhteydessä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas osaa nimetä tiedonhaun keskeiset vaiheet ja tietää, mistä ja miten tietoa voidaan hakea. Oppilas osaa arvioida tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.

Tiedon etsimisen ja tuottamisen taitoja, lähdekritiikki

T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista

: Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen, erityisesti kotimaiseen kirjallisuuteen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Fiktiivisten tekstien erittely ja tulkinta ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas osaa tulkita fiktiivisiä tekstejä, käyttää keskeisimpiä käsitteitä puhuessaan teksteistä ja osaa liittää tekstit johonkin kontekstiin. Oppilas löytää itsenäisesti itselleen ja tilanteeseen sopivaa luettavaa, kuunneltavaa ja katseltavaa. Oppilas lukee useita kirjoja ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.

Tiedon etsimisen ja tuottamisen taitoja, lähdekritiikki

T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana

Syvennetään ja vahvistetaan oppilaan tekstin tuottamisen taitoja erilaisissa tekstiympäristöissä. Annetaan ja vastaanotetaan rakentavaa palautetta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Ajatusten ilmaiseminen, tekstimaailman monipuolistuminen ja monilukutaito	Oppilas tuottaa ohjatusti myös itselleen uudenlaisia tekstejä, kokeilee erilaisia tapoja ja keinoja tuottaa tekstiä ja ilmaista näkemyksiään. Oppilas osaa kuvailla itseään tekstien tuottajana.

Työelämän tekstilajit, tekijänoikeudet

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja

Syvennetään oppilaan tekstikäsitystä, keskitytään erityisesti pohtivien ja argumentoivien tekstien tarkasteluun ja tuottamiseen. Kannustetaan oppilasta kiinnittämään huomiota sopivaan kielenkäyttöön. Hyödynnetään viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstilajien hallinta	Oppilas osaa ohjatusti tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä ja käyttää niille tyypillisiä ilmaisutapoja.

Työelämän tekstilajit, tekijänoikeudet

T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottamisen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppilasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana

Syvennetään tekstin tuottamisen prosessointia, kirjoitetaan yhteisöllisesti esim. verkossa. Vahvistetaan palautteen ja itsearvionnin taitoja.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamisen prosessien hallinta	Oppilas osaa nimetä tekstien tuottamisen prosessin vaiheita ja osaa työskennellä niiden mukaisesti sekä yksin että ryhmässä. Oppilas antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä ja osaa arvioida omia tekstintuottamisen taitojaan ja nimetä niiden kehittämiskohteita.

Työelämän tekstilajit, tekijänoikeudet

T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoittamista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista

Vahvistetaan tietoisuutta tekstien viestintätehtävästä. Tutustutaan työelämän tekstilajeihin: työhakemus, ansioluettelo, raportti. Laajennetaan tietoisuutta kielen rakenteista: lauseenvastikkeet , verbin nominaalimuodot. Vahvistetaan tietämystä kirjoitetun kielen säännöistä: mm. erilaisten välimerkkien tehtävät, lyhenteet, vierassanat.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjoitetun kielen konventioiden hallinta ja kirjoitustaito	Oppilas tuntee kirjoitettujen tekstien perusrakenteita ja kirjoitetun yleiskielen piirteitä ja osaa hyödyntää tietoa tekstejä kirjoittaessaan ja muokatessaan. Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

Työelämän tekstilajit, tekijänoikeudet

T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

Vahvistetaan opiskelussa tarvittavia tekstitaitoja: referaatti, tiivistelmä, muistiinpanojen tekeminen, lähteiden käyttö. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja opitaan merkitsemään omiin teksteihin lähteet asianmukaisella tavalla. Ohjataan oppilasta vastuulliseksi verkon käyttäjäksi.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedon esittäminen, hallinta ja eettinen viestintä	Oppilas osaa käyttää omissa teksteissään muualta hankittua tietoa. Oppilas osaa tehdä muistiinpanoja, tiivistää hankkimaansa tietoa ja käyttää lähteitä omassa tekstissään. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet.

Työelämän tekstilajit, tekijänoikeudet

T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia

Harjoitellaan käyttämään käsitteitä, joiden avulla tekstejä, niiden rakenteita ja kieltä voidaan tarkastella. Harjaannutaan tarkastelemaan erityylisiä tekstejä ja niiden sävyjä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielitietoisuuden kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtia niiden merkityksiä ja kuvata eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.

Suomen kielen historia ja nykytilanne, suomen kielen ominaispiirteet, kirjallisuuden historia ja klassikot

T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystään, tutustuttaa häntä kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen

Suomen kielen ja kirjallisuuden tuntemuksen kehittyminen: esim. portfolio, kirjallisuusessee, tutkielma, multimodaalinen esitys.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kirjallisuuden tuntemuksen, kulttuuritietoisuuden ja lukuharrastuksen kehittyminen	Oppilas tuntee ja ymmärtää kulttuurin monimuotoisuutta sekä osaa kuvata omia kulttuurikokemuksiaan. Oppilas tuntee kirjallisuuden vaiheita ja suomalaisen kulttuurin juuria. Oppilas tuntee kirjallisuuden päälajit ja on lukenut sovitut kirjat.

Suomen kielen historia ja nykytilanne, suomen kielen ominaispiirteet, kirjallisuuden historia ja klassikot

T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taustaan ja piirteisiin ja auttaa oppilasta pohtimaan äidinkielen merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään sekä innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi

Tutustutaan suomen kielen historiaan ja nykytilanteeseen: suomen kielen ominaispiirteet (äänne- ja muoto- ja lauserakenne), kielitilanne, sukulaisuussuhteet, murteet, kielen ohjailu. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua esittävään taiteeseen ja sen tuottamiseen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielen merkityksen ja aseman hahmottaminen	Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

Suomen kielen historia ja nykytilanne, suomen kielen ominaispiirteet, kirjallisuuden historia ja klassikot

36.6.61. Kemia

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja teknologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Oppilaan oppimisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Työskentelyn jäsentäminen pienemmiksi kokonaisuuksiksi, projekteiksi tai kokeellisiksi töiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Kokeellisen työskentelyn arviointi voi edetä hierarkkisesti turvallisen työskentelyn periaatteista taitotehtäviin ja suljetuista tutkimustehtävistä aina avoimiin tutkimuksiin asti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen ja kysymysten avulla. Kannustava palaute tukee erityisesti tutkimisen taitojen kehittymistä ja motivaation rakentumista. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja suunnataan huomiota kohti uusia kehittämishaasteita. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona kemian opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut kemian oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso kemian päättöarvioinnin kriteereihin. Kemiassa oppilaan osaaminen kehittyy yleensä eri tavoitealueilla oppimäärän päättövaiheeseen saakka. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Päättöarviointi perustuu vuosiluokkien 8 ja 9 arvosanoihin. Fysiikka ja kemia ovat erilliset oppiaineet, joista annetaan erilliset arvosanat vuosiluokilla 7-9.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

Perusteen teksti kokonaisuudessaan.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T14	S5, S6	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Perusteen teksti kokonaisuudessaan.

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista.

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin

eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Ohjataan ja kannustetaan oppilasta asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen ja työskentelemään pitkäjänteisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista.

Perusteen teksti kokonaisuudessaan.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.

Perusteen teksti kokonaisuudessaan.

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Perusteen teksti kokonaisuudessaan.

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista.

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas hallitsee perustyötaidot, osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa suljettuja ja avoimia tutkimuksia.

Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista.

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Perusteen teksti kokonaisuudessaan.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Ohjataan oppilasta tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista.

Perusteen teksti kokonaisuudessaan.

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa käyttää kemian keskeisiä käsitteitä oikeassa asiayhteydessä ja yhdistää niitä toisiinsa. Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä kemian keskeisten käsitteiden avulla.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä. Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin

Perusteen teksti kokonaisuudessaan.

Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin

eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä.

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutoksien keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista.

Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden

elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T2	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L6
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T5	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L7
T6	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T10	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T11	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T14	S5, S6	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppimisen taidot	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienten kokonaisuuksien osalta ja työskennellä niiden saavuttamiseksi. Oppilas osaa kuvata omaa osaamistaan opettajan antaman palautteen, vertaispalautteen ja itsearvioinnin perusteella.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Ohjataan oppilasta käyttämään kemian osaamistaan arvioidessaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kysymysten muodostaminen sekä tutkimusten ja muun toiminnan suunnittelu	Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavasta ilmiöstä. Oppilas osaa tarkentaa kysymyksiä tutkimuksen tai muun toiminnan kohteeksi esimerkiksi rajaamalla muuttujia.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kokeellisen tutkimuksen toteuttaminen	Oppilas hallitsee perustyötaidot, osaa työskennellä turvallisesti sekä tehdä havaintoja ohjeiden tai suunnitelman mukaan. Oppilas osaa toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa suljettuja ja avoimia tutkimuksia.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Ohjataan oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintätekniikan käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Käsitteiden käyttö ja jäsentyminen	Oppilas osaa käyttää kemian keskeisiä käsitteitä oikeassa asiayhteydessä ja yhdistää niitä toisiinsa. Oppilas osaa kuvata ja selittää ilmiöitä kemian keskeisten käsitteiden avulla.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Mallien käyttäminen	Oppilas osaa kuvata aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä malleilla tai kuvauksilla.

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin ja sovelluksiin.

T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tiedollisten jatko-opintovalmiuksien saavuttaminen	Oppilas osaa käyttää aineen ominaisuuksien, rakenteiden ja aineiden muutoksien keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja malleja tutuissa tilanteissa.

Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa.Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa

Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kokonaisuudessaan

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1
T3	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6, L7
T4	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L3, L7
T7	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L5
T8	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L3, L5
T9	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L5
T12	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L2, L4
T13	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L1, L4
T15	S1, S2, S3, S4, S5, S6	L6

Vuosiluokan tavoitteet

T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

Kokonaisuudessaan

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kemian merkityksen arvioiminen	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian tietoja ja taitoja tarvitaan erilaisissa tilanteissa. Oppilas osaa kuvata kemian osaamisen merkitystä eri ammateissa ja jatko-opinnoissa.

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

Kokonaisuudessaan

T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Ohjataan oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kestävän kehityksen tiedot ja taidot kemian kannalta	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla, miten kemian osaamista tarvitaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Oppilas osaa kuvata erilaisia valintoja luonnonvarojen kestävän käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Kokonaisuudessaan

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Ohjataan oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tutkimusten tulosten käsittely, esittäminen ja arviointi	Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia. Oppilas osaa arvioida tulosten oikeellisuutta ja luotettavuutta sekä osaa kuvata tutkimusprosessin toimivuutta.

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Kokonaisuudessaan

T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joitakin esimerkkejä kemian soveltamisesta teknologiassa. Oppilas osaa työskennellä yhteistyössä yksinkertaisen kemiaa soveltavan ratkaisun ideoinnissa, suunnittelussa, kehittämisessä ja soveltamisessa.

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

Kokonaisuudessaan

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla

Ohjataan oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tieto- ja viestintätekniikan käyttö	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologisia välineitä tai sovelluksia tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa tehdä havaintoja ja päätelmiä simulaatiosta.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

Kokonaisuudessaan

T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Argumentointitaidot ja tietolähteiden käyttäminen	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas osaa ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.

Kokonaisuudessaan

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Luonnontieteellisen tiedon luonteen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata kemiaan liittyvien esimerkkien avulla luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä. Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Kokonaisuudessaan

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tietojen ja taitojen soveltaminen eri tilanteissa	Oppilas osaa käyttää kemian tietojaan ja taitojaan monialaisessa oppimiskokonaisuudessa tai tilanteessa, jossa kemiaa sovelletaan eri ympäristöissä.

Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle

Kokonaisuudessaan

Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä avoimiin tutkimuksiin. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

Sisältöihin kuuluvat tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

36.6.62. Liikunta (jatkava)

Valinnaisen tehtävä

Syvennetään kaikille yhteisiä liikunnan lajitaitoja ja tutustutaan uusiin liikuntalajeihin. Kiinnitetään huomiota fyysisen kunnon ylläpitämiseen ja parantamiseen.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Lähiliikuntapaikat niin ulkona kuin sisällä. Työtapoina itsenäinen harjoittelu, parityöskentely ja ryhmätyöskentely.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Ohjauksessa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset liikunnalliset ominaisuudet ja erityistarpeet.

Arviointi

Osana oppiaineen arviointia.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Oppilasta kannustetaan liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilas harjaantuu toimimaan muiden oppilaiden kanssa. Oppilas kehittyy edelleen liikunnallisissa taidoissa.

Mahdollisimman monipuolista liikuntaa tutustuen paikkakunnan liikuntatarjontaan.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Oppilasta kannustetaan liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilas harjaantuu toimimaan muiden oppilaiden kanssa. Oppilas kehittyy edelleen liikunnallisissa taidoissa.

Mahdollisimman monipuolista liikuntaa tutustuen paikkakunnan liikuntatarjontaan.

36.6.63. Laulukurssi

Valinnaisen tehtävä

Musiikin syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Yksilö- ja ryhmäharjoituksia. Yksilöllistä ohjausta äänenkäytössä. Mahdollisuus esittää harjoittamiaan kappaleita yksin ja ryhmässä koulun tilaisuuksissa.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa musiikin arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Oppia tervettä äänenkäyttöä ja soveltaa sitä eri tyylisiin kappaleisiin

Laulukurssilla harjoitellaan oppilaiden valitsemia kappaleita. Kappaleiden säestykset haetaan joko netistä tai sitten opettaja tai kaveri säestää. Kurssilla opitaan tervettä äänenkäyttöä, tyylinmukaista fraseeraamista ja mikkiin laulua.

36.6.64. Palloilukurssi

Valinnaisen tehtävä

Liikunnan syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Paikallinen liikuntaympäristö. Ryhmä-, pari- ja yksilötyöskentely

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa liikunnan arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kehitetään edelleen oppilaan lajitaitoja ja lisätään lajitaktista osaamista. Innostetaan oppilasta kokeilemaan eri pallopelejä.

Kurssilla pelataan monipuolisesti eri pallopelejä, kuten salibandya, jalkapalloa, amerikkalaista jalkapalloa, jääkiekkoa, koripalloa ja ultimatea. Pelaamisen lisäksi käydään läpi lajitietoutta ja –taktiikka sekä yksilötaitoja.

36.6.65. Pianovapaasäestys

Valinnaisen tehtävä

Musiikin syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa musiikin arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tavoitteena on oppia säestämään pianolla sointumerkeistä.

Kurssilla opitaan säestämään tuttuja kappaleita pianolla sointumerkeistä. Kappaleita opitaan säestämään oikealla ja vasemmalla kädellä yhtä aikaa sekä niin, että oikealla kädellä soitetaan melodiaa ja vasemmalla sointuja. Erilaiset kompit, add, sus, major yms. merkinnät tulevat pidempään pianoa soittaneille tutuiksi.

36.6.66. Leivotaan

Valinnaisen tehtävä

Kotitalouden syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa kotitalouden arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan tavoitteet

Syvennetään ja laajennetaan kotitalouden leivontaa sisältyviä oppisisältöjä.

Perehtyminen erilaisiin leivontamenetelmiin valmistamalla suolaisia ja makeita leivonnaisia arkeen ja juhlaan.

36.6.67. Toinen kotimainen kieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa kieliympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä

Ruotsin kieli, B1-oppimäärä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3-6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

-

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän

yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

7. Luokka Pari- ja ryhmätyöskentely osana arviointia. Yhdessä oppiminen. Erilaiset oppimisalustat. Joustavuus oppijan tarpeiden mukaan.

8. luokka Yleistä: Pari- ja ryhmätyöskentely osana arviointia. Yhdessä oppiminen. Erilaiset oppimisalustat. Runsaasti erilaisia viestintätilanteita, joissa pääpaino on viestin välittymisellä kieliopillisen oikeakielisyyden sijaan. Oppilaan itseohjautuvuus ja vastuullisuus omasta oppimisesta ja työskentelystä. Joustavuus oppijan tarpeen mukaan.

9. luokka : Runsaasti erilaisia viestintätilanteita, joissa pääpaino on viestin välittymisellä kieliopillisen oikeakielisyyden sijaan. Joustavuus oppijan tarpeiden mukaan. Pari- ja ryhmätyöskentely osana arviointia. Yhdessä oppiminen. Erilaiset oppimisalustat

Mahdollisuuksien mukaan ystävyyskoulutoiminta, juhlat, teemaviikko tai -päivä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Mahdollisuuksien mukaan valinnainen ruotsin kurssi alueen kouluissa

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7-9

Oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarvioinnin keinoin. Arviointi kohdistuu kaikkiin tavoitteisiin ja arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet. Niiden arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen. Arvioinnissa välineenä voidaan käyttää esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua. Arviointi on monipuolista ja antaa oppilaille mahdollisuuden painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Oppimista ohjaavan ja kannustavan palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan ja kehittämään niitä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään oppimaansa erilaisissa viestintätilanteissa. Monipuolinen arviointi tarjoaa mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan myös oppilaille, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut ruotsin kielen B1-oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso oppiaineen valtakunnallisiin ruotsin kielen B1-oppimäärän päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen kielitaidon eri osa-alueilla kehittyy kumuloituvasti. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Pohjoismaat, mitä tarkoittaa Pohjola, kielenkäyttötilanteet Pohjoismaissa esim. matkustus

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Opiskelumotivaation vahvistaminen, erilaiset kielenoppimismenetelmät, tiedonetsimistaidot eri välineitä käyttäen (tvt).

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Ajankohtaisuus ja oppilaan kiinnostuksen kohteet.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L5
T2	S1	L1, L4
T3	S1	L1
T4	S2	L2, L7
T5	S3	L4
T6	S3	L4
T7	S3	L2, L4, L6
T8	S3	L4

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

ohjaa oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön, Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin sekä eri Pohjoismaiden ominaispiirteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Pohjoismaisen kieliympäristön ja arvojen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä Pohjoismaissa puhutaan ja kuvailla Pohjoismaita yhdistäviä arvoja.

Pohjoismaat, mitä tarkoittaa Pohjola, kielenkäyttötilanteet Pohjoismaissa esim. matkustus

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

ohjaa oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä.Sanaluokkien ja lauseenjäsenten kertaaminen. persoonapronominien omistus- ja objektimuodot, imperatiivi. Aikamuodoista opitaan imperfekti

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Pohjoismaat, mitä tarkoittaa Pohjola, kielenkäyttötilanteet Pohjoismaissa esim. matkustus

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

rohkaisee oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä. Ohjaa oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen. Pari- ja ryhmätyöskentelytaitojen harjoittelu.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

Pohjoismaat, mitä tarkoittaa Pohjola, kielenkäyttötilanteet Pohjoismaissa esim. matkustus

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjaa oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Opiskelumotivaation vahvistaminen, erilaiset kielenoppimismenetelmät, tiedonetsimistaidot eri välineitä käyttäen (tvt).

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

järjestää oppilaalle tilaisuuksia kerrata ja harjoitella keskeisiä suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso: A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

Ajankohtaisuus ja oppilaan kiinnostuksen kohteet.

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

tukee oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä suullisten harjoitusten avulla.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein

	(esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Ajankohtaisuus ja oppilaan kiinnostuksen kohteet.

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Ajankohtaisuus ja oppilaan kiinnostuksen kohteet.

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

rohkaisee oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

Ajankohtaisuus ja oppilaan kiinnostuksen kohteet.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Kielitiedon käsitteet ja vertailu muihin kieliin rakennetasolla.

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Käytännön vuorovaikutustilanteet soveltavammalla tasolla. Itsenäiseen työskentelyyn ohjaavat toimintatavat.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Tekstin ja sanaston osaamisen laajentaminen, epätietoisuuden sietäminen kielenkäyttötilanteissa, kommunikaatiostrategiat

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L5
T2	S1	L1, L4
T3	S1	L1
T4	S2	L2, L7
T5	S3	L4
T6	S3	L4
T7	S3	L2, L4, L6
T8	S3	L4
T9	S3	L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

ohjaa oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön, Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin sekä eri Pohjoismaiden ominaispiirteisiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Pohjoismaisen kieliympäristön ja arvojen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä Pohjoismaissa puhutaan ja kuvailla Pohjoismaita yhdistäviä arvoja.

Kielitiedon käsitteet ja vertailu muihin kieliin rakennetasolla.

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena. Kerrataan keskeisiä opittuja rakenteita painottaen aikamuotojen kertaamista. Opitaan sivulause ja man-rakenne sekä tutustutaan perfektiin ja pluskvamperfektiin

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Kielitiedon käsitteet ja vertailu muihin kieliin rakennetasolla.

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

rohkaisee oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan. Rohkaisee oppilasta vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

Kielitiedon käsitteet ja vertailu muihin kieliin rakennetasolla.

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjaa oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Käytännön vuorovaikutustilanteet soveltavammalla tasolla. Itsenäiseen työskentelyyn ohjaavat toimintatavat.

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

järjestää oppilaalle tilaisuuksia kerrata ja harjoitella keskeisiä suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso: A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

Tekstin ja sanaston osaamisen laajentaminen, epätietoisuuden sietäminen kielenkäyttötilanteissa, kommunikaatiostrategiat

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

tukee oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä. Vuorovaikutustaitojen syventäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Tekstin ja sanaston osaamisen laajentaminen, epätietoisuuden sietäminen kielenkäyttötilanteissa, kommunikaatiostrategiat

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan. Jatketaan tutustumista ruotsinkieliseen puhekulttuuriin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Tekstin ja sanaston osaamisen laajentaminen, epätietoisuuden sietäminen kielenkäyttötilanteissa, kommunikaatiostrategiat

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

rohkaisee oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Kuullun- ja tekstinymmärtämisen taitojen kehittäminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

Tekstin ja sanaston osaamisen laajentaminen, epätietoisuuden sietäminen kielenkäyttötilanteissa, kommunikaatiostrategiat

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

tarjoaa oppilaalle tilaisuuksia harjoitella puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin. Harjoitellaan tekstin tuottamista. Jo opittujen suullisten ja kirjallisten harjoitusten monipuolistaminen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Tekstin ja sanaston osaamisen laajentaminen, epätietoisuuden sietäminen kielenkäyttötilanteissa, kommunikaatiostrategiat

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

Pohjoismaatietous ja pohjoismaisiin sukukieliin tutustuminen

S2 Kielenopiskelutaidot

Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

Oman kielitaidon ja työskentelyn arviointi. Kriittisen tiedonhankinnan opiskelu esim. kuinka koneellisia kääntäjiä käytetään.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Koulutus ja työelämä. Ääntäminen. Suullisen ja kirjallisen kielitaidon sekä kuullunymmärtämisen laajentaminen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1	L2, L5
T2	S1	L1, L4
T3	S1	L1
T4	S2	L2, L7
T5	S3	L4
T6	S3	L4
T7	S3	L2, L4, L6
T8	S3	L4
T9	S3	L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin

ohjaa oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön, Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin sekä eri Pohjoismaiden ominaispiirteisiin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Pohjoismaisen kieliympäristön ja arvojen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mitä kieliä Pohjoismaissa puhutaan ja kuvailla Pohjoismaita yhdistäviä arvoja.

Pohjoismaatietous ja pohjoismaisiin sukukieliin tutustuminen

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena

ohjaa oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena. Kerrataan jo opittuja rakenteita. Opitaan adjektiivien vertailumuodot, tapaa ilmaisevat adverbit, att + perusmuoto, konditionaali sekä aikamuodoista perfekti ja pluskvamperfekti sekä futuuri.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä ruotsin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksiään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee ruotsin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.

Pohjoismaatietous ja pohjoismaisiin sukukieliin tutustuminen

T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen

rohkaisee oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä. Ohjaa oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen. Varmistetaan oppilaiden valmius ruotsin kielen opintoihin peruskoulun jälkeen.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kielenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteessa toisia kannustaen.

Pohjoismaatietous ja pohjoismaisiin sukukieliin tutustuminen

T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella.

kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas ymmärtää ruotsin kielen tarpeen jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Elinikäisen kielenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää ruotsin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.

Oman kielitaidon ja työskentelyn arviointi. Kriittisen tiedonhankinnan opiskelu esim. kuinka koneellisia kääntäjiä käytetään.

T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta

järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta. Viestintäkanavien ja opetusmateriaalien hyödyntäminen monipuolisesti.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso: A1.3: Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

Koulutus ja työelämä. Ääntäminen. Suullisen ja kirjallisen kielitaidon sekä kuullunymmärtämisen laajentaminen.

T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä

tukee oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä. Harjoitellaan suullista viestintää ilman jatkuvaa tukeutumista apukeinoihin.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen

Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3: Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.

Koulutus ja työelämä. Ääntäminen. Suullisen ja kirjallisen kielitaidon sekä kuullunymmärtämisen laajentaminen.

T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan

auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan. Jatketaan erilaisten kielenkäyttötilanteiden harjoittelua.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Koulutus ja työelämä. Ääntäminen. Suullisen ja kirjallisen kielitaidon sekä kuullunymmärtämisen laajentaminen.

T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä

rohkaisee oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Aihepiireiltään haasteellisempien kuullun- ja tekstinymmärtämisharjoitusten käyttö opetuksessa.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3: Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.

Koulutus ja työelämä. Ääntäminen. Suullisen ja kirjallisen kielitaidon sekä kuullunymmärtämisen laajentaminen.

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

T9 tarjoaa oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin. Oppilas osaa käyttää luovasti ruotsin kielen taitoaan.

Arviointikriteerit vuosiluokkakokonaisuuden päätteeksi

Arvioinnin kohde	Hyvä / arvosanan kahdeksan osaaminen
Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.3: Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä. Oppilas ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

Koulutus ja työelämä. Ääntäminen. Suullisen ja kirjallisen kielitaidon sekä kuullunymmärtämisen laajentaminen.

36.6.68. Ohjelmointi

Valinnaisen tehtävä

Matematiikan syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Ohjelmoinnin harjoittelu aloitetaan ohjatusti valmiilla harjoituksilla, jonka jälkeen pyritään itsenäisempään ongelmanratkaisukeskeiseen työskentelyyn.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty). Voi korottaa matematiikan arvosanaa.

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Tavoitteena on syventää algoritmisen ajattelun ja ohjelmoinnin periaatteita sekä kehittää oppilaan omatoimista työskentelyä ja ongelmanratkaisutaitoja.

Perehdytään yksityiskohtaisesti johonkin ohjelmointikieleen erilaisten harjoitusten avulla omaa taitotasoa kehittäen.

36.6.69. Luovan kirjoittamisen kurssi

Valinnaisen tehtävä

Äidinkielen syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Ei oppikirjaa. Materiaalipaketti ja verkkomateriaalia.

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Mahdollisuus yksilölliseen ohjaukseen.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty)

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kurssin tavoitteena on löytää erilaisia tapoja kirjoittaa. Pyritään parantamaan mm. ideointia, henkilöhahmojen rakentamista ja rohkeutta käyttää kieltä monipuolisesti.

Luovan kirjoittamisen kurssi on syventävä kurssi. Kurssin aikana keskitytään sisällön tuottamiseen ja harjoitellaan mm. alkutilanteen rakentamista, dialogin kirjoittamista, etäännyttämistä ym. Osallistujat kirjoittavat proosaa ja runoja, ja tiimityönä kirjoitetaan näytelmä. Mahdollisesti luodaan yhteinen julkaisu (lehti, runokokoelma tms.) Kurssilainen saa itse valita, tekeekö portfolionsa blogiohjelmalla vai perinteisenä vihkotyönä.

36.6.70. Rahakurssi - taloustietoa

Valinnaisen tehtävä

Yhteiskuntaopin syventävä kokonaisuus (taloustieto)

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Esimerkiksi

-erilaiset talouden virtuaaliympäristöt

-yritysvierailut

-vierailevat talouselämän toimijat oppitunneilla

-vierailu Itä-Suomen yrityskylään

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa yhteiskuntaopin arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan tavoitteet

Syventää talouden tuntemusta. Saada oppilaat kiinnostumaan henkilökohtaisen talouden ja kansantalouden toiminnasta, keskeisimmistä toimijoista ja niiden välisistä suhteista. Auttaa oppilasta ymmärtämään talouden lainalaisuuksia ja pääomavirtojen liikkeitä.

Seuraavia aihepiirejä:

-pankkitoiminta

-sijoittaminen

-yrittäjyys

-rahan käyttö

-verotus

-kansantalous

-globalisaatio

36.6.71. Englannin syventävä kurssi

Valinnaisen tehtävä

Englannin syventävä kokonaisuus

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet

Ei oppikirjaa, materiaalipaketti

Tukeen ja ohjaukseen liittyvät erityispiirteet

Mahdollisuus yksilölliseen ohjaukseen opettajan kanssa.

Arviointi

Sanallinen (hyväksytty/hylätty) Voi korottaa englannin arvosanaa.

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokan tavoitteet

Kerrata ja syventää yläkoulun aikana opittua englantia. Kurssin hyväksytyn suorittamisen jälkeen oppilaalla on paremmat valmiudet opiskella englannin kursseja lukiossa.

Syvennetään ja laajennetaan lähinnä yhdeksännen vuosiluokan oppisisältöjä . Tunneilla tehdään mm. vaativampia kuullun- ja luetunymmärtämisen tehtäviä. Lisäksi mahdollisuus suullisiin harjoituksiin.